

పాఠకులకు, ప్రకటనకర్తలకు ఉగాది శుభాకాంక్షలు

తెలుగుజాతి పత్రిక

అమ్మనుడి

నుడి నాడు నెనరు

మార్చి, ఏప్రిల్ 2024

సంపుటి : 10
సంచిక : 1
పుటలు : 52
రూ. 25 లు

ISSN No.
2582-8738

యు.జి.సి. గుర్తింపు పొందినది

ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసనసభకు జరుగుతున్న ఎన్నికల సందర్భంగా ఫిబ్రవరి 24, 2024 సాయంత్రం 5.30 గం.లకు తెలుగుభాషోద్యమ సమాఖ్య ప్రజా చైతన్య సభ నిర్వహించింది. సమాఖ్య అధ్యక్షుడు గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సభలో సిపిఐ, సిపిఐ(ఎం), జనసేన, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ పార్టీల ప్రతినిధులు పాల్గొని తెలుగులో విద్య, ప్రజల భాషలో పాలన విషయంలో తమ పార్టీల విధానాలను వివరించారు. ఉపాధ్యాయ నేత, శాసనమండలి (విశ్రాంత) సభ్యులు విరపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం, సమాఖ్య కార్యదర్శి వర్గ సభ్యుడు డా.గుంటుపల్లి శ్రీనివాస్ విద్యారంగంలోనూ, పాలనా రంగంలోనూ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో జరుగుతున్న విధ్వంసాన్ని వివరిస్తూ కీలకోపన్యాసాలు చేశారు. ప్రధాన కార్యదర్శి మొవ్వా శ్రీనివాసరెడ్డి ప్రతిపాదించిన 5 తీర్మానాలను సభ ఏకగ్రీవంగా ఆమోదించింది.

తెలుగుభాషోద్యమ సమాఖ్య నిక్కచ్చులు (డిమాండ్లు)

1. తెలుగు అభివృద్ధి ప్రాధికార సంస్థను స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గల సంస్థగా పూర్తిస్థాయిలో నెలకొల్పాలి
2. అన్ని ప్రభుత్వ రంగాలలో తెలుగును అధికార భాషగా అన్ని స్థాయిలలో అమలుచేయాలి.
3. తెలుగు మాధ్యమంలో చదివిన వారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో 20% రిజర్వేషన్లు ఇవ్వాలి. (తమిళనాడులో వలె)
4. రాష్ట్రప్రభుత్వ కార్యాలయాలన్నింటిలోనూ పూర్తి సామర్థ్యంతో తెలుగులో పనిచేసే కంప్యూటర్ వ్యవస్థను విధిగా ఏర్పాటుచేయాలి.
5. తెలుగు జాతి జనులు తమ మాతృభాషలో అన్నిరంగాలలో అభివృద్ధి చెందేందుకు రాజ్యాంగపరంగానూ, సహజ న్యాయంగానూ తమకు లభించిన హక్కులను వినియోగించుకోవడానికి రాజకీయపార్టీలన్నీ తమ సమర్థనను ప్రకటించాలి. ఇతర భాషల ఆధిపత్యం నుండి విముక్తికై ఉద్యమించాలని కూడా అందరికీ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవం సందర్భంగా పిలుపును ఇచ్చింది.

జస్టిస్ ఎ.రామలింగేశ్వరరావు నిర్యాణం

నడుస్తున్న చరిత్ర, అమ్మనుడి పత్రికలకు, తెలుగు భాషోద్యమానికి తొలినుండి వెన్నుదన్నుగా నిలిచిన జస్టిస్ (విశ్రాంత) ఎ.రామలింగేశ్వరరావు 2024 ఏప్రిల్ 5న అకస్మాత్తుగా గుండెపోటుతో మరణించారు.

మళ్ళీ ఎన్నికలు వచ్చేషాయ్... మరి తెలుగు సంగతేంటి!?

శ్రద్ధాంజలి

మన సారథి మన సచివుడు జస్టిస్ ఎ.రామలింగేశ్వరరావు

కనువెలుగు: 21 మే, 1956
కనుమరుగు: 5 ఏప్రిల్, 2024

రామలింగేశ్వరరావుగారితో పరిచయం 1980లలో నేను ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయం పరిశోధక విద్యార్థిగా ఉన్ననాటిది. అప్పుడు యువభారతిలో ఆయన చురుకుగా పాల్గొనేవారు. శక్తి ప్రారంభం ముందునుండి పరిచయమైన గొర్రెపాటి నరేంద్రనాథ్ తమ్ముడు మనోహర్, సి వి మోహన రెడ్డిలతో మా హైకోర్టు కేసులు మొదలైనాయి. అప్పట్లో న్యూస్‌టైంలో పరంపరగా శక్తి మీద వ్యాసాలు వచ్చాయి. రామలింగేశ్వరరావు నాగురించి ఆరా తీస్తున్నారని తెలిసి కలిశాను. అప్పటినుండి కృష్ణార్జున బంధంలా మా కృషి దినదిన ప్రవర్ధమానంగా కొనసాగింది. నాతో వేగటం కష్టమే. కాని నా ఆవేశం ఆయనను పూర్తిగా ఆవహించింది.

ద గావడిన గరిజన మహిళల కేసులో డి.యన్.వి. పరీక్షకు ఆదేశిస్తే, తనే CCMB (సెంటర్ ఫర్ సెల్యూలర్ అండ్ మాలిక్యులర్ బయాలజీ) కు వెళ్ళి ఉత్తర్వులు అందజేసారు. కనీస వేతనాలకోసం ఆఫీసులన్నీ తిరిగి విసిగిపోయి వచ్చిన

నన్ను చూడగానే, ఆ చట్టం తీసి చదివి వినిపించి కేసు వేశారు. ఒక కలవదొంగ కేసులో, శివరాత్రి అంతా పేపర్లు టైపు చేస్తూ జాగారం చేశారు. గరిజనేతరులు శరపరంపరగా తెస్తున్న స్టేల గూర్చి తెలియగానే రిజిస్ట్రార్ ఆఫీస్ కెళ్ళి, కేసు నంబరు తీసి, కాగితాలు తెప్పించి కేసు వేశారు. తీర్పు అమలులో తాత్కాలం జరుగుతుంటే అత్యాచార నిరోధక చట్టం కింద కేసు వేయటం గొప్ప సంచలనం.

కొండపేరు ముందు పెట్టుకుని దొంగ గరిజన సర్టిఫికేట్‌లలో వచ్చిన తీర్పులను తిరగతోడించి, ఆ వర్గాల పట్టు బద్దలుకొట్టి, పునర్విచారణకు ఉత్తర్వులిప్పించారు. అడవుల సరికివేత కేసులో సుప్రీంకోర్టు బార్ ఆసోసియేషన్ అధ్యక్షుడు పి.పి.రావుతో, గనులు మూయించే కేసులో ఎస్. రామచంద్రరావుతో తలపడ్డారు. రామచంద్రరావు అడ్వకేట్ జనరల్ కాగానే రామలింగేశ్వరరావును తన జట్టులోకి తీసుకున్నారు. ప్రభుత్వ ధోరణి నచ్చక రాజీనామా చేసారు.

ఈ మధ్యలో గనుల కేసులో దొర్లిన తప్పును సవరించుకుంటూ అరకులో జిందాల్ ద్వారా బాక్సైట్ తవ్వకంపై కేసువేశారు. అప్పటికి ఆయనపేరు న్యాయమూర్తులుగా ఎన్నిక కాబోయే జాబితాలో ఉంది. ఇలా ప్రభుత్వం మీద కేసులు వేస్తుండటం వలనేమో, ఆయన ఎంపిక ఆలస్యమైంది.

ఆయనది గుణాత్మకమైన ధిక్కారం. ఎన్నో పనులలో మునిగిపోయిన ప్రభుత్వం కొన్ని సార్లు, కొన్ని విషయాలలో ఏమరుపాటుగా ఉండవచ్చు. కాబట్టి కోర్టు దృష్టికి తేవడం పౌర ధర్మంగా భావించేవారు. అందువల్ల అధిక ప్రసంగాలకు తావిచ్చేవారు కాదు. అఫిడవిట్ చాలా స్పష్టంగా రాసేవారు.

అడవులనుండి గరిజనులను తొలగించాలనే వర్గం ఎప్పుడూ అవకాశం కోసం కనిపెట్టుకుని ఉంటారు. ప్రభుత్వం కూడా వాళ్ళతో చేరి ఒక రాయి వేస్తుంది. అటువంటి ఉత్తర్వు రాగానే, నిలుపు చేయించారు. అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టంలో రూల్స్, గరిజనుడిని దరఖాస్తుదారునిగా మార్చాయని, ఇది చట్టం స్ఫూర్తికి విరుద్ధం అని రూల్స్‌ను సవాల్ చేసారు.

ఇక ఆయన శక్తితో మమేకమైన సందర్భాలు అనేకం. పశ్చిమగోదావరి, ఖమ్మం జిల్లాలలో భూపోరాటాల సందర్భంగా శతృవర్గం శక్తిలో కలతలు సృష్టించారు. వెంటనే బస్సులో వచ్చి పగలంతా ఉండి వ్యూహం తయారుచేసుకుని కేసువేసి, శక్తిని నిలబెట్టారు. ప్రభుత్వం పరంపరగా మా మీద కేసులు పెడుతుంటే పద్మనాభరెడ్డి గారికి అప్పగించమని చెప్పి, కే.యస్.మూర్తితో సమన్వయం చేయించారు.

ఇంత పట్టుదలతో ఆయన పై ఎత్తైన పనిచేశారు. కాబట్టే, మేం క్షేత్రస్థాయిలో గరిజనులను దోచుకునేవారిలో వణుకు పుట్టించాం. రికార్డు చదవడం నేర్పించాం. న్యాయవాదిగా ఉన్నంతకాలం వారి ఆఫీసుకు దగ్గరగానే, మా మకాం ఉండేది. న్యాయమూర్తి అయ్యాక జూబిలీహిల్స్‌లోకి మారారు. ఇంతకాలం మా దంపతుల చుట్టూనే నడుస్తున్న పనులను శక్తిలోకి వస్తున్న యువతరానికి నేర్పేక్రమంలో, ఆల్టర్ని వరుణ్‌ను వారింటికి తీసుకెళ్ళి, ప్రత్యూష శరత్‌లను విజయవాడలోని వారి ఆఫీసుకు తీసుకువెళ్ళి పరిచయం చేశాను. నల్గూర్ విద్యార్థి అఖిల్ సూర్యను వేసవిలో ఆయనతో పనిచేయడానికి ఏర్పాటు చేస్తున్నా. ఆయన చాలా ఫెర్రెఫెక్సిన్స్, పట్టుదలతో వచ్చిన ఈ యువతరాన్ని, శక్తి ఆధ్యక్షపదవిని అప్పగించి పగ్గాలను ఆయన చేతిలో పెట్టాలనుకున్నాను. మేం చేయల్సిన, మధ్యలో చేయవలసిన పనులు చాలా ఉన్నాయి. నా తపస్సులో ఏం లోపం జరిగిందో, ఆ పగ్గాలను అందుకోకుండానే ... మన హితుడు, మన దేవర మనలను విడనాడి వెళ్ళిపోయాడు.

--- 'శక్తి' శివరామకృష్ణ

- ◆ తెలుగు అభివృద్ధి, సాధికారతల కోసం.
- ◆ తెలుగు భాషోద్యమ నిర్మాణం కోసం...
- ◆ ఆంధ్ర, తెలంగాణ, ఇతర రాష్ట్రాలు, విదేశాల్లోనూ వున్న తెలుగువారి కోసం

తెలుగుజాతి పత్రిక

అమ్మనుడి

సంపాదకుడు: డా.సామల రమేష్ బాబు 9848016136
 సహసంపాదకుడు: ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు, 9866128846

తోడ్పాటు డా. వెన్నిసెట్టి సింగారావు, డా. సుందర్ కొంపల్లి, రహ్మానుద్దీన్ షేక్
 సరస్వతుల రామనరసింహం (సరసి), తమ్మారెడ్డి శ్రీనివాసరెడ్డి

మార్చి, ఏప్రిల్ 2024

రచయితలకు సూచనలు

తెలుగు భాష, సాహిత్యం, సాంస్కృతికతలతో పాటు తెలుగువారి చరిత్రకూ, సంస్కృతికీ, సాధికారతకూ, ప్రగతికీ చెందిన సామాజిక ఆర్థిక, రాజకీయ అంశాలపై రచనలకు స్వాగతం. రచనలను వ్యాసం, కథ, వచన కవిత, పాట- ఏ రూపంలోనైనా పంపవచ్చు.

1. వ్యాసాలు, కథలు ముద్రణలో 1 నుండి 3 పుటలకు మించకూడదు. కవితలు 20 నుండి 30 పంక్తులకు మించకూడదు. విమర్శలు విషయం పైనే ఉండాలి. వ్యక్తులపై గురిపెట్టి చేయరాదు. సరళమైన తెలుగులో వ్రాయాలి.

2. రచనలను యూనికోడ్ లో పంపాలి. అనుఫాంట్ లో టైప్ చేసినట్లయితే పి.యం.డి, మరియు పిడిఎఫ్ లో కూడా పంపాలి. లేదా ఎ4 సెజు కాగితంపై వ్రాసి, స్కాన్ చేసి పంపాలి **editorammanudi@gmail.com** కు మాత్రమే పంపాలి. కొరియర్ లో గాని, రిజిస్టర్ పోస్టులో గాని పంపవచ్చు.

3. రచనతో పాటు పోస్టల్ చిరునామా, ఫోన్ నెంబరు, ఉంటే ఇ-మెయిల్ చిరునామా కూడా ఇవ్వాలి. ఈ వివరాలు లేని రచనలను తీసుకోలేము

4. హామీ పత్రం తప్పనిసరి: రచన సొంతమేనని, ఇతర పత్రికలకుగాని, ఇంటర్నెట్ పత్రికలకుగాని పంపలేదని, ఇంతవరకు ఎక్కడా ప్రచురణ కాలేదని హామీ పత్రాన్ని తప్పనిసరిగా రచనతో జోడించాలి. హామీ పత్రం లేని రచనలను ముందుగా సామాజిక మాధ్యమాల్లో పెట్టిన రచనలను ప్రచురణకు స్వీకరించలేము

5. దయచేసి ప్రచురణ కోసం పంపే రచనలను, వార్తలను ప్రతి నెల 15వ తేదీలోపుగా మాకు చేరునట్లు పంపండి. 20వ తేదీ దాటిన తరువాత చేరే వాటిని వెంటనే పరిశీలించడం వీలుకాదు. వ్యాసాలను ప్రచురించడానికి కనీసం 1-2 నెలల వ్యవధి పట్టవచ్చు.

లోపలి పుటలలో.....

ఇవీ సంగతులు..	ఇవీ సంగతులు...	05
.....	బరాస సందేశం	జైద్రే అజౌలే 06
సంపాదకీయం	మళ్ళీ ఎన్నికలు వచ్చేసాయ్ గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు	07
జయంతి.	భాషా రాష్ట్రాలు-	 10
శ్రద్ధాంజలి.	ఆశయాలతో సంకల్ప....	డా. సామల రమేష్ బాబు 11
తె.భా.స.	ప్రజా చైతన్య సభ	13
సాంకేతికం	అంతర్జాలంలో తెలుగు..	కటికెల శ్రీహర్ష కిశోర్ 30
పరిశోధన	భాష-సమాజం-సంపద	జె.డి.ప్రభాకర్ 31
పరిశోధన...	భాషా పరిశీలన	కామెర పురుషోత్తం 36
పరిశోధన.....	తెలుగులో సమానా...	ఇమ్మానియేలుబాబు కారుమంచి 39
శ్రద్ధాంజలి	బుద్ధిస్తు దేవన నిర్మాణం	వెన్నెలకంటి రామారావు 42
ఆదర్శం	మంచి పుస్తకం	రహ్మానుద్దీన్ షేక్ 44
సాహిత్య రంగం	నిర్దోహ విమర్శ	మధురాంతకం నరేంద్ర 47
వెలిసిపోతున్న పదాలు	సత్రకాయ	జి.వి.పూర్ణచందు 49
.....	గ్రంథాలయం	 50

ఫోటోలు కార్టూన్లు కంప్యూటర్ టి.యస్.రెడ్డి సరసి యన్.రాజారావు

ammanudi.org వలగూటిలో అమ్మనుడి పాత సంచికలను చదువగలరు.

రచనలను, వార్తలను, వాట్సాప్ లో పంపవద్దు: 'అమ్మనుడి'లో ప్రచురణకై వార్తలు, ఫోటోలు, రచనలను కొందరు వాట్సాప్ లో పంపుతున్నారు. వాటిని ప్రచురణకు స్వీకరించలేము. దయచేసి కొరియర్/ రిజిస్టర్ పోస్టులో, లేదా **editorammanudi@gmail.com** కు పంపించండి. - సంపాదకుడు

రచనలు, ఉత్తరాలు పంపుటకు చిరునామా
 సంపాదకుడు: **అమ్మనుడి**, జి-2, శ్రీ వాయుపుత్ర రెసిడెన్సీ, హిందీ కళాశాల వీధి, మాచవరం, విజయవాడ-520004.
 సంపాదకుడు : 9848016136, e-mail : editorammanudi@gmail.com
 రచయితల అభిప్రాయాలు వారి స్వంతం, వారితో పత్రిక యాజమాన్యం, సంపాదకుడు ఏకీభవించవలసిన అవసరం లేదు

తెలుగుజాతి పత్రిక

అమ్మనుడి

నుడి నాడు నెనరు

మాసపత్రిక

చందా వివరాలు: జీవిత చందా రూ.5000
4 సం||: రూ.1000, 1 సం||: రూ.300
ఎం.ఓ లేదా తెనాలిలో చెల్లునట్లు బ్యాంకు
చెక్కు లేదా డి.డి.ని తెలుగు జాతి పేర పంపాలి.

● బ్యాంకు ఖాతా, ఫోన్ వివరాలు ●

ఆన్లైన్ ద్వారా చందాను పంపేవారు NEFT / RTGS ద్వారా
తెలుగుజాతి యాక్సిస్ బ్యాంకు, -తెనాలి శాఖకు పంపాలి
TELUGU JAATHI-AXIS BANK, TENALI
అకౌంట్ నెం. **914020020387880**
IFSC Code : UTIB0000556

Telugu Jaathi
+91 94929 80244

ఈ QR కోడ్ను స్కాన్ చేసి
లేదా QR క్రింద ఇచ్చిన
యుపిఐ ఐడి నెంబరుకు
మీరు విరాళాలు, చందాలు
పంపవచ్చు

9492980244@okbizaxis

ఆన్లైన్లో చందాను పంపేవారు వెంటనే ఇంటినెంబరు, వీధి
పేరు, పోస్టాఫీసు, ఊరిపేరు, పిన్కోడ్ నెంబరుతో సహా
తమ పూర్తి చిరునామాను, ఫోన్ నెంబరు, మెయిల్ ఐడి,
తదితర వివరాలను జాబు ద్వారా తెలుపగలరు
94404 48244 లేదా **94929 80244** ఫోన్కు
సందేశం గాని, వాట్సాప్ ద్వారా గాని తెలుపగలరు.

చందాలు పంపడం, దానికి సంబంధించిన
ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలకు

డా.సామల లక్ష్మణబాబు, ప్రచురణకర్త, అమ్మనుడి;
8-386, జీవ భవనం-అంగలకుదరు పోస్టు, తెనాలి
గుంటూరు జిల్లా-522 211.
ఫోన్: 94404 48244, 94929 80244,
ఇ మెయిల్ : ammanudi@gmail.com

అమ్మనుడి (మాసపత్రిక) రచయితలకు సూచనలు

ఈ కింద సూచించిన లక్షణాలు కలిగిన వ్యాసాలు మాత్రమే అమ్మనుడిలో
ప్రచురణ పొందుతాయి:

1. అమ్మనుడి ప్రాథమికంగా భాషోద్యమ పత్రిక. భాషా విషయాలకు ప్రాముఖ్యతను కల్పిస్తాం. ప్రత్యేకంగా ప్రజల భాషల హక్కులను కాపాడేటటువంటి వ్యాసాలకు అధిక ప్రాధాన్యతను ఇస్తాం.
2. ఆధునిక వైజ్ఞానిక, సాంకేతిక, సామాజిక, ఆర్థిక రంగాలలోని అవిచ్ఛరణల గురించిన రచనలకు ఆహ్వానం. 3. వీటితోపాటు తెలుగు జాతి చరిత్ర, సంస్కృతి, అంతరించిపోతున్న తెలుగు కళలూ, జానపద సాహిత్యం మొదలైనవాటికి ప్రాధాన్యం. 4. తెలుగు ప్రజల సామాజిక జీవన విధానంలో, కుటుంబ జీవనంలో భాష, తెలుగు తదితర అమ్మనుడులకు సంబంధించిన విషయాల ఆధారంగా రాసిన కథలూ వ్యాసాలూ పంపవచ్చు. 5. వ్యాసాలు ప్రాథమికంగా పరిశోధనాత్మకంగా, ఆధునిక భాష అవసరాలను తీర్చేవిగా ఉండాలి. 6. వ్యాసంలో పేర్కొన్న విషయంలో కొత్తదనం ఉండాలి. 7. ఆ చెప్పే విషయం ఎక్కువ మందికి అవసరమైనదిగా, ప్రయోజనకరంగా ఉండాలి. 8. వ్యక్తి ప్రాధాన్యత కంటే విషయ ప్రాధాన్యత గలిగిన వ్యాసాలకే ప్రాధాన్యం.

పరిశోధనా వ్యాసాలు ఈ కింద పేర్కొన్న సూచనలను విధిగా పాటించాలి.

1. ప్రచురణ కోసం పంపే రచనలు ఐదు పుటలకు గానీ 3000 పదాలకుగానీ మించకుండా యూనీకోడులో ఉండాలి.
2. వ్యాసాలు ఆధునిక తెలుగులో ఉండాలి. మాండలికతపై ఎలాంటి నిర్బంధమూ లేదు.
3. బాగా వాడుకలో ఉన్న సమాసాలు తప్ప మిగిలిన చోట్ల పదాలను సంధి చేయకుండా వీలైనంత మేరకు విడిగా రాయండి.
4. వ్యాసంలో మొదటిసారిగా ప్రస్తావించిన ప్రత్యేక విషయాలకు రచయిత లేక గ్రంథకర్త పేర్లను సంక్షిప్తరూపంలో కుండలికరణాలలో సూచించండి.
5. వ్యాస రచనలో తోడ్పడిన రచనల సూచిన చేర్చండి.
6. అచ్చు తప్పులతో ఉన్న వ్యాసాలను తిప్పి పంపవలసి వస్తుంది.
7. మీ వ్యాసం మీ సొంత సృజన అనీ ఇంతకు మునుపు చేరకూడా అచ్చుకాలేదనీ హామీ పత్రాన్ని జతపరచండి.
8. మీ రచనలతోపాటు, పేరు, ఉపాధి, చిరునామా, ఈమెయిలు ఐడి, చరవాణి అంకెలు తెలియజేయండి.
9. వీటిని గురించిన ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు అన్నీ తెలుగులో జరపండి.
10. వ్యాసాలు పైన పేర్కొన్నవాటికి అనుగుణంగా లేనప్పుడు ప్రచురణకు వీలుపడదు.
11. మీ వ్యాసాలనూ వాటికి సంబంధించిన ఫోటోలనూ, బొమ్మలనూ, ఇతరాలను **editorammanudi@gmail.com** కే పంపాలి. వాట్సాప్లో పంపినవి తీసుకొనజాలము.

తెలుగుజాతి (ప్రస్తు) ప్రచురణ

ఇటీ సంగతులు....

1. భాషాపునరుద్ధరణ : యూకేలోని వేల్స్ లో వెల్ష్ మొదటి భాష, ఇంగ్లీష్ కాదు. వెల్ష్ మీడియం పాఠశాలల తరుగుదల కారణంగా ఇది దాదాపు అంతరించిపోయింది (వెల్ష్ ఒక భాషగా బోధించబడుతున్నప్పటికీ). ఇప్పుడు వారు తమ తప్పును గ్రహించి, వెల్ష్-మాధ్యమ పాఠశాలలను తెరవడం ద్వారానూ, వెల్ష్ మాధ్యమంలో ఉన్నత విద్యను అభ్యసించడానికి స్కాలర్షిప్లు ఇవ్వడం ద్వారానూ వెల్ష్ను పునరుద్ధరించడానికి ప్రయత్నించారు. అవిభక్త ఆంధ్రప్రదేశ్, స్వతంత్ర భారతదేశంలో భాషా ప్రాతిపదికన ఏర్పడిన మొదటి రాష్ట్రం. కాబట్టి, ప్రభుత్వాలు తెలుగు మాధ్యమాన్ని రద్దు చేసి తెలుగు అంతరించి పోయేలా కాకుండా కాపాడుకోవాల్సిన బాధ్యత మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలపై ఉంది. ప్రభుత్వ పాఠశాలలతోబాటు, ప్రభుత్వం ప్రయివేటు పాఠశాలల్లో తెలుగు మాధ్యమాన్ని తప్పనిసరి చేయాలని ఒత్తిడి తేవాలి. 10వ తరగతి వరకు తెలుగు మాధ్యమంలోనే (గ్రామీణ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో) చదివినా తెలుగులో రాయలేనప్పుడు ఆంగ్ల మాధ్యమంలో చదువుకున్నవారి పరిస్థితి, గతీ ఏమవుతుందో ఊహించుకోవచ్చు (కోరాలో-కనమర్లపూడి వెంకటేశ్వర్లు).

2. పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం స్నాతకోత్సవం పోయిన నెలలో జరిగింది. ఈ సందర్భంగా అప్పటి గవర్నర్ తమిళిసై ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొని పీహెచ్ఛీ పూర్తి చేసుకున్న పరిశోధకులకు పట్టాలు అందించారు. ఆమె మాట్లాడుతూ **తెలంగాణా తెలుగులో మాట్లాడుతుంటే ప్రాచీన భాషలో మాట్లాడుతున్నట్టు ఉంటుందని** అన్నారు. తెలుగు సాహిత్యం అందరికీ అందుబాటులో ఉండేలా పుస్తకాలను ముద్రించాలని కోరారు.

3. ఆంధ్రప్రదేశ్-ఒడిశా రాష్ట్రాల సరిహద్దు గ్రామాల్లో మాతృభాషా మాధ్యమంపై వివాదం వచ్చింది. ఒడిశాలోని గంజాం జిల్లా పత్రాపూర్ చికిటి బ్లాకుల గ్రామాల విద్యార్థులు ఒడిశాలో చదవకుండా సరిహద్దు దాటి వచ్చి ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చదువుకుంటున్నారు. దాదాపు 5000 మంది విద్యార్థులు తెలుగు మాధ్యమంలో చదువుకుంటున్నారు. అక్కడి ప్రజలు ఇంతకు ముందు ఒడిశా ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో ఒడియా-తెలుగు రెండు భాషలు చదువుకునే వారు. కానీ ఒడిశా ప్రభుత్వ నిర్ణయం వలన విద్యార్థులకు తెలుగు అంశాల్లో బోధన ఆపేయడంతో విద్యార్థులు ఒడిశా బడులను వదిలి ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వ బడుల్లో చదవడానికి ఇష్టపడుతున్నారు. సాంస్కృతికంగా తెలుగుకు దగ్గరవ్వాలని ఆ ప్రాంత ఒడిశా రాష్ట్రంలోని తెలుగు ప్రజలు అనుకుంటున్నారని తెలుస్తోంది. ఇది చికిటి శాసనసభ నియోజకవర్గంలో ఒడిశా ప్రభుత్వానికి ఇబ్బంది తెస్తోంది.

4. తెలుగు సహజ భాషా ప్రక్రియలకు (ఎన్.ఎల్.పీ.) దోహదం అయ్యేలా లామాఇండెక్స్ లో పని చేసే దేసెట్టి రవితేజ, గోళ్ళ రాంశ్రీ గౌతం తెలుగు ఎల్ఎల్ఎం లాబ్స్ అనే సంస్థను నెలకొల్పారు. తెలుగు

భాషలో మషిన్ లర్నింగ్, కృత్రిమ మేధాభివృద్ధికి తోడ్పడేలా తెలుగులో విషయ సమాచారాన్ని సేకరించేందుకు ఈ సంస్థ పని చేస్తుంది. వీరి డేటాసెట్లలో తెలుగు లిపిలో తెలుగుతో పాటుగా యూట్యూబ్, ఇతర సోషల్ మీడియాలో ప్రజలు వాడే ఇంగ్లీష్ లిపిలో రాసిన తెలుగు మాటలను, ఒక లక్ష వాక్యాలను, కూడా పొందు పరిచారు.

5. ఆంధ్రప్రదేశ్ అధికారభాషా సంఘం అధ్యక్షుడు విజయబాబు మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వ కార్యకలాపాల్లో తెలుగు అమలు చేయడానికి కృషి చేస్తోందని అన్నారు. తెలుగు భాషాభివృద్ధి కోసం సాహిత్య సమావేశాలు నిర్వహిస్తున్నట్లు చెప్పారు. అన్ని ప్రభుత్వ అధికారిక ఉత్తర్వులు తెలుగులో రావాలని వివిధ శాఖాధిపతులకు ఆదేశించినట్లు చెప్పారు. విమానాలలో ప్రకటనలు తెలుగులో కూడా జరిగేలా ఎయిర్పోర్టు అధారిటీ వారిని అభ్యర్థించామని అన్నారు. ప్రజలు ప్రభుత్వానికి చేసే అర్జీలను స్పందన కార్యక్రమం ద్వారా పూర్తిగా తెలుగులోనే నిర్వహిస్తున్నామని అన్నారు.

6. అమెరికా పంగూరి ఫౌండేషన్ 30వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా కాకినాడలో రెండు రోజుల తెలుగు సాహితీ సదస్సు జరిగింది. ఈ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్న మాజీ ఉపరాష్ట్రపతి వెంకయ్యనాయుడు గారు తెలుగు భాష పరిరక్షణకు అందరు తెలుగువాళ్ళు పని చేయాలని కోరారు. సాహితీకారులు కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను తెలుగు భాషా పరిరక్షణ కోసం పని చేసేలా చేయాలని తీర్మానించారు.

7. ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోడీ తెలంగాణాలో ఒక రాజకీయ ప్రచార సభలో మాటలాడుతూ ఆయన చేసే ప్రసంగాలు ఎక్స్(ట్రిట్టర్) వేదికపై కృత్రిమ మేధ సహాయంతో తెలుగులో కూడా అందుబాటులో ఉండేలా చర్యలు తీసుకుంటానని అన్నారు.

8. 17వ శతాబ్దానికి చెందిన 390 సంవత్సరాల పురాతన శిలాశాసనం ఒకటి నల్లగొండ జిల్లాలోని అడవిదేవులపల్లిలో కాశీ విశ్వనాథ ఆలయంలోని దీపస్తంభంపై కనుగొన్నారు. ఈ శాసనంలో తెలుగు-తమిళ మిశ్ర లిపిలో 'ముదిమాణిక్యం విశ్వనాథ ఆలయం' గురించిన వివరాలున్నాయి.

9. హైదరాబాదులోని స్వేచ్ఛ సంస్థ వారు 10,000 గంటల నిడివి ఉన్న తెలుగు ఆడియో డేటాసెట్ ను విడుదల చేశారు. ఈ డేటాసెట్ వలన తెలుగులో కృత్రిమ మేధా వనరులతో ఆడియో రూపంలో తయారుచేసుకోవచ్చు. స్వేచ్ఛా గొంతు పేరుతో ఈ ప్రాజెక్టు డేటాసెట్ హాంగ్కౌన్ లో అందుబాటులో ఉంది.

10. అసోసియేషన్ ఫర్ ఏషియన్ స్టడీస్ సంస్థ వారు 2024 సంవత్సరానికి అనువాద విభాగంలో ఏకే రామానుజన్ బుక్ ప్రైజును గుత్తం జాషువా గబ్బిలం కవితకు ఆంగ్లనువాదం(గబ్బిలం : ఎ దఖిత్ ఎపిక్) చేసిన జంగం చిన్నయ్యకు ప్రకటించారు. అనువాదకునికి వెయ్యి డాలర్ల బహుమతిని, బిరుదును, సియాటిల్ లో జరిగిన కార్యక్రమంలో అందించారు.

11. ఎస్సీఈఆర్డీ పాఠ్య పుస్తకాలు తెలుగు, కన్నడ మొ. **11 భారతీయ భాషల్లో** అందుబాటులో ఉన్నట్లు కేంద్ర విద్యా శాఖ సహాయ మంత్రి అన్నపూర్ణ అన్నారు. ఇవీ కాక, విద్యార్థులకు సహాయపడే ఈ-పాఠ్యపుస్తకాలు, ఈ-కంటెంట్ 38 భాషల్లో దీక్ష వెబ్సైట్లో చేర్చినట్లు చెప్పారు.

(2024) అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవ సందేశం

ఐరాస డైరెక్టర్ జనరల్ ఔడ్రే అజౌలే

నేడు 40% ప్రపంచ జనాభాకు విద్య వారి మాతృభాషలో అందుబాటులో లేదు. కనీసం వారు మాట్లాడే లేదా వారికి అర్థమయ్యే భాషలో విద్య అందడం లేదు. ఇది చదువులోనే కాదు, సాంస్కృతికంగా కూడా ఈ విధానం మాతృభాషలకు చాలా పెద్ద చేటు చేస్తోంది. తరాల మధ్య జ్ఞానం ఇచ్చిపుచ్చుకునేందుకు మాతృభాషలే కీలకం అనేదాన్ని మనం విస్మరిస్తున్నాం. ఐరాసవారు, ప్రతి యేటా, ఫిబ్రవరి 21న ప్రతి ఒక్కరినీ అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవాన్ని జరుపుకోమని ప్రోత్సహిస్తోంది. ఈ పండుగ నాడు ప్రతి ఒక్కరూ అమ్ముసుడులతో చదువులపై, జ్ఞానాన్ని ఇచ్చుపుచ్చుకోవడంపై ముఖ్యంగా దృష్టి పెట్టాలి.

వైజ్ఞానిక పరిశోధనలు: మాతృభాషా మాధ్యమంలో చదవడం ద్వారా బడి చదువుల్లో ముందంజలో ఉండవచ్చని స్పష్టం చేస్తున్నాయి. మాతృభాషా మాధ్యమ విద్య ఆత్మగౌరవాన్ని పెంచి ఆత్మన్యూనతా భావాన్ని తొలగిస్తుంది, చిన్న వయసు నుంచే ఉత్సుకతను, ఆసక్తిని పెంచుతుంది. పిల్లల్లో విషయాలను అర్థం చేసుకుని నేర్చుకునే గుణాన్నిస్తుంది. అందుకే గత అక్టోబర్ లో బ్యాంకాక్ లో జరిగిన ఏడవ అంతర్జాతీయ భాషా, విద్యా సమావేశంలో ఐరాస ఆధ్వర్యంలో నిపుణులు, ప్రణాళికా రూపకర్తలు మరిన్ని భాషలను విద్యా వ్యవస్థల్లో సమ్మిళితం చేసే మార్గాల గురించి చర్చించారు.

పాఠశాలల్లో బహుభాషావాదాన్ని సమర్థించడమంటే భాషాపరమైన బహుళత్వాన్ని కాపాడుకోవడం, ప్రోత్సహించడం. ఇది ప్రత్యేకించి ప్రమాద స్థాయిలో ఉన్న భాషలకు(కొద్ది మంది మాత్రమే మాట్లాడే వ్యవహారాలు మిగిలి ఉన్న భాషలకు) సంబంధించిన వాస్తవం. 2018 నుండి బహుభాషా విద్య కోసం ఐరాస ఉపాధ్యాయులకు శిక్షణ ఇస్తున్న మొజాంబిక్ లో జరిగినట్లుగా, ప్రాథమిక విద్యను పొందని వ్యక్తులు తమ చదువులను తిరిగి ప్రారంభించేందుకు ఈ ఉదారత బాటలు వేస్తోంది. దాదాపు 400 మంది అన్ని వయసుల విద్యార్థులు, వారిలో ఎక్కువ మంది మహిళలు, తమ పరీక్షల్లో ఉత్తీర్ణులయ్యారు.

అయితే, భాష అనేది కేవలం ఒక నిర్దిష్ట మాండలికం లేదా సాధారణ సంభాషణా సాధనం కాదు. అది ఆ భాష మాట్లాడేవారి సంస్కృతికి భాండాగారం కూడా. ఇది మనుషుల మధ్య సంబంధ బాంధవ్యాలను నడిపే సాధనం. ప్రపంచంలోని అన్ని సంబంధ బాంధవ్యాలను, ప్రత్యేక వ్యక్తికి, ఇతరులతో, ఇతర వస్తువులతో ఉండే బంధాలను సైతం ఇది నడిపిస్తుంది.

అందువల్ల బహుభాషావాదం ప్రోత్సహించే సాంస్కృతిక వైవిధ్యాన్ని గుర్తించి మెచ్చుకోవడం, రక్షించడం చాలా అవసరం. అందుకే అన్ని భాషలను రక్షించడానికి ఐరాస పని చేస్తుంది. ఉదాహరణకు అంతర్జాతీయ జనభాషల దశాబ్ది చట్రంలో (IDIL) (2022-2032) కార్యకలాపాలు నిర్వహిస్తోంది. ఈ బృహత్ కార్యక్రమం ద్వారా అనేక జనభాషలు ఎదుర్కొంటున్న క్షిప్ర పరిస్థితులపై ప్రపంచ దృష్టిని ఆకర్షించడం, ప్రజా సేవల్లో ఈ భాషల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు చర్య తీసుకోవటం, ఆయా జనభాషల వ్యవహారాలు తెలియజేసే జ్ఞానాన్ని తీసుకొని మిగతా ప్రపంచానికి ఆ జ్ఞానాన్ని అందించడం. ఎందుకంటే అలాంటి జ్ఞానం ఆకలికి వ్యతిరేకంగా పోరాటం లేదా జీవవైవిధ్య రక్షణ లాంటి కీలకమైన సవాళ్ళను ఎదుర్కోవటానికి అమూల్యమైనది. చివరగా, ఎవరైనా వారు నిష్ణాతులైన భాషలో నాణ్యమైన సమాచారాన్ని పొందడం అందరికీ సాధికారత కోసం అవసరమైనందున, ప్రపంచంలోని ప్రముఖ సమాచార వనరు అయిన అంతర్జాలంలో, ఆకాశవాణిలో బహుభాషావాదాన్ని ప్రోత్సహించడం కోసం ఐరాస చొరవ చూపుతోంది.

90% పైగా అంతర్జాలంలో ఉండే సమాచారం కేవలం డజను ఆధిపత్య భాషలలో అందుబాటులో ఉన్న సమయంలో, ఐరాస ప్రపంచ గొంతుకల జాలికావలయం (గ్లోబల్ వాయిసెస్ నెట్వర్క్) భాగస్వామ్యంతో, అంతర్జాలంలో ఉన్న భాషలను వైవిధ్యపరచడంలో సహాయపడటానికి పనిముట్లను (టూల్ కిట్స్) ఏర్పాటు చేసింది. జనభాషలలో సమాచార రూపకల్పనకు మద్దతు ఇవ్వడం, ప్రచారం చేయడం కోసం ఐరాస రేడియో ప్రణాళికలలో కూడా పాల్గొంటోంది. ఉదాహరణకు, ఈ భాగస్వామ్యం భారతదేశంలో గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో పనిచేస్తున్న దాదాపు 200 కమ్యూనిటీ స్టేషన్లకు ప్రయోజనం చేకూర్చే సహాయ కార్యక్రమం చేస్తోంది. ప్రజలందరికీ, వారు మాట్లాడే భాషలతో సంబంధం లేకుండా, ఒకే విధమైన చదువు అవకాశాలు, జ్ఞాన ప్రసారానికి ఒకే విధమైన అవకాశాలు ఉన్నాయని హామీ ఇవ్వడమే ఈ అంతర్జాతీయ దినోత్సవ లక్ష్యం.

సంపాదకీయం

మళ్ళీ ఎన్నికలు వచ్చేశాయ్... మరి తెలుగు సంగతి ఏంటి!?

మళ్ళీ వేళ తప్పకుండా ఎన్నికలు వచ్చేశాయ్. ఆంధ్రప్రదేశ్ చట్టసభ సభ్యుల ఎంపిక కోసం ఎన్నికలు జరగబోతున్నాయి. ఈ సందర్భంలో, రెండు దశాబ్దాలుగా తెలుగు భాషోద్యమాన్ని నెత్తికెత్తుకొని తెలుగు కోసం పోరాటం జరుపుతున్న తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ఇప్పటి ఎన్నికల నేపథ్యంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని రాజకీయ పక్షాల ప్రతినిధులను స్వయంగా కలిసి నాలుగు పుటల విన్నపాన్ని ఒకటి అందించింది. జరుగుతున్న భాషా విధ్వంసాన్ని ఆపేందుకు సహకరించమనీ తగిన చర్యలు చేపట్టమనీ కోరుతోంది.

అంతటితో ఊరుకోక ప్రజా చైతన్య సభను నిర్వహించింది. ఆ సభలో వివిధ రాజకీయపక్షాల ప్రతినిధులు పాల్గొని తెలుగు పట్ల తమ అభిప్రాయాలను వెలిబుచ్చారు. ప్రభుత్వం తెలుగు మాధ్యమాన్ని రద్దుచేయడాన్ని అందరూ కలిసికట్టుగా నిరసించారు.

ఈ భూఖండం మీద మనం ఒక్కరమే లేం. తెలుగు రాష్ట్రాల చుట్టూ ఇంకా దేశమంతటా ఇతర రాష్ట్రాలూ ఉన్నాయి. ఆ రాష్ట్రాలలో మాతృభాషలు మాట్లాడే ప్రజలూ ఉన్నారు. అక్కడ ఎక్కడా తెలుగు రాష్ట్రాలలో జరిగినట్లు అధిక సంఖ్యాక జనుల మాతృభాషను ఎత్తివేసి ఇంగ్లీషు మాధ్యమాన్ని రుద్దడానికి ఏ ముఖ్యమంత్రిగానీ అంతటివారుగానీ మరొకరెవరూ సాహసించలేదు. ప్రజలభాషలో ప్రాథమిక విద్య లేకుండా చేయడం ప్రజాస్వామిక చర్య అనిపించుకోదు. అది రాజ్యాంగం పట్ల విద్రోహ చర్యే. ఇలాంటి చర్యలు చేపట్టినవారికి ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తి లోపించినదనే చెప్పుకోవాలి.

స్వాతంత్ర్యానంతరం, మాతృభాషల మాధ్యమంలో చదువుకొని అమెరికా మొదలైన దేశాలకు ఎందరో వెళ్లారు. వారందరూ పాఠశాల విద్యను మాతృభాషల మాధ్యమంలోనే చదువుకున్నవారు. తెలుగులో చదువుకొని అక్కడికి వెళ్లి ఎంతోమంది విశ్వవిద్యాలయాల్లో ఆచార్యులుగానూ, వివిధ సంస్థల్లో పరిశోధకులుగానూ రాణించారు. ఇంగ్లీషులో చదువుకొంటేనే ఉద్యోగాలు వస్తాయనే భ్రమను కల్పించడం కుతర్కమూ అప్రజాస్వామికమూ ఇంకా మోసపూరిత చర్యే. అదే నిజమైతే ఇంగ్లాండ్, కెనడా, అసంరా, ఆస్ట్రేలియాలో నిరుద్యోగసమస్య ఎందుకున్నట్టు? అలాగే, మేధో సంపత్తిలో మాతృభాషలలో చదువుకుంటున్న దేశాలైన దక్షిణ కొరియా, జపాను, చైనా, ఇజ్రాయేలు మొదలైనవి ముందుండగా ఇంగ్లీషే మాతృభాషగా ఉన్న ఇంగ్లండు, కెనడా, ఆస్ట్రేలియా అమెరికాలు ఎందుకు వెనకబడినట్టు?

అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రాలలో భారతీయ వలసదారుల సంఖ్య 2010లో 17,80,000 ఉంటే 2019 కి ఆ సంఖ్య 26, 88,000 గా ఉంది (అసంరా, గణాంక సం.). అంటే అమెరికాలో 9 ఏండ్లలో పెరిగిన భారతీయ వలసలు 9 లక్షల 8 వేలమంది. అంటే, ఏడాదికి సుమారు లక్షా ఆరు వందల మంది మాత్రమే వలసపోతున్నారు. వీరిలో తెలుగువారు ఎందరో తెలుసుకొంటే తెలుగు ముఖ్యమంత్రులకు తెలుగుంటే అంత పగ ఎందుకో మనకు అర్థం కాదు. అమెరికా వెళ్లే భారతీయ వలసదారుల్లో హిందీ భాషీయులు 26% కాగా, తెలుగువారు 13%, గుజరాతీయులు 11%, తమిళులు 9%, పంజాబీలు 8%. ఇప్పుడు చెప్పండి, ఏడాదికి ఒక లక్షా 6వందల వలస భారతీయులలో మనం ఎందరం? 13,780 మందిమి. ఈ మధ్య కాస్త పెరిగారనుకున్నా తెలుగు రాష్ట్రాలనుంచి ఏడాదికి 15,000 మంది దాటరు. ఈ కొన్ని ఉద్యోగాలకోసమా మనం ఏడాదికి 10 లక్షల మంది ఇంటరు విద్యార్థులనూ మొత్తం ప్రతి ఏటా అన్ని తరగతుల విద్యార్థులనూ కలుపుకొని మొత్తం

కోటి మందికి పైగా విద్యార్థులను ఇంగ్లీషు మీడియంలోకి నెట్టుతున్నాం. ఇది అహేతుకమూ, తర్కరహితమూ, అసంబద్ధమూను. ఐక్యరాజ్య సమితి ప్రతియేటా సభ్య దేశాలన్నింటికీ మాతృభాషా మాధ్యమాన్ని అమలుపరచమని నెట్టినోరూ బాదుకొంటోంది. అలా కాని పక్షంలో జరగబోయే నష్టానికి బాధ్యులు ఎవరు?

2018-2022లో, ప్రభుత్వ లేదా ప్రైవేట్ పాఠశాలల్లోని 3వ తరగతి విద్యార్థులలో 2వ తరగతి స్థాయి పాఠ్యపుస్తకాలను చదవగలిగే పిల్లల శాతం, ఆంధ్రప్రదేశ్లో 22.6% నుండి 10.3%కీ, తెలంగాణలో 18.1% నుండి 5.2% కీ గణనీయమైన తరుగుదల కనిపించింది. ఇదే 2వ తరగతి స్థాయి పాఠ్యాంశాన్ని చదవగలిగే 5వ తరగతి పిల్లలలో ఆంధ్రప్రదేశ్లో 2018లో 59.7% ఉంటే 2022లో 36.3%కి అంటే 15 శాతం కంటే ఎక్కువ తరుగుదల కనబడుతోంది. దేశం మొత్తంమీద దిగజారుతున్న చదువులు తెలుగు రాష్ట్రాలలోనే అధికం. దీనికి కారణం అప్పుడే ప్రవేశ పెట్టిన ఇంగ్లీషు మాధ్యమం కాక మరేమిటి?

స్వాతంత్ర్యం వచ్చేవరకూ రెండవ స్థానంలో ఉన్న తెలుగు మన నాయకుల ఉదాసీన వైఖరి వల్ల నేడు నాల్గవ స్థానంలోకి పడిపోయింది. చివరికి చదువుల్లో తెలుగే లేకుండా పోయింది. భారత దేశంలో మరే రాష్ట్రంలో లేని 'ఓనీ ఇంగ్లీషు మీడియం' రాజకీయం ఇక్కడే ఎందుకు? ఇది తెలుగుజాతిపై కుట్ర కాక మరేమిటి?

తెలుగు రాష్ట్రాల చుట్టూతూ ఉన్న తమిళనాడు, కర్ణాటక, కేరళ రాష్ట్రాల ఎన్నికల్లో వారి స్థానిక భాషల పట్ల ప్రజలకు చేసిన ఎన్నికల వాగ్దానాలను ఒకసారి పరికించండి. భారత యూనియన్ అధికార భాషల్లో తమిళాన్ని చేర్చాలనీ, అన్ని రాష్ట్ర, కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల ప్రవేశ పరీక్షలలోనూ, కేంద్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాలలో సహ-అధికారిక భాషగా తమిళాన్ని తప్పనిసరి చేయాలనీ, అన్ని-రాష్ట్రాల ప్రజల మాతృ భాషలకూ సమాన నిధులు ఇవ్వాలనీ, హైకోర్టు అధికారిక భాషగానూ, సెంట్రల్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ క్లాసికల్ తమిళ భాషకు స్వయంప్రతిపత్తి కల్పించాలనీ కోరారు. ఇక, కర్ణాటక కాంగ్రెసు మేనిఫెస్టోలో కన్నడ భాషా సాహిత్యాలకు పెద్దపీట వేసింది. ఈ ఐదేండ్లలో వేల కోట్ల రూపాయలను ఖర్చుచేయతలపెట్టింది. సరిహద్దు రాష్ట్రాలలో ఉన్న ప్రతి కన్నడ పాఠశాలకూ కోటి రూపాయల ప్రత్యేక విరాళంతోబాటు ప్రతి నెలా లక్షరూపాయలూ, కన్నడ భాషా పరిశోధన, అధ్యయనం చేసే ప్రతి విద్యార్థికి ఏడాదికి లక్షరూపాయల సహాయాన్నీ ప్రకటించింది. ప్రాచీన సాహిత్యంతో బాటు ఆధునిక సామాజిక చేతనా సాహిత్యాన్ని ప్రజలకు చేరువ చేయటానికీ, ఆధునిక కన్నడ అభివృద్ధికి వందల కోట్ల రూపాయలతో పదులకొద్దీ సాహిత్య పీఠాలను నెలకొల్పేందుకు నడుం కట్టింది.

ఇక, కేరళలో ఉపాధి, ఉద్యోగాలకోసం, మెడికల్-ఇంజనీరింగ్ ప్రవేశ పరీక్షలు మొ. మలయాళంలో రాయడం, మలయాళంలో ఇ-గవర్నెన్స్ అమలు చేయడం, సరేంద్రన్ కమిటీ సిఫార్సు ఆధారంగా మలయాళాన్ని కోర్టు భాషగా మార్చడం వంటి చర్యలు చేపట్టడం. పరిశోధనా పత్రాలను కూడా మలయాళంలో సమర్పించేందుకు ఏర్పాట్లు చేయనున్నట్లు వాగ్దానం చేశారు. డిగ్రీస్థాయి వరకు మలయాళం చదవడం తప్పనిసరి చేయడం, మలయాళ మాధ్యమంలో చదువుకునేలా విద్యార్థులను ప్రోత్సహించే విధంగా చర్యలు చేపట్టడం. ప్రాథమిక స్థాయి నుండి, మలయాళం కంప్యూటింగ్ చదువులలో భాగం చేయడం. మలయాళాన్ని కంప్యూటర్, మొబైల్ ఫోన్లలో ప్రాథమిక భాషగా మార్చడానికి చర్యలు తీసుకుంటామని ప్రకటించారు.

పైన చెప్పుకున్న ఈ మూడు దక్షిణాది రాష్ట్రాలూ తెలుగు రాష్ట్రాలకంటే అన్నింటా ముందే ఉన్నై. తలసరి స్థూల జాతీయోత్పత్తిలోనూ, ఉద్యోగ ఉపాధి కల్పనలోనూ, పారిశ్రామిక రంగంలోనూ కూడా. తెలుగు రాష్ట్రాలలో నిర్బంధ ఇంగ్లీషు మాధ్యమంతో రెండు దశాబ్దాలలో లక్షల ఉద్యోగాలు గాలిలో కలిసిపోతాయి. రాష్ట్రం బయటనుంచీ, దేశం బయటినుంచీ వచ్చే ఉద్యోగాలు ఏమూలకూ చాలవు. వందలూ వేలల్లో వచ్చే విదేశీ ఉద్యోగాలకోసమా లేక లక్షల మందికి కావాల్సిన తెలుగురాష్ట్రాల ఉద్యోగాలకోసమా మన ప్రభుత్వాలు పనిచేయాల్సింది తేల్చుకోవాల్సిన సమయం ఇది. ఎప్పటికప్పుడు ప్రజలను ప్రజాస్వామ్యయుత ఆలోచనా విధానానికి చేరువ చేయటమే ప్రజాస్వామ్య సంస్థల ప్రధాన కర్తవ్యం. దీనిలో భాగమే తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య చేపట్టిన ప్రజాచైతన్య వేదిక పరమ లక్ష్యం.

23 మార్చి 2024

గౌరవ శ్రీ జి.ఎస్.కె.కృష్ణారావు

ఇదేంటి నన్ను - వీళ్ళో బిపటితే అది
 తెలుగులో మాట్లాడేస్తున్నాడు -
 మమ్మల్నూ ఇంట్లో పులులనా
 పడుతుకోవలంపారా?!

STATEMENT ABOUT OWNERSHIP AND OTHER PARTICULARS OF
 "AMMANUDI", MONTHLY MAGAZINE, Tenali as required under Rule 3 of the
 Registration of News Papers (Central) Rules 1956.

FORM IV (See Rule 3)

1. Place of Publication	: Angalakuduru	7. Editor's Name	: SAMALA RAMESH BABU
2. Periodicity	: Monthly	Address	: As above
3. Printer's Name	: SAMALA LAKSHMANA BABU	8. Names & Addresses of	: SAMALA LAKSHMANA BABU
4. Whether Citizen of India	: Yes	individuals who own	As above
5. Address	: D.No.8-386, Angalakuduru	the News Paper	

Post,

Tenali Mandal - 522 211

Guntur Dist., A.P.

6. Publishers Name : SAMALA LAKSHMANA BABU

Address : As above

Tenali
28-02-2024

I, Samala Lakshmana Babu, hereby declare that the
 particulars given above are true to the best of my knowledge and
 belief.

sd/- S. Lakshmana Babu
 Publisher

భాషా రాష్ట్రాలు - బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ ఆలోచనలు

డాక్టర్ బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ తన జీవిత కాలంలో చేసిన రచనలూ ప్రసంగాల ద్వారా ఆయన మనకు ఒక విశుద్ధ జాతీయవాదిగా కనిపిస్తారు. భారతదేశంలో ఉన్న వివిధ జాతులూ, వర్గాలూ, భాషలూ, రాష్ట్రాలూ, మతాలూ ప్రాంతాల కంటే దేశవే ముందు అని చెబుతారు. దేశం

కోసం దేన్నైనా వదులుకోవటానికి సిద్ధమేనంటారు. అంటే దేశ సమగ్రతకు భంగం కలిగించే ఎటువంటి ఆలోచననైనా తన తర్ఫుతో తుంచువేయడమో, తిప్పికొట్టడమో చేసేవారు. ఒక స్థాయిలో దేశానికీ రాష్ట్రాలకూ అధికార భాషగా ఒకే భాష ఉండాలంటారు. అయినా, దేశ సమగ్రతకూ రాష్ట్రాల సమగ్రతకూ భిన్న భాషా సంస్కృతులే మూలమని నమ్మారు. ఇలాంటి ఆలోచనాపరమైన అభిప్రాయాలకు ఆధారాలుగా భాషా రాష్ట్రాల ప్రతిపాదన సమయంలో ఆయన చేసిన తర్కబద్ధ ఆలోచనలు ఇవి: భాషా రాష్ట్రాల ప్రతిపాదన జాతీయ సమైక్యత పట్ల ఆందోళనలను కలిగిస్తున్నప్పటికీ, ఈ దేశ మూలాలకు సమస్యను సృష్టిస్తుందనే భయం ఉన్నా భాషా ప్రాతిపదికన రాష్ట్రాల పునర్వ్యవస్థీకరణ కొన్ని స్పష్టమైన రాజకీయ ప్రయోజనాలను కలిగి ఉందనడాన్ని నిరాకరించలేం. భాషా రాష్ట్రాల వధకం ప్రజాస్వామ్యాన్ని మరింత సమర్థవంతంగా నడుపుతుంది. ఎందుకంటే, భాషా రాష్ట్రాలు ప్రజాస్వామ్యానికి అవసరమైన సామాజిక ఐక్యతను పెంపొందిస్తాయి. ఒక రాష్ట్రానికి దాని స్వంత భాష కంటే భిన్నమైన భారత అధికార భాషను అమలు చేయడం, ఆ రాష్ట్ర సంస్కృతిని కాపాడుకోవడానికి అడ్డుగా ఉండదు. అధికారిక భాషను ప్రభుత్వరంగంలోనే ఉపయోగిస్తారు. అనధికారిక రంగం గానీ, పూర్తిగాసాంస్కృతిక రంగంలో గానీ ప్రాంతీయ భాష తన పాత్రను పోషిస్తూనే ఉంటుంది. అధికారిక, అనధికారిక భాషల మధ్య పోటీ ఉండవచ్చు. లోకసభకు ఎంపికైన ప్రతినిధులుగా బెంగాలీలు, తమిళులు, ఆంధ్రులు, మరాఠీలు మొదలైనవారు వారి మాతృభాష కాని భాషలో అంటే కేంద్ర అధికార భాషలో మాట్లాడవలసివస్తుంది. ఈ సమస్యకు వెంటనే ఆదర్శవంతమైన పరిష్కారాన్ని నేను కనుగొనలేకపోతున్నాను. మనం రాజీపడకతప్పదు. పరిష్కారం రెండు షరతులకు లోబడివుండాలి: 1. అది అత్యంత ఆదర్శవంతమైన పరిష్కారానికిదగ్గరగా ఉండాలి; 2. అది తనని తాను ఆదర్శవంతంగా అభివృద్ధి పొందేసామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉండాలి. ఈ రెండు పరిష్కారాలలోనూ వివిధ భాషా సమూహాలు ఆదర్శవంతమైన త్యాగం

చేయగలిగి ఉండాలి. ఆయితే ఆధునిక సాంకేతిక భాషాశాస్త్రానికి కృత్రిమ బౌద్ధికత తోడై ఎవరు ఏ భాషలో మాట్లాడినా దాన్ని అవతలివారు తమ మాతృభాషలో వినే సౌకర్యం అందుబాటులోకి వచ్చింది. దీనితో ఆ నాటి సమస్యకు నేడు పరిష్కారం దొరికింది. ఈ సందర్భంలో ఆయనలో మనం ఒక రాజనీతిజ్ఞుడినేగాక, ఒక దార్శనికుడిని చూస్తున్నాం. ఇలాంటి సమస్యకు ఎలాంటి పరిష్కారమూ లేదని లోక సభలో అధికార భాషను మాత్రమే మాట్లాడాలి అనే షరతును విధించకపోవటమే ఆయన ప్రదర్శించిన రాజ్యాంగ చతురత.

ఉగాది అలానే రావాలి ...

క
వి
త్ర

అదృష్టాన్ని నమ్ముకున్నట్టు
ఆశలు రగిలినూ
ప్రతి యేటా వస్తుంది ఉగాది
ఓటముల వెక్కిరింపులు
పరాజయాల పరితాపాలు ఇక వద్దని
కష్టాల సుడిగుండాలు ఉండవని
విజయంపై భరోసా నింపుతూ
ప్రతి వాకిట మరో కొత్త అవతారం
ఎత్తి నిలబడుతోంది ఉగాది
ఎన్నిసార్లు నమ్ముతాం
ఎంత కాలం అవే మాటలు వింటాం
నిరుత్సాహం, నిస్తేజం
నిర్దిష్టతల పద్మవ్యాహాల మధ్య
కోయిల పాటలు, వేపల పూతలు
మామిడి పిందెలు, వగరు చిగురుల
తాయిలాలు సగటు మనిషికెందుకు ?
పచ్చడైన జీవితాలపై
ప్లాస్టిక్ నవ్వుల పూతలెందుకు ?
ఎర్రటి ఎండను
చిందిన చెమటను
ఆకలితో అల్లాడిన పేగును
పగిలిన గుండెను
కూరుకు పోయిన బతుకును
ఆదరించి అక్కున చేర్చుకునే ఉగాది కావాలి
జీవిత సారాన్ని వెలిగించి
బతుకు జట్టాబండిని నడిపించే
అసలు సిసలైన పండుగలా ఉగాది రావాలి

డా.తిరునగరి శ్రీనివాస్
9441464764

ఆశయాలతో సంకల్ప బలంతో, కృషితో సాగిన జీవితం జస్టిస్ ఆశపు రామలింగేశ్వరరావు

జస్టిస్ రామలింగేశ్వరరావు గారు ఏప్రిల్ 5న భౌతికంగా వెళ్ళిపోయారు. అంతకు కొద్ది రోజుల ముందే విజయవాడలో ఆయన పదవి బాధ్యతల నిర్వహణ కోసం మకాం చేసిన ఇంట్లో రెండు గంటలకు పైగా పలు విషయాలపై చర్చించు కుంటూ గడిపాం. అక్కడ నుండి వెనుతిరిగి

అందరూ దానినొక రిఫరెన్స్ పుస్తకంగా పరిగణిస్తారు.

దాదాపుగా 2000 సం. నుండి నడుస్తున్న చరిత్ర తెలుగు భాషోద్యమానికి అంకితం కాసాగింది. హైదరాబాదులో మాతృభాష చైతన్య సమితి పేరుతో కొందరు పెద్దలు కార్యక్రమాలను ప్రారంభించారు దానికి సి.ధర్మారావు గారు అధ్యక్షులుగా ఉన్న సమయంలో జరిగింది. అప్పటినుండి రామలింగేశ్వరరావు గారికి ధర్మారావు గారికి నాకూ మధ్య సంబంధాలు మరింతగా పెరిగాయి. ఏ నెల పత్రిక ఆలస్యమైనా, ఆయన నుండి ఫోన్ కాల్ వచ్చేది.. పత్రికను అందుకున్న తర్వాత చదివి, ఫోన్ చేసి తన స్పందనను నాకు తెలియజేయడం ఆయనకున్న శ్రద్ధకు తార్కాణం. పత్రిక ఆర్థిక పరిస్థితిని అర్థం చేసుకొని అప్పుడప్పుడు తనకు తెలిసినవారి ద్వారా కొంత సహాయం అందించే ప్రయత్నం చేసేవారు.

వచ్చేటప్పుడు ఎందుకో ఇద్దరమూ కొద్దిపాటి ఉద్యోగానికి లోనైతే 1996 నుండి వికసినీ మమ్మల్ని పెనవేసిన స్నేహబంధం కొద్దిరోజులలోనే కనుమరుగవుతుందని మాకేం తెలుసు?!

2003లో తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్యను ప్రారంభం చేయబోయే ముందు నుంచి ఆయన తన అభిప్రాయాలను, సలహాలను అందిప్పటం, తనంతట తానుగా జోక్యం చేసుకొని మాట్లాడటమూ - అంతా ఒక ఇంటిలోని వారి మధ్య సహకరించుకొనే పద్ధతిలోనే ఉండేది. ఆత్మీయత, బాధ్యతల అవగాహన - మా ఇద్దరు మధ్య స్నేహాన్ని పెంచుతూ క్రమాను గతంగా వర్ధిల్ల చేసింది. సమాఖ్య పొరుగు రాష్ట్రాలలోని తెలుగువారి కోసం తలపెట్టిన కార్యక్రమాల పట్ల కూడా ఆసక్తి చూపేవారు.

ఏప్రిల్ 5 సాయంత్రం 4:50కు డా. నాగ మునీంద్రుడు ఫోన్ చేసి, జర్మనీ నుంచి మీకేమైనా సమాచారం ఉందా? అంటూనే మెల్లగా రామలింగేశ్వర రావు గారు ఇక లేరు అని చెప్పేశారు. నా ఆప్త మిత్రుడు రామలింగేశ్వరరావు గారు రెండు రోజుల క్రితం కూడా వాట్సాప్ లో సమాచారాన్ని పంపుకున్న వ్యక్తి చనిపోయారన్న వార్త నన్ను స్తబ్ధుణ్ణి చేసింది. కొంతసేపటికి తేరుకొని శక్తి శివరామకృష్ణ గారికి ఇంకో ఇద్దరు మిత్రులకూ ఫోన్ చేసి చెప్పాను. అంతే ఆ పూట నాకు ఇంకెవరితోనూ సంబంధం లేదు. చేష్టలుడిగినవాడినై ఆ రాత్రి అంతా ఆయన జ్ఞాపకాలతోనే-దాదాపు మూడు పదుల కాలంలో గూడుకట్టుకుపోయిన అనుబంధాలనూ ఆలోచనలనూ నెమరు వేసుకుంటూ గడిపేశాను.

ప్రభుత్వాలను నిలదీయడంలోనూ న్యాయాన్ని కోర్టుల ద్వారా రాబట్టడంలోనూ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్యకు అవసరమైన పూర్తి సహకారాన్ని ఆయన అందించారంటే అది తక్కువే అవుతుంది. అదంతా తన సొంత పనిగా అనుకొని ఆర్థికభారం సమాఖ్యపై వడకుండానే కొన్ని ప్రజాప్రయోజన వ్యాజ్యాలను (పిల్స్) నిర్వహించారు. గిడుగు రామమూర్తిగారి 160వ పుట్టిన రోజున తెలుగుభాషా దినోత్సవ సందర్భంగా విజయవాడ వెటర్నరీ కాలనీలో సమాఖ్య కొత్త కార్యాలయాన్ని ప్రారంభిస్తూ జరిపిన సభకు ముఖ్యఅతిథిగా జస్టిస్ ఏ. రామలింగేశ్వరరావు గారు పాల్గొన్నారు. ఆయన పాల్గొనడమే అందరికీ స్ఫూర్తి. ఆయన ప్రసంగంలో ఇచ్చిన సందేశం ఇది: ఏ ఉద్యమం చేసేటప్పుడైనా, అనుసరించవలసిన పద్ధతులను గుర్తించడం ముఖ్యం. భాషోద్యమంలో మేధావులూ, కార్యకర్తలూ ఉంటారు. అందరూ ముఖ్యమే అయినా, భాషను రక్షించే విషయంలో ప్రభుత్వ విధానాలను గమనించి సరైన మార్గాన్ని ఎంచుకొని, అవసరమైతే మార్గనిర్దేశం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. దానికి పాఠ్యాంశాల తీరు, బోధనా పద్ధతులూ, బోధించేవారి సీ గమనించి ఉద్యమ శైలిని నిర్మించుకోవాలి. చేతులు కాలాక ఆకులు పట్టుకొన్నట్లు పద్ధతులు ఉండకూడదు. ప్రభుత్వ విధానాలను గమనించడం చాలా ముఖ్యం. దీనికి తోడు ప్రజాదరణ కూడా

కీ.శే. సి.ధర్మారావు గారు 1995లో అడ్వకేట్ రామలింగేశ్వరరావు గారి ఆఫీసుకు నన్ను తీసుకువెళ్లారు. ఆయనను పరిచయం చేస్తూనే 'వీరు నా యువ మిత్రులు ఆరా'. 'వృత్తిపరంగానే కాదు ప్రవృత్తిపరంగా కూడా ఏదీ ఆరా తీయండే వదిలిపెట్టని వ్యక్తి', అన్నారు. అప్పటికి రెండేళ్ళ నుండి 'నడుస్తున్న చరిత్ర మాసపత్రిక'ను నడుపుతున్నాను. తొలి పరిచయంలోనే ఆ నెల పత్రికను ఆయనకు ఇచ్చాను.

ఆసక్తితో కాసేపు మాట్లాడారు. తర్వాత విజయవాడ నుండి హైదరాబాదుకు వచ్చిన ఒకటి రెండు సార్లు ఆయనను కలిశాను. ఆగస్టు 1996 పత్రిక నుండి మొదలుపెట్టి ఫిబ్రవరి 2013 వరకు న్యాయపీఠం అనే శీర్షికలో ఎన్నో అంశాలపై నడుస్తున్న చరిత్రలో వ్యాసాలు వ్రాశారు. వాటిని 'తీర్పా - తెన్నూ' అనే పేరుతో 300 పుటల పుస్తకంగా 2018 లో ఏషియా లా హౌస్ ద్వారా ఆయన ప్రచురించారు. సాధికారమైన వ్యాసాలతో వచ్చిన ఆ పుస్తకాన్ని చదివిన

పొందాలి. అప్పుడే రక్షణ సాధ్యమవుతుంది. ఆ సభ తర్వాత నాకు తరచుగా ఫోన్ చేస్తూ అమ్మనుడి పత్రిక నడిపే విషయంలోనూ తె.భా.సమాఖ్యను ఉద్యమ పథంలో ముందుకు తీసుకుపోవాల్సిన విషయంలో తనంతట తానుగా కొన్ని సూచనలనూ ప్రాతిపదికనలనూ చేసేవారు. నా ఆరోగ్యంలో గత నాలుగేళ్లుగా వస్తున్న మార్పుల సంగతి ఆయనకు తెలుసు. ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు గారు ఈ బాధ్యతలను తలకెత్తుకుని ముందడుగు వేస్తున్న సంగతి ఆయనకు తెలుసు. పోయిన ఏడాది మే 18న నడిగూడెంలో సూర్యాపేట జిల్లాలో జరిగిన కొమర్రాజు శత వర్ధంతి సభలో, గత నాలుగేళ్లుగా జరిగిన తాపీ ధర్మారావు స్మారక పురస్కారాల ప్రధాన సభల్లోనూ ఆయన పాల్గొన్నారు. తాను కూడా వీలైనంతగా చొరవ తీసుకొని కార్యక్రమాలలో పాల్గొనాలని ఆలోచనను నాతో పంచుకొంటున్నారు. గత రెండు నెలల్లో మూడుసార్లు అయినా మేము కలిసి ఈ విషయాలను మాట్లాడుతూ ఉన్నాం. ఏపీ పాఠశాల విద్యారెగ్యులేటరీ మానిటరింగ్ కమిషన్ చైర్మన్ గా ఆయన ఇటీవల విజయవాడలో ఉంటూ ఉన్నప్పుడు తరచుగా మేము ఇరువురం మా ఇంట్లోనూ వారి నివాసంలోనూ కలుస్తూ ఉన్నాం. మా మధ్య చర్చకు వచ్చే అంశాలన్నీ - తెలుగుజాతి, మానవీయ సంస్కరణలు,

మాతృభాషలో బోధన, ప్రజల భాషలో పాలన, భారత సమాజంలో కుల వ్యవస్థ, పౌర సమాజ నిర్మాణం, మానవ హక్కుల వంటి విషయాల్లో.

నాలో ఉద్యమశీలం ఎన్నటికీ కృశించిపోయేది కాదు కానీ అనారోగ్యం, వయసూ నన్ను శక్తిహీనుణ్ణి చేస్తున్నాయి. దాన్ని పూరించాలి అని అందుకు తాను తోడ్పడాలని మిత్రులు జస్టిస్ రామలింగేశ్వరరావు గారి అభిలాష, ప్రయత్నం. నేను ఆయనపై ఆశ పెంచుకున్నాను. ఇంతలో విధి వెక్కిరించింది. వేటు వేసింది. మమ్మల్ని విడదీసింది.

నాకంటే జస్టిస్ రామలింగేశ్వరరావు గారు వయసులో పదేళ్లు చిన్న. ఆయనా నేనూ స్వయంకృషితో ఇద్దరమూ ఎదిగిన వాళ్లమే. ఎవరి జీవితం వారిది. సమాజాన్ని ప్రేమించాము. ఆధిపత్య భావజాలాన్ని నిరసించాము. సమాజ సాంస్కృతిక వికాసాన్ని ఆకాంక్షించాము. నిజమైన మానవ సంపూర్ణ వికాసం వైపు వ్యక్తులుగా ముందుకు సాగుతున్నాం కూడా. ఆయన ప్రయాణం ఆగింది, ఆయన ప్రమేయం లేకుండానే! నా ప్రయాణం ఆగదు. సాగుతూఉంటుంది, కలిసొచ్చే మిత్రులతో కలిసి ముందడుగు వేస్తూ. నిరంతరం మన కళ్లెదుటే జస్టిస్ ఆశపు రామలింగేశ్వరరావు కనిపిస్తూనే ఉంటారు.

- డా. సామల రమేష్ బాబు

తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య కృషి

అభ్యర్థుల చరిత్ర తెలుగులో ఇవ్వడంపై వివరాలు సమర్పించండి కేంద్ర ఎన్నికల సంఘానికి హైకోర్టు ఆదేశం

ఎన్నికలలో పోటీ చేస్తున్న అభ్యర్థుల అస్తులు, క్రిమినల్ కేసులకు సంబంధించిన అన్ని వివరాలను తెలిపే ఫారం-26 తెలుగులో అందుబాటులో ఉంచాలని కేంద్ర ఎన్నికల సంఘాన్ని హైకోర్టు ఆదేశించింది. (ఈనాడు, ఏప్రిల్ 4)

ఈనాడు, అమరావతి: ఎన్నికల్లో పోటీ చేస్తున్న అభ్యర్థుల అస్తులు, క్రిమినల్ కేసులకు సంబంధించిన వివరాల అఫిడవిట్సు (ఫారం-26) తెలుగులో అందుబాటులో ఉంచేలా కేంద్ర ఎన్నికల సంఘాన్ని ఆదేశించాలని కోరుతూ దాఖలైన పిల్పై హైకోర్టు స్పందించింది. ఈవ్యవహారంపై పూర్తి వివరాలు సమర్పించాలని ఈసీని ఆదేశించింది. విచారణను మూడు వారాలకు వాయిదా వేసింది. హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ ధీరజ్ సింగ్ రాకూర్, జస్టిస్ ఆర్. రఘునందనరావులతో కూడిన ధర్మాసనం బుధవారం ఈ మేరకు ఉత్తర్వులిచ్చింది. ఓటర్లు చాలా తెలివైనవాళ్ళని, స్థానిక అభ్యర్థుల గురించి వారికి బాగా తెలుసని ధర్మాసనం ఈ సందర్భంగా వాఖ్యానించింది. ఎన్నికలకు సంబంధించి సమర్పించే ఫారం 26ని ప్రజలకు తెలుగులో అందుబాటులో ఉంచేలా కేంద్ర ఎన్నికల సంఘాన్ని ఆదేశించాలని కోరుతూ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య గౌరవాధ్యక్షుడు,

మాచవరానికి చెందిన వైద్యుడు సామల రమేష్ బాబు హైకోర్టులో పిల్ వేశారు. బుధవారం జరిగిన విచారణలో పిటీషన్ తరపున న్యాయవాది కారుమంచి ఇంద్రనీల్ బాబు వాదనలు వినిపించారు. ఒకవేళ అభ్యర్థులు ఆంగ్లంలో అఫిడవిట్ సమర్పిస్తే ఎన్నికల కమిషన్ దానిని తెలుగులోకి అనువదించి పౌరులకు అందుబాటులో ఉంచాల్సిన అవసరం ఉందన్నారు.. 2011 జనాభా లెక్కల ప్రకారం 83 శాతం మంది ప్రజలు తెలుగును మాత్రమే అర్థం చేసుకోగలరన్నారు. కేంద్ర ఎన్నికల సంఘం వెబ్ సైట్ లో ఫారం 26 అఫిడవిట్సు ఆంగ్లం లేదా స్థానిక భాషలో సమర్పించవచ్చని పేర్కొన్నారు. ఏపీలో తెలుగులో ఉంచడం లేదన్నారు. ఈ వాదనలను పరిగణలోకి తీసుకున్న ధర్మాసనం, పూర్తి వివరాలను సమర్పించాలని ఈసీని ఆదేశించింది.

తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవాలు ప్రజా చైతన్య సభ, ఫిబ్రవరి 24, 2024

కార్యక్రమంలో ప్రసంగిస్తున్న డా.సామల రమేష్ బాబు, వేదికపై శ్రీ వెన్నిసెట్టి సింగారావు, శ్రీ మంతెన సీతారాం, డా.గుంటుపల్లి శ్రీనివాస్, శ్రీ విరపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం, శ్రీ గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు, శ్రీ సుంకర రాజేంద్రప్రసాద్, శ్రీ గుజ్జుల ఒబలేను, శ్రీ కె.శివాజీ, శ్రీ పొతిన మహేష్ తదితరులు

అంద్రప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన సభ ఎన్నికల సందర్భంగా సిద్ధార్థ కళాశాల సభామందిరంలో ఫిబ్రవరి 24, 2024, సాయంత్రం 5.30 గంటలకు తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ప్రజా చైతన్య సభను నిర్వహించింది. దీనిలో భాగంగా ప్రముఖ రాజకీయ పార్టీల ప్రతినిధులను ఆహ్వానించింది. తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య, సమావేశకర్త డా. వెన్నిసెట్టి సింగారావుగారు ప్రజా చైతన్య సభను ప్రారంభించేందుకు ముందుగా తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య అధ్యక్షులనూ గౌరవాధ్యక్షులనూ, మా విన్నపాన్ని మన్నించి తెలుగు భాషపట్ల మర్యాదను ప్రకటిస్తూ వచ్చిన వివిధ రాజకీయపక్షాల ప్రతినిధులనూ వేదికపైకి సాదరంగా ఆహ్వానించి జ్యోతిప్రజ్వలనం చేయించారు.

సభా ప్రారంభంలో తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య అధ్యక్షులు, ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు వేదికపైనున్న వక్తలనూ వేదిక ముందున్న సదస్యులనూ ఆనాటి ప్రజా చైతన్య సభకు ఆహ్వానం పలుకగా, తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ప్రధాన కార్యదర్శి డా.మొవ్వా శ్రీనివాస్ రెడ్డి వక్తలను సంక్షిప్త పరిచయం చేశారు. ఆ తరువాత సభాధ్యక్షులు ఈనాటి

తెలుగు ప్రజల మాతృభాష. తెలుగు మాట్లాడేవారు, తెలుగు రాష్ట్రాలలోనే గాక తమిళనాడు, కర్ణాటక, మహారాష్ట్ర, కేరళ, ఒడిషా, మధ్యప్రదేశ్, ఛత్తీస్ గఢ్, బెంగాలు రాష్ట్రాలలో గణనీయంగానూ దేశమంతటా, ప్రపంచవ్యాప్తంగానూ వ్యాపించి ఉన్నారు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రాలలో అత్యంత వేగంగా వ్యాప్తి చెందుతున్న భాషగా పేరుపొందింది. ఆధునికత, ప్రపంచీకరణతో ప్రపంచవ్యాప్తంగా వీస్తున్న పెనుమార్పుల సుడిగాలుల ఉధృతిలో కొట్టుకుపోకుండా మన మాతృభాష పరిరక్షణ కోసం, అభివృద్ధి కోసం, బడిలోనూ, ఏలుబడిలోనూ, మడిలోనూ, గుడిలోనూ, వాణిజ్య వ్యాపారాలలోనూ తెలుగే వాడుక భాషగా, తెలుగువారందరూ తమ రోజువారీ వ్యవహారాలను తెలుగులో జరుపుకోగలిగేందుకు వీలుగా ఈ అందమైన కలను నిజం చేసుకోవడానికి ఆధునిక తెలుగు

ఈ చైతన్యంగా సభ అవసరం గురించి క్లుప్తంగా మాట్లాడుతూ ... తెలుగు భాష, అంద్రప్రదేశ్, తెలంగాణ రాష్ట్రాల అధికార భాష.

సమాజాభివృద్ధి సాధనకు దారిదీపంగా మలచుకొనేందుకు వీలుగా తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య 2003 వ సంవత్సరంలో ఏర్పడింది. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకూ తెలుగుభాషకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని ఎదిరిస్తూ నిరసనలను తెలుపుతూ సామాన్య ప్రజలకు అవగాహన కలిగిస్తూ, ఉపాధ్యాయ వర్గాన్నీ మేధావి వర్గాన్నీ చైతన్య పరిచే అనేక కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తోంది. వీటికోసం తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య గౌరవాధ్యక్షులు డా. సామల రమేష్ బాబు సంపాదకత్వంలో అమ్మనుడి అనే పత్రికను నడుపుతున్నాం.

మన పాలకుల్లో రాజకీయ సంకల్పం కొరవడినందువల్ల మాతృభాష తెలుగును పాలనా భాషగా, విద్యాబోధనా భాషగా అభివృద్ధి చేయడంలో ప్రభుత్వాలు విఫలం అవుతున్నాయి. ఈ ఏడాది, రానున్న రెండు నెలల్లోనే ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర శాసన సభకు ఎన్నికలు జరగనున్నాయి. ఈ సందర్భంలో అన్ని రాజకీయ పక్షాల నేతలతో మాతృభాషల వినియోగం, అభివృద్ధి విషయంలో మరింత స్పృహను కలిగించేందుకు తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ప్రజా చైతన్య సభను నిర్వహించ తలపెట్టింది. ఈ సభలో తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య కోరిక మేరకు రెండు కీలకాంశాలపై ఇద్దరు నిపుణులు కీలక ప్రసంగాలూ, ఆ తర్వాత ఇతర రాజకీయ పక్షాల ప్రతినిధులూ తమ అభిప్రాయాలను తెలుపుతూ ప్రసంగించగా అఖిల భారత న్యాయవాదుల సంఘం జాతీయ కమిటీ ఉపాధ్యక్షులు, శ్రీ సుంకర రాజేంద్రప్రసాద్ గారు తమ ముగింపు ప్రసంగం చేశారు. వారి ప్రసంగాలను యథాతథంగా ఈ కింద ఇస్తున్నాం. ప్రసంగించిన వక్రలందరూ ప్రస్తుత స్థితిగతులను పేర్కొంటూ ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని రాజకీయ పక్షాలు తెలుగు పట్ల తమ ధోరణిని ప్రకటిస్తూ ఉద్యమరూపంలో అడుగులు వేయాలని నిర్మోఖమాటంగా ముందుకు వచ్చారు.

విద్యారంగంలో నిపుణులూ మూడుమార్లు ఆంధ్రప్రదేశ్ శాసన మండలి సభ్యుడిగా ఎంతో అనుభవం గడించిన విఠ్ఠపు బాల సుబ్రహ్మణ్యం మాతృభాషలో బోధన, విద్యారంగంలో నేటి పరిస్థితి అనే అంశంపై ప్రసంగించారు.

ఆ తర్వాత, తెలుగు భాషపై ప్రభుత్వం తెచ్చిన నల్ల చట్టాలను ఎదిరించి హైకోర్టులోనూ సుప్రీం కోర్టులోనూ తెలుగు కోసం అవిశ్రాంత పోరాటం జరుపుతున్న డా. గుంటుపల్లి శ్రీనివాస్ ప్రజల భాషలో పాలన- నేటి పరిస్థితి అనే అంశం పై ప్రసంగించారు. ఆ పైన వివిధ రాజకీయ పక్షాల ప్రతినిధులు తమతమ అభిప్రాయాలను తెలుపుతూ ప్రసంగాలు చేశారు.

ఆనాటి సాయంత్రపు ప్రజా చైతన్య సభావేదిక ప్రాసంగికతను వరిచయం చేస్తూ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య గౌరవాధ్యక్షులూ, అమ్మనుడి పత్రిక సంపాదకులూ డా. సామల రమేష్ బాబు మాట్లాడుతూ... ఇది మన భాషోద్యమం. 'ఐక్యరాజ్యసమితి వాళ్ళు ప్రపంచంలో ఉన్న

మాతృభాషలను కాపాడుకోవాలి, మాతృభాషలు పోతే మనకు చాలా కాలంగా వస్తున్న మేధాశక్తిని, జ్ఞానాన్ని, చరిత్రను మొత్తం కోల్పోతాము. అది సంస్కృతిలో భాగం. అక్షరాస్యతకు మూలం' అని చెప్పి, పోయిన రెండు దశాబ్దాల నుంచి ప్రతి సంవత్సరం మాతృభాషోద్యమాలను ప్రోత్సహిస్తున్నారు, ఆ పిలుపుని అందుకునే 2003 వ సంవత్సరంలో కీర్తిశేషులు శ్రీ సి.ధర్మారావు గారూ, బుద్ధప్రసాద్ గారూ నేనూ ఇంకొంత మంది మిత్రులు కలసి తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్యని స్థాపించి చాలా కృషి చేస్తూవచ్చాము. మేము వందల సంఖ్యలో ఉద్యమ సభలను నిర్వహించాము. గత అయిదు ఏండ్లుగా ప్రభుత్వాలు కక్షగట్టబట్టి తెలుగు గురించి మాట్లాడటానికి, వేదికలమీదనుంచి మాట్లాడటానికే భయపడే పరిస్థితి ఏర్పడింది. అటువంటి పరిస్థితుల్లో ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో ఉండి ఉద్యమం చేస్తున్న వాళ్ళు చాలామంది ముందుకు రావటంలేదు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో ఈ సభకు వచ్చిన మీ అందరికీ పేరుపేరునా నమస్కారాలు తెలియజేస్తున్నాను. మిత్రులారా, ఇందాక వారు చెప్పినట్లు మన భాష, మన హక్కు, మన భాష మన ప్రాణం, మనమంతా పోరాడి సాధించుకున్నటువంటి స్వతంత్ర భారత దేశంలో భాగంగా ప్రత్యేకించి భాషా రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయి. పొట్టి శ్రీరాములు గారు, ఆయనతోపాటు ఎంతో మంది ఎన్నో త్యాగాలు చేసి ఉద్యమాలు చేసి ప్రాణాలు కోల్పోయారు. దాని పరిణామంగా, దాని ఫలితంగా భాషా రాష్ట్రాలు ఏర్పడ్డాయి. ఇవాళ దేశం మొత్తం మీద ఎన్నో భాషా రాష్ట్రాలు ఏర్పడినా అన్నింటిలోకి భాష పట్ల నిర్లక్ష్యం వహించి, శ్రద్ధ లేకుండా ఒకరకంగా చెప్పాలంటే పట్టించుకోకుండా ప్రవర్తిస్తున్న రాష్ట్రాల్లో మన ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఒకటవది కాగా, తెలంగాణ రాష్ట్రం రెండవది. నేను అలా మాట్లాడినందుకు బాధపడటంలేదు. నేను ఏ పార్టీకీ వ్యతిరేకం కాదు, తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ఏ పార్టీకీ వ్యతిరేకం కాదు. ఏ పార్టీకీ అనుకూలం కాదు. రాజకీయంగా పార్టీలతో మాకు ఎటువంటి గొడవా లేదు. ప్రభుత్వాలు శాశ్వతం. పార్టీలు వస్తూ పోతు ఉంటాయి. కానీ ప్రభుత్వాలను ప్రభావితం చేసి తెలుగు ప్రజలకి వాళ్ళ భాషను అభివృద్ధి చెందడం కోసం చేసే ప్రతి విషయంలోనూ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ఉంటుంది. మిత్రులారా ముఖ్య విషయం ఏమిటంటే భాష పోయిన తర్వాత ఆ జాతి ఉండదు. జాతి బలహీనమవుతున్న తర్వాత పరిపాలించటానికి మన రాజకీయవేత్తలకి తెలుగు రాష్ట్రాలు ఉండవు. పేరుకు తెలుగు రాష్ట్రాలే ఉన్నప్పటికీ కూడా దానిలో ఉండేవాళ్ళు అనేక రకమైన వాళ్ళు ఉంటారు. ఇప్పటికే ఆ పరిస్థితి వచ్చింది. మీరు నగరాలను తీసుకుంటే తెలుగు రాష్ట్రం లోకి అనేక ప్రాంతాల నుంచి వస్తున్నారు. వాళ్ళు అందరూ హిందీ జాతీయ భాష అంటారు. హిందీ భాష తర్వాత మిగతా భాషలు అంటారు. ఈ మాటే రాజకీయ నాయకులు పెద్ద పెద్ద నేతలు కూడా అంటున్నారు. సాక్షాత్తు రెండు మూడుసార్లు మన దేశ హోం శాఖ మంత్రి అమిత్ షా గారి నోట ఈ మాట జారింది. అయితే స్పందన ఎలా ఉందో చూద్దామని కొన్ని మాటలు అన్నారు. అలాంటి పరిస్థితుల్లో మన భాషా రాష్ట్రాలను మనం కాపాడుకోవాల్సిన అవశ్యకత ఉన్నది. ఇలాంటివి మన రాజకీయ నాయకులకు నచ్చట్లేదు. ఒక రాజకీయ నాయకుడిని, పరిపాలనలో

ఉన్నా లేకపోయినా వాళ్ల దగ్గరికి తెలుగు కోసం మనం వెళ్లి అడిగితే ఏం ఆలోచిస్తారు, ఇది రాజకీయంగా మనకు ఉపయోగమా కాదా? పార్టీకి ఏమైనా ఉపయోగం ఉందా? అని ఆలోచిస్తారు. ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో అది 100కు 100శాతం నిజం. సరైన స్థానంలో సరైన మిత్రుడు ఉంటే కదా మీ గురించి ఆలోచించడానికి! తెలుగు భాషను కాపాడుకోవడానికి తెలుగులో పరిపాలన జరగడం కోసం కృషి చేస్తాం అనే వాళ్ళనే మనం ఎన్నుకోవాలి అదీ దీని సారాంశం. కానీ సాధారణంగా ఏం జరుగుతుందంటే దీనివల్ల మనకేం ఉపయోగం అని ఆలోచిస్తారు. వేదిక మీద ఉన్న పార్టీల ప్రతినిధి మిత్రులారా మీరందరిని నమ్మడయముతో ఈ విషయం తెలుసుకోవాల్సిందిగా మీ ఆందరినీ ప్రార్థిస్తున్నాను. మన భాష ఉంటే, మన జాతి ఉంటే, మన రాష్ట్రాలు ఉంటాయి. దీన్ని కాపాడుకోవడానికి రాజకీయాలు ఎందుకు? నాకేం ఫలితం వస్తుందని ఆలోచిస్తే ఎట్లా? ఇది ముఖ్యంగా ఆలోచించాల్సిన విషయం. ఎందుకంటే కొంతమంది మిత్రులు బాగా ఆలోచించడగిన వారు కొన్ని పార్టీల వారు వచ్చి ఉన్నారు. వచ్చినవారు చాలు ...మీరు ఆలోచిస్తే మిగతా పార్టీల వాళ్లు కూడా సిద్ధంగా ఉంటారు. అమ్మకు అన్నం పెట్టటానికి చెల్లికి పెళ్ళి చేయడానికీ నాకేం వస్తుంది అని ఆలోచిస్తామా? అట్లాగే మన ప్రాణమైన భాషను కాపాడుకోవటానికి కూడా మీ అభిప్రాయాలు చెప్పటానికి మీ ఆనందాన్ని వ్యక్తీకరించడానికి దుఃఖాన్ని వ్యక్తీకరించడానికి నాకేం వస్తుంది అని ఆలోచిస్తున్నారా? రాజకీయ నాయకులందరూ ఆలోచించవలసిన విషయం. స్వార్థపూరితంగా, భాషను నిర్లక్ష్యం చేస్తున్నవారిని మనము సమాజం నుంచి దూరం చేయాలి. రేపు ఎన్నికలు రాబోతున్నాయి. ఎన్నికల్లో గెలిచే వాళ్ళకి ఆచితూచి ఓటు వేయాలి. తెలుగు కోసం మీరేం చేస్తారు? తెలుగు మాతృభాష కదా ఆ భాష మీద కదా రాష్ట్రాలు ఏర్పడింది? తెలుగులో ఎందుకు పరిపాలించారు? 2006లో తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య కోర్టులో కేసు వేసింది ఏమిటంటే రేషన్ కార్డుల గురించి ప్రజా ప్రయోజన వ్యాజ్యం వేసాము. జడ్జిగారు డిపార్ట్మెంట్ సెక్రెటరీని పిలిచారు పిలిచి మాట్లాడి అంతా చూసుకొని రికార్డ్స్ ని ఎంత వేగంగా తెప్పించారంటే మూడుసార్లు ఆయనని సెక్రెటరీయట్ కు తిప్పారు. ఒక మూడు నాలుగు గంటలు పట్టింది. తర్వాత చెప్పారు ఒక వారం టైం ఇస్తున్న మీకు వారం రోజుల లోపల దీనిమీద చర్య తీసుకోవాలని చెప్పారు. 10, 15 రోజులయ్యేటప్పటికీ ఫ్రీట్ అయిన కాగితాలు తెలుగులోకి వచ్చాయి. మాతృభాషలను తీసివేశారు. అప్పుడు గొడవైంది. హైదరాబాదులో పెద్ద విద్యార్థి ఉద్యమం అయింది. వెంటనే వాళ్ళని కలుసుకొని ఇవన్నీ సమీకరిస్తూ మేము కోర్టులో పిటిషన్ వేసాము. పిటిషన్ వేస్తే మాకు అనుకూలంగా తీర్పు వచ్చింది. అదే విషయం మీద అప్పుడు పార్లమెంట్లో కూడా అందరూ స్పందించారు. చాలా వేగంగా జరిగింది. ఇట్లా ప్రతి చిన్న విషయానికి కూడా కొట్లాడాలా, మా భాష మాట్లాడటానికి నా భాష రాయటానికి నేను కోర్టులో వేయాలా? ఏం ధర్మం ఇది? ఈ రాజకీయ పార్టీలు ఎందుకు ఉన్నట్లు? ఆలోచించాలి. ఇలా చాలా విషయాల మీద కోర్టులో పిటిషన్లు వేసాము. ఇంకా చాలా విషయాలు ఉన్నాయి. ఇందాక మా

అధ్యక్షులు ఒక చిన్న విషయం చెప్పారు. రెండు రాష్ట్రాలలో కలిపి తెలుగువారు 10 కోట్ల మంది ఉన్నారు. 10 కోట్లు కాదండీ, ఎంతమంది అయితే తెలుగు రాష్ట్రాల్లో ఉన్నారో అంతకంటే ఎక్కువ మంది పొరుగు రాష్ట్రాల్లో కూడా ఉన్నారు. భాషా రాష్ట్రాల ఏర్పాటులో జరిగిన తప్పులవలన తెలుగువారు అధిక సంఖ్యలో ఉన్నా అనేక జిల్లాలు పొరుగు రాష్ట్రాలలో ఉండిపోయాయి. అందువలన అసలుకే అన్యాయం జరిగిపోయింది. ఇవాళ ఉన్న పరిస్థితి ఏమిటంటే మన ప్రభుత్వాలు తెలుగులో పరిపాలించవు. మన పార్టీల వారందరూ తెలుగులోనే మాట్లాడుతారు కదండీ కానీ సంతకాలాన్నీ ఇంగ్లీషులోనే పెడతారు. మన టీచర్స్ మనకు చిన్నప్పటినుంచి ఇంగ్లీషులోనే సంతకం పెట్టడం నేర్పించారు. కనుక తిలాపాపం తలా పిడికెడు అంటారే అందరి పాపాలు ఉన్నాయి అన్న స్థాయిలో మనల్ని మనం మోసం చేసుకుంటున్నాం. మిత్రులారా ఇవ్వాళ మనం తెలుగుజాతిని చైతన్య పరచాల్సిన సమయం వచ్చింది. లేకపోతే జాతి మొత్తం ప్రమాదంలో పడే అవకాశం ఉంది. భాష మీద ప్రత్యేకించి ప్రేమ, అభిమానం ఉండవలసిన అవసరం లేదు. నీ భాషను గుర్తిస్తే చాలు, మీ భాషలో పరిపాలన రాకపోతే ఈ స్వాతంత్ర్యం దేనికి? ఈ రాష్ట్రాలు దేనికి? ఈ దేశం దేనికి? చివరగా ఒక్క మాట, ఇవాళ చాలా సాంకేతికంగా అభివృద్ధి చెందాం మనం. భాష ఆధునిక టెక్నాలజీ పరంగా వృద్ధి చెందింది. లోగడ మాదిరిగా ఒక భాష మాట్లాడితే ఇంకొకటి అర్థం కాని పరిస్థితి ఉండదు. ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుకుంటే తెలుగులోకి అనువాదం అవుతుంది. చేసే పరికరాలు మన దగ్గర ఉన్నాయి. మన ప్రధానమంత్రి మోడీ గారు ప్రపంచంలో ఎక్కడికి పోయినా హిందీ మాట్లాడతారు. చాలా మంచి విషయం. ఎందుకంటే హిందీ చాలా ఎక్కువ మంది మాట్లాడే భాష, మాతృభాష అనే దృష్టితో ఆయన మాట్లాడతారు. మరి ఎవరో అనువాదం చేసి పెట్టటం లేదు. అక్కడ వెంటనే అనువాదం అయ్యేటటువంటి సౌకర్యాలు అక్కడ మనకు ఉన్నాయి. ఆ విధంగా మనకు ఎంత హక్కు ఉన్నదంటే ప్రధానమంత్రి కాదు ఎవరికైనా సరే ఏ అధికారులైనా సరే, మనభాషలో మనం ఉత్తరాలు రాసే అవకాశం రాజ్యాంగం మనకు ఇచ్చింది. దాన్ని మనం ఎందుకో ఉపయోగించుకోవడం లేదు. రాజ్యసభలో లోకసభలో మనవాళ్ళు ఉపన్యాసాలు ఇస్తున్నారు మన ప్రతినిధులు. తెలుగులో మాట్లాడటానికి సిగ్గుపడతారు. ఇంగ్లీషులో మాట్లాడుతారు. హిందీలో మాట్లాడుతారు. వాళ్ళు ఒక చిన్న మాట ముందస్తుగా సభాపతికి చెప్పి వాళ్ళు తెలుగులో మాట్లాడవచ్చు. ప్రయత్నం చేయరు. చేస్తే కదా! దానికోసం వెంకయ్య నాయుడు గారు పదవినుండి దిగిపోయే ముందు మాట్లాడిన మాట ఏంటంటే ఎవరి భాషలోవారు మాట్లాడితే వారు దానికోసం కట్టుబడితే ఇది జరగని విషయాలు ఏమీ కావు. తమిళ మంత్రులు బాగా కృషి చేస్తున్నారు. వాళ్ళ బడ్జెట్ ప్రసంగం ఒకసారి నేను విన్నాను. 'వాళ్ళు ఏం చెప్తారంటే రాయి పుట్టి మన్ను పుట్టకముందే పుట్టిన అతిప్రాచీనమైన భాష తమిళం' అని అంటారు. ఈ మాటలు పలికిన తర్వాత బడ్జెట్ ప్రసంగాన్ని ప్రారంభిస్తారు వాళ్లతో కలిసి మనం పని చేశాం కానీ ఈ విషయాలు మనకి అర్థం కాలేదు. మిత్రులారా మీలో కొన్ని ఆలోచనలు రేకెత్తించడానికి ఈ

మాటలు మాట్లాడుతున్నాను. ప్రధానంగా ఈ సభ ఉద్దేశం ఏమిటంటే, రాజకీయ పార్టీల నుండి వచ్చిన వారందరికీ నమస్కరించి అడుగుతున్నాను పార్టీల వారు మీ అభిప్రాయాలను మాకు తెలియజేయండి వ్యక్తిగతంగా కూడా మీ అభిప్రాయాలను వ్యక్తీకరించండి. ఈ సభ ద్వారా రాజకీయ పార్టీలకు ఈ విషయం తెలియజేయాలనేదే మా ఉద్దేశం. అంతేగాని మిమ్మల్ని ఇబ్బంది పెట్టి నిలదీయాలని కాదు. మీ పార్టీ విధానాలు కనుక మీలో మీరు మాట్లాడుకోండి మీ పార్టీ ప్రతినిధులతో ఒకసారి మాట్లాడండి. మీ పార్టీ ప్రతినిధులుగా మీ విధానాలు చెప్పండి. ఇదే నా విన్నపం, నమస్కారం.

విరపు బాల సుబ్రహ్మణ్యం

విద్యారంగం నిపుణులు మూడుమార్లు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసన మండలి సభ్యుడిగా ఎంతో అనుభవం గడించిన శ్రీ విరపు బాల సుబ్రహ్మణ్యంగారు మాతృభాషలో బోధన, విద్యారంగంలో నేటి పరిస్థితి అనే అంశంపై వారు చేసిన ప్రసంగ పాఠం:

మిత్రులారా! ప్రధానంగా రెండు అంశాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఈ సమావేశం నిర్వహించబడుతోంది. తెలుగు భాషోద్ధరణ మళ్లీ జరగాలని కోరుకునేవాళ్ళుగా ఎక్కడ భాష దెబ్బతినిపోయింది అనే విషయాన్ని మొదట గమనించాలి. ఆది బడిలో పోయింది. అక్కడ పోయిన తర్వాత అంతటా పోయింది. ఎక్కడ పోగొట్టుకున్నామో అక్కడ వెతుక్కోవాలి అని తెలుగులో సామెత. ఈరోజు భాషకి ఈ దుర్గతి వట్టింది అని మనం అనుకుంటున్నాం, అంటే తెలుగుకు సంబంధించినంతవరకు పాఠశాలలో భాషా బోధనలకు సంబంధించి మాతృభాషకు ఉన్నటువంటి స్థానాన్ని గురించి మాట్లాడుకోకుండా, ఇంకేం మాట్లాడుకున్నాగానీ ఉపయోగం లేదు. ఒక వ్యవస్థాగతమైనటువంటి టెక్నిక్ అంశము లాంటిది కాదు. బడిలో భాషకు ఈ దుర్గతి వట్టడం అనేటటువంటిది నూటికి నూరుపాళ్ళు రాజకీయం కాబట్టి మాట్లాడుకోవాల్సిందే పాఠశాల సమక్షంలోనే మాట్లాడుకొని వాళ్ల అభిప్రాయాలు కూడా ప్రజలకు తెలియజేయాలి. ఇది చాలా కీలక మైనటువంటి అంశం.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఈ నాలుగున్నరేళ్ళలో సాధించినటువంటి గొప్ప విద్యారంగ విజయం ఏమిటి అని అంటే ఈసారి టెస్ట్ క్లాస్ లో 72.54 శాతం మంది ఇంగ్లీష్ మీడియం లో రాస్తున్నారు. ఇతర భాషలలో 26.74 శాతం మంది మాత్రమే రాస్తున్నారు. భారత దేశంలో ఎక్కడా కూడా ఇంత శాతం మంది ఇంగ్లీష్ మీడియంలో పదో తరగతి పరీక్ష రాసేవాళ్ళు లేరు, కనుక అది ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం సాధించినటువంటి గొప్ప విజయం అని వారికి వారు ప్రకటించకున్నారు.

దేశం మొత్తం మీద 37.3% మంది ఇంగ్లీషు మీడియంలో చదువుతూ ఉంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 84.1 శాతం మంది చదువుతున్నారు, ఇది చాలా గొప్ప విజయమే కాదు తొందరలోనే

మేము నూరు శాతం ఇంగ్లీషు మీడియం సాధిస్తాము అదే మా లక్ష్యము అనేది ప్రస్తుత ప్రభుత్వ దుర్మార్గపు ప్రకటన. నేను కూడా విద్యారంగంలో అంతో అంతో పని చేస్తున్న వాడిని, కానీ ఏ దేశమైనా, ఏ రాష్ట్రం అయినా ఇంగ్లీష్ మీడియంలో ఎక్కువ మంది పిల్లలు చదవడం వీలుంటే అందరూ ఇంగ్లీష్ మీడియం లోనే చదవడం, దాన్ని సాధించడం అన్ని లక్ష్యాలలో కల్లా గొప్పవిషయంగా ప్రకటించుకోవడం అనేటటువంటిది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో తప్ప నేనైతే ఎక్కడా చూడలేదు.

విద్యారంగంలో అభివృద్ధిని చెప్పుడానికి అనేక ప్రమాణాలు అనేక దేశాలు అనుసరిస్తాయి. మా పిల్లలు మాథ్స్ లో సాధించిన విజయాలతో ఆర్థిక అభివృద్ధి జరుగుతుందనేటటువంటి ఉంది. క్రిటికల్ థింకింగ్ సంబంధించినటువంటి చర్చలు ఉన్నాయి. మా చదువులు ఉండడంవల్ల ఫలానా రకమైనటువంటి సమాజం మాకు ఉందని చెప్పుకునేటటువంటి సమాజాలు, దేశాలు ఉన్నాయి. అందరికీ నాణ్యమైన చదువు చెప్పటం ద్వారా సామాజిక న్యాయాన్ని సాధించుకున్నాం అనేటటువంటి లెక్కలూ ఉన్నాయి. కానీ ఆంధ్రప్రదేశ్లో మాత్రం ఎంత మంది ఇంగ్లీష్ మీడియంలో చదువుతున్నారు అనేటటువంటిదే పరమ లక్ష్యంగా ఉండడం ఆశ్చర్యంతో పాటు ఆవేదన కలిగిస్తోంది. విద్యార్థులకు అనేక రకాలైనటువంటి పరీక్షలు పెడుతుంటారు. అందులో ఒకటి బేస్ లైన్ టెస్ట్. అది విద్యార్థుల సామర్థ్యాలు ఎంత ఉన్నాయి అనే విషయాన్ని సంగ్రహించడానికి రాష్ట్రప్రభుత్వం, కేంద్రంతో కలిసి పెడుతుంటారు. నేషనల్ అచీవ్ మెంట్ సర్వే మరొకటి. అది దేశవ్యాప్తంగా రెండు లేదా మూడేళ్ళకి ఒకసారి విద్యార్థులందరినీ యాధృచ్ఛికంగా (రాణ్డంగా) పరిశీలించి ఏ ఏ ప్రమాణాలు ఉన్నాయో తెలుసుకుని ప్రకటిస్తుంది. గుంటూరు జిల్లా మేడికొండ జిల్లా-పరిషత్ హైస్కూల్లో జంతువులను గురించి ఒక వ్యాసం రాయండి అని ఇంగ్లీషులో అడిగిన ఒక ప్రశ్నకు ఒక విద్యార్థి లీవ్ లెటర్ రాశాడు. ఊరి పేరు ఇంగ్లీషులో రాయడం చేతకాక తెలుగులో రాసిన వాడికి పదికి ఏడు మార్కులు వచ్చాయి. ఆశ్చర్యంగా అనిపించినా అది నిజం.

ఇక బెండపూడి అనే గ్రామంలో ఒక హైస్కూల్ ఉంది. ఈ హైస్కూల్ గొప్పతనం ఏంటంటే, ఆ స్కూలు పిల్లలు ఇంగ్లీషులో అంతర్జాతీయ యాక్సెంట్ తో మాట్లాడుతారని ప్రచారం జరిగింది. వారి యాక్సెంట్ చూసి వారు ఇంగ్లీషులో ఆరితేరారని భ్రమ పడితే భ్రమపడ్డారు. కానీ అక్కడ నేషనల్ అచీవ్ మెంట్ సర్వేకి సంబంధించిన బేస్ లైన్ టెస్ట్ ని 485 మంది పిల్లలు రాస్తే 58.2% మందికి ఆంగ్లంలో ఒక చిన్న వాక్యం చదవడం, చేతకాలేదు. అంతర్జాతీయ స్థాయిలో ఆంగ్లాన్ని మాట్లాడగలిగినటువంటి గొప్ప బడికి సంబంధించిన వ్యవహారము ఇది. అలాగే ఇంకా చాలా రకాలైనటువంటి మూడు, ఐదు, ఎనిమిది, పది తరగతుల పిల్లల ప్రమాణాల్ని లెక్కిస్తే, 2021లో మొత్తం రాష్ట్రంలో టెస్ట్ క్లాసులో ఇంగ్లీషులో 49 శాతం మంది పాస్ అయ్యారని చెప్పింది. అదే తరహాలో సోషల్ స్టడీస్ లో 35 శాతం మంది పాసయ్యారు. మ్యూథుమెటిక్స్ లో 32 శాతం మంది పాసయ్యారు. అయితే

ఆశ్చర్యంగా టెన్స్ క్లాసు పబ్లిక్ పరీక్షలో 97% మంది పాసయ్యారు. వీరే పెట్టిన ఒక పరీక్షలో 32 శాతం మార్కులు రావడం ఏదీ? వీరే పెట్టినటువంటి ఇంకొక గవర్నమెంట్ పరీక్షలో 98 శాతం , 97% మార్కులు రావడం ఏదీ?

జేస్ లైన్ టెస్ట్లో ఇంగ్లీషులో 32% మార్కులు కూడా రాకపోవడమేంది? కానీ టెన్స్ క్లాసులో వంద మార్కులు రావడం ఏమిటి ? ఈ మధ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఇంగ్లీష్ పిచ్చి, ఈ ప్రభుత్వానికి పట్టిన తర్వాత గతంలో ఎన్నడు లేని విధంగా నూటికి నూరు మార్కులు వేయడం అనేటటువంటిది ఒక పేపర్ ఎవాల్యుయేటర్ గా పనిచేసిన నాకే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. ప్రపంచ బ్యాంకు రకరకాల ప్రాజెక్టులకు డబ్బులు ఇచ్చి రకరకాల ప్రయోగాలను రాష్ట్రాల చేత చేయించి, వ్యవస్థలు అన్నింటినీ కుప్పకూల్చేటటువంటి ప్లాన్లు వేసి, నిధులు కుమ్మరించిన తర్వాత ఏం చెప్పిందంటే, దురదృష్టవశాత్తు 50 శాతం మందికి అక్షర జ్ఞానం కూడా లేదు అని చెప్పింది.

లేట్ టెన్స్ గా అసర్ 2023 రిపోర్టు కూడా ఏం చెప్పుకొచ్చింది? 50 శాతం మంది 9 వ తరగతి పిల్లలు గడియారం చూసి టైం చెప్పలేరు అని స్పష్టం చేసింది. ఇది మన చదువులకు సంబంధించి అద్దంలో చూపినట్టే! ఈ సర్వేలన్నీ అవసరం లేదు, మీరు ఏదైనా ఒక స్కూల్ కి వెళ్లి, నైన్ క్లాసుకి వెళ్లి తెనాలి రామకృష్ణుడి పుస్తకం, ఒకటి ఇచ్చి, చదవమని అక్కడి విద్యార్థులని కోరితే ఆ క్లాసులో ఉన్నవాళ్ళలో నాలుగో వంతు మంది గనక అది చదివితే, విద్యారంగంలో ప్రభుత్వం గొప్ప విజయం సాధించినట్టే!

అత్యంత బాధాకరమైన విషయం ఏమిటంటే, అసలు ఈ రోజు పాఠశాల విద్యలో ఉన్నటువంటి దుర్మార్గంలో కెల్లా దుర్మార్గం లెక్కల్లో లోపం, విద్యార్థులకు చదవడం కూడా రాదు. ఇది వాస్తవమే! ప్రైవేట్, గవర్నమెంట్ రెండింటినీ పెద్ద ఎత్తున పరిశీలన చేయగా తేలిన సారాంశంలో రెండూ ఒకటే. కాకుంటే ప్రైవేట్ లో తల్లిదండ్రులు ఇళ్ళలో చెబుతారు కాబట్టి వాళ్ళ సామాజిక, ఆర్థిక నేపథ్యం కూడా ప్రభావం చూపిస్తుంది. కాబట్టి ఈ ప్రమాణాల్లో కూడా కొంచెం తేడా కనిపిస్తోంది తప్ప, పాఠశాల బోధనలో రెండింటిలో ఏమాత్రం భేదం లేదని ఖరాకండిగా అజిత్ ప్రేమ్ జీ ఫౌండేషన్ తెలియజేసింది.

ఒక బ్రిటిష్ సంస్థ స్వయంగా ఏం చెప్పిందంటే, ఇంగ్లీషు అనేటటువంటి వ్యామోహం ఎవరికి పట్టనంతగా ఈ రాష్ట్రంలో పట్టింది. అందువలన ఇక్కడ విద్యా రంగం కుప్ప కూలిపోయిందని, ఎవడు ఇంగ్లీషుని ఇక్కడకు తెచ్చాడో వాడే చెప్పాడు. ద లౌడ్ అండ్ క్లియర్ అనే ఒక రిపోర్టుని బ్రిటిష్ సంస్థ ఇచ్చింది. అందులో ఏం చెప్పిందంటే ఈ దేశంలో విద్యారంగం దివాలా తీసింది. దానికి ఐదు కారణాలు ఉన్నాయని చెప్పుకొచ్చింది. అవి వ్యవస్థాగతమైన, రాజకీయపరమైన, అకాడమిక్ పరమైనటువంటి విషయాలను ప్రధానంగా ఎత్తి చూపింది.

దక్షిణ కొరియాలో ఇటీవల ఇదేవిధమైన టాపిక్ వచ్చింది. మీరు ఒకటి రెండూ తరగతుల్లో ఇంగ్లీష్ బోధించడం సరికాదు, ఆ భాషను బోధించడం వల్ల తీవ్రమైన నష్టం వచ్చింది కనుక ఇంగ్లీష్ ను ఒక భాషగా నేర్పడం కూడా సరికాదని వాళ్ల కోర్టు కూడా జడ్జిమెంట్

ఇచ్చింది. ప్రాథమిక విద్యలో మూడవ తరగతి నుంచి మాత్రమే ఇంగ్లీషుకు అనుమతినస్తూ, అది కూడా కేవలం శ్రవణానికి సంబంధించినటువంటి నాలెడ్జి మాత్రమే ఇచ్చేటట్టుగా నేర్పాలి అని తీర్పుని ఇచ్చింది. ప్రపంచంలో ఉత్పత్తి రంగంలో చాలా పేరున్న దేశం అది.

చిన్నయ్య సూరి అనే మిత్రుడు జర్మనీలో చాలా కాలం పాటు పనిచేశాడు. అక్కడ విద్యారంగం గురించి ఒకసారి ప్రశ్నించినప్పుడు ఆయన మాట్లాడుతూ, 8, 9వ తరగతులకు వచ్చేసరికి ఇంగ్లీషుని బాగా నేర్పుతారని, పుర్తి స్థాయి ఇంగ్లీష్ మీడియం కేవలం ఇంటర్నేషనల్ స్కూల్స్ అది కూడా విదేశీయులు చదువుకునే స్కూళ్లలో తప్ప మరెక్కడా లేదని ఆయన చెప్పడం ఆశ్చర్యాన్ని కలిగించింది. జర్మనీ చాలా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలలో ఒకటి, అయినా వారు వారి మాతృభాషలోనే చదువుకుంటారు.

యూఎస్ఎ, న్యూజిలాండ్, కెనడాలో ఇంగ్లీష్ లోనే చదువు చెప్తారు. వారి మాతృ భాష కూడా ఇంగ్లీష్, అయితే అక్కడ నిరుద్యోగం లేదా అని ఆయన ప్రశ్నించారు. ఇలాంటి పరిస్థితి ప్రపంచమంతా ఉన్నప్పుడు ఏమీ అవగాహన లేకుండా, ఏ అధ్యయనము చేయకుండా, ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం ఇందాక నేను చెప్పిన విధానం అంటే 2019లో 2020 విద్యా రంగానికి సంబంధించి వాలెంటీర్ల చేత తుతూ మంత్రంగా సర్వే చేయించి అందరూ ఇంగ్లీషు మీడియంని 98% మంది కోరుతున్నారని ప్రకటించి హడావుడి చేశారు. ఆసలు విద్యారంగంపై సర్వే చేయాలంటే, ఉపాధ్యాయులు చేయాలి లేదా విద్యారంగంలో పని చేస్తున్నటువంటివాళ్ళు చేయాలి. నాకైతే ఏమీ అర్థం కాలేదు.

దీనికి తోడు బదులను విడగొట్టి మూసేశారు. ప్రైమరీ స్కూల్స్ మూసేశారు. అప్పుడు గవర్నమెంట్ జనం దగ్గరికి వెళ్లి మరి ఇది కోరుకుంటున్నారని అడిగారా? మిత్రులారా! ఈ రాజకీయ నాయకులు ఏం చెప్తారంటే, ఇంగ్లీష్ మీడియం ఆంధ్ర దేశాన్ని ఉద్ధరిస్తుందని ఎస్.సి.ఆర్.టి చెప్పిందంటారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎస్సీఈఆర్ డి చెప్పినట్లు ప్రపంచంలో ఏ ఒక్క విద్యాశాఖ కూడా చెప్పలేదు. ఆఖరికి, ఎస్సీఈఆర్ కౌనీ, యునెస్కో కౌనీ మరి ఏ ఇతర దేశాలు కూడా ఎస్.సి.ఈఆర్.టి ఇచ్చినటువంటి రిపోర్టుని ఇవ్వలేదు.

జనం కోరారు అని ఇంగ్లీష్ మీడియం తెచ్చామని చెబుతున్నారు. మరి మీ ప్రభుత్వం జనం కోరినవన్నీ చేస్తారా? రాజా రామ్మోహన్ రాయ్ బాల్య వివాహాలు వద్దు అన్నప్పుడు జనం అందరూ బాల్య వివాహాలు కావాలని అంటున్న రోజులవి, ఆ రోజు ఒక సర్వే వాలంటీర్లతో చేయించి మీ పిల్లలకు 18 వచ్చేదాకా ఉంటారా లేకుండా తొందరగా పెళ్లి చేస్తారా అని అడిగి ఉంటే 80 శాతం మంది బాల్యవివాహాలు చేస్తామని చెప్పేవారు, కానీ బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం కూడా అలా చేయలేదు. మీ ఇంటికి నేరుగా సారా పంపిస్తాం, మంచిదా కాదా అని సర్వే చేయమనండి అందరు కూడా దానికి సై అంటారు. అప్పుడు అదే ప్రభుత్వ విధాన మవుతుందా? ఇంతింత బ్యాగులు మోస్తే బాగా చదువు వస్తుందని జనం అనుకుంటున్నారు. ఇది శాస్త్రీయమైపోతుందా? మూడో తరగతిలోనూ, నాలుగో తరగతిలోనూ ఐఐటీకి కోచింగ్ ఇచ్చినట్లయితే

ఐఐటీ సీట్ వస్తుందని జనం అనుకుంటున్నారు. తల్లిదండ్రుల కోరికని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు విధానంగా ప్రకటించుకుంటాయా? రాత్రింబవళ్ళు చదివి ఒత్తిడితో అత్యుపాధ్యక్షులకైనా పిల్లలు పూనుకున్నా ఫర్వాలేదు, ర్యాంకు రావాలని కూడా జనం అనుకుంటున్నారు. ప్రభుత్వాలు దాన్నే తమ విధానంగా తీసుకుంటాయా? జనం అనుకుంటున్నారు జనం అనుకుంటున్నారు అని అనడం అలా ఉంచితే, జనం అనుకోవడంలో తప్పేమీ లేదు. వాళ్ళు తప్పుడు విధానాలను అనుకుంటే అర్థం చేసుకుని, వారిని సరిదిద్దటానికి చర్యలు తీసుకుని, వారిని సరైన మార్గంలో పెట్టటానికి విధానాలు, పాలసీలు అవలంబించే విచక్షణ ప్రభుత్వాలకు ఉండాలి. అది లేకుండా ఆ రకంగా ప్రజల అమాయకత్వాన్ని ఆసరా చేసుకుని ప్రభుత్వం తీసుకున్న నిర్ణయం చూస్తే చాలా బాధేస్తుంది.

రెండు సంవత్సరాల ముందర ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది, బహుశా ఇండియాలో గాని, ప్రపంచంలో గాని ఎవరూ ఈ పని చేయలేదు. అందరినీ ఉన్నట్టుండి ఓ సుప్రభాత వేళ మీరందరూ రేపటి నుంచి ఇంగ్లీష్ మీడియంకు పోవాలని చెప్పింది. వారు ఏడేళ్ల పాటు తెలుగు మీడియంలో చదివారు. అందరినీ తీసుకెళ్లి ఎనిమిదవ తరగతిలో ఇంగ్లీష్ మీడియంలో కూర్చోబెట్టారు. ఎక్కడన్నా ఇలా జరుగుతుందా? ఒకటో తరగతి నుంచి ఏడో తరగతి దాకా పిల్లలందరినీ నిర్దాక్షిణ్యంగా ఎవ్వరితో నిమిత్తం లేకుండా, ఇక తెలుగు మీడియం ఉండదు అని డిక్రీ చేసేశారు. కానీ ఏడేళ్ళుగా తెలుగు మీడియంలో చదువుతున్న విద్యార్థులని, ఉన్నట్టుండి అందరినీ ఇంగ్లీష్ మీడియంలోకి తోసేయడమైనటువంటిది ఒక ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మాత్రమే చేసింది. వచ్చే ఏడాది నుంచి తెలుగు మీడియం అనేది రాష్ట్రంలో ఉండనే ఉండదు. వాళ్ళందరినీ ఇంగ్లీష్ మీడియంలోకి తోసేశారు. బహుశా పిల్లలకు సంబంధించి ఇంత దుర్మార్గంగా, మొరటగా, నియంతృత్వంగా మార్చిన ప్రభుత్వం మరొకటి ఉండదని నేను అనుకుంటుంటాను.

రాజకీయంగా ఫలానా ప్రభుత్వం అని కాదు కానీ, వీరే చేశారు. ఎందుకని చేశారు అనేటవంటిది మనకెంతే తెలియదు కానీ, హైకోర్టు చెప్పింది ఏమంటే మీరు తెలుగు మీడియంని ఆ విధంగా చేయడానికి లేదని నారాయణ గారు మున్సిపల్ హైస్కూల్లో తెలుగు మీడియం రద్దు చేసినప్పుడు చెప్పింది. ఆ ఆదేశాలను వక్కన పెట్టేశారు. న్యూ ఎడ్యుకేషన్ పాలసీ అన్నారు. అందులో కూడా మాతృభాష నేర్పాలని ఉంది. దాన్ని కూడా వక్కన పెట్టేశారు. కోర్టులో మరొకటి అడ్డం వచ్చేటటువంటి అవకాశం ఉంది కాబట్టి, అడ్డదారులలో ఇంగ్లీష్ మీడియం ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రయత్నాలు చేశారు. ఇది మరీ ఘోరమైన విషయం. సీబీఎస్ఈ తెచ్చిపెట్టారు. వారు అనుకున్నది చేయాలంటే, దాని మినహా వారికి వేరే దారి లేదు. అంటే ఇంగ్లీషు మీడియంలోనే విద్యార్థి చదుకోవలసిన పరిస్థితి తెచ్చారు. కోర్టులు ప్రశ్నిస్తే, సిబిఎస్సీ ఇంగ్లీషులో మాత్రమే ఉంటుందని చెప్పవచ్చు. ఈ మధ్యలో టోఫెల్ తెచ్చారు. మూడో తరగతి నుంచి టోఫెల్ పరీక్షలు రాయించడానికి ఒక ఒప్పందం కుదుర్చుకోవడం అనేటవంటిది విద్యారంగంలో మరొక కుదుపు. విద్యారంగం చాలా

బాగా ఉండేటటువంటి కేరళ, తమిళనాడు, హిమాచల్ ప్రదేశ్, ఢిల్లీ వంటి ఏ రాష్ట్రాల్లో కూడా ఇలాంటి మొరటలు పని చేయలేదు. ఎక్కడా కూడా మూడో తరగతి నుంచి టోఫెల్ పరీక్షలు రాయించడం వల్ల ప్రమాణాలకు చేరుకున్నామనేటటువంటి విధానం ప్రపంచంలో ఎక్కడా కనిపించదు.

మరో ఆందోళనకరమైన విషయం ఏంటంటే, మాతృభాషని వక్కనబెట్టి, జర్మనీ, ఫ్రెంచి వంటి భాషలను స్కూళ్లలో నేర్పడానికి ఆంధ్రప్రదేశ్ రెడీ అయిపోయింది. ఫ్యూచర్ స్కీల్స్ గ్లోబల్ సిటిజన్స్ అనే పేరుతో బైజుస్ వాళ్ళకి పుస్తకాల్ని తయారీ అప్పజెప్పింది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం. బైజుస్ అంతా ఇంగ్లీషులో ఉంటుంది, ట్యాబ్ లు ఇచ్చారు, అవన్నీ ఇంగ్లీష్ లోనే ఉంటాయి. కాబట్టి రకరకాల దొడ్డిదారులని వెతుక్కుని ఈ వ్యవహారాలన్నిటినీ నడవడానికి పూనుకున్నారు. ఈ రోజున దురదృష్ట పరిస్థితి ఈ విధంగా దాపురించింది. ఆ విధంగా పిల్లల జీవితం అన్యాయం అయిపోయింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అంటే ఈ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి రాగానే ఒక కమిటీ వేసింది, బాలకృష్ణన్ కమిటీ. బాలకృష్ణన్ విద్యారంగంలో గొప్ప నిపుణుడు, ప్రజల పక్షాన ఆలోచించేటటువంటి శాస్త్రీయమైన దృక్పథం ఉన్నటువంటి వ్యక్తి కూడా! అధికారికమైనటువంటి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసినటువంటి ఆ కమిటీ ఇచ్చినటువంటి రిపోర్ట్ లో కూడా ఎక్కడా ఇంగ్లీష్ మీడియం ఏర్పాటు చేయాలని సూచించలేదు. పాఠశాలలను విడగొట్టడం, మూడు, నాలుగు, ఐదు తరగతులకు హైస్కూల్ టీచర్ల చేత చదువు చెప్పించడం, ఇంగ్లీష్ మీడియం తీసుకొచ్చి రుద్దడం, బైజుస్, ఐబి లాంటి ప్రయోగాలు చేయడం, నిర్ణయాలు ఎక్కడ నుంచి జరుగుతున్నాయి? ఎవరు దీన్ని చేస్తున్నారు?

రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల రాజకీయాలను అర్థం చేసుకొని అధికారులు ఈ విధానాలను తెస్తున్నారా? వీళ్ళందరినీ నేను అడిగాను, ఏంటి సార్, ఇంత అన్యాయం చేస్తున్నారని. నేను ఎరుగనంటే ఎరుగను అని అందరూ అన్నారు. అన్యాయం చేస్తున్నారని మంత్రి గారిని అడిగితే తనకి తెలీదన్నారు. సీఎం ఆఫీసులో అడిగాం వారు కూడా వారికి సంబంధం లేదన్నారు. మరి మొత్తం ఎక్కడి నుంచి జరుగుతుంది? సార్ట్ (శార్ట్) అనే పేరుతో 2,200 కోట్ల ఒప్పందాన్ని వరల్డ్ బ్యాంకుతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేసుకుంది. లెర్నింగ్ స్ట్రాటజీస్ ని డెవలప్ చేయడం కొరకు ఏర్పాటు చేసినటువంటి ఆ ఒప్పందం ప్రకారం, ఈ వరల్డ్ బ్యాంక్ ఒప్పందానికి సంబంధించిన కన్సల్టెన్సీలు అంతా కలిసి, అంటే ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యారంగంలో పెట్టే ఖర్చులో 83% ఉపాధ్యాయులకే ఖర్చు పెడుతున్నారు కాబట్టి పాఠశాలను కుదించుకొవాలని, తద్వారా ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య కుదించడం సులభతరమవుతుందని, టీచర్ల మీద పెట్టేటటువంటి ఖర్చు తగ్గించడానికి అదొక మహత్తర అవకాశం అని వారు సూచించారు. ఆలాగని ప్రభుత్వం అమాయకంగా మాత్రం అమలు చేయలేదు.

దీనికి సంబంధించి ఢిల్లీ లోని ఒక ముఠా పాత్ర అధికం. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఉన్నటువంటి ఏ అధికారికి ఎవరికి నిమిత్తం లేకుండా అక్కడి నుంచి నేరుగా ఈ విధానాలు వస్తూఉన్నాయి. ఇంగ్లీష్

మీడియం ఉంచి తెలుగు మీడియం రద్దు చేయడంలో ఉన్న ప్రయోజనం ఏమిటి? ఇంగ్లీష్ మీడియం, తెలుగు మీడియం రెండూ ఉంటే ఒక హైస్కూల్లో ఐదు మంది టీచర్లు అదనంగా కావాల్సి వస్తారు. ఒక మీడియం ఉన్నట్లయితే ఇప్పుడున్న టీచర్లలో ప్రతి హైస్కూల్ లో ఐదు మందిలో తప్పనిసరిగా నలుగురు తగ్గిపోతారు. అన్ని హైస్కూల్లో నలుగురు టీచర్ల వంతున తగ్గితే తగ్గించవచ్చు అని వీరి అభిప్రాయం.

మీరు కావాలని వరల్డ్ బ్యాంక్ తో ఒప్పందం చేసుకొని టీచర్ల నెంబర్ తగ్గించుకోవడానికి ఇంగ్లీష్ మీడియం మాత్రమే ఉండాలని తీసుకున్నారా? ఇంగ్లీష్ మీడియం మీద ప్రేమతో తీసుకున్నారా? బాలకృష్ణన్ రిపోర్టు చెప్పలేదు, ఇంకొకటి చెప్పలేదు, మరి ఎందుకు ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారని ప్రభుత్వాన్ని ప్రశ్నిస్తే, మీరు పేదల వ్యతిరేకులు అని, మీరు పంచెలు కట్టుకోవడం తప్ప ప్యాంటు వేసుకోవడం చేతకాని వారు అని, మీ మనవడు, లేదా మనవరాలు ఎక్కడ చదువుతుందో చెప్పండి అని ఎదురు దాడి చేస్తున్నారు. ఏవేవో సాకులు చెప్పి, అడిగిన వారిపై ఎదురుదాడి చేసి అసలు ఇంగ్లీష్ మీడియం అనేదాన్ని ఒక జనాకర్షక పథకం కింద మార్చేశారు. అది ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. ఒక విద్యారంగ విధానం కింద కాకుండా, ఒక ఆకాడమిక్ విధానంగా కాకుండా, విస్తృతమైనటువంటి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో ఉన్న భవిష్యత్ తరాని కావలసిన ప్రయోజనాలను పక్కనపడేసి ఒక ప్రజాకర్షక పథకం కింద ఇంగ్లీష్ మీడియంని మార్చేసి, కోట్ల తేవడం కోసంగా అడ్డదారులు తొక్కి ఎవరైనా మాట్లాడితే, వారి ప్రతిపక్షం తెలుగుదేశం మీద దూకినట్టు లేదా ఇంకో పార్టీ మీద దూకినట్టు రాజకీయ దాడి చేయడం అనేటువంటిది దారుణం అని చెప్పవచ్చు. పోనీ ప్రభుత్వమే కరెక్ట్ అనుకుంటే, విధానపరంగా తీసుకున్న ఈ నిర్ణయం వల్ల రాబోయే 25 ఏళ్ళలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఎలాంటి అభివృద్ధి జరగబోతోందో, దాని గురించి మాతో మాట్లాడితే మాట్లాడవచ్చు. మేమూ తెలుసుకుంటాం.

నేను శాసనమండలిలో ఉన్న సమయంలో ఇంగ్లీష్ మీడియంని నిర్బంధ ఇంగ్లీష్ మీడియం అని చట్టంగా బిల్లు ప్రవేశపెట్టిన ప్రభుత్వ బిల్లుకు అనుకూలంగా మేము ఓటు వేసి ఉంటే గెలిచి ఉండేది. వ్యతిరేకంగా ఓటేస్తే ఓడిపోయింది. బిల్లుగా అయితే ఓడిపోయింది గాని, అది మాత్రం స్కూళ్ళలోకి దూరిపోవడానికి కావలసిన ఏర్పాట్లను ప్రభుత్వం మొరటుగా చేసేసింది. పోనీ ఇంత పని చేసినటువంటివాళ్ళు పిల్లలందరినీ ఇంగ్లీష్ మీడియం లోకి మార్చేసిన వాళ్లకు టీచర్లు ఎవరు? టీచర్లు అప్పటిదాకా తెలుగు మీడియం చెప్పున్న వాళ్ళు. వాళ్ళే ఇంగ్లీష్ మీడియం చెప్పడానికి ఏ విధంగా అర్హులు? వారిని ఏ విధంగా మీరు ప్రిపేర్ చేశారు? వాళ్ళు ఇంగ్లీష్ మీడియం బ్యాక్ గ్రౌండ్ నుంచి వచ్చినటువంటి వాళ్ళే కాదు కదా! నిన్నటిదాకా తెలుగు మీడియం లో ఏ విధంగా చదువుకున్నారో, టీచర్లు కూడా నిన్నటిదాకా తెలుగు మీడియంలో చదువుకొని తెలుగు మీడియం లోనే చెప్పున్నటువంటి వాళ్ళని మీరు రేపటి నుంచి ఇంగ్లీష్ మీడియంలో చెప్పండి అన్నారు. వాళ్ళు మేము చెప్పలేము అని అనలేదు. చూద్దాంలే

అన్నారు. సో వారు చెప్పడం లేదు, ఇది సక్రమంగా జరగడం లేదు. ఇందాక చెప్పిన రిజల్ట్ దీనికి సాక్ష్యం.

ఇంకో కొత్త ప్రయోగం ఏం చేశారంటే అన్ని టెక్స్ బుక్స్ ని తెలుగులో, ఇంగ్లీషులో ఉండేటట్టుగా ప్రింట్ చేసి ఇచ్చారు. ఎవరైనా అడిగినా, హైకోర్టు వంటి న్యాయాధికార సంస్థలు అడిగినా తెలుగు కూడా ఉంది కదా!, లేకుండా ఎక్కడ పోయింది? అని చెప్పడానికి వీలుగా ఈ పుస్తకాలు తెచ్చారు. ఇప్పుడు ఈ విద్యార్థులకి తెలుగు రాదు, ఇంగ్లీషు కూడా రాదు. ఒకదాంట్లో ఏడ్చుంటే వెలగబెట్టి ఉంటే శుభ్రంగా ఉండేది. ఈ ద్వితీయా వాచకాలు అనే పేరుతో తెలుగు కూడా ఉన్నది సుమా అని అనిపించి, మోసం చేసి ఈ వ్యవహారాన్ని మొత్తాన్ని నడపడం అనేటువంటిది చేశారు. కొత్తగా చెప్పన్నటువంటిదేంటి దీనివల్ల ఉపాధి బాగా పెరుగుతుంది, అంతర్జాతీయ అవకాశాలు వస్తాయి, అనేటువంటివి. ఉత్పత్తికి భాషకి మధ్య ఉన్న సంబంధం ఏంటి అనే విషయాన్ని చర్చించాల్సిన అవసరం ఉంది. బాగుంటుంది. దీంతో ఏమి నిమిత్తం లేకుండా రాష్ట్రం అభివృద్ధి కావాలంటే ఇంగ్లీష్ మీడియం చాలు అని చెప్పడం ఆశ్చర్యకరమైన విషయం.

రెండోది మార్కెట్ అవసరాలు. ప్రపంచ మార్కెట్లో ఇంగ్లీష్ అవసరాలు పెరిగిపోయాయని చెబుతున్నారు. అదే నిజమైతే ఇంగ్లీషే మాతృభాషగా మొత్తం అందరూ చదువుకునేటువంటి బ్రిటన్ లోను, న్యూజిలాండ్ లోను, ఆస్ట్రేలియాలోనూ, అమెరికాలోనూ నిరుద్యోగం ఉండకూడదు కదా, అందరికీ ఉద్యోగం ఉండాలి కదా, దాని గురించి ఎవరూ ఏమీ మాట్లాడరు. నైపుణ్యం అవసరమా? చురుకుదనం అవసరమా? ఇంగ్లీష్ ముక్కలు అవసరమా? ఏది ఉద్యోగాన్ని, ఉపాధిని నిర్ణయిస్తుంది? ఇలాంటి వ్యవహారాలన్నీ నాబోటి వారు అడుగుతారు. వారి పద్ధ సమాధానం ఉండదు.

ఈరోజున ప్రభుత్వం తీసుకున్న మరొక కొత్త ధోరణి ఏమిటంటే 2020-21 వరకు కూడా డాష్ బోర్డు అనేది వెబ్ సైట్ లో ఒకటి ఉండేది. ఏ రోజు ఎంతమంది పిల్లలు ఏ బడిలో చదువుతున్నారు? అనేటువంటి విషయాలు మాకు స్పష్టంగా ఏరోజుకారోజు కనబడుతుండేవి. కానీ ఈ ప్రభుత్వం ఆ అవకాశాన్ని దాచేసింది. ఎందుకని నేను ఈ విషయం చెబుతున్నానంటే, 2022 తర్వాత 3,56,000 మంది పిల్లలు ప్రభుత్వ బడిలోంచి వెళ్లిపోయారు. 12,300 స్కూళ్ల సింగిల్ టీచర్ల కిందకు వెళ్లిపోయారు. 21000 మంది ఉపాధ్యాయుల పోస్టులు కనబడకుండా పోయాయి. ఇవన్నీ కూడా బయటపడకుండా ఉండడం కోసం రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లెక్కలు కనపడకుండా చేయడం, తప్పుడు లెక్కలు సృష్టించడం వంటి సరికొత్త పద్ధతిని అవలంబిస్తుంది.

పాఠశాలల్లో, కళాశాలలో భాష ఏమైపోయింది అని చర్చ జరుపుకునేటప్పుడు భాష ఏమైందన్నటువంటి చర్చతో ప్రారంభించవద్దు అని నా సూచన. పిల్లలు ఏమయ్యారు? అనే దానిమీద ప్రారంభించడం అవసరం. పిల్లలు గనక బాగుంటే, భాష కూడా బాగుపడుతుంది. భాష కన్నా అన్యాయం అయిపోతున్నటువంటి వాళ్ళు పిల్లలు. ఆ పిల్లల వైపు నుంచి మాట్లాడడం అనేటువంటిది చేయాలి. రెండవది ఇంగ్లీష్ ని

శక్తివంతంగా నేర్పడం అనేటువంటిది ఎలా అనేదాని వైపు నుంచి మాట్లాడాలి. ఆ భాషా బోధన విధానంలో కనీసం పదేళ్లు చదివిన విద్యార్థికి అక్షరం ముక్క కూడా రాకుండా ఉండే పరిస్థితులకి కారణాలేమిటి అనే కోణం నుంచి మాట్లాడాలి. అంతిమంగా పదో తరగతి పరీక్ష పూర్తయ్యేటప్పటికి ఒక భాష మీద సదరు విద్యార్థికి మంచి పట్టు ఉండి తీరాలి, ఒక భాషను వాడు ప్రేమించి తీరాలి, భవిష్యత్తులో ఆ భాషలో సొంతంగా చదవడం అనేది జ్ఞాపకంగా మారేటటువంటి దానికి వునాది పడాలి. ఇది విద్యారంగానికి సంబంధించిన భాషా విధానం మాతృభాష అయి ఉంటుంది తప్ప మరొక భాష అయ్యేటటువంటి అవకాశం లేదు. ఆ రకమైన భాషా విధానాలు లేకుండా మొత్తం భారతదేశ వ్యాప్తంగా ఒకే భాష అయితే, షెడరలిజం గందరగోళం అవుతుంది. మీ సంస్కృతి చిన్నాభిన్నం అవుతుంది. ఈ దేశ సమైక్యత కూడా గంగలో కలిసిపోతుంది అని కూడా మనం గమనించాలి. ఆ వైపు నుంచి కూడా భాషా విధానాన్ని పిల్లల వైపు నుంచి, వారి భవిష్యత్తు నుంచి, వారి ప్రయోజనాలు వైపు నుంచి కూడా ఆలోచించేటటువంటి ఒక ఆధునిక శాస్త్రీయమైన భాషా బోధనా విధానాన్ని విద్యారంగంలో మనం ప్రత్యామ్నాయంగా చూపగలిగేటట్లు ఉండాలి. ప్రస్తుతం విద్యారంగంలో నెలకొన్న దుర్మార్గాన్ని గట్టిగా ప్రశ్నించేటట్లు కూడా మనం ఉండగలిగినప్పుడు మాత్రమే ఈ అన్యాయాన్ని ఎదుర్కోగలమని తెలియజేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య కార్యదర్శి, డా. గుంటుపల్లి శ్రీనివాస్ ప్రసంగ పాఠం

వేదికపై ఆసీనులైన పెద్దలందరికీ నమస్కారం. నేను కొంచెం చరిత్ర చెప్తాను. తదుపరి ప్రస్తుత పరిపాలనా భాష గురించి మాట్లాడతాను. సుమారు 111 సంవత్సరాల క్రితం బావట్లలో

మొట్టమొదటి తెలుగు మహాసభ జరిగింది. అప్పుడు కొండా వెంకటప్పయ్యగారు చెప్పిన మాట: ఇది ఏ కొలువుల కోసమో, పదవుల కోసమో, మన వాటా అడగటం కోసమో ఈ తెలుగు మహాసభలు పెట్టుకోవటం లేదు. మన లక్ష్యాలు రెండు: ఒకటి చదువులు మాతృభాషలో తెలుగులో జరగాలి; రెండవది పరిపాలన తెలుగులో జరగాలి. ఇవి రెండేనండి ఆ రోజు చెప్పింది. ఆ రోజు నుండి ఈ రోజు వరకు కూడా అవే లక్ష్యాలు. నూట పదకొండు సంవత్సరాలు... గడచినా మనం ఎక్కడున్నాం? అక్కడే ఉండిపోయాం. ప్రత్యేక రాష్ట్రం వచ్చింది. రాష్ట్రాన్ని సాధించారు. త్యాగం చేశారు, పోరాడారు. కానీ రాష్ట్రం ఏర్పడిన వెంటనే ఏ లక్ష్యం కోసమైతే పోరాడారో, దేని కోసమైతే ప్రాణత్యాగం చేశారో, గానీ రాష్ట్రం ఏర్పడిన వెంటనే తెలుగుని అధికార భాషగా ప్రకటించటానికి అందరూ తర్జన భర్జనలు పడ్డారు. యథావిధిగా అది వెనక్కి వెళ్లింది. ఒక రెండు సంవత్సరాల తర్వాత అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారు పెట్టిన ఒక ప్రతిపాదనలో వీలైనంత త్వరగా

దీనిని అధికార భాషగా ప్రకటించాలని ఏకగ్రీవ తీర్మానం చేశారు. తదుపరి ఒక కమిషన్ వేయటం కమిషన్ తరువాత వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు పట్టు పదలని విక్రమార్కుడు. ఆయన అసెంబ్లీలో ఒక తొమ్మిది సార్లు ప్రైవేట్ బిల్లులు పెట్టారు. నిజానికి నాకు తెలిసినంత వరకు ఒక ప్రైవేట్ బిల్ ఒక అంశంపైన మన రాష్ట్ర చరిత్రలో అన్నిసార్లు వాళ్ళు ప్రతిసారీ తిరస్కరించినా కూడా పట్టుపదలకుండా చేసింది మాత్రం ఆయన ఒక్కరే. చిట్టచివరిసారి కూడా తప్పనిసరై ప్రజాభిప్రాయం కోసం పంపినపుడు ప్రజలలో వచ్చిన స్పందన చూసి అప్పటి మఖ్యమంత్రి బ్రహ్మానంద రెడ్డిగారు తప్పనిసరై త్వరగా హడావిడిగా ఒక బిల్లు తయారుచేసి గోపాలకృష్ణయ్య గారూ, మీరు వెనక్కి తీసుకుంటే మేము ప్రభుత్వం తరపున అధికారికంగా పెడతామని చెప్పి పెట్టారు. చర్చ చాలా తక్కువ జరిగింది. బ్రహ్మానందరెడ్డి గారు మధ్యాహ్నం ఒకటిన్నరకల్లా ఈ బిల్లును ఆమోదించాలి అన్నారు. ఆమోదించారు. బిల్లు ఆమోదమైపోయింది. ఏంటి అంటే, చర్చ సరిగా జరగలేదు. హడావిడిగా జరిగింది. టైమ్ మిషన్ గురించి కూడా మాట్లాడలేదు. ఆనాడు తెలుగు టైమ్ మిషన్లు లేవు. రెనో టైమ్ మిషన్ రావటానికి తర్వాత 70లలో అయ్యింది అది. ఆ స్థితి అది. అక్కడ నుంచి తర్వాత ఒక్కొక్క ముఖ్యమంత్రి కొంత కొంత చేసుకొంటూ వచ్చారు. ప్రక్కన ఏ రాష్ట్రంలో ఎవరికీ రావటంవంటి సమస్యలు ఒక్క తెలుగు రాష్ట్రంలో ఉన్న ముఖ్యమంత్రులకు, అక్కడ ఉన్న అధికారులకు. వీళ్ళకు మాత్రమే వచ్చాయి సమస్యలు. తమిళంలో కొట్టేవాడికి కూడా కావాలి కదా తమిళ టైమ్ మిషన్, టైప్రెటర్? వాళ్ళకెవరికీ సమస్యలు రాలేదు. మనకు మాత్రమే వచ్చాయి. దీనినే పివి నరసింహారావు గారు 1980లలో తెలుగు అకాడమీ ఒక వార్షిక సమావేశంలో చెప్తూ ఆ బిల్ అసలు తెలుగు భాషకు మనస్ఫూర్తిగా, త్రికరణశుద్ధిగా చేయలేదు. నాకు తెలిసినంతలో ముగ్గురు వ్యక్తులు. వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య గారు, అయ్యదేవర కాళేశ్వరరావు గారు, పివి నరసింహారావు గారు. ఈ ముగ్గురు వాళ్ళు పదవిలో ఉన్నా, పదవిలో లేకపోయినా చిట్టచివరి నిమిషం వరకు భాష కోసం తపన పడ్డారు. పివి నరసింహారావు గారు చెప్పిన మాట: మన వాళ్ళకు ఆరంభశూరత్వం ఎక్కువ, ఆమోదం తెలిపేటప్పుడు ఒక్కళ్ళు కూడా దీనిలో ఈ సాధకబాధకాలున్నాయి, ఈ సమస్య ఉంది. దీనిని అమలు చేయటానికి ఫలానా అవరోధాలేర్పడతాయనేవి ఎవరూ చెప్పరు. చిట్ట చివరికి ఏదీ అమలు కానివ్వరు అని 1983లో ఆయన చెప్పిన మాట ఇది.

ఆ తర్వాత ఎన్నీ రామారావు గారు వచ్చారు, జనాకర్షణగల నాయకుడు. తెలుగు మీద బాగా అభిమానంగల వ్యక్తి. తెలుగులోనే పరిపాలన చేస్తానని ఎన్నికలలో వాగ్దానం చేసిన వ్యక్తి. ఆ దిశగా అడుగులు వేసిన వ్యక్తి. ఆయనే! అప్పటిదాకా లేనటువంటి కొన్ని చట్టపరమైనటువంటి సవరణలు చేయటం, నోటిఫికేషన్లు ఇవ్వటంలాటి చేయాల్సినవన్నీ చేశారు. తెలుగులోనే పైల్స్ను చూడటము, సంతకాలు పెట్టటము. అవన్నీ, కొంతవరకు చేశారు. ఆయన ఉపన్యాసాలలో నాకు బాగా నచ్చింది, నన్ను కదిలించింది ఒకటుంది. తిరుపతిలో 88లో ఆయన ఉపన్యసిస్తూ నేను నా ప్రజలకు

నా ముఖం చూపించుకోలేక పోతున్నాను, నా తెలుగు ప్రజలకు నేను మాటిచ్చాను. తెలుగు భాషలోనే పరిపాలన చేస్తానని. కానీ ఈ రోజు వరకు అమలు చేయలేక పోయాను. నాకు చాలా అవమానంగా ఉంది. నా ప్రజలకు నా ముఖం చూపించుకోలేకపోతున్నాని. తర్వాత ఆయన కొన్ని చట్టపరమైన మార్పులు చేశారు. కొన్ని సర్దుబాట్లు, ఉత్తర్వులు, అన్నీ ఇచ్చారు. కొంత వ్యవస్థాగతంగా మార్పు రావటంకోసం చేశారు. తర్వాత ఎన్నికలైనాయి, ఎన్నికలలో ఓటమి జరిగింది. యథావిధిగా అవన్నీ మూలన పడిపోయాయి. తరువాత రాజశేఖరరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు, ఎన్టీఆర్ గారు 1988లో ఇచ్చిన జీవోనే మరల తిరిగి నోటిఫై చేస్తూ మళ్ళీ ఇచ్చారు. తర్వాత కిరణ్ కుమార్ రెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు కొన్ని ప్రయత్నాలు జరిగాయి. మందలి బుద్ధప్రసాద్ గారు అప్పుడు చాలా క్రియాశీలంగా ఉండటం, ముక్తేశ్వరరావు గారు నల్గొండ జిల్లా కలెక్టరుగా నల్గొండ నమూనాను చాలా పకడ్బందీగా ఒక జిల్లా మొత్తం కూడా పరిపాలన తెలుగులో జరిగేలాగా చేసి చూపించారు. కిరణ్ కుమార్ రెడ్డిగారు కూడా ఫైల్స్ ఇంగ్లీష్ ఉన్నా, కచ్చితంగా తెలుగు అనువాదం ఉంటేనే నేను చూస్తానని, అలా కొన్నాళ్ళు అమలు చేయటానికి ప్రయత్నించారు.

తదుపరి రాష్ట్ర విభజన జరిగింది.. చంద్రబాబు నాయుడుగారు ముఖ్యమంత్రి అయ్యారు. చాలా సంవత్సరాల నుంచి తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య చేస్తున్న పోరాటం 2017లో జీవో రూపంలో వాస్తవ రూపంలోకి రాకపోయినా ఉత్తర్వుల రూపంలోనైనా ప్రాధికారిక సంస్థ ఏర్పాటు జరిగింది. ఎందుకంటే, ఇన్నాళ్ళ నుంచి అభిమానమున్న వ్యక్తులన్నా, వాళ్ళు కీలక పదవుల్లో ఉన్నా కూడా వ్యవస్థీకృతమైనటువంటి సంస్థలు లేకపోవటం వలన, వ్యవస్థలు లేక పోవటం వలన ఇది అమలుకు సరిగా నోచుకోలేదు. ఎందుకంటే ముఖ్యమంత్రి గారు ప్రతిసారీ దానిని అమలు చేయటానికి సాధ్యపడదు. క్రింద కొన్ని వ్యవస్థలుండాలి: ఆ వ్యవస్థలు పర్యవేక్షణ చేస్తూ ఉండాలి, ఎప్పటికప్పుడు పర్యవేక్షణ చేయాలి. మార్పులు చేర్పులు ఏదైనా శాఖాపరమైన చర్యలు తీసుకోవాల్సివవి. ఒక వ్యవస్థ ఉంటేనే అది సాధ్యపడుతుంది. ప్రాధికారిక సంస్థను ఏర్పాటు చేయాలని 2018లో జీవో ఇచ్చారు. సరే తర్వాత అమలుకు నోచుకోలేదు, ఈ ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వం కూడా దానిని అమలు చేయలేదు. అమలు చేయాలనే మనం కోర్టుకు వెళ్ళాం, అది అమలు జరగాలని. ఇందులో ఒకటి మనం గ్రహించాలి. భాషోద్యమంలో కర్నాటకగాని, మహారాష్ట్రకన్నా ముందుగా భాషోద్యమాన్ని ప్రారంభించింది పెద్ద ఎత్తున చేసింది ప్రజలను ప్రభావితం చేయగలిగిన నాయకులు ముందుండి నడిపింది మన తెలుగులోనే, మన ఆంధ్రప్రదేశ్లోనే. దురదృష్టవశాత్తు అమలుకు మాత్రం నోచుకోలేదదు. నోచుకోపోవటానికి ఒక ప్రధాన కారణం మనం చేసే పనిమీద నిరంతరంగా పర్యవేక్షణ చేసే వ్యవస్థలను ఏర్పాటు చేసుకోకపోవటం. ప్రభుత్వంలో అధికారులెప్పుడూ రకరకాలుగా ఉంటారు. ప్రజలకు అర్థంకాకూడదనే కోరుకుంటారు అధికారులెవరైనా. అది సహజంగా ఉండే మనస్తత్వం. బ్యూరోక్రసీ మనస్తత్వం అది. తెలుగులోకి రాకూడదంటే, తెలుగులోకి వస్తే అందరికీ

అర్థమైపోతుంది. ఇప్పుడు జీవోలు అందరికీ పిడిఎఫ్ లో వస్తున్నాయి. పిఆర్సీ కానీ, ఏదైనా జీవో రిలీజ్ కాగానే వాట్సాప్ గ్రూప్లో షేర్ చేసుకొంటున్నారు. అందరు. కానీ చదివి దానిని అర్థం చేసుకొనే వాళ్ళెంతమంది? అందులో ఉన్న అర్థాన్ని వెంటనే అవగాహన చేసుకొని, ఔను, అందులో ఉన్నది ఈ అంశం ఇది, అని చెప్పేవాళ్ళు ఎంతమంది? చాలా తక్కువ మంది. అదే తెలుగులో ఉంటే చాలా సులువుగా అర్థం ఔతుంది. అనేది వాళ్ళకు ఇష్టం లేదు, అధికారగణానికి. అది సహజం. అధికారగణం సైకాలజీ అంది. అంటే ఒక రకంగా చెప్పాలంటే. సామాజిక వేత్తల భాషలో చెప్పాలంటే ఒకప్పుడు పురోహితవర్గం ఏదైతే చేసిందో ఎలా అందరికీ అర్థం కాకూడదని కోరుకొనేదో అలాగనే బ్యూరోక్రసీలో ఉన్న అధికారులు కూడా కోరుకుంటారు, ఈ అధికారులేమీ తమిళనాడులో ఉన్న అధికారుల్లా ప్రజాస్వామ్య యుతమైన ఆలోచనలు కలవాళ్ళేమీ కాదు. మన తెలుగు వాళ్ళకు మాత్రమే ఆ బ్యూరోక్రసీకి సైకాలజీ ఉండటం కాదు. వ్యవస్థీకృతమైన ఏర్పాట్లు లేకపోవటం వలన వాళ్ళ ఆటలు సాగుతున్నాయి. వ్యవస్థీకృత మైన ఏర్పాట్లు అంటే ప్రాధికార సంస్థ లాంటివి ఉండి, అందులో ప్రభుత్వం 2018లో ఇచ్చిన జీవో మాత్రం చాలా పకడ్బందీగా చేశారు. అమలైతే చెయ్యలేదుకానీ. అది చాలా పకడ్బందీగా చక్కగా ఉంది. అది అమలు మొదలైతే మనం అనుకునే మార్పులు చాలా కనపడతాయి.

ఇంకొకటి, భాష అనగానే పండితులు చెప్పేది ప్రధానమైన సమస్య ఏంటంటే గ్రాంథికమైనదీ, అర్థంకాని సంస్కృత పదాలు తీసుకొచ్చేసి గ్రాంథిక భాష తీసుకొచ్చేసి. తెలుగుంటే ఇదేనని, ఇళ్లా తీసుకొచ్చి ప్రజలకు అర్థంకాని దీనికంటే ఇంగ్లీషే నయమనిపించేటట్లుగా అనిపిస్తున్నారు. అందరూ. ఇది వాస్తవం. పండితులు ఎప్పుడూ అలానే చేస్తారు, హిందీలోనైనా అలానే చేస్తారు వాళ్ళు. దానికి వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పిందేమిటంటే తెలిసిందే తెలుగు. ప్రజలకు అర్థమయ్యేది, ప్రజలకు తెలిసిందే తెలుగు. అది లారీ అంటే లారీయే. బస్ అంటే బస్సే. అది ఇంగ్లీష్ పదమా? ఇంకోటా అని చూడకూడదు.

ఇంగ్లీష్ నుంచి మనం తెచ్చుకొని మనం ఇముడ్చుకున్న పదమా అని కాదు. ప్రజలకు అర్థమయ్యేవి ఏ పదాలుంటే ఆ పదాలే తెలుగు పదాలుగా మనం చేసుకున్నప్పుడే ఇది సాధ్యమౌతుంది. భాషకి, ప్రజలకి. అసలు ప్రజలకు అర్థం కావటమే ప్రజాస్వామ్యం. ప్రజాస్వామ్యంలో పరిపాలనంతా ప్రజలకు అర్థం కావాలి. ఇంకొకటి: అమెరికాలో కూడా ఈ సమస్య ఉందండి. అది బ్యూరోక్రసీకి సైకాలజీ అండీ అదంతా. బ్యూరోక్రసీకి మనస్తత్వం అది. అమెరికా కానీ, బ్రిటన్ కానీ. బ్రిటన్లో కూడా టాక్సేషన్ లాస్ 2017లో మార్చారు. మార్చటంకాదు, నిజానికవి చాలా క్లిష్టమైన ఇంగ్లీష్ లో ఉన్నాయి. ప్రజలకు అర్థంకావట్లేదు, ఇంగ్లీషే అది. వాళ్ళ ప్రజల భాషే కానీ చాలా క్లిష్టమైన భాషలో ఉన్నాయి. దానిని వాళ్ళు మరలా తిరగరాసి సాధారణ ఇంగ్లీష్ లోకి తీసుకొచ్చారు. ఒకామా అమెరికా అధ్యక్షుడుగా ఉన్నప్పుడు ఒక యాక్ట్ చేశారండి. సాధారణ ఇంగ్లీషు భాషా చట్టం(ఫ్లెయిన్ ఇంగ్లీష్/ ఫ్లెయిన్ లాంగ్వేజ్ యాక్ట్). అంటే ఏంటంటే. చట్టాలన్నీ కూడా సాధారణ ఇంగ్లీషో ఉండాలి అని. అంటే ప్రజలకు

అర్థమయే సామాన్యమైన మామూలు భాషలో ఉండాలని. ఇక్కడ మన దగ్గర ఉండేది కూడా తెలుగునా కూడా కచ్చితంగా అది మామూలు భాషలోనే ఉండాలి. మనం తెలుగు అని అన్నాం కదామని గ్రాంథికమైన మాటలు రాస్తూ అసలు రాజ్యాంగం అనే పదాన్ని కూడా మన తెలుగులో ఉన్నా కూడా హిందీలో ఉన్న పదాన్ని తీసుకొచ్చి ప్రజలకు అర్థంకానటువంటి పదాలనే వాడారు. ఈ మధ్య వాళ్ళిచ్చిన కొన్ని తెలుగు జీవోల్లో కూడా. అంటే ప్రజలకు అర్థం కాకూడదు. ఏదైనా సరే. తెలుగు కూడా అర్థంకానట్టు రాస్తారు వీళ్ళు. మన ఉద్దేశం అలాంటి తెలుగు కాదండి. ప్రజలకు అర్థమయ్యే తెలుగే కావాలి.

చివరిగా ఒక విషయం చెప్తాను. రాజకీయ పార్టీలకి, ఇప్పుడున్న అతి పెద్ద సమస్య ఏంటంటే బ్రిటిష్ వాళ్ళు భారత దేశంలో వాళ్ళ రాజ్యాన్ని ఏర్పరచుకోవటానికి ముందుగా సలహాదారులను ఏర్పరచుకోవటం. సలహాదారులెవరయ్యా అంటే వాళ్ళు అందరూ వాళ్ళే. తెల్లవాళ్ళే. అలా ఇప్పుడు మన రాజకీయ పార్టీల పరిస్థితి సలహాదారులపై ఆధారపడి ఉంది. అందరూ సలహాదారులే. వాళ్ళ సర్వేలు, అంతా రకరకాలుగా సలహాదారులతో నడుస్తోంది. ఇందులో కింద నుంచి ఉన్న కార్యకర్తలకి పాలనలోకానీ, పాలనకు సంబంధించిన విషయాలలోకానీ భాగస్వామ్యం అవటానికి మార్గంలేదు. ఎందుకనీ. ఇదంతా పరభాషలో ఉంటుంది.

ఒకప్పుడు ఇంగ్లాండ్ లో కూడా ఇదే పరిస్థితి ఉండేది. లాటిన్లో జరిగేది అక్కడ పాలనంతా. అక్కడ నుంచి అది ఇంగ్లీషోకి మారిన తర్వాతనే సాధారణ వ్యక్తులకూడా సైన్యంలోకి, అన్ని వివిధ రంగాలలోకి వచ్చి వాళ్ళు రవి అస్తమించని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించారు. రాబర్ట్ కైవ్ కు గొప్ప నేపథ్యం ఏమీ లేదు. ఆయన ఒక చిన్న క్లర్కుగా చేరాడు. ఇండియాలో ఒక పెద్ద సామ్రాజ్యాన్ని ఏర్పాటు చేశాడు, రాబర్ట్ కైవ్. ఇలాంటి కొన్ని వందల వేల ఉదాహరణలు ఉన్నాయి, ప్రపంచంలో. పరిపాలనా భాష ప్రజల భాషలోకి మారిన తర్వాత పార్టీలు బలపడతాయి. పార్టీలు బలపడటం ప్రజాస్వామ్యానికి అవసరం. ఎందుకంటే ప్రజాస్వామ్యాన్ని నిలబెట్టాలంటే పార్టీలు ఉండాలి. రాజకీయ పార్టీలు లేకుండా ప్రజాస్వామ్యం నిలబడదు. ఈ రోజు ఒక పార్టీ ఉండొచ్చు. రేపు ఇంకొక పార్టీ ఉండొచ్చు. లేదంటే కొత్త పార్టీలు పుట్టొచ్చు, లేదంటే ఉన్న పార్టీలు పోవచ్చు. రకరకాలుగా జరగొచ్చు కానీ పార్టీలనేవి లేకుండా ప్రజాస్వామ్య మనుగడే ఉండదు. ఆ పార్టీలకు ఆయువు పట్టు కార్యకర్తలు. ఆ కార్యకర్తల నుంచి నాయకత్వ పటిమ గలవాళ్ళు, పోరాడే వ్యక్తిత్వం ఉన్న వాళ్ళు ముందుకు రావాలి అంటే పాలన ప్రజల భాషలోనే జరగాలి. అప్పుడు మాత్రమే ఆ పార్టీలకు జీవం ఉంటుంది, ఆ పార్టీలు మరింతగా ఎదుగుతాయి, మరింత బలపడతాయి. సలహాల్నీ జరుగుతాయి. దీనిపై, అంటే పరిపాలనా భాష, ప్రజల భాషగా ఉన్నప్పుడే ప్రజాస్వామ్యం బతికి బట్టకడుతుంది, లేకపోతే కచ్చితంగా పతనమౌతుంది. ఇది ఒట్టి ఎన్నికలతోనో, రాజ్యాంగంతోనో, కోర్టులు ఇచ్చే తీర్పులతోనో సాధ్యపడవు అన్నీ ప్రజలు దీనికి సమాయత్తమై, రాజకీయ పార్టీలు కూడా ఇందులో ఉన్న మర్యాన్ని, అవశ్యకతని, గ్రహించి బాధ్యతగా

తీసుకొని, దీని అమలుకు నడుంకడితేనే ఇది సాధ్యపడుతుంది. ఈ అవకాశం ఇచ్చినవారికి ధన్యవాదాలు.

పోతిన మహేష్ విజయవాడ నగర జనసేన ఇన్‌ఛార్జి

జనసేన పార్టీ ప్రతినిధిగా జనసేన పార్టీ అభిప్రాయాన్ని ఇలా ప్రకటించారు. తెలుగు భాషోద్యమ నమాఖ్య ఈరోజు నిర్వహిస్తున్నటువంటి ఈ కార్యక్రమం చాలా గొప్పది. ఎందుకంటే మాతృభాష తెలుగుని కాపాడాలి, మనుగడని ప్రస్థార్థకం చేస్తున్నటువంటి ప్రస్తుత పరిస్థితుల్ని

మనం కచ్చితంగా ప్రజలకి తెలియజేయాలి. ఈ విషయం మీద రాజకీయ పార్టీలన్నీ కూడా బాధ్యత తీసుకొని ఒక మంచి మార్గాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్లాలనే ఈ గొప్ప ప్రయత్నానికి జనసేన పార్టీ అధ్యక్షులు పవన్ కళ్యాణ్ గారి తరపున వారికి మా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు, ఈ రోజున భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రంగా ఏర్పడినటువంటి ఆంధ్రప్రదేశ్లో తెలుగు భాష కనుమరుగయ్యే పరిస్థితి వచ్చింది. మన మాతృభాషని పరిరక్షించుకునేటటువంటి ఒక విపత్నర పరిస్థితి రావడం అనేది నిజంగా చాలా దుర్మార్గం. ప్రస్తుత ప్రభుత్వం అసలు తెలుగు భాషలో చదువుకుంటే ఉద్యోగాలు రావని, ఉపాధి రాదనీ, ప్రపంచంలో ఎక్కడికీ వెళ్లలేమనీ, ఇంగ్లీషు లేకపోతే ఏ పని చేసుకోలేం అనేటటువంటి ఒక రాజకీయ కుట్రకి తెరతీసి అందరు కూడా ఇంగ్లీష్ మీడియం లో చదువుకోవాలని, ఈ బోధన విషయంలో చాలా గందరగోళం సృష్టించడంలో నఫలీకృతమయ్యారు. ఇంగ్లీష్ మీడియం లోనే చదువుకుంటే ఆర్థిక తారతమ్యాలు తగ్గుతాయని ఇంగ్లీష్ మీడియం లో చదువుకుంటేనే పల్లెలకు పట్టణాలకు మధ్య అంతరం తగ్గుతుంది అనేటటువంటి ప్రచారాన్ని విస్తృతంగా చేశారు.

నిజంగా అది ఇబ్బంది పడాల్సిన విషయం. ఇప్పటివరకు ఇంగ్లీష్ మీడియంలో చదివితేనే అందరు విదేశాలు వెళ్ళారా? వ్యాపారాలు చేశారా? ఉద్యోగాలు చేశారా ? పారిశ్రామికవేత్తలు అయ్యారా ? కొన్ని లక్షల మందికి ఇంగ్లీష్ మీడియం లో చదివితేనే ఉపాధి కల్పించారా? ఇలాంటి ప్రశ్నలు ఎక్కడ కూడా వినిపించకుండా చేశారు. అందరు కూడా ఒకరకంగా పరాయి భాషలో చదువుకుంటేనే ఉద్యోగం వస్తుందనేటటువంటి అపోహలోకి నెట్టబడ్డారు. అందరు కూడా దాన్ని తగ్గించేటటువంటి ప్రయత్నం కచ్చితంగా చేయాలి. కానీ అటువంటి ప్రయత్నం చేయకుండా ప్రభుత్వాలే ఇటువంటి దుర్మార్గానికి మాతృభాష మనుగడని ప్రశ్నించే విధంగా మాతృభాష ఉనికినే ప్రస్థార్థకంగా మార్చే విధంగా నిర్ణయాలు తీసుకుంటే అట్లాంటి నిర్ణయాలు కొద్ది రోజులు మాత్రమే మనగలుగుతాయి. దానివల్ల అనేక అసర్థాలు వస్తాయి.

ఈ విషయం మీద మా పార్టీ అధ్యక్షులు పవన్ కళ్యాణ్ గారు కూడా కచ్చితంగా బలవంతంగా పరాయి భాషని రుద్దే ప్రయత్నం చేయొద్దు, పిల్లలకి క్షేత్రస్థాయిలో మాతృభాష అయిన తెలుగు మీడియంలో చదువుకునేటటువంటి అవకాశం కల్పించాలి. వారికి

నచ్చిన, ఇష్టం వచ్చినటువంటి మాధ్యమంలో వారు చదువుకునే వాతావరణం ఏర్పరచాలని పలు సందర్భాలలో చెప్పారు. ఆలా అనడాన్ని ప్రభుత్వం వక్రమార్గంలో ప్రజలని మభ్యపెడుతూ, పవన్ కళ్యాణ్ గారినే టార్గెట్ చేసి పవన్ కళ్యాణ్ పేదలకు వ్యతిరేకమని పేదలు ఇంగ్లీషు మీడియంలో చదువుకోకూడదా అని, మీ పిల్లలు ఏ స్కూల్లో చదువుతున్నారని ఎదురు దాడి మాటలు అనేక సందర్భాల్లో మాట్లాడారు. కానీ మా పార్టీ అధ్యక్షులు పవన్ కళ్యాణ్ గారు ఎప్పుడు కూడా కచ్చితంగా మాతృభాషలో పిల్లలు చదువుకోవాలనీ, కచ్చితంగా తెలుగు భాష అనేది స్కూళ్లలో ఉండాలనీ, మాతృభాష యొక్క ఔన్నత్యం తెలుగు భాష యొక్క ఔన్నత్యం కచ్చితంగా పాఠశాలల్లో విద్యార్థులందరూ నేర్చుకోవాల్సిందే అనేటటువంటి మాటకి కట్టుబడ్డారు. ఆయన కచ్చితంగా ఆ దిశగా రాబోయే ప్రభుత్వంలో కూడా తెలుగు భాష పరిరక్షణకు వారు ప్రణాళికా బద్ధంగా అడుగు ముందుకు వేస్తారని, పవన్ కళ్యాణ్ తరపున నేను హామీ ఇస్తున్నాను. ధన్యవాదాలు అని ముగించారు.

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (సీపీఐ) రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి, రాష్ట్ర కార్యవర్గ సభ్యులు శ్రీ గుజ్జుల ఓబులేసుగారూ మాట్లాడుతూ

భాషకు నేడు వట్టి నటువంటి దుస్థితి కేవలం పాలకుల అనుసరిస్తున్నటువంటి విధానాలే కారణం. రాజకీయ పార్టీలుగా తెలుగు భాష అభివృద్ధి కోసం బోధన భాషగా పాలన భాషగా ఉండడానికి వివిధ రాజకీయ పార్టీలు మీరు ఏ విధమైన చర్యలు తీసుకుంటారు? వాటిని మేనిఫెస్టోలో పొందుపరిచి దానికోసం ప్రయత్నాలు చేస్తారా? చెయ్యాలి అనేటటువంటి కాన్సెప్ట్ మమ్మల్ని పిలిచారు. సమావేశం మొత్తం దానికి ఉద్దేశించింది కాకపోయినా మాలాంటి రాజకీయ నాయకులను పిలవటం దానికోసమే. రాజకీయ పార్టీ కార్యకర్తలం ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి పరిస్థితుల్లో తెలుగు బోధన భాషగా పాలనా భాషగా ఉండాలన్నటువంటి అవసరం ఎంతో ఉంది అని అందరికీ తెలియజేయాల్సిన అవసరం ఉంది. తెలుగు భాష మాట్లాడేవాళ్ళ సంఖ్య ప్రపంచంలో ఎనిమిదవ స్థానంలో, తెలుగు మాట్లాడే వారి సంఖ్య మన దేశంలో రెండో స్థానంలో ఉంది. ఇంత పెద్ద సంఖ్యలో తెలుగు మాట్లాడేవారు ఉన్నప్పుడు తెలుగును ఒక మాధ్యమంగా ఉంచకుండా, దాన్ని పేదవారికి పెద్ద చదువులు అనేటటువంటి కుత్సిత సాకు చూపించి ఇవాళ తెలుగు లేకుండా చేసేటటువంటి పరిస్థితి రాష్ట్రంలో దాపురించింది. ఈ మధ్య మన ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా మాట్లాడుతూ ఒక డ్రెవర్ ఇంగ్లీష్ లో మాట్లాడితే అతని పట్ల డ్రీట్వెంటే వేరు అని అన్నారు. అయితే డ్రెవర్ కి ఇంగ్లీష్ మాట్లాడడం వల్ల ప్రశంస ఎలా వస్తుందో అర్థం కాని విషయం. డ్రెవర్ కి డ్రెవింగ్ లో నిపుణత ఉండాలి. అప్పుడే తనకు మంచి డ్రీట్వెంటే ఉంటుంది. అంటే, భాషను చిన్నదిగా చేసి చెప్పడానికి మన ముఖ్యమంత్రి గారు కూడా ప్రయత్నం చేశారు. బాలసుబ్రహ్మణ్యం చెప్పిన విధంగా వరల్డ్

బ్యాంకు ఆదేశాలకు లోబడి తయారు చేసినటువంటి విద్యా విధానంలో భాగంగా ఢిల్లీలో ఒక కర్కశ ముఠావాళ్ళు ఈ విధానాలని తయారు చేస్తున్నారు. దాన్ని తూచా తప్పుకుండా వాళ్ళ అడుగులకు మడుగులు ఒత్తుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఈ విధానాన్ని ముందుకు తీసుకెళ్తున్నాయి. దాంట్లో మన ఈ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చాలా ముందు భాగంలో ఉంది. అంతకుమించి వేరే పద్ధతిలో ఆలోచించే శక్తి వారికి ఉంటుందని ఈ ప్రభుత్వంలో ఉన్నటువంటి పొందికలను చూసిన తర్వాత నేనైతే వ్యక్తిగతంగా అనుకోవట్లేదు. మంత్రివర్గంలో కానీ, ఇతరతర శాఖలలో కానీ వీటిని చూసిన తర్వాత ఈ ప్రభుత్వానికి అటువంటి నైపుణ్యాలు గానీ, అటువంటి ఆలోచనలు గానీ ఏమీ లేవు అని అర్థమవుతోంది. దీన్ని చేయడం వల్ల మాకు వచ్చే రాజకీయ ప్రయోజనం ఏమిటి అని వారంతా ఒకే ఒక రాజకీయ ప్రయోజనం ఆశిస్తున్నారు, ఓట్లు, సీట్లు, అధికారం, తద్వారా డబ్బు సంచులు ఎలా పోగేసుకోవాలనేదే వారి నైజం. కోట్లాదిమంది ప్రజలకు ఉపయోగపడేటటువంటి, సమాజ ఉన్నతి కోసం ఉపయోగపడేటటువంటి ఒక మంచి కార్యక్రమాన్ని గురించి ఆలోచించేటటువంటి ఓపిక, తీరిక ఆ సద్బుద్ధి కూడా వారికి లేదు అందువల్లే ఇవన్నీ చేస్తూ ఉన్నారు. ప్రజలే అంతిమ నిర్ణీతలు కాబట్టి ప్రజలకు మా భావాలు ఏంటి అనేది తెలియజేయాల్సిన అవసరం మాకు ఉంది. ప్రాథమిక విద్యను మాతృభాషలోనే బోధించాల్సిన అవసరాన్ని మా పార్టీ గుర్తిస్తోంది. దాన్ని మేనిఫెస్టోలో పెడతాం. ప్రభుత్వాలపై కూడా ఒత్తిడి తెస్తాం. పదవ తరగతి, ఇంటర్ తరగతిలో కూడా ఇప్పుడు తెలుగు బదులు సంస్కృతం పెట్టి విద్యార్థులను రెండింటికి చెడ్డ రేపడిగా తయారు చేస్తున్నారు. సులభంగా ఎక్కువ మార్కులు వస్తాయి కనుక కాబట్టి పిల్లలు సంస్కృతంలో రాయడానికి ఇష్టపడతారు. ఇదివరకు డిగ్రీలో నాలుగు సంవత్సరాల కోర్స్, నాలుగు సెమిస్టర్లు ఉంటే అన్నిట్లో తెలుగు ఉండేది. ఒక ప్రధానమైన సబ్జెక్టుగా తెలుగు ఉండేటటువంటిది. అవి ఇప్పుడు రెండు సెమిస్టర్లుకు కుదించారు. దీంతో సంస్కృతమే ముఖ్యభాషగా మారిపోయింది. ఆ భాషను తప్పుట్టాల్సిన అవసరం లేదు. దానిలో చదివే వారిలో చాలామందికి ఆ భాష అర్థం కాదు. అందువలన సరళంగా అర్థమయ్యే మాతృ భాషకు విలువ ఇవ్వాలి. తెలుగు, ప్రజలకు అందుబాటులో ఉండాలని గిడుగు లాంటివారు పెద్ద ప్రయత్నం చేశారు. గతంలో ఒకసారి తిరుపతిలో ప్రపంచ తెలుగు మహాసభలు జరిగాయి. అక్కడ తెలుగును పాలనా భాషగా అంగీకరించకుండా, బోధనా భాషకు అంగీకరించకుండా, తెలుగు భాషకి ఇతోధికంగా సేవ చేసిన వారిని ప్రస్తావించకుండా మహాసభ జరుగుతుంటే అరసంతో పాటు కొన్ని రచయితల సంఘాలు ధిక్కార స్వరం పేరుతో చిన్నపాటి ఆందోళన చేసాం. ప్లే కార్డ్ పట్టుకుని స్లాగ్స్ ఇస్తూ నిరసన తెలిపాం. పోలీసులు అరెస్ట్ చేశారు. అందువల్ల ఇది కేవలం ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో పెట్టుకుని సరిపెట్టుకోకుండా ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లి ప్రచారం చేయడంతో పాటు, పోరాటాలు కూడా చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి ప్రభుత్వాలు గట్టిగా పోరాటాలు చేస్తే దానిమీద కొద్దిగా దృష్టి సారిస్తున్నారు. అది చేయకుండా మామూలుగా రాయబారాలు, సంప్రదింపులు చేయడం, భంగపడడాలు, బుజ్జగింపులు వంటి

చర్యలను ప్రభుత్వాలు ఖాతరు చేసే పరిస్థితి లేదు. అడిగితే తెలుగు ఏంటి బూతు అనే పద్ధతిలో మాట్లాడే మంత్రులు ప్రస్తుతం అధికారంలో ఉన్నారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో అప్పుడప్పుడు కొన్ని ఆందోళనలు కూడా అవసరమే!

చాలా పార్టీలు చిత్తశుద్ధితో ఉండటం లేదు. తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్యకి తోడుగా కలిసి వచ్చేటటువంటి ఇతర అభ్యుదయ సంస్థలు, శక్తులు ఉంటే వాటితో కూడా కలిసి కొన్ని ఆందోళనలు చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇప్పుడు మేనిఫెస్టోలో ప్రధానమైనటువంటి పార్టీలు, అధికారంలో ఉన్నవారు, అధికారం కావాలనుకున్నటువంటి వారు పెనుగులాడేటటువంటి ఈ సందర్భంలో ఉమ్మడి మేనిఫెస్టోలో లేక ప్రత్యేక మేనిఫెస్టోలో ఈ డిమాండ్ చేస్తే వారికి ఆనదు. తరువాత రోజు ఈ సదస్సుకు సంబంధించి ప్రచురితమైయ్యే సెంటీమీటర్ లోపు వార్తా కథనం ద్వారా చురుకు తగలదు. కనుక ప్రభుత్వానికి చురుకు తగిలించే పద్ధతికి సంబంధించి ఏ మేరకు ఏ స్థాయిలో ఎంత అవసరమో మీరు ఆలోచించి అటువంటి కార్యక్రమం కూడా తీసుకుంటే బాగుంటుందని తెలియజేస్తున్నాను.

ఇంగ్లీషు వస్తే అన్ని వస్తాయి అనుకోవడం తప్పు. ఎందుకంటే అమెరికాలో పుట్టినటువంటివారికి చిన్నతనం నుంచి ఇంగ్లీష్ వస్తుంది, కానీ అక్కడ 50 లక్షల మంది నిరుద్యోగులున్నారు. మాజీ ప్రధాని పీ.వీ. నరసింహారావు, విద్యావేత్త పుట్టపర్తి నారాయణచార్యులు వంటి వారు మాతృభాషలో చదువుకొని ప్రపంచ మేధావులుగా ప్రసిద్ధికెక్కారు. 14 భాషలు, 18 భాషల్లో పాండిత్యం సంపాదించారు. అది చిన్న విషయమా? తెలుగులో మాట్లాడే కదా వారు అది సాధించగలిగారు. మాతృభాష మీద ఎవరికైతే కమాండ్ ఉంటుందో, ఆధిపత్యం ఉంటుందో వారు ఇతర భాషల్ని సులభంగా నేర్చుకోగలుగుతారు, రాయగలుగుతారు, చెప్పగలుగుతారు. అందువల్ల తెలుగు మాధ్యమాన్ని ప్రోత్సహించాలి. అన్ని స్థాయిలో తెలుగు మాధ్యమం ఉండాలి. దానికి వ్యతిరేకంగా పోరాడాలి. పైగా మేధావులు కూడా చాలామంది కంచె ఐలయ్య లాంటి వాళ్ళు మా జాతికి ఇంగ్లీష్ వస్తే మీకు ఏమైనా కోపమా? అని మాట్లాడటం శోచనీయం. ఆసలు నువ్వు ఉన్నావని నీ జాతికి నిన్న మొన్న తెలుసు. కానీ వారికి అండగా ఏనాటి నుంచో భాషాసంస్కృతులు ఉన్నాయి. డిగ్రీ స్థాయి వరకు పీజీ స్థాయి వరకు తెలుగు మాధ్యమం ఉండాలి. ఇంగ్లీష్ నేర్చుకుంటే తప్పు అనీ ఎవరూ అనలేదు, ఇతర భాషలలో కొంత ప్రావీణ్యం ఉంటే భాష అభివృద్ధి చెందుతుంది. అదేవిధంగా మన భాషా పదాలు కూడా ఇతర భాషల్లోకి చేరిపోయాయి. ఇవన్నీ ఒకదానికొకటి ఆదాన ప్రధానాల అనుసంధానం చేసుకున్నటువంటి పరిస్థితులలో ఉన్నాయి. కానీ ఏమైనా మన దేశంలో, మన రాష్ట్రంలో ఎనిమిదో తరగతి వరకు తప్పనిసరిగా తెలుగు ఉండాలి. పీజీ వరకు తెలుగు మాధ్యమం అనేటటువంటిది ఉండాలి. తెలుగులోనే బోధన ఉండాలి. పాలనా భాష తెలుగు ఉండాలి. రైల్వే టికెట్లు, బస్సు టికెట్లు, కోర్టులో తీర్పులు అన్ని తెలుగులో రావాలి. నేనొక 20 సంవత్సరాలు క్రితం పాండిచ్చేరికి పనిమీద వెళ్లాను, అక్కడ కోర్టులో లాయర్లు తమిళంలో వాదిస్తున్నారు.

జడ్జి తమిళంలోనే జడ్జిమెంట్ ఇస్తున్నాడు. వచ్చిరాని ఇంగ్లీష్ మాట్లాడి దానిని ఖానీ చేసి జనానికి అర్థం కాకుండా ఎందుకు చేయాలి? మన పరిపాలన తెలుగులో ఉండాలి, మన వ్యవహారాలు తెలుగులోనే ఉండాలి. ఇవన్నీ తెలుగులో ఉండాలని, అటువంటి డిమాండును సిపిఐ తరపున సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాం. దాన్ని మా మేనిఫెస్టోలో పెడతాం. మేనిఫెస్టోలో పెట్టి దానితో తృప్తి పడకుండా, రేపు జరగబోయేటటువంటి ఎన్నికల ప్రచారంలో ఎక్కువ ప్రజానీకం దగ్గరికి తీసుకెళ్ళేందుకు మా ప్రచార సామాగ్రిలో ఇది కూడా చేరుస్తామని తెలియజేస్తూ విరమిస్తున్నాను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీ (ఏపీసీసీ) ఉపాధ్యక్షుడు, కొలనుకొండ శివాజీ మాట్లాడుతూ ...
 మిత్రులారా! మీ అందరికీ నమస్కారం. తెలుగు భాష, తెలుగు ఉద్యమాలు, తెలుగు రచయితలతో మూడు దశాబ్దాల పాటు పరిచయం, సావాసం, అవగాహన ఉన్నాయి. నేనూ, బుద్ధ ప్రసాద్ గారూ, నేను-వీఎల్పి గారు కలిసి నగరంలో ప్రయాణం చేస్తూ, ఉద్యమాలు చేశాం. నాకేం కొత్తకాదు. అధికాక కాంగ్రెస్ పార్టీకి తెలుగు భాష, తెలుగు భాష యొక్క ప్రాముఖ్యత వంటివి కొట్టినపిండి. ప్రపంచ మహాసభలు నిర్వహించిన వాళ్ళం, ప్రపంచ తెలుగు రచయితల మహాసభలు నిర్వహించిన వాళ్ళం, ఏ విధంగా ఉంటే తెలుగు భాష అభిమానులు ఆనందపడతారో, తెలుగు భాషకి ఎప్పుడు ఔన్నత్యం ఏర్పడుతుందో ఆ మెకానిజం అంతా కాంగ్రెస్ దగ్గర ఉంది. అటువంటి వ్యక్తులు మా దగ్గర ఉన్నారు. నిన్న మొన్నటి వరకు బుద్ధ ప్రసాద్ గారు లాంటి ప్రముఖులు ఉండగా ఇప్పుడు తులసి రెడ్డి గారు ఉన్నారు. 20వ తారీకు నాడు విజయవాడలో ఆంధ్రప్రదేశ్ కాంగ్రెస్ కమిటీ ఎన్నికల మేనిఫెస్టో కమిటీ సమావేశం జరిగితే తెలుగు భాషకు సంబంధించి ఒక పేజీ కాదు చాప్టర్ కేటాయించడం జరిగింది. రెండు గంటల పాటు జరిగిన చర్చలో నేను కూడా ఉన్నాను, అందులో ప్రధానంగా ఏమిటంటే తెలుగు భాషకు సంబంధించి, తెలుగు భాష అనేది తల్లి భాష. కాబట్టి తల్లి భాషకి ఇబ్బందులు లేకుండా ఉండాలి. ఎవరి మీద బలవంతంగా రుద్దకూడదు. పూర్ణచంద్ర గారిని అడిగాను తెలుగు భాషకు సంబంధించి మీ దగ్గర ఏమైనా అంశాలు ఇస్తే తీసుకెళ్లి మా చైర్మన్ అల్లంరాజు గారికి ఇస్తానని. ఈ సభలో విరపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారు బ్రహ్మాండంగా మాట్లాడారు. ఒక క్లాస్ బార్ గా మార్చింది పాలకవర్గం. మేధావులందరూ కూడా వికాసానికి మాతృభాష ముఖ్యం అని చెప్తుంటే, దళితుల, బహుజనుల, బీసీల పిల్లలకి ఇంగ్లీషు చదువు అందకండా ఉన్నత వర్గాల వాళ్ళు చేస్తున్నారని ఒక దుర్మార్గమైనటువంటి ఆరోపణ చేసి పబ్లిం గడుపుకుంటున్నారని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఆ విధంగా జరుగుతుంది కూడా! తెలంగాణ నుంచి పెద్దపెద్ద నాయకులు కూడా తమ పిల్లలకు ఉన్నతవర్గాలవారు ఎందుకు అడ్డం పడుతున్నారు? అని ప్రశ్నించడం

ఆశ్చర్యాన్ని కలిగిస్తుంది.

ఇంగ్లీష్ భాష మీద అనేక సర్వేలు వచ్చాయని ఎమ్మెల్యే బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారు సోదాహరణంగా వివరించారు. అదేవిధంగా తెలుగు భాష ఉద్యమ సమాఖ్య ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సంబంధించి తెలుగు కోసం పోరాడే అన్ని అసోసియేషన్ల గౌరవాన్ని, ప్రతిష్ఠను ఇనుమడించే విధంగా మా ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో ఈ అంశం చేరుస్తామని, ఆ దిశగా ముందుంటామని తెలియజేస్తూ, అవకాశం కల్పించిన సభాధ్యక్షులకి ధన్యవాదాలతో శెలవు అన్నారు.

భారత కమ్యూనిస్టు పార్టీ (సీపీఎం) రాష్ట్ర కార్య వర్గ సభ్యులు, శ్రీ మంతెన సీతారాం గారు మాట్లాడుతూ, భాష మామూలు పరిభాషలోనే కాకుండా జాతికి చాలా కీలకమైన అనేక అంశాల్లో చాలా ప్రధానమైన విషయం. భాష అంటే ఒక జాతి అస్తిత్వం అనేది భాష ద్వారా గుర్తించబడుతుంది. దీన్ని ఎంతమంది అంగీకరిస్తారో శాస్త్రీయంగా దీని అర్థం చేసుకోగలుగుతారో వాళ్ళకి భాషను రక్షించుకోవాలనే చైతన్యం కలుగుతుంది.

జాతీయ అనే మాటకు చాలా విస్తృత అర్థం ఉండేది. దానికి మీరు ప్రపంచ చరిత్ర చదవండి. మన భారతదేశ చరిత్ర చదవండి. ఈరోజు కూడా జాతి అనేది చాలా వాస్తవం. అయితే మన తెలుగులో చాలా మంది రాజకీయ పక్షాలు ఈ సామాజిక సంఘాలు కొన్ని కుల సంఘాలు దాన్ని చాలా సంకుచితార్థంలో వాడుతున్నారు. జాతి అంటే కులం అనీ ఇది చాలా శుద్ధ తప్పు, బూతు. జాతి అంటే అది కాదు జాతికి అర్థం ఉంది. నిర్వచనం ఉంది. ముందు దాని స్పష్టం చేసుకుంటే తర్వాత మన భాష యొక్క ప్రాముఖ్యత, మనం భాష గురించి మాట్లాడుకోవడం సజావుగా ఉంటుందని నేను అభిప్రాయపడతాను. మన ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలుగు భాషా ప్రాతిపదికన మనకే ముందు భాషా రాష్ట్రం వచ్చింది. మన కేంద్ర పాలకులు గానీ అటు తమిళనాడు గాని అటు కర్ణాటక అటు కేరళ ఈ పక్కన ఒడిస్తా, అన్ని రాష్ట్రాల్లో మహారాష్ట్ర మరాఠీలు గుజరాతీలు అట్ల ప్రతి ఒక్క రాష్ట్రాన్ని కూడా భాషా ప్రాతిపదిక మీద ఏర్పరచడం తరవాతే జరిగింది.

ఇవన్నీ కూడా కేంద్ర పాలకులు నెహ్రూ ప్రభుత్వం అంతకు ముందువాళ్ళు జాతి ఉద్యమానికి నాయకత్వం నెరపిన గాంధీ గానీ అనేకమంది నాయకులుగానీ ఉన్న కాంగ్రెసులో జరిగాయి. ఆ కాంగ్రెస్లో తీర్మానంతో ఈ మన భారత దేశంలో ఉన్న భాషల్ని, ఆ భాషలను అభివృద్ధి చేయాలని వాళ్లే పాలకులుగా వచ్చిన తర్వాత రాష్ట్రంలో అంగీకరించడం లేదు. అంటే పాలకులు వాళ్ళు పోరాడినప్పుడు అధికారం రానప్పుడు వాళ్ళ పెద్ద పెద్ద మాటలు చెప్తారు వాళ్ళు మేనిఫెస్టో వాళ్ళు కాంగ్రెస్ వాళ్ళు మహాసభల్లో తీర్మానం చేస్తారు.

ఆచరణకు వచ్చేసరికి దాన్ని అమలు చేయడానికి సిద్ధపడరు. ఇతర విషయాల్లో కూడా మనం చూస్తూ ఉంటాం ఏంటి

అని మనం మననం చేసుకొన్నట్లయితే ఒకే ప్రదేశంలో ఒకే భాష మాట్లాడే ఒకే జీవనశైలిలో బ్రతికే జనం సమాహాన్ని ఒక జాతి అన్నారు. అంటే భాష ఒక నది. దీంట్లో చాలా ప్రాధాన్యత కలిగిన మనం తెలుగుజాతి అని చెప్పుకుంటున్నాం. మేము 1980 తర్వాత విషయాలు చర్చించేటప్పుడు కొంతమంది కాంగ్రెస్ నాయకులతో మాట్లాడితే వాళ్లు మమ్మల్ని ఏ రకంగా ఎద్దేవా చేశారంటే ఎన్నీ రామారావు వచ్చిన తర్వాత మీకు కమ్యూనిస్టులకు కూడా కొంత పట్టినట్లు ఉందని ఎద్దేవా చేసేవాడని అర్థమవుతుంది. వారేమీ ఆషామాషీ మనుషులైతే మాత్రం కాదు. ఈ దేశాన్ని ఈ రోజున పరిపాలిస్తున్న బిజెపి గానీ అంతముందు కాంగ్రెస్ విధానం గాని పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది తర్వాత మన రాష్ట్రాన్ని మూడు పార్టీలు పరిపాలించినా వారి యొక్క భాషా విధానాన్ని కూడా మన పరిశీలించాలి. పాలక పక్షం కాదు ప్రతిపక్షం కాదు మా స్థితి ఏమిటంటే ప్రజాపక్షం పోరాటపక్షం అంటే పాలక పక్షం ప్రతిపక్షం ఎన్ని మేనిఫెస్టోలో చెప్పినవి వారి ఆచారణలో ఎలా ఉందో నేను చెప్తాను. మేమైతే ఏం చెప్తాము అదే చేస్తాం. ఇప్పుడు మేనిఫెస్టోలో కొత్తగా పెట్టడం కాదు మా పార్టీ ఏర్పడిన 1964లో మా పార్టీ ప్రోగ్రాంలో ఒక పేజీనే ఉంది. మిత్రులను చదవమని కోరుతున్నాను. నెట్లో దొరుకుతుంది. మేము చాలా స్పష్టమైన భాషా విధానాన్ని ప్రకటించారు. ఇక్కడ ఇప్పటివరకూ ప్రముఖ మేధావులు మాట్లాడారు.

ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అంతకుముందు మన తెలుగు భాషకు సంబంధించిన సభలు సమావేశాలు అన్నీ ఒక భాగం. తెలుగు వాళ్ళకి భాషా ప్రాతిపదికన చెల్లా చదురుగా ఉన్న మద్రాసు ప్రావిన్సులో అటు కర్ణాటకలో గాని ఇటు ఒడిశాలో గాని ఇటు తెలంగాణలో గాని మొత్తం ఈ ప్రాంతాలన్నీ కలిపి తెలుగు వారికి ఒక రాష్ట్రం కావాలి అనేది మీరు ఒకసారి పరిశీలిస్తే నిష్పక్షపాతంగా మొట్టమొదట కమ్యూనిస్టులే భాషా ప్రాతిపదికన రాష్ట్రాలు కావాలని చెప్పినవాళ్ళు మొదట కమ్యూనిస్టులు దీనికి డాక్యుమెంటరీ ఎవిడెన్స్ కానీ చరిత్ర ఎవిడెన్స్ కానీ చూస్తే 1945లో మొట్టమొదటిసారి ఆంధ్ర రాష్ట్రాల్లో కమ్యూనిస్టు పార్టీ సుందరయ్య గారి నాయకత్వంలో జరిగింది. సుందరయ్య గారు ఒక పుస్తకం రాశారు. ఈరోజుకి నెట్లో దొరుకుతుంది విశాలాంధ్రలో ప్రజారాజ్యం. తెలుగువాళ్ళకి తెలుగువాళ్ళు ఎక్కడెక్కడ ఉన్నా అంతా కూడా అంతా కలిపి ఒక రాష్ట్రం ఏర్పడాలని అంటే తెలంగాణతో సహా అది భాషా ప్రాతిపదిక మీద భాషా ప్రాతిపదికన జాతి ప్రాతిపదికన ఆంధ్ర జాతి తెలుగుజాతి ప్రాతిపదికన అని కేవలం తీర్మానం చేయడం కాదు. మహాసభల్లో నదన్నలు పెట్టడం కాదు. దాని కోసం పోరాటం కూడా ప్రారంభించారు. అనంతరం ఆంధ్ర రాష్ట్రంలో అదో ప్రజా ఉద్యమంగా మారింది. పొట్టి శ్రీరాములు పోరాటం ప్రారంభించారు ప్రాణత్యాగం చేశారు. చివరకు నాటి కేంద్ర ప్రభుత్వం నెహ్రూ ప్రభుత్వం భాషా ప్రాతిపదికన ఆంధ్ర రాష్ట్రాన్ని ప్రకటించింది. అంటే దీని అర్థం భాష అనేది చాలా కీలకమైనది ఒక జాతి పురోగతికి కానీ ఆ జాతి సర్వాంగ సమగ్రంగా అభివృద్ధి చెందాలంటే అన్ని రూపాల్లో అవసరం. కేవలం విద్య కాదు సంస్కృతి పరంగా అభివృద్ధి చెందాలన్న ఇతరత్రా అనేక రూపాల్లో అభివృద్ధి చెందాలన్నారు. అది

చాలా కీలకమైందని కనపడుతుంది. రెండవది ఇంతవరకు చెప్పారు ఇప్పుడు అధ్యక్షులు వారు కూడా కొన్ని సూచనలు చెప్పారు. దాన్ని నేను మన్నిస్తూనే ప్రస్తుత పాలకవర్గం విద్యా విధానాన్ని ఎంతగానో విధ్వంసం చేసింది. ఈ తరాలు రేపొద్దున వారి భవిష్యత్తు ఎంత వినాశనానికి దారితీస్తుంది అనేది తీవ్రం కాలేజీ ప్రిన్సిపాలుగా చేసిన మిత్రులు బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారు చెప్పిన అభిప్రాయాలతో కూడా నేను ఏకీభవిస్తున్నాను. ఇంతకుమునుపు సామల రమేష్ బాబు గారు చెప్పారు, అమిత్ షా గారు ఒకే దేశం ఒకే భాషని అన్నారు. ఇటీవల వారు ఒకే భాష ఒకే దేశం అనే పదాన్ని వాడుతున్నారు. కొంతమంది విజ్ఞానం లేని వాళ్ళకి రాజకీయంగా నిశితంగా పరిశీలన చేయని వారికి ఇదేదో యూనిటీ గురించి మాట్లాడుతున్నట్టు అనిపిస్తుంది కానీ విన్నది యూనిటీ కాదు మన భారత దేశంలో మనం అనువాదం చేసేటప్పుడు కూడా కొన్ని పదాలలో కొన్ని తప్పులు జరుగుతున్నాయి. కానీ నిష్పాతులు అనువాదం చేస్తుంటారు.

ఆ అనువాదం ఏంటంటే యూనిటీ అండ్ డైవర్సిటీ దానికి ఏమనువాదం చేసుకుంటున్నామంటే మనం భిన్నత్వంలో ఏకత్వం అని అనువాదం చేసుకుంటున్నాం. అది సరైనది కాదు. భిన్నత్వంలో ఐక్యత దానికి సరైన అర్థం, అనువాదం కూడా. భిన్నత్వంలో ఏకత్వం అని అందరూ ఇంకా అదే మాట వాడుతున్నారు. ఎవరూ కూడా ఖండించం అన్నమాట. అంటే బిజెపి ఆర్ఎస్ఎస్ చెప్పిందే మనం కూడా ఒప్పుకోవాల్సినటువంటి పరిస్థితి ఏర్పడింది. ఐక్యత అంటే ఏంటి మనదేశంలో అనేక భాషలు ఉన్నాయి. అనేక ప్రాంతాలు ఉన్నాయి. అనేక జీవన శైలులు ఉన్నాయి. మనకి మన సంస్కృతిలోనే అలాంటి జీవనశైలు ఉన్నాయి. మన వ్యవసాయంలో అన్నిట్లో కూడా చాలా వైవిధ్యం ఉంది. ఇంత వైవిధ్యం ప్రపంచంలోని ఏ దేశంలో కూడా లేదు. అలాంటి వైవిధ్యం కలిగిన మన భారతదేశం ఐక్యంగా ఉంది అని మనం చెప్పాం. అది సరైనది అది ఇంత వైవిధ్యం కలిగిన ఈ దేశం ఏకత్వం అంటే ఏమవుతుంది. అంటే వారు చెప్పినటువంటి వాదన ఒకే మతం, ఒకే దైవ గ్రంథం, ఒకే దేవుడు, అదే రకంగా ఒకే భాష. ఒకే పార్టీ, ఒకే ప్రభుత్వం. ఒకే ఒక నాయకుడు. ఇవన్నీ కూడా అమలు జరుగుతున్నాయి. ప్రత్యేకంగా ఈ సభను ఇప్పుడు నిర్వహిస్తున్నటువంటి నేపథ్యాన్ని పరిశీలిస్తే ముఖ్యంగా ఎన్నికల నేపథ్యంలో ఈ సభను నిర్వహిస్తున్నారు, సంతోషకరమైన విషయం. అయితే పాలకవర్గం ప్రతిపక్షం వీటికి సమాధానం చెప్పాల్సి ఉంటుంది.

నేనూ, ఓబులేనూ వంటి వామపక్షాల వారం. మాది ఎంతో స్పష్టమైన విధానం. పక్షాలుగా మేము కోరుకుంటుంది అత్యున్నత స్థాయి విద్యను కూడా సాంకేతిక విద్య యూనివర్సిటీ విద్యను కూడా మాతృభాషలోకి తీసుకురావాలని డిమాండ్. దీనికోసం మా విద్యార్థి సంఘాలు, యువజన సంఘాలు 45 ఏండ్ల నుంచి పోరాడుతున్నాం. ఎట్టకేలకు మేము చదువుకుంటూ కాలేజీకి వచ్చిన తర్వాత తెలుగు మీడియంలో వచ్చాయి. చాలా సంతోషం తర్వాత డిగ్రీలు కూడా మా తరానికి తెలుగు అకాడమీ పుస్తకాలు వచ్చాయి. కానీ ఒక లాంగ్వేజ్ గా ఇంగ్లీష్ ఉంది కాబట్టి ఆ రోజుల్లో స్టాండర్డ్ ఇంగ్లీష్ చెప్పారు. కాబట్టి మేము పీజీ యూనివర్సిటీకి వెళ్లే యూనివర్సిటీలో

మాకు ఎలాంటి ఇబ్బంది ఏర్పడలేదు. తెలుగు మీడియం విద్యార్థులు అయినప్పటికీ కూడా ఇంగ్లీషులో కొంత ప్రొఫెషియన్సీ ఉంది కాబట్టి యూనివర్సిటీలో బాగానే చదివాం మంచి మార్కులే మా తరంలో విద్యార్థులకు వచ్చేవి కూడా. యూనివర్సిటీలో, అంటే ఒక లాంగ్వేజ్ గా ఐచ్ఛికంగా ఇంగ్లీష్ నేర్చుకుంటే సరిపోతుంది. ఇప్పుడు వాళ్ళు ఏదైతే వాదనలు చేస్తున్నారో అమెరికా, ఆస్ట్రేలియా, ఇంగ్లాండ్ వెళ్ళడానికి ఇంగ్లీషు ఒక సెకండ్ లాంగ్వేజ్ ఉంటే గతంలో వెళ్లిన వారంతా అలా వెళ్లిన వారే. అదే ఇప్పుడు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం పెట్టే వాదనలు పూర్తిగా వ్యతిరేకమైనవి అప్రజాస్వామికమైనవి. ఒక భాషకి ప్రజాస్వామ్యానికి చాలా సంబంధం ఉంది. గతంలో 42 మంది పార్లమెంట్ సభ్యులు ఉండేవారు. ప్రస్తుతం 25 ఉన్నారు. వీరిలో ఎవరూ కూడా ఒక పార్లమెంటు సభ్యులుగా తాము చెప్పదలచుకున్న మాటను వివరంగా చెప్పగలుగుతారు. దీనికి సంబంధించి 75 సంవత్సరాల తర్వాతకూడా మన పాలకులు సమాధానం చెప్పాల్సిన అవసరం వచ్చింది. ఆంధ్ర పాలకులు కానీ ఢిల్లీ పాలకులు కానీ చెప్పాలి.

అంటే సదరు పార్లమెంట్ సభ్యుడు అంత తెలివైనవాడు అయినప్పటికీ పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ అయిన డాక్టర్ చదివినా నీకు ఇంగ్లీష్ ప్రొఫెషియన్సీ లేకపోతే లేదా హిందీ భాషలో ప్రావీణ్యం లేకపోతే నువ్వు పార్లమెంట్లో మూగోడుగానే ఉండిపోతున్నారు. కారణం, పార్లమెంట్లో తెలుగులో మాట్లాడే దానికి అవకాశం లేదు. నేను గతంలో కొంతమంది పార్లమెంటు మిత్రులని అడిగాను కూడా. గతంలో సిపిఎం పార్లమెంటు సభ్యులుగా ఉన్నవారిని కూడా అడిగాను. ఎప్పుడన్నా మీరు తెలుగులో మాట్లాడకపోయారా అని అడిగాను కూడా. అంటే మిగిలినవారికి మిగిలిన పార్లమెంట్ సభ్యులకు తెలుగు అర్థం కాకపోయి ఉండవచ్చు అది వేరే విషయం.

తెలుగుని మాట్లాడేదానికి ఏం చేయాలంటే ముందు అప్లికేషన్ పెట్టాలట. పార్లమెంట్లో అప్లికేషన్ పెడితే ఒకరోజు ముందు అప్లికేషన్ పెడితే అప్పుడు వాళ్ళు అనువాదకుని రెడీ చేస్తారట. పార్లమెంట్ వెనకాల క్యాబినెట్ కార్యని తెలుగు అనువాదకులు వారు దాన్ని ఇంగ్లీషులోకి మారుస్తారు. వారికి హెడ్ ఫోన్స్ ఉంటాయి కనుక ఫోన్ ద్వారా తెలియజేయాలి. ఇది ఒక ఇబ్బంది. అంటే దీనికి సమాధానం ఎవరు చెప్తారు.? దీనికి పరిష్కారం ఏమిటి? అంటే పార్లమెంట్లో ఏ రకమైన డెమోక్రసీ నడుస్తోంది. ఒక 10 కోట్ల మంది రెండు రాష్ట్రాల్లో ఉన్నారు ఇంకా బయట ఉన్నారు. ప్రపంచంలో గ్లోబల్ రేంజ్ లో కూడా ఉన్నారు. 15 కోట్లు వేసుకోవచ్చు. చాలా పెద్ద సంఖ్య. ఈ జాతి అంటే మన భాషలో మన ఢిల్లీ వెళ్లి మాట్లాడే అవకాశం లేదు. ఇప్పుడు అసెంబ్లీలో చూడండి. మన సోషల్ మీడియాలో కానీ చాలామంది కుర్రవాళ్ళకు గానీ ఎవరు ఇంగ్లీషులో బాగా మాట్లాడుతారు. ఎందుకంటే ఇటీవల కొంతమంది హార్వర్డ్ యూనివర్సిటీలో స్టాన్ఫోర్డ్ యూనివర్సిటీలో చదువుకొచ్చిన మన రాజకీయ నాయకులు తెలుగుదేశం, కాంగ్రెస్, వైఎస్ఆర్పీ నాయకులు కాన్వెంట్లో కార్పొరేట్ కళాశాలలో చదువుకొని నాలుగు ఇంగ్లీష్ ముక్కులు సోగ్గా మాట్లాడుతున్నవారే గొప్ప నాయకులు. గొప్ప టాలెంట్ ఉన్న వ్యక్తులుగా ప్రచారం జరుగుతుంది. ఇది మన

పార్లమెంట్లో కూడా చూస్తున్నాం. మన ఆంధ్ర రాష్ట్రం నుంచి కొంత మంది గతంలో కార్పొరేట్ స్కూల్స్ డిప్లీ స్కూల్స్ చదివిన వారు సహజంగా ఇంగ్లీష్ వచ్చుంటుంది. వారికి తెలుగులో అంతగా ప్రాథమికంగా ఉండదు. వాళ్లు పార్లమెంట్లో ఇంగ్లీషులో అసర్థకంగా మాట్లాడతారు. ఇక్కడ చాలామందిని చూస్తున్నాను. రాజకీయాల్ని బాగా పరిశీలన చేసినవాళ్ళని బ్రహ్మాండంగా మాట్లాడుతున్నారు అని అంటారు. విషయం గురించి తెలియదు. కంటెంట్ ఏంటి? వారు ఆంధ్ర రాష్ట్ర ప్రయోజనాల గురించి ఏం మాట్లాడుతున్నారు? ప్రత్యేక హోదా గురించి మాట్లాడారా? మన ఆంధ్ర రాష్ట్రం కొత్తగా ఏర్పడిన తర్వాత దీని సమగ్ర అభివృద్ధికి చట్టం చేశారు. ఆయన ఇంగ్లీష్ మాట్లాడుతున్నారు. ఇంగ్లీష్ చాలా బ్రహ్మాండంగా మాట్లాడుతున్నారు. దానికి సోషల్ మీడియాలో ఆయన గొప్పగా మాట్లాడుతున్నారు ఆ పార్లమెంట్ సభ్యులగురించి ప్రచారం జరుగుతుంది. పేర్లు చెప్పకపోయినా ఆంధ్ర రాష్ట్రానికి చెందిన కొంతమంది అలాంటి పరిస్థితులలో ఉన్నారు. వారి బ్యూగ్రౌండ్ ఏంటంటే, వాళ్ళ తండ్రి పార్లమెంట్ సభ్యుడై ఉంటాడు. డిప్లీలో చదువుకుంటారు. ఆటోమేటిగా ఇంగ్లీష్ బాగా మాట్లాడే పరిస్థితి ఉండొచ్చు. మన ఆంధ్ర రాష్ట్రం తీసుకోండి. కాంగ్రెస్ దీర్ఘకాలం పరిపాలించింది. ఓకే. తర్వాత తెలుగుదేశం పేర్లోనే ఉంది, పార్టీ పేరులోనే తెలుగు ఉంది. తర్వాత, ఎన్టీ రామారావు గారు, మిత్రులు చెప్పారు, కానీ తెలుగుని ఇంప్లిమెంట్ చేయలేకపోయారు ఇంప్లిమెంట్ చేయకపోవడానికి పాలక పక్షం ప్రధాన కారణం. బ్యూరోక్రాసి అని కొందరు చెప్పారు. బ్యూరోక్రసీ సెకండరీ అని. పాలకపక్షాన్ని మించిన బ్యూరోక్రసీ ఉంటుందా! బ్యూరోక్రసీ అమలు జరగకపోతే అమలు జరిపే సత్తా పాలక పక్షానికి ఉండాలి. లేకపోతే చేతగాని వాడి కింద ఎందుకు పనికొచ్చింది వాడి కిందే లెక్క. ఎందుకు నీకు మంత్రివర్గం? ఎందుకు నీకు అధికారం? ప్రస్తుతం ఉన్న వారికి కూడా అది లేదు అందుకు ఈరోజు కూడా మెజిస్ట్రేట్ కోర్టులో తీర్పులు అన్నీ కూడా ఇంగ్లీషులో వస్తున్నాయి దానికి సంబంధించిన రిమాండ్ రిపోర్టు పోలీసులు చేసినటువంటి ఆరోపణ పత్రం అవన్నీ ఇంగ్లీషులో ఉంటాయి. అదే మన ఫ్యామిలీ మెంబర్స్ కి ఇస్తారు. అంటే బాధితుడి భార్యకి ఇంగ్లీషు వచ్చి ఉండాలి. నంతకాలు కూడా పెట్టించుకుంటారు. మాలాంటివారు ఇంగ్లీషులో చదువుకున్నాం. కాబట్టి వారు మాకు ఇంగ్లీష్ లో ఇచ్చినా ఎంతమందికి అర్థమవుతుంది? ఎంతమందికి ఇంగ్లీష్ తెలుసు. దీనికి సంబంధించి 75 సంవత్సరాలు కూడా ఎందుకు? ఈ ప్రభుత్వాలు కృషి చేయట్లేదు. మన జీవోలు అన్నీ కూడా ఇంగ్లీషులో వస్తే దాని అనువాదాలు భయంకరంగా ఉంటాయి. మొత్తంగా చూస్తే ఈ పాలకపక్షాలు ఏవైతే ఉన్నాయో కేంద్రంలో రాష్ట్రంలో వారే అనుసరించుకుంటున్నారు.

ఎందుకంటే వాళ్లు ఎన్నికల మేనిఫెస్టోలో చాలా గొప్పగా చెప్పొచ్చు. మన ఒత్తిడి మీద లేదా ప్రజల ఒత్తిడి మీద, కానీ అమలు జరిపేటటువంటి చిత్తశుద్ధి వాళ్లకు కనిపించదు. నేను చివరగా చెప్పేదేంటంటే కొంతమంది ఫ్యాక్షనలిస్టులుగా మాట్లాడుతున్నారు. ఈమధ్య ఫార్వర్డ్ వెళ్లడం అనేదాని గురించి, అంటే ఈ దేశంలో మనకు ఉద్యోగాలు ఉండవు అన్నమాట. 30 కోట్ల మందికి 40

కోట్ల మంది అమెరికాకు ఆస్ట్రేలియాకు ఇంగ్లాండ్ అక్కడ అడుక్కుని ఉద్యోగాలు చేయాల్సిందే. ఏం చేసినా ఏమి చదువుకోకపోతే గల్ఫ్ కు పోయి అక్కడ బతికారు. అక్కడ అక్రమాలనీ అనుభవించారు. అంటే పాలకపక్షాలు ఏవైతే ఎస్కేపిజం నేర్పాయో అవే పాలకపక్షాల ప్రభావంలో పడి మన దేశంలో మనకు ఎందుకు ఉద్యోగాలు సంపాదించుకోలేక పోతున్నాం? విశాలమైన దేశంలో ఎన్ని వనరులు ఉన్నాయి? తెలియదా? ఈ వనరులను అభివృద్ధి చేసుకొని మన ఉపాధిని పెంచుకునేదానికి మనకెందుకు అవకాశాలు ఉండటం లేదు? చదువుకున్న వాళ్ళందరికీ అమెరికా ఆలోచన, చదువు రాని వారందరికీ కువైట్ గల్ఫ్ ఆలోచన, దుబాయ్ సౌదీ అరేబియా, అబుదాబి ఆలోచన, పోనీ ఎంత మంది వెళ్తున్నారు? అక్కడికి మరొక విషయం ఏమిటంటే, భాష గురించి కొంతమంది చర్చ చేస్తుంటే మన తెలుగు హైటెక్నాలజీ ఉన్నత సాంకేతిక విజ్ఞానం కానీ శాస్త్రీయ విజ్ఞానం కానీ లేక వైద్య విజ్ఞానం కానీ మన భాష సారూప్యంగా ఉండగానే ప్రకాశం చేసేవారు కూడా ఉన్నారు. నేను వారందరికీ చెప్పేదేంటంటే తెలుగు చాలా సౌలభ్యం ఉన్న మంచి భాష. మన భాష గురించి మనం గొప్పగా చెప్పడం కాదు, భారతదేశంలో ఒక భాషని ఇటాలియన్ ఆఫ్ ఈస్ట్ అని ఇంగ్లీషులో చెప్పారు, మరి అంత సౌలభ్యం ఈ భాషలో ఉన్నప్పుడు మనకు ఉన్నత సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని ఉన్నత వైద్య విజ్ఞానాన్ని అన్నిటిని కూడా మనం తీసుకోవడానికి చేతకానప్పుడు ఇంకా పరిపాలనలో న్యాయ సంబంధమైన విషయంలో అభివృద్ధిని మనం ఎందుకు చేసుకోలేకపోతున్నాం. అంటే పాలకులకు చిత్తశుద్ధి లేదు. ఈ పాలకులకు ఆ పాలనీ లేదు. అయితే నేను చెప్పేది ఏంటంటే, సిపిఎం పార్టీగా ఉన్నతస్థాయి విద్య వరకు కూడా తెలుగులోకి రావాలి. పరిపాలనలో మొత్తం న్యాయవ్యవస్థ, పోలీస్ వ్యవస్థకు సంబంధించిన, ప్రభుత్వానికి సంబంధించినటువంటి ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు అంతా కూడా తెలుగులోకి రావాలి, మూడో అంశం, మన అసెంబ్లీలో వారిచ్చే చట్టాలు కానీ వారిచే బిల్స్ కానీ అన్నీ కూడా తెలుగులోకి రావాల్సిన అవసరం ఉంది, అలాగే కేంద్ర ప్రభుత్వంతో కూడా విభేదిస్తున్నాను. ప్రాంతీయ భాషలు అని చెప్పారు. ప్రాంతీయ భాషలు అనేదాన్ని మేము అంగీకరించట్లేదు. కానీ తెలుగు ప్రాంతీయ భాష మీరు అభిప్రాయపడుతున్నారా? భాష కూడా ప్రాంతీయ భాష కాదు, అది ఒక జాతి భాష. అన్నీ జాతీయ భాషలే అంటే నా అర్థం తెలుగు జాతీయ భాష, ఒక ప్రాంతానికి పరిమితమైనటువంటి భాష మాత్రం కాదు. దేశవ్యాప్తంగా ఉన్నారు. అమెరికన్ సిలికాన్ వ్యాలీ లో కూడా ప్రపంచంలోనే రెండవ జాతిగా తెలుగువారే ఉన్నారు.

తెలుగు అనేది ప్రాంతీయ భాష కాదు. హిందీవాళ్ళు ఈ ప్రచారం చేస్తున్నారు. మీవన్నీ ప్రాంతీయ భాషలు మాది జాతీయ భాష అని. ప్రాంతీయ భాష అనే పదాన్ని మనం వాడితే వారు చెప్పిందే మనం అంగీకరించాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఈ విధానాలు మీరు చూసినట్లయితే మేము ఇంతకుముందే చాలా స్పష్టంగా, కొత్త విషయం కాదు కానీ, ఈ విషయాలన్నీ మారాలి. దీనికోసం అనేక ఉద్యమాలు, అనేక చర్యలు, మేము చేశాం. మీరు చేస్తున్నదానికి గతంలో సహకరించాం. భవిష్యత్తులో కూడా

సహకరిస్తాం. ఎన్నికల్లో మా ఉపన్యాసాల్లో ఈ విషయాలు కూడా తప్పక చర్చిస్తాం. ఈ సమయాన్ని నాకు ఇచ్చినందుకు మీ అందరికీ నమస్కారం తెలియజేసుకుంటూ ముగిస్తున్నాను.

భారతీయ న్యాయవాదుల సంఘం అధ్యక్షులు శ్రీ సుంకర రాజేంద్ర ప్రసాద్ గారు మాట్లాడుతూ, మిత్రులారా! మనం భయపడిన దానికంటే విధ్వంసం ఎక్కువ జరుగుతూ ఉన్నదని ఈ వేదిక ద్వారా మనకు తెలిసింది. మనం భయపడతూనే ఉన్నాం. తెలుగు భాషకి తెలుగుజాతికి భవిష్యత్తు

లేకుండాపోతూ ఉన్నది. రేవటి పౌరుల యొక్క భవిష్యత్తు అంధకారంలో ఉన్నదని మనం భయపడ్డాం. కానీ ఈ వేదిక మీద ఉన్నటువంటి ఉపన్యాసాలు వింటే మనం భయపడిన దానికంటే పరిస్థితి తీవ్రంగా ఉంది. విధ్వంసం చాలా తీవ్రంగా జరుగుతూ ఉన్నదని మన గమనించాలి. ప్రస్తుతం పురోగామి చర్యలు గానీ, పురోగామి ఆలోచనలకు గానీ, మంచి ఆలోచనలు గానీ వచ్చేటటువంటి ప్రజల సంఖ్య క్రమంగా సంఖ్య తగ్గిపోతోంది. ఈరోజు ఉదయం నేను పేపరు చూస్తే, ఇనకేస్తే రాలని జనం అని ఒక కాలం చదివాను. ఎక్కడరా ఇంత పోటెత్తిన జనం అంటే మన కృష్ణా జిల్లాలోనే! అది ఒక దేవాలయం. ఆ దేవాలయానికి ప్రాతిపదిక ఏంటంటే, ఆ మహిళ భర్త చనిపోయాడని సతి చేసి ఆమె కూడా చనిపోయింది, అందుకని ఆమెకు ఒక దేవాలయం కట్టారు. లక్షల మంది మన ప్రజలు మహిళలు, బాలలు, బాలికలు, పోటీ పడిన తిరుణాల అది. ఇటువంటి మూఢనమ్మకాలు ఇంకా ప్రజలలో కొనసాగుతున్నాయనడానికి ఇది నిదర్శనం. ఎందుకంటే 'సతి' దేశంలో వ్యతిరేకం. భర్తతో పాటు భార్య చనిపోవాల్సిన పనిలేదని చెప్తూ, మన పసిపిల్లల్ని, మన పాపల్ని తీసుకెళ్లి అక్కడ వారినే దేవతలని చేసి పూజిస్తున్నారు.

అదే ఒక పురోగమనానికి సంబంధించిన సభ పెడితే జనం రాని పరిస్థితి మనం గమనిస్తున్నాం. మరి బాధ్యత కలిగినటువంటి వాళ్ళగా, సమాజ పురోగమనాన్ని కోరుకునేటువంటి వాళ్ళంగా, భవిష్యత్ తరాలను అంధకారంలో నుంచి బయటపడేసి కాపాడాల్సిన బాధ్యత ఉన్న వ్యక్తులుగా మనం ఏం చేయాలి అనేటటువంటిది ముఖ్యమైనది. సరే ఎందుకు భాష గురించి, దాని అవసరం గురించి అదే విధంగా సామాజికాభివృద్ధికి భాష ఏ విధంగా ఉపయోగపడుతుంది అన్న ప్రశ్నలు ఉదయించినప్పుడు, భాష కోసం ప్రజలు కాదు, భాష ప్రజల కోసం, భాష సమాజ హితం కోసం అనేటటువంటి భావన ఉండాలి. అది పాలనలో కానివ్వండి, న్యాయ పాలనలో కానివ్వండి, ఎవరికి ఏమి అర్థం కాని పరిస్థితి నెలకొని ఉంది. న్యాయపాలనలోకి వస్తే ప్రతి న్యాయస్థానం చట్టానికి భాష్యం చెప్పాల్సిన అవసరం ఉన్నది. ఈ భాష్యం చెప్పేది ఇంగ్లీషులోనే చట్టాలు చేస్తున్నారు, కానీ ఒక్కొక్క న్యాయమూర్తికి ఒక్కొక్క రకమైనటువంటి భాష్యం కనపడుతోంది.

చట్టాలు తెలుగులో రాయాలని చెప్తుంటారు. అప్పుడప్పుడు జీవోలు వస్తూ ఉంటాయి. మనం తెలుగులో పాలన ఉండాలని తెలుగులో న్యాయపాలన ఉండాలని ఎప్పుడూ అడగకూడదన్నట్టుగా తయారు చేస్తున్నారు నాయకులు. మనకు ఏమీ అర్థం కాని పరిస్థితి, వాటికి ఏమి అర్థం వస్తుందో తెలియని పరిస్థితి. ఎందుకు ఈ విధంగా ఉండాలి? తెలుగులో, అమ్మ భాషలో మనందరికీ అర్థమయ్యేటట్టు సరళమైనట్లు భాషలో అర్థమైనట్టు చెప్పలేమా? దీనికి కూడా అర్థం కాకుండానే చెప్పాలా అని అనిపిస్తుంటుంది.

దాన్లో కూడా ఒక కుట్ర ఉంది అనేటటువంటిది ఇందాక వక్రలు కూడా చెప్పారు. ఒక చిన్న విషయం చెప్తాను, మనం రైల్వే స్టేషన్ కు బస్టాండ్ కి వెళ్తే మరుగుదొడ్లు అని ఉంటుంది. ఆమధ్య విమానాశ్రయానికి వెళ్తే సౌచాలయం అని ఉంది. దాని లోపలికి వెళ్తే కానీ అదేవిట్లో తెలియలేదు. విమానాలు, విమానాశ్రయాలు ఎవరి చేతిలో ఉంటే వారు తర్జుమా చేసేటటువంటి భాషలు ఈ విధంగా అనిపిస్తాయి. ఇటువంటి పరిస్థితిని తప్పనిసరిగా ఎదుర్కోవాల్సిన అవసరం ఉంది. ఇప్పుడు మనకు రెండు ప్రమాదాలు పొంచి ఉన్నాయి.

దీని ద్వారా భవిష్యత్ తరాలకు వచ్చే ప్రమాదం కూడా అధికంగా ఉంది. అది అంధకారంలో ఉండి పోతుంది. ఎందుకంటే ఇది అమ్మనుడి బడిలో నేర్చుకోవాల్సిన అవసరం ఉంటే ఆ బడిలోనే దీని పీక నొక్కేశారు. మన భాషను కాపాడమనేవాడు ద్రోహి, భాషను నులిమేవాడు, ప్రజల, పేదల పక్షపాతి అని దుర్మార్గంగా ప్రచారం చేయడం మన జాతికి మనం చేసేటటువంటి ద్రోహం. రెండవది కేంద్ర ప్రభుత్వం చేసేటటువంటి ద్రోహం. భారతదేశానికి జాతీయ భాష లేదని మనందరికీ తెలుసు.

కానీ హిందీని జాతీయ భాషగా వీళ్ళు ప్రచారం చేస్తున్నారు. ఆఖరికి మన తెలుగువారైనటువంటి వెంకయ్యనాయుడు గారు కూడా ఆయన ఉపరాష్ట్రపతిగా ఉన్నప్పుడు 2017లో హిందీ జాతీయ భాష అని ప్రకటన చేశారు. ఎక్కడుండండి జాతీయ భాష అని? ఎక్కడా లేదు. ఇప్పటికి కూడా మన భారతదేశం అనేక భాషలూ సంస్కృతులూ ప్రాంతాల యొక్క అభివృద్ధితో ముందుకు పోతూ ఉంటే, వాళ్ళు మాత్రం ఒకే భాష అంటూ ఒకే చట్టం అంటుంటే ఇది బాగుపడదు. కానీ వీళ్ళు వారి అధికారాన్ని అనేక కాలాలపాటు కాపాడుకునే దానికోసం జనాన్ని రెచ్చగొడుతున్నారు. దానికోసం అనేకమైనటువంటి భాషల పీకలను నులిమేసే దానికి కూడా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. అది మన గమనించాల్సిన విషయం. దీనిని బట్టి చూస్తే, మన ముందున్నటువంటి కర్తవ్యం సులభంగా సాధించగలిగేటటువంటిది కాదు.

దానికి మనం అనేక శక్తులు కలుపుకొనివచ్చి పోరాడాల్సిన అవసరం ఉంది. మనం దీన్ని ఎక్కడ ప్రారంభించాలి అన్నప్పుడు, మనం దీన్ని బడి నుంచి మళ్ళీ ప్రారంభించాలి. ఎందుకంటే బడిలో చదువుకునే పిల్లలు ఇంగ్లీషే కావాలి ఇంగ్లీషే ఉద్దరిస్తుందనేటటువంటి ఒకే ఒక పార్టీ చేస్తున్న ప్రచార భ్రమలో బ్రతికే స్థితిని ప్రభుత్వాలు కల్పిస్తున్నప్పుడు వారిని భ్రమలోంచి బయటకు తీసుకొస్తేనే వాళ్ళు బతుకులు బాగుపడతాయి. భాష బతుకు బాగుపడితే, జాతి బ్రతుకు

బాగుపడుతుందని చెప్పగలిగినటువంటి పరిస్థితి మనకు రావాలి. దానికి మనంగా కొంత కృషి చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. ఎందుకంటే ఈలోజు ఉన్న పరిస్థితుల్లో ఈ భాషను బాగు చేయాలి, ఈ జాతిని బాగు చేయాలనే శక్తుల కంటే... ఈ భాషను నలిపేయాలి, జాతిని నలిపేయాలని పనిచేసే శక్తులే బలంగా ఉన్నాయి. ఈ జాతి కూడా వారినే నమ్మేటటువంటి పరిస్థితి కూడా మనం చూస్తున్నాం. కాబట్టి వీటికి వ్యతిరేకంగా మనం ఏ విధమైనటువంటి కార్యచరణ చేయాలనే విషయాన్ని కూడా మనం గమనించాలి. అందుకని ఇటువంటి సభల్ని, మనం బడి నుంచే ప్రారంభించాల్సిన అవసరం ఉంది. బడిలో జరపడం, కళాశాలల్లో జరపడం అత్యవసరం. అదేవిధంగా న్యాయపాలిక కూడా తెలుగులో ఉండాలని రమేష్ బాబు గారు మేము అందరం కలిసి గతంలో న్యాయవాద సంఘాలతో కలిసి న్యాయమూర్తులతో, న్యాయవాదులతో మాట్లాడటం జరిగింది. అప్పటినుంచి కొన్నాళ్ళు తీర్పులు కొన్ని తెలుగులో వస్తున్నాయి, తప్పితే స్థానిక కోర్టులు అంటే దిగువ కోర్టులు మాట్లాడే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ కూడా తెలుగులో మాట్లాడని పరిస్థితి, తెలుగులో తీర్పులు రాని పరిస్థితి నేటికే ఉంది. కనుక దీనికోసం మనం పెద్ద పోరాటాన్ని చేయాల్సిన అవసరం ఉంది. రాష్ట్రంలో కేంద్రంలో శక్తులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడాల్సిన అవసరం ఉంది. నాలుగు రోజుల నాడు తమిళనాడు హైకోర్టులో ఒక వ్యక్తి తమిళనాడు హైకోర్టులో తమిళ భాషను వాడే దానికోసం చట్టం చేయాలని, దానిని అమలు చేయాలన్న డిమాండుతో తాను ధర్మా చేసేందుకు అనుమతిని ఇవ్వమని కోరడం, పోలీసులు పర్మిషన్ ఇవ్వకపోవడం వల్ల కోర్టుని ఆశ్రయించానని సదరు వాది (పిటిషనర్) కోర్టుకి తన గోడు వినిపించుకున్నాడు. దానికి హైకోర్టు అనుమతి ఇచ్చింది. అంటే అటువంటి పోరాటాలు చేయాల్సిన అవసరం మనకు ఉంది. న్యాయవాదులుగా పోరాటాలు చేసేందుకు మేము ముందుంటాం.

తీర్మానాలు

డా. మొవ్వా శ్రీనివాస రెడ్డి,

తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య ప్రధాన కార్యదర్శి మాట్లాడుతూ ...తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య తరపున అందరికీ అభినందనలు. డాక్టర్ గుంటుపల్లి శ్రీనివాస్ గారు చేసిన చారిత్రక విశ్లేషణ తోటి సదస్యులకు మన మాతృభాష గురించి మన అధికార భాషను గూర్చి వారు ఒక

చారిత్రక విశ్లేషణ ఇవ్వటం అందరికీ చాలా కనువిప్పు కలిగించేదిగా ఉంది. అదేవిధంగా మిగతా ఉపన్యాసాలు అన్నీ కూడా, విద్యపూ బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారు ఏ విధంగా తెలుగు భాషను విద్యావ్యవస్థలో అమలుకు సంబంధించినటువంటి సందర్భాల్లో వారి గొంతు ఏ విధంగా వినిపించింది మరి ప్రస్తుత ప్రభుత్వం ఏ విధంగా ఈ తెలుగు భాషను కాపాడలేక పోతోంది, తప్పుడు దోవలో, ప్రజలకు అవగాహన కలిగించాల్సిన విధానాన్ని మర్చిపోయి వారిని కూడా మభ్యపెట్టే పరిస్థితి కల్పిస్తోంది అనే అంశాలను తర్వాత ముఖ్యంగా

తెలుగుజాతి పత్రిక అక్టోబర్ 2024

మరీ ఓబులేసు గారు, సీతారాం గారు, శివాజీ గారు, మరి మహేష్ గారు, అమోఘంగా మాట్లాడారు. వారందరికీ ధన్యవాదాలు. ఇప్పుడు నేను ప్రధాన కార్యదర్శిగా కొన్ని తీర్మానాలను మీముందు ప్రవేశపెడతాను.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో శాసనసభకు త్వరలో జరగనున్నటువంటి ఎన్నికలలో గెలిచిన పార్టీ లేదా పార్టీలు ఈ క్రింద పేర్కొన్న ఐదు డిమాండ్లను అంగీకరించాలని ఈ సభ కోరుతున్నది. వీటిపై తమ ఆమోదాన్ని బహిరంగంగా ఆ పార్టీలు వెంటనే ప్రకటించాలని తెలుగుభాషోద్యమ సమాఖ్య కోరుతున్నది.

మొదటి తీర్మానం: తెలుగు అభివృద్ధి ప్రాధికార సంస్థను స్వతంత్ర ప్రతిపత్తి గలిగిన సంస్థగా పూర్తిస్థాయిలో వ్యవస్థీకృతం చేయాలని మన మొదటి తీర్మానం. దీన్ని సబ్జెక్టులు సభా వేదిక పైన ఉన్నవారు సభ ముందు కూర్చున్న వాళ్ళందరూ మీ చప్పట్లతో ఆమోదిస్తారని నేను మీకు మనవి చేస్తున్నాను ఆమోదం తెలిపారు. **రెండవ తీర్మానం:** అన్ని ప్రభుత్వ రంగాలలో అధికార భాషగా తెలుగును అన్ని స్థాయిలలో అమలు చేయాలని ఈ తీర్మానాన్ని మీ ముందు ఉంచుతున్నాను. సదస్యులు మీ చప్పట్లతో ఆమోదిస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. ఆమోదం తెలిపారు.

మూడవ తీర్మానం: తెలుగు మాధ్యమంలో చదివిన వారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలలో 20 శాతం రిజర్వేషన్ ఇవ్వాలి (ఇది తమిళనాడులో తమిళమాధ్యమంలో చదివినవారికి ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు 20 శాతం రిజర్వేషన్ ఉన్న విధంగా). సదస్యులు మీ చప్పట్లతో ఆమోదిస్తారని మనవి చేస్తున్నాను ఆమోదం తెలిపారు.

నాలుగో తీర్మానం: రాష్ట్ర ప్రభుత్వ కార్యాలయాలన్నిటిలోనూ పూర్తి సామర్థ్యంతో తెలుగులో పనిచేసే కంప్యూటర్ వ్యవస్థను విధిగా ఏర్పాటు చేయాలి. సదస్యులు మీ చప్పట్లతో ఆమోదిస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. ఆమోదం తెలిపారు.

ఐదవ తీర్మానం: తెలుగుజాతి జనులు తమ మాతృభాషలో అన్ని రంగాల్లో అభివృద్ధి చెందేందుకు తమకు రాజ్యాంగపరంగానూ సహజ న్యాయంగానూ లభించిన హక్కులను వినియోగించుకోవడానికి రాజకీయ పార్టీలన్నీ తమ సమర్థనను ప్రకటించాలి. ఇతర భాషల ఆధిపత్యం నుండి విముక్తికై ఉద్యమించడానికి కూడా తమ సమర్థనను ప్రకటించాలని ఈ సభాముఖంగా కోరుతున్నది.

ఈ తీర్మానాల్ని ఆమోదించవలసినదిగా కోరుతున్నాము. సదస్యులు తమ చప్పట్లతో ఆమోదం తెలిపారు.

మీ ముందు ప్రవేశపెట్టిన ఈ ఐదు తీర్మానాలనూ మీరు ఆమోదించినందుకు మీకు అందరికీ తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య తరపున ధన్యవాదాలు.

నా తల్లి ఒడిలోన మొదలైన నాలోని లయ,
అమ్మనుడితో విశ్వవ్యాప్తమై నా మాతృమూర్తిని నిరంతరం
స్ఫుర్తించగలుగుతోంది.
-గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు

అంతర్జాలంలో తెలుగు శోధనకు తెలుగు శోధకాలు

పరిచయం: డిజిటల్(సాంఖ్యిక) విప్లవం సమాచార ప్రాప్యతను (పొందుబాటును) మార్చింది. ఇంతకు మునుపు ఎన్నడూ లేనంతగా నేడు మనకు సమాచారం అందుబాటులో ఉంది. పురాతన శిలా శాసనాలైనా, లేదా తెలుగురాష్ట్రాలలోని మారుమూల గ్రామాలలో జరిగిన ఏ ఉదంతమైనా, మనకు చేతివేళ్ళమీద అంతర్జాలం ద్వారా అందుబాటులోకి వచ్చేసింది. కానీ ఈ సమాచారమంతా మనకు వెతికేందుకు మాత్రం అందుబాటులో ఉండదు. మన తెలుగుకే కాదు, ప్రపంచ జనాభాలో గణనీయమైన భాగం భాషా అవరోధాల కారణంగా వెనుకంజలోనే ఉంది. డిజిటల్(సాంఖ్యిక) ప్రపంచంలో ఇంగ్లీష్ ఆధిపత్యం చెలాయిస్తుండగా, ప్రపంచవ్యాప్తంగా 18 కోట్లకు పైగా ప్రజలు మాట్లాడే తెలుగు వంటి భాషలు వేగాన్ని పెంచుకోవడానికి కష్టపడుతున్నాయి. ఈ డిజిటల్(సాంఖ్యిక) అంతరం తెలుగు మాట్లాడే సముదాయాలకు సమాచార ప్రాప్యత, జ్ఞాన సృష్టిలోనూ మొత్తం పురోగతికి ఆటంకం కలిగించే క్లిష్టమైన సవాలును విసురుతోంది. విశాలమైన తెలుగు డిజిటల్(సాంఖ్యిక) సమాచార ప్రపంచాన్ని వెతికిపెట్టేందుకు ప్రత్యేకంగా రూపొందించిన శోధకాలు (సెర్చ్ ఇంజన్లు) లేకపోవడం తెలుగులోని అంశాల అధిక సమాచారం (మెటాడేటా) లేకపోవడం నేడు తెలుగును డిజిటల్(సాంఖ్యికంగా) ముందుకు సాగనీయకుండా అడ్డుపడుతున్నాయి.

అనువాద-ఆధారిత శోధనతో సమన్వయం: ప్రస్తుతం, శోధకాలు (సెర్చ్ ఇంజన్లు) ప్రాథమికంగా వాడుకరులు ఇచ్చే తెలుగు ప్రశ్నలను/శోధనా పదాలను ఆంగ్లంకి అనువదించుకుని, ఆంగ్లంలో అంతర్జాలాన్ని వెతికి, వచ్చిన ఫలితాలను తిరిగి తెలుగులోకి అనువదించి ఇవ్వడమనే పద్ధతిని అనుసరిస్తున్నాయి. దాదాపు అన్ని శోధకాలు ఈ పద్ధతినే అవలంబిస్తున్నాయి. ఈ కింది కారణాల వల్ల అలా వచ్చిన తెలుగు సమాధానాలు తరచుగా సరియైనవి కావు. **ఖచ్చితత్వం/నిర్ణయత:** మాటల్లో ఉండే స్వల్పభేదాన్నీ సందర్భాన్నీ తరచుగా అనువాదంలో కోల్పోతారు. తెలుగు సామెతలు, జాతీయాలు, ఊతపదాలు, పదబంధాలూ పదాల రూఢిలో ఉన్న (నేరుగా ఉన్న) అర్థాలకు బదులుగా సాంస్కృతికంగా అన్వయించుకున్న అర్థాన్ని ఇస్తాయి. అలాంటి అంశాలు తప్పుగా అన్వయించబడవచ్చు. ఇది అసంబద్ధమైన లేదా సరికాని ఫలితాలకు దారి తీస్తుంది. ఉదాహరణకు, పప్పులో కాలేయడం, ముసలి కన్నీరు కార్చడం మొ. పరిమిత పరిధి: అనువాదం తరచుగా ప్రముఖ వెబ్సైట్లపై దృష్టి పెడుతుంది. స్థానిక తెలుగు భాషలు, వార్తల వెబ్సైట్లు మరియు ఫోరమ్లలోని సమాచారాన్ని, విషయ సంపదను నిర్లక్ష్యం చేస్తుంది. ఈ విలువైన వనరులు ఆంగ్లంలో శోధించే తెలుగు వినియోగదారులకు కనిపించవు. తాజా సమాచార అన్వేషణ: అనువాదం-ఆధారిత శోధన అన్వేషణను పరిమితం చేస్తుంది. వినియోగదారులు అనువదించబడిన కీలక పదాల ఆధారంగా

పరిమిత ఎంపికలను పొందుతారు, కొత్తవీ సుదూర సంబంధిత తెలుగు సమాచారాన్ని కనుగొనడంలో ఇది ఆటంకం కలిగిస్తుంది. **మెరుగైన సమాచార అందుబాటు:** వినియోగదారులు వారి స్థానిక భాషలో నేరుగా విస్తృత శ్రేణి సమాచారాన్ని పొందవచ్చు. విద్యా వనరులు, ప్రభుత్వ సేవలు, స్థానిక వార్తలు ఇంకా వినోదం తక్షణమే అందుబాటులోకి వస్తాయి. వైజ్ఞానిక అంశాల సృజన, పంచుకునే అవకాశం: తెలుగు శోధకాలు తెలుగు వైజ్ఞానిక అంశాలు - పరిశోధన పత్రాలు, భాగాలు ఇంకా సృజనాత్మక రచనల సృష్టి వాటి వ్యాప్తిని ప్రోత్సహిస్తుంది. ఇది శక్తివంతమైన తెలుగు డిజిటల్ (సాంఖ్యిక)వ్యవస్థను ప్రోత్సహిస్తుంది.

సాంస్కృతిక పరిరక్షణ: తెలుగు భాషా సంస్కృతులకు ఆన్లైన్లో మంచి ప్రాతినిధ్యం ఉంటుంది. తెలుగులో శోధన ప్రశ్నలు చారిత్రక రికార్డులు, సాహిత్యం సాంప్రదాయ జ్ఞానం మొ. అంశాల రచనలను ఈ శోధకాలు ప్రోత్సహిస్తాయి.

ఆర్థిక వృద్ధి: తెలుగులో నిర్వహించబడుతున్న వ్యాపారాలు లక్ష్య ప్రకటనల ద్వారా, పెరిగిన తెలుగు ఆన్లైన్ అస్తిత్వం నుండి ప్రయోజనం పొందుతాయి. ఇది తెలుగు సమాజంలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలను ప్రేరేపించగలదు.

బలమైన తెలుగు శోధకాలను రూపొందించే పద్ధతి: బలమైన, సమర్థవంతమైన తెలుగు శోధకాలను అభివృద్ధి చేయడానికి అనేక సవాళ్ళను అధిగమించడం అవసరం.

సహజ భాషా ప్రక్రియలు (ఎన్ఎల్పి): సంక్లిష్ట వ్యాకరణం, పదనిర్మాణం సూక్ష్మ నైపుణ్యాలను అర్థం చేసుకోవడానికి తెలుగు కోసం సహజ భాషా ప్రక్రియ (సభాప్ర) పద్ధతులను ప్రత్యేకంగా అభివృద్ధి చేయాలి. వలగూడుల్లోని తెలుగు సమాచారాన్ని కనిపెట్టి, చిరునామాతో భద్రపరచాలి

(క్రాలింగ్ మరియు ఇండెక్సింగ్): తెలుగులో ఉన్న వలగూడు వుటలలోకి సమర్థవంతంగా చొచ్చుకుపోవడానికీ, తెలుగు సమాచారాన్ని సమీక్షించడానికి (ఇండెక్స్ చేయడానికి) బలమైన మౌలిక సదుపాయాలను నిర్మించాల్సిన అవసరం ఉంది.

జైచిత్యానుసారం ర్యాంకింగ్: సందర్భం, సాంస్కృతిక అంశాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని, తెలుగు ప్రశ్నకు జైచిత్యం ఆధారంగా శోధన ఫలితాలను వర్గీకరించడానికి (ర్యాంక్ ఆర్డర్) అల్గారిథమ్లను (పరిక్రమాలను) అభివృద్ధిచేయాలి.

ముగింపు: తెలుగు శోధకాల నిర్మాణం ఒక ముఖ్యమైన పనిని చేసిపెట్టేందుకు ఉపయోగపడతాయి. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా తెలుగు మాట్లాడేవారికి ఎన్నో ప్రయోజనాలను అందించగలవు. తెలుగులోనే పనిచేసే శోధకాలు (సెర్చ్ ఇంజన్లు) సమకాలీన తరువాత ఒనగూరే ప్రయోజనాలు ఎన్నో. వీటి నిర్మాణంలో భాషానిపుణులూ, సాంకేతికనిపుణులూ, వ్యాపారప్రయోజకుల మధ్య సహకారం కీలకం.

భాష - సమాజం - సంపద

పరిచయం: సమాజంలో భాష సంభాషణలకే పరిమితం కాకుండా మానవ సంబంధాలకూ సంపద సృష్టికీ సంస్కృతికీ విడదీయలేని సంబంధాన్ని కలిగి ఉంటుంది. మనసులో మెదిలే భావాల నుంచి వ్యక్తులు వ్యవస్థగా ఏర్పడడానికీ, వ్యవస్థల ఆర్థిక పరిపుష్టికీ భాషలు తోడ్పడతాయి. సమాజంలో అంతర్దీనమైన భాషా పనితీరును అర్థం చేసుకోవడంతోనే భాషల సామర్థ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి వీలవుతుంది. ముఖ్యంగా సామాజిక-ఆర్థిక-రాజకీయ కోణంలో భాషల అధ్యయనం ఈ పరిశోధనా పత్రం ద్వారా తెలుసుకునే ప్రయత్నం చేద్దాం. మార్క్స్, ఎంగెల్స్ తమ రచనల్లో ఒకానొకచోట (1845-46) నిజ జీవితంలో భాష ఆలోచనల కలిమి, ప్రాతినిధ్యం, స్పృహ ఇంకా అన్నింటికంటే నేరుగా మానవ వస్త్రాత్మకతల కార్యకలాపాల సంబంధాలతో ముడిపడి ఉంటుంది అని అంటారు. భాష, వ్యక్తికి సమాజంలో ఎలాంటి పాత్ర పోషిస్తుందో మార్క్స్ ఇంకా ఎంగెల్స్ మాటల్లో తెలుసుకోవచ్చు. సమాజంలో భాష పరిణామాన్ని వీరి మాటల్లో అర్థం చేసుకోవచ్చు. మనిషికి వచ్చే ఆలోచనలతో, సమాజంలో ప్రాతినిధ్యం వహించడానికీ, విషయాల పట్ల అవగాహన లేదా స్పృహని కలిగి ఉండడానికీ, మరీ ముఖ్యంగా సంపద సృష్టిలో జరిగే వస్త్రాత్మకతలకై చేసే పనినీ, సమాజంలోని సంబంధాలకూ ఇలా సూక్ష్మస్థాయి నుండి స్థూల స్థాయి భాషా పనితీరును వివరించారు. ఈ మాటల్లోని ఒక్కో అంశాన్ని పరిశీలించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

భాష - ఆలోచనల కలిమి: మన ఆలోచనలను పరిపక్వంగా వ్యక్తీకరించడానికి భాష తోడ్పడుతుంది. ఒక వ్యక్తికి వచ్చే ఆలోచనలను సమాజానికి తెలియజేయడానికి భాష వారధిగా పనిచేస్తుంది. తన చుట్టూ ఉండే సమాజాన్ని అర్థం చేసుకొని దానికి తగిన ఆలోచనలను ఉత్పత్తి చేసేందుకు మాతృభాష మరింత తోడ్పడుతుంది. సమాజంలో మనం ఉపయోగించే మాతృభాషకి ప్రపంచాన్ని అర్థం చేసుకునే తీరుకి సంబంధం కలిగి ఉంటుందని సపీర్ - వోర్ప్ పరికల్పన భాషా నిర్ణయాత్మక ఆలోచనను తెలియజేస్తుంది. సపీర్ మాటల్లో చూసినట్లయితే మానవులు.. తమ సమాజానికి భాష వ్యక్తీకరణ మాధ్యమంగా మారిన తమ భాషల లక్షణాంశాలకు అనుగుణంగా ప్రవర్తిస్తారు. విషయం ఏమిటంటే వాస్తవ ప్రపంచం చాలా వరకు తెలియకుండానే సమాహు భాషా అలవాట్లపై నిర్మించబడింది. (సపీర్, 1929:162). భాషా నిర్ణయాత్మకత (లింగ్విస్టిక్ డిటర్మినజం) అంటే మనం ఉపయోగించే భాష, ప్రపంచం గురించి మనం ఎలా ఆలోచిస్తామో నిర్ణయిస్తుంది ఇంకా నిర్బంధిస్తుంది. సపీర్-వోర్ప్ పరికల్పన యొక్క బలహీనమైన సంస్కరణను భాషా సాపేక్షత (లింగ్విస్టిక్ రిలేటివిటీ) అని పిలుస్తారు, ఈ ఆలోచన, భాష మన ఆలోచనలను పూర్తిగా నిర్ణయించనప్పటికీ అది కొంతవరకు వాటిని

ప్రభావితం 1940లో పరిశోధన చేసి ఆధారాలతో వాదించాడు. దీనికి విరుద్ధంగా వచ్చిన పియాజెట్ సిద్ధాంతం ప్రకారం, భాష అనేది ఆలోచనకు ముందుగా, ఆధారపడి ఉంటుంది. పిల్లలు పదాలను సరిగ్గా ఉపయోగించాలంటే ముందుగా వాటి వెనుక ఉన్న భావనలపై అవగాహన పెంచుకోవాలి.

పై రెండింటికీ భిన్నంగా నోమ్ చోమ్స్కీ (1972) భాష ఆలోచన గురించి వివరించారు. భాషా సముపార్జన అనేది సహజసిద్ధమైన సామర్థ్యమని ప్రతిపాదించాడు. భాషలను నియంత్రించే నియమాలను పొందగల సామర్థ్యంతో పిల్లలు జన్మిస్తారు. అన్ని భాషల వ్యాకరణ నియమాలు ఒకే విధంగా ఉన్నప్పటికీ, కొన్ని వేర్వేరుగా ఉండటం సహజం. భాష యొక్క వ్యాకరణ నిర్మాణాలను పొందే సహజమైన సామర్థ్యం పిల్లలు బాల్యంలో స్వీకరించే పరిమిత భాషా నివిష్టం ఆధారంగా కూడా త్వరగా భాషను నేర్చుకునేలా చేస్తుంది. పైవాటిని శాస్త్రీయంగా పరిశీలించినట్లయితే, భాష మరి ఆలోచన అనేక ముఖ్యమైన రీతుల్లో పరస్పరాశ్రయంగా వ్యవహరిస్తాయనే వాదనలో సత్యం లేకపోలేదు. ఏది ఏమైనప్పటికీ, కొన్ని భిన్న అభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికీ ప్రతి భాష దానిని మాట్లాడేవారి ఆలోచనా విధానంపై దాని స్వంత ప్రభావాన్ని కలిగి ఉంటుంది.

మాతృభాషా మాధ్యమ విద్య - విద్యార్థుల ఫలితాలు: ఫున్యా బాబ్స్ అనే ఆయన 1970-1978 మధ్యకాలంలో నైజీరియాలో ఏ భాషలో చదువుకున్న పిల్లలు ఎక్కువ నైపుణ్యాలను ప్రదర్శిస్తారో తెలుసుకునేందుకు ఒక పరిశోధన చేశారు. నైజీరియా కూడా మన దేశం లాగే బహు భాషలు కలిగిన దేశం. ఆ కాలంలో సుమారు 10 కోట్ల జనాభా కలిగినది. అందులో మూడు కోట్ల మంది హౌసా భాషనూ, ఒక కోటి నలభై లక్షల మంది ఇగ్బో భాషనూ, సుమారు ఒక కోటి యాభై లక్షల మంది యెరుబా భాషనూ, అక్కడక్కడా మరి కొన్ని భాషలనూ మాట్లాడేవారు ఉన్నారు. నైజీరియా కూడా బ్రిటిష్ వలసపాలనలో (1856 ఉ 1960) ఉన్నదే. నైజీరియాలో బ్రిటిష్ పాలన రాకముందు వారి విద్యా వ్యవస్థ వారి మాతృభాషలోనే జరిగేది. వారి విద్యా వ్యవస్థలో బాధ్యతా, నైపుణ్యాలూ, పని విలువలూ, రాజకీయ భాగస్వామ్యమూ, ఆత్మీయ నైతిక విలువలపై ఎక్కువ ప్రాధాన్యతను ఇచ్చేవారు (ఫున్యా బాబ్స్, 1989:3). కానీ బ్రిటిష్ తెచ్చిన ఇంగ్లీష్ విద్యతో వాటన్నిటికీ కాలం చెల్లింది. నైజీరియాలోని ఐఫేలో పిల్లల్ని ఇంగ్లీష్ మీడియంలో, యెరుబా మీడియంలో చదివిన వారిని మూడు గుంపులుగా విభజించి చేసిన పరిశోధనలో యెరుబా మాధ్యమంలో చదివిన విద్యార్థులు ఇంగ్లీష్ మాధ్యమంలో చదివిన విద్యార్థులకంటే మెరుగైన ప్రతిభను కనబరుస్తున్నారని తేలింది. దీనితో పిల్లలు మొదటి 12 సంవత్సరాలు మాతృభాషలో విద్యను అభ్యసించాలని సూచించారు.

మాతృభాషలో చదివినవాళ్లు ఇంగ్లీషు మాధ్యమంలో చదివినవారి కంటే ఇంగ్లీష్ లో కూడా ఎక్కువ ప్రతిభను కనపరిచారని ఈ ప్రాజెక్టు నివేదికలో తెలిపారు. అందరికీ సమాన హక్కుల కోసం సమాన విద్య కోసం మాతృభాషలో విద్యా మాధ్యమాలూగా ఉండాలని తద్వారా సాంఘిక అసమానతలు తొలగుతాయని అలియు ఫవున్వ్యా బాబ్స్ తన పరిశోధనలో పేర్కొన్నారు.

సెనెగల్ లో డాక్టర్ గ్రీన్ ఫీల్డ్ తమ లాబరేటరీలో చేసిన పరిశోధనలో అక్కడ స్థానిక భాష అయిన వోలోఫ్ లో ఊహించే ఆటల ప్రయోగంలో అక్కడి ఆధిపత్య భాష అయిన ఫ్రెంచిలో కంటే ఎక్కువ ప్రతిభను కనబరిచారని ఆ ప్రయోగంలో తేలింది. రిచర్డ్ రూయిజ్ (1984) చేసిన పరిశోధనా రచనలలో అమెరికాలోని ఏక భాషా విద్యా విధానం ద్వారా అక్కడి మెక్సికన్-అమెరికన్లను బలవంతంగా వారి సంస్కృతికి దూరమై పర సంస్కృతిలో విలీనమయ్యే విధంగా చేశారని పేర్కొన్నారు. అటువంటి విద్యావిధానంలో మెక్సికన్-అమెరికన్ విద్యార్థుల ఆలోచనా విధానం మారిపోయిందని తెలిపారు. దాని ఫలితంగా సాంస్కృతిక గుర్తింపును కోల్పోతూ భాషాపరమైన ఆందోళనకు గురి అవుతారని తెలిపారు. దాని ఫలితంగా ద్విభాషా విధానంలో వారు విద్యను అభ్యసించినప్పటికీ, ఆర్థికంగా సామాజికంగా వెనుకబడి ఉండడంతో ఇంగ్లీషు భాషా ఆధిపత్యంతో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని కోల్పోయి ఆత్మన్యూనతా భావానికి గురవుతున్నారని సూచించారు. దీన్ని గుర్తించి అమెరికాలోని కోర్టు కూడా అమెరికాలోని విద్యావిధానం కేవలం ఇంగ్లీషు మాట్లాడే అమెరికన్ల కోసం మాత్రమే ఉపయోగ పడుతుందని దానివలన మెక్సికన్ అమెరికన్లు సాంస్కృతిక అసమర్థతకు గురవుతున్నారని తేలింది. పేదరికమూ, పోషకాహార లోపమూ, విద్యా లేమి మొదలగు లక్షణాలు సాంస్కృతిక భాషా సంబంధంపైన జరిగే దాడితో ముడిపడి ఉన్నాయని తెలిసింది.

ఉమామహేశ్వరరావు గారు (2017) తెలుగు రాష్ట్రాల్లో భాషా సంక్షోభం అనే పుస్తకంలో విద్యా బోధన మాతృభాషలో జరగడం సహజమనీ అధిక జనాభా మాట్లాడే భాషను వదిలి ఆంగ్ల మాధ్యమంలో విద్యను అందించడం అప్రజాస్వామికమనీ అశాస్త్రీయమనీ పేర్కొన్నారు. నిరుద్యోగ నమన్యను నిర్మూలించేందుకు అంటూ ఇంగ్లీషు మాధ్యమ భాషా విధానాన్ని ప్రభుత్వం అమలు పరచడం అశాస్త్రీయ ధోరణిగాక ఒక దుర్మమగా పరిగణించారు. ఇంగ్లీషు మాధ్యమ విద్య కారణంగా తెలుగు రాష్ట్రాలలో 30 శాతం నుంచి 35 శాతం మంది విద్యార్థులు ప్రాథమికోన్నత స్థాయిలో ఇంగ్లీషు భాష అర్థం కాక చదువులో వెనుకబడి బడిని మానేస్తున్నట్లు గణాంకాలతో నిరూపించారు. అయితే మనిషి చేసే ప్రతి పనిలో శ్రమ ఉంటుందని శ్రమకు ఆధారం జ్ఞానం అనీ, ఈ జ్ఞానం అనుభవంతోనో చదువుకోవడంతోనో వస్తుందని వీటిలో ఉపయోగిస్తున్న భాష ప్రధాన పాత్ర వహిస్తుందని పేర్కొన్నారు.

2023లో అమెరికన్ ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ రీసెర్చ్ వారు జరిపిన పరిశోధనలో భారతదేశంలో 592 జిల్లాల నుండి ఐదు నుండి 16 సంవత్సరాల గలిగిన మొత్తం సుమారు 362,030 మంది పిల్లల నుండి సమాచార సమూహాను సేకరించారు. 2018లో, చాలా

రాష్ట్రాల్లోని ప్రధాన భాషలను పరిగణలోకి తీసుకొని , మొత్తం 19 భాషా ప్రాంతాలనుండి సమాచార సేకరణ జరిగింది. వీటిలో హిందీ, తెలుగు, బెంగాలీ, మరాఠీ, తమిళం, ఉర్దూ, గుజరాతీ, కన్నడ, మలయాళం, ఒరియా, పంజాబీ, అస్సామీ, మణిపురి, నేపాలీ, ఇంగ్లీష్, గారో, ఖాసీ, మిజో ఇంకా బోడో ఉన్నాయి. ఈ పరిశోధనలో మాతృభాషలో విద్యార్థులు చదువుకోవడం వలన 12 శాతం చదవడంలో, 5.2 శాతం గణితంలో వారి నైపుణ్యత పెరిగిందని తెలిపింది. ఇంగ్లీష్ మాధ్యమ విద్య వలన విద్యార్థులు తరగతి గదిలో ఆత్మ న్యూనతకు గురవుతున్నారనీ, సృజనాత్మకత తగ్గుతోందనీ, విషయావగాహన లేకుండా పోతోందని ఈ పరిశోధన వెల్లడించింది.

మాతృభాషలో విద్య, విద్యార్థులను అంతర్జాగం చేయడానికి నాణ్యమైన అభ్యాసానికి కీలకమైన అంశం. ఇది అభ్యాస ఫలితాలనూ విద్య వనితీరునూ మెరుగుపరుస్తుంది అని ఐక్యరాజ్యసమితి ఏప్రిల్ 20, 2023న తెలిపింది. ప్రపంచంలో 40 శాతానికి పైగా విద్యార్థులు మాట్లాడని అర్థం కాని భాషలో విద్యను అభ్యసిస్తున్నారనీ ఇది చాలా ప్రమాదకరమనీ ఐక్యరాజ్యసమితి తెలిపింది. పైన పేర్కొన్న పరిశోధనలు విద్యార్థులకు మొదటి భాష అయినా మాతృభాషలో విద్యతో వారి ఆలోచనా నరళిని పెంపొందించడానికి ఎంతో కృషి చేస్తున్నట్లు స్పష్టమైనది కాబట్టి మాతృభాషకీ ఆలోచనల ఉత్పత్తికీ అవినాభావ సంబంధం ఉందని కార్ల్ మార్బ్ అండ్ ఏంగిల్స్ తెలిపింది నిజమని తెలుస్తోంది.

భాషా ప్రాతినిధ్యం: ప్రతి మనిషికీ వారసత్వంగా వచ్చిన భాష ఒకటైనా ఉంటుంది. ఆ భాషలో వ్యక్తికరించడానికి సమాజంతో సంబంధాన్ని కలిగి ఉండడానికి ఉపయోగపడుతుంది. భాష ఒక మనిషి వ్యక్తిగతమైన విషయమే కాదు ఆ భాష మాట్లాడే సమూహానికి అవసరమైన వాటిని నెరవేర్చడానికి కూడా ఉపయోగపడుతుంది. సమూహానికి అవసరమైన విషయాలను ఆ భాష ఉపయోగం ద్వారా వారి అవసరాలను లేదా హక్కులను సాధించుకోవడానికి ఆ భాష ప్రాతినిధ్యం వాళ్లకి అవసరం అవుతుంది. భాషా ప్రాతినిధ్యం ఆ భాషను మాట్లాడే ప్రజలకి రక్షణగా ఉంటుంది. భాషా సమూహానికి వారి మాతృభాషా ప్రాతినిధ్యం హక్కుగా పరిగణించబడుతుంది. నివృత్తిగత, మానవ చట్టపరమైన లేదా రాజ్యాంగ హక్కుల పరంగా భాషని ఒక హక్కుగా నిర్వచించవచ్చు. అతడు లేదా ఆమె వారసత్వ భాషను కాపాడుకోవడానికి వ్యక్తిగత హక్కుగా భాష అనేది వ్యక్తి స్వేచ్ఛకు ప్రాతినిధ్యం కలిగిస్తుంది (కార్లా ఎ. మెక్ నెల్లీ 2015:8).

భాషాపరంగా మైనారిటీలైన ప్రజలకు భారత రాజ్యాంగం భాషా ప్రాతినిధ్యానికి తావిచ్చింది. భాషాపరమైన మైనారిటీ వర్గాలకు చెందిన పిల్లలకు విద్య యొక్క ప్రాథమిక దశలో మాతృభాషలో బోధన కోసం తగిన సౌకర్యాలను అందించడానికి ప్రతి రాష్ట్రమూ రాష్ట్రంలోని ప్రతి స్థానిక అధికారి గట్టి కృషి చేయాలిబీ రాష్ట్రపతి అటువంటి సౌకర్యాల ఏర్పాటుకు అవసరమైన లేదా సరైనదిగా భావించే ఏ రాష్ట్రానికైనా అటువంటి ఆదేశాలను జారీ చేయవచ్చు (భారత రాజ్యాంగం, 2019). మైనారిటీ భాషల గురించే భారత రాజ్యాంగం ఇంత కఠినమైన ఆదేశాలను ఇస్తూ అత్యధిక సంఖ్యాకులకు వారి భాషా పరిరక్షణకు భారత రాజ్యాంగం రక్షణ కల్పిస్తోంది. వీటన్నిటిని కూడా

బేఖాతరు చేస్తూ తెలుగు రాష్ట్రాలలో ఇంగ్లీషును ఏక భాషా మాధ్యమంగా రాజ్యాంగ వ్యతిరేకంగా అమలుపరుస్తూ తెలుగు ప్రజల మనోభావాలను వారి ప్రాతినిధ్యాన్ని పక్కన పెట్టేస్తున్నారు నేటి తెలుగు రాష్ట్రాల పాలకులు.

ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం ఏర్పడడానికి కూడా ఈ భాష ప్రాతినిధ్యం ఎంతో ఉపయోగపడింది. తమిళం మాట్లాడే మద్రాస్ ఆధిపత్యం నుంచి తెలుగు రాష్ట్రాన్ని ఏర్పరచి తెలుగు ప్రజల మనోభావాల్ని కాపాడేందుకు తెలుగు భాషా ప్రాతినిధ్యాన్ని భుజాన ఎక్కించుకొని 56 రోజుల నిరాహార దీక్షను చేపట్టి చివరికి తన ప్రాణాన్ని కూడా త్యాగం చేసి తెలుగు ప్రజలకి తెలుగు రాష్ట్రాన్ని 1952లో అందించారు శ్రీ పొట్టి శ్రీరాములు. తెలుగు ఆత్యగ్రహం పేరుతో తెలుగుదేశం పార్టీ పెట్టి తెలుగు రాష్ట్రంలో తెలుగు భాషకి పట్టం కట్టిన నందమూరి తారకరామారావు గారు చేసిన తెలుగు భాషా ప్రాతినిధ్యం ఎన్నటికీ అభినందనీయమైనదీ, హర్షించదగినదీ, మరుపు రానిదీను. అటువంటి తెలుగుదేశంలో నేడు తెలుగుదనం కరువైంది. తెలుగువారిదైన తెలుగు రాష్ట్రంలో ప్రజల భాష అయిన తెలుగుకి ఆదరణ కరువైంది. పాలకులు ఇంగ్లీషుకు పట్టం కట్టడం ద్వారా బడులలో తెలుగు మాధ్యమ విద్య లేకపోవడం వలన విద్యార్థులు తెలుగు భాషకు దూరం అవుతున్న దయనీయమైన చివరి తరంలో ఉంటున్నందుకు చింతించాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఏ భాషకైతే భాషా ప్రాతినిధ్యం ఆ సమాజంలో కరువవుతుందో ఆ భాష అంతరించిపోవడానికి దగ్గరలో ఉందని అర్థం.

భాషా స్పృహ: భాష గురించిన అవగాహన, దాని పనితీరు, పాలకులు చేసే భాషా విధానాల పట్ల భాషా సమూహానికి పూర్తి స్పృహ ఉండాలి. భాషను మాట్లాడే వారికి భాషా స్పృహ లేకపోవడం వలన ఆ భాషను రక్షించుకుని తర్వాత తరాల వారికి అందజేయడానికి అవకాశం ఉండదు. మనదేశంలో మన భాషల గూర్చిన స్పృహ లేకపోవడం వలన కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు తమకు ఇష్టం వచ్చినట్లు విధానాలు రూపొందించి భాషను మనకు దూరం చేయడం జరుగుతోంది. భాషను గురించి సమగ్రమైన జ్ఞానం భాషను అభిమానించే ప్రతి అభిమానికీ కవులకూ రచయితలకూ నటులకూ భాషా స్పృహ ఉండి తీరాలి. అప్పుడే మన భాషను మనం రక్షించుకున్నవాళ్ళం అవుతాం. భాషాశాస్త్రజ్ఞులు ప్రజలకు భాష పట్ల స్పృహ పెంచడానికి సరైన మార్గం ద్వారా కృషి చేయాలి.

ఉత్పత్తిలో మాతృభాషలు: వస్తువుల ఉత్పత్తి, సేవారంగాలలో భాష ఉపయోగం ఎంతో ప్రధాన పాత్రను పోషిస్తోంది. ఏ పని చేయడానికి అయినా జ్ఞానం ముఖ్యం. చేసిన పనిని జ్ఞానంగా మలిచి తిరిగి అదే జ్ఞానం ఉపయోగించి పనిచేయడానికి ఆ జ్ఞానాన్ని పంచి అదే పనిని సమూహంగా పనిచేస్తే ఒక ఉత్పత్తిగా లేక సేవగా మారి ఎక్కువ పలికాన్ని చూడడానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఈ ఉత్పత్తి సేవలు అందించేందుకు భాష ఒక ఉపకరణంగా ఉపయోగపడుతుంది. సమాజంలో సమూహంగా చేసే పనుల ద్వారా దేశానికి ఆర్థిక శక్తిగా తయారవుతుంది. అందుకే కార్ల మార్కెట్, ఎంగిల్స్ భాషకు జరిగే వస్తు కార్యకలాపాలకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యత చూపించారు.

దీన్ని అర్థం చేసుకోవాలి అంటే, మనం ఒక వస్తువుకి విలువ ఎలా వస్తుందో తెలుసుకోవాలి. కార్ల మార్కెట్ ది క్యాపిటల్ (1984) అనే పుస్తకంలో వస్తువుకి గల రెండు విలువలను వివరిస్తారు. ఒకటి ఉపయోగపు విలువ (యూ? వ్యాల్యూ) రెండవది మారకపు విలువ (ఎక్స్ప్లెంజ్ వ్యాల్యూ). ఒక వస్తువుకి ఉపయోగ విలువను ఎలా ముడి కడతాం? ఉదాహరణకి అడవిలో ఎండిపోయిన చెట్టు కలపను తీసుకుందాం. ఆ కలపను అలాగే వంట చెరుకుగా ఉపయోగిస్తే దాని విలువ చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. అదే కలపని ఒక మనిషి రంపంతో సరిగ్గా కోసి సమయాన్ని బాగా వెచ్చించి ఆ చెక్కతో ఒక శిల్పాన్నో, లేదా కుర్చీనో చేసాడు అనుకోండి. దాని విలువ వంట చెరుకు కంటే చాలా ఎక్కువగా ఉంటుంది. రెండింటిలో ఉపయోగించింది కలపనే కానీ కుర్చీకీ శిల్పానికీ విలువ ఎందుకు వచ్చింది? దీనికి కారణం మనిషి వెచ్చించిన జ్ఞానం, సమయం, శ్రమశక్తి. వీటిని అర్థశాస్త్రంలో మానవ మూలధనం లేదా హ్యూమన్ క్యాపిటల్ అంటారు. అంటే ఒక వస్తువుపై లేదా ఉత్పత్తిపై మానవ మూలధనాన్ని ఆధారం చేసుకుని ఆ వస్తువు యొక్క ఉపయోగ విలువని లెక్క కడతాం. అదే వస్తువులు కుర్చీని ఇచ్చి దానికి మారకంగా లేదా బదులుగా ఒక జత బట్టలు తీసుకున్నట్లయితే దానిని మారకపు విలువ అంటారు.

అయితే శ్రామికులు పని స్థలాలలో కలిసి పనికి కావలసిన జ్ఞానాన్ని పంచుకోవడానికి, లేదా పనికి కావాల్సిన అవగాహనను పెంచుకోవడానికి, పని శిక్షణకి భాషను ఉపయోగిస్తారు. ఆ భాష స్థానికులకు ఎంత తేలికగా అర్థమయితే అంత తక్కువ సమయంలో ఆ జ్ఞానాన్ని ఆశించి అంతే తేలికగా జ్ఞానాన్ని ఉపయోగించి వస్తు ఉత్పత్తి లేదా సేవను అందిస్తారు. పనిని చేసేటప్పుడు శ్రామికుల మధ్య పని సంబంధిత సంభాషణలు ఉంటాయి. పనికి కావలసిన సహాయ సహకారాలు ఒకరి పట్ల ఒకరు అందించుకోవాలి. అంటే భాష వారి మధ్య వారధిగా పనిచేస్తుంది. ఆ భాషనే లేకపోతే పని స్థలాలలో వస్తూత్పత్తులూ సేవారంగాలలో సేవలూ నిలిచిపోతాయి. కాబట్టి మానవ మూలధనంలో భాష ప్రధానమైన పాత్రను పోషిస్తుంది. అందుకే ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు భాషను ఒక మానవ మూలధనంగా పరిగణిస్తారు (రేనాల్డ్ మరీయు మారియన్, 1972). ఈ సందర్భంలోనే, భాషలు సమాజంలోని ఆర్థిక లావా దేవీలను ప్రభావితం చేయటమేగాక, సమాజపు ఆర్థిక వ్యవస్థకు భాషే పునాది అవుతుందని ఉమామహేశ్వరరావు (2017) ఆర్థిక గణాంకాల ద్వారా నిరూపించారు. ఉత్పత్తికై పెట్టిన పెట్టుబడుల్లో భాష వాడుక కూడా పెట్టుబడిలో భాగమే. డబ్బూ, యంత్రాలూ, వివిధ పనిముట్లూ వాటి శక్తిసామర్థ్యాలూ పెట్టుబడిగా పెట్టిన తీరూ వీటికైన ప్రణాళికా భాషతోనే చేకూరుతాయి. ఏ భాష అయితే ఉత్పత్తికి తక్కువ సమయాన్ని తీసుకుంటుందో, పనికి కావలసిన మెరుగైన అవగాహన కలిపిస్తుందో ఆ భాషనే వాడటం సాధారణ సాంప్రదాయమేకాదు అవసరం కూడా. ఆ భాషనే ఒక సమాజపు శ్రమశక్తుల భాషగా గుర్తించి భాషా ప్రణాళికను రూపొందించాలి. ఆ భాషనే పాఠశాల స్థాయినుండి శిక్షణా కేంద్రాల వరకు విద్యా మాధ్యమంగా వాడుతుండాలి.

మార్షాల్ (1965) ఒక భాష-విలువ, ప్రయోజనం,

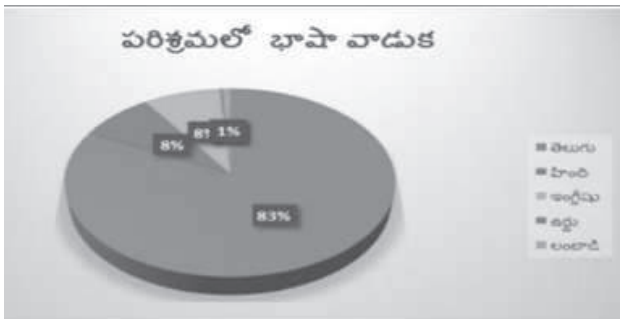
ఖర్చులూ ఇంకా లాభాలను కలిగి ఉంటుందని గుర్తించాడు. మానవ మూలధన సిద్ధాంతం (హ్యూమన్ కాపిటల్ థిఆరీ) కార్మిక ఉత్పాదక శక్తిని సూచిస్తుంది, ఇది ఇతర భౌతిక పెట్టుబడుల నుండి వేరుగా ఉంటుంది. ఇది ఆదాయంలో వ్యత్యాసాలను వివరించడానికి అతి ముఖ్యమైన పరికరంగా పనిచేస్తుంది. (బెకర్, 1975). శ్రామికులు పనిస్థలాల్లో పని చేసినప్పుడు, వారు విషయావగాహన కొరకూ, పనిస్థానాలలో తోటివారితో సంభాషించడానికి భాషని ఉపయోగిస్తారు. వ్యక్తి ఖర్చుచేసే సమయం, వాడుతున్న భాష, ఉపయోగించే శక్తి కలిగివున్న నైపుణ్యాలను వినియోగించటం మానవ మూలధనంగా పరిగణించబడుతుంది (ప్రభాకర్ 2016). రేనాల్డ్ ఇంకా మారియన్ (1972) అనే ఆర్థికవేత్తలు భాషని మానవ మూలధనంగా గుర్తించారు. ఈ పద్ధతిలో భాషా జ్ఞానం కూడా విద్య వలన వచ్చే ఫలితాలను రాబడుతుంది. తర్వాత ఇదే ఆలోచనా ధోరణి బ్రిటన్ మరియు మిస్సోకోవ్స్కి (1975) చే కొనసాగించబడి, భాషా సమాహార మధ్య నైపుణ్యాల తేడాను, వాటిపై ఉన్న సామాజిక ఆర్థిక ప్రభావాలను చూపిస్తూ మాతృభాష విశిష్టతను చూపించడం జరిగింది. వివిధ ఆర్థిక సంబంధాలలో భాష, కావాల్సిన ఇతర నైపుణ్యాలను పెంచుతుంది. అందువలన, భాష మానవ మూలధనంలో భాగమవుతుంది. కొంతమంది పరిశోధకులు (బైటన్, 1978 వాలియూనోవ్, 1980 గ్రెనియర్, 1982) ఒక భాష నేర్చుకోవడం అనేది మానవ మూలధనం యొక్క పెట్టుబడిలో భాగంగా పరిగణించారు. భాషలకు వాణిజ్య పరమైన సామర్థ్యం వుంటుంది. అంటే సమజంలో స్థానిక, వాణిజ్య శక్తులు బలపడడానికి స్థానిక భాషల ఆర్థిక స్థాయి పెరగాలి. స్థానిక భాషల ఆర్థిక స్థాయిలో పెరుగుదల ఆ సమాజపు ఆర్థిక శక్తికి నిదర్శనం (ఉమామహేశ్వర రావు, 2017).

కార్ల్ మార్క్స్ మాటల్లోనీ అంతరాధాన్ని పరిశీలిస్తే ఏ భాషకైనా వాటి వ్యాకరణం, భాషా లక్షణాలు ఉమ్మడిగా ఉన్నప్పటికీ ఆ భాషను ఉపయోగించి చేసే ఉత్పత్తి లక్ష్యాల ఆధారంగా ఆ భాష అభివృద్ధి చెందిన భాషగా పరిగణించబడుతుంది. ఎక్కువ మొత్తంలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలు మన మాతృ భాషల్లో సమర్థవంతంగా నిర్వహించగలిగి ఉత్పత్తి సేవలు చేయగలిగితే మన భాష కూడా అభివృద్ధి చెందిన భాషగా ఉంటుంది.

మన దేశ సంపద సృష్టి ఇంగ్లీష్ భాష ద్వారా ఎక్కువగా జరుగుతుందనుకోవడం ఒక అపోహ. కొలువుల సాధనకు ఇంగ్లీషు మాత్రమే అవసరం అనుకోవడం ఒక మిథ్య. మన దేశంలోనే కాదు ప్రపంచంలో ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందిన దేశాలైన కొరియా, జపాను, చైనా మొదలైనవి మాతృభాషలోనే విద్యను అందిస్తూ నైపుణ్యాలను మెరుగుపరుచుకుంటూ అగ్రస్థానంలో నిలిచాయి. ఆర్థిక స్వావలంబనకు సహజ వనరులనే కాదు, వారసత్వంగా వచ్చిన సహజ భాషలను కూడా కాపాడుకోవడం అవసరమని శాస్త్ర అధ్యయనాలు తెలుపుతున్నాయి. హెల్లర్, ఎం. (2003) ప్రస్తావించినట్లుగా ప్రపంచీకరింపబడిన కొత్త ఆర్థిక వ్యవస్థ అనేక రకాలుగా భాషల గుర్తింపుతో ముడిపడి ఉంది. భాషనూ ఆర్థిక వ్యవస్థను వేరువేరుగా చూడలేము. రెండింటికీ అవినాభావ సంబంధం ఉంది. మనదేశంలో

చదువుకొని కొలువులు తెచ్చుకొని సంఘటిత రంగంలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చేసేవారి కంటే చదువుకోనివారూ, ప్రాథమిక, మాధ్యమిక స్థాయి వరకు చదివిన ప్రజలు అసంఘటిత రంగంలో ఎక్కువగా ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో పాల్గొంటున్నారు. ఎస్.సి.ఈ.యు.ఎస్. (నేషనల్ కమిషన్ ఫర్ ఎంటర్ప్రైజెస్ ఇన్ ద అనార్గనైజెడ్ సెక్టర్) నివేదిక అంచనా ప్రకారం 2005లో భారతదేశంలోని 45.8 కోట్ల మంది వ్యక్తులలో 95 శాతం లేదా 43.5 కోట్లమంది అసంఘటిత రంగంలో పనిచేస్తున్నారు. దేశ స్థూల దేశీయోత్పత్తిలో 50.6 శాతం ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు, తెలుగు రాష్ట్రాలలో సంఘటిత రంగంలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చేసేవారి సంఖ్య కంటే అసంఘటిత రంగంలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చేసే వారి సంఖ్య ఎక్కువగా ఉంటుంది. ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు గారు (2017: 59) చేసిన అధ్యయనం ప్రకారం తెలుగు రాష్ట్రాలలో ఉన్న మొత్తం 1 కోటి 7 లక్షల, 950 మంది ఉద్యోగులలో 32.50 శాతం మంది నిరక్షరాస్యులే. మిగిలిన 67.50% అక్షరాస్యులలో 15.48 శాతం మంది మాత్రమే గ్రాడ్యుయేట్లు ఆ పై చదువుకున్నవారు. అంటే నిరక్షరాస్యులూ, గ్రాడ్యుయేట్లుకాని అక్షరాస్యులూ మొత్తం 84.52% ఉద్యోగులు మాతృభాషలోనే ఆర్థిక కార్యకలాపాలు జరుపుతున్నారు. గ్రాడ్యుయేట్లలో కూడా మాతృభాషను వాడి ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చేస్తున్న వారిని కలుపుకుంటే 89.67% మంది మాతృభాషను ఉపయోగించి, 10.33% మంది ఇంగ్లీష్ ను మాత్రమే ఉపయోగించి ఆర్థిక కార్యకలాపాలు తెలుగు రాష్ట్రాల్లో జరుపుతున్నారని తేలింది.

తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని కొత్తగూడెం, మహబూబ్ నగర్, గద్వాల, వనపర్తి జిల్లాలలో 2019 నుండి 2020 సంవత్సరాల మధ్య కాలంలో సమాచారాన్ని ఐదు రకాల పరిశ్రమల నుంచి సేకరించి, సుమారు 1200 శ్రామికుల ద్వారా పని స్థలాలలో వారి భాష ఎంపిక గురించి పరిశోధన చేయగా తెలిసింది ఏమంటే, ఈ పరిశోధనలో అనుభవంలోకి వచ్చిన ఆధారాలను బట్టి చూస్తే పని స్థలాలలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చేసే పనివారు నూటికి 92% తమ మాతృభాషలను ఉపయోగించే పనిచేస్తూ ఉన్నారు. ఇంగ్లీష్ను ఉపయోగించేవారు పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేషన్ చేసి పై స్థాయిలో ఉన్న అధికారులు మాత్రమే. పని స్థలాలలో ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో వీరి చొరవ చాలా తక్కువగా ఉంటుంది. అంటే మన రాష్ట్ర సంపద 92 శాతం దేశీయ భాషల వాడకం ద్వారానే వస్తోందన్నమాట. జాతీయ స్థూల ఉత్పత్తిలో (జిడిపి) దేశ భాషలే సింహ భాగాన్ని అందిస్తున్నాయి

(ప్రభాకర్ 2022). అంతటా అమ్మనుడులను ఉపయోగించి ఆర్థిక కార్యకలాపాలు చేస్తున్నవారే ఎక్కువగా ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. పటం 1. పరిశ్రమలలో భాషల వాడుక పరిశ్రమల నుండి దేశానికి వచ్చే స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తిలో తెలుగు 83% పాలుపంచుకోగా తదితర దేశ భాషల తోడ్పాటు కేవలం 9% మాత్రమే. అంటే ఇంగ్లీషు ద్వారా సమకూడేది కేవలం 8 శాతం మాత్రమే. అంటే మన మాతృభాషల ద్వారా 92 శాతం సంపద సృష్టి జరుగుతోంది. ఇది ఒక ప్రత్యేక పరిశ్రమలో నమూనాగా నిర్వహించిన ఈ అధ్యయనంతో అమ్మనుడులే మన సంపద సృష్టికీ మన సమాజాభివృద్ధికీ మూల స్తంభాలుగా ఉన్నాయని మనం గ్రహించాలి.

ముగింపు: కార్ల్ మార్క్స్, ఎంగెల్స్ చెప్పిన భాషా నిర్వచనాన్ని బాగా అవగాహన చేసుకుంటే సమాజంలో భాష ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తోందని అర్థమవుతుంది. మనిషి వ్యక్తిత్వ వికాసం నుంచి ఒక సమాజం పట్ల భాషా ప్రాతినిధ్యాన్ని గుర్తుచేస్తోంది. సమాజంలోని మనుషులకు భాష పట్ల ఉండవలసిన స్పృహ ఆవశ్యకతను తెలియజేస్తోంది. అంతకంటే ముఖ్యంగా భాషను వస్తు, సేవల, ఆర్థిక కార్యకలాపాలకు మాతృభాష వినియోగం సమాజానికి ఎంత లాభసాటియో ఈ పరిశీలన వలన సమగ్రమైన అవగాహన గలిగిస్తోంది. భారతీయ భాషలు మన దేశ ఆర్థిక కార్యకలాపాలలో ఇటువంటి ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉన్నాయో పరిశోధనలో వెళ్లడైన ఫలితాలను పరిశీలిస్తే అవగతం అవుతుంది. భారతదేశ స్థూల జాతీయ ఉత్పత్తిలో కీలక పాత్ర పోషిస్తున్న పరిశ్రమలలో బొగ్గుగని పరిశ్రమ సింహభాగాన్ని అందిస్తోంది. ఈ పరిశ్రమలలో దేశీయ భాషల వాడుక వివిధ రంగాల్లో వివిధ రూపాలలో అత్యధికంగా ఉంది. పరిశ్రమల్లో పనిచేసేవారందరికీ కావాల్సిన నైపుణ్యాలను స్థానికులు అమ్మనుడిలోనే అందిస్తున్నారన్నారు. పరిశ్రమకు దేశీయ భాషల వాడుక ఆయువుపట్టుగా ఉంది. శ్రామికులు అందరినీ పనిలో సమస్యలు పరచడానికి పనిని విధాన రూపం నుండి ఉత్పత్తి రూపంలోకి మార్చడానికి దేశ భాషలే కీలక పాత్ర పోషిస్తున్నాయి. వ్యవసాయ రంగం, పరిశ్రమలు, సేవా రంగాలలో దేశంలో దేశీయ భాషలే ప్రధాన పాత్ర పోషిస్తున్నాయి. మన ఆదాయాన్ని మన భాషలోనే సృష్టించుకుంటున్నాము. ఎక్కడైతే దేశీయ భాషల్లో సహజ సంభాషణలు చర్చలు జరుగుతాయో అక్కడే సహజ రీతిలో సమస్యలు లేకుండా ఉత్పత్తి జరుగుతుంది తద్వారా దేశ జాతీయ స్థూల ఉత్పత్తికి దేశీయ భాషలు దోహదపడతాయి. దేశ అభివృద్ధికి ప్రతి తరంలోనూ ఇదే రీతిలో దేశ భాషలు ఉత్పత్తిలో వాడుకలో ఉండాలి. అటువంటి అభివృద్ధి జరగాలి అంటే ప్రజలు తమ నైపుణ్యాలను అమ్మనుడిలో నేర్చుకోవాలి. చైనా, జపాను ఉత్తర కొరియా, దక్షిణ కొరియా, రష్యా, జర్మనీ మొదలైన దేశాలు అమ్మనుడి మాధ్యమంలో చదువుకొని వారి దేశ సంపదను సృష్టించుకుని ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థలో ముందంజలో ఉన్నాయి. మన దేశంలో కూడా పాఠశాలల్లో కళాశాలల్లో విద్యా బోధన అమ్మనుడిలో అందిస్తే విద్యార్థులు చక్కటి నైపుణ్యాలతో వ్యవసాయ రంగంలోనూ, పరిశ్రమలలోనూ సేవా రంగాలలోనూ పనిచేస్తూ అధిక ఉత్పత్తికీ, ఆవిష్కరణలకూ, కొత్త సాంకేతిక విజ్ఞానాన్ని సృష్టించడానికీ

తోడ్పడతారు. అందుచేత నేటి అమ్మనుడిలో చదువు భవిష్యత్ భారతావనిని అభివృద్ధి పథం వైపు నడిపిస్తాయి అనడంలో సందేహం లేదు.

ప్రస్తావనలు:

ఉమామహేశ్వర రావు, గారపాటి. 2017. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో భాషా సంక్షోభం. విజయవాడ: తెలుగు జాతి ట్రస్టు.
 గిడ్డెన్స్, అంతోని. 1990. ది కాన్సెప్షన్ ఆఫ్ మోడనిటీ. బర్మెట్, కాలిఫోర్నియా: యూనివర్సిటీ ఆఫ్ కాలిఫోర్నియా ప్రెస్.
 గ్రెనియర్, జె. ఎ. జి. 1982. లాంగ్వేజ్ ఆజ్ హ్యూమన్ క్యాపిటల్: థిరిటికల్ ఫ్రేమ్వర్క్ అండ్ అప్లికేషన్ టు స్పానిష్- స్పీకింగ్ అమెరికన్స్. ప్రిన్స్టన్ యూనివర్సిటీ.
 వామ్స్లీ, ఎన్. 1972. లాంగ్వేజ్ అండ్ మైండ్. యుకె: హెచ్ బి జె.
 ప్రభాకర్, జె.డి. 2016. లింగ్వెస్టిక్ ప్రొఫైల్ ఆఫ్ తెలుగు: విత్ స్పెషల్ రిఫరెన్స్ టు వర్కైన్స్. యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్.
 ఫవున్స్, ఎ. బి. 1989. ఎడ్యుకేషన్ ఇన్ మదర్ టంగ్: ది ఇఫ్ ప్రైమరీ ఎడ్యుకేషన్ రీసెర్చ్ ప్రాజెక్ట్ (1970-1978). బాలకృష్ణన్, ఉత్తర. హోలా, చిన్మయ. నకమురా, వూజ. 2023. ఇంపాక్ట్ ఆఫ్ మదర్ టంగ్ ఇన్స్ట్రక్షన్ ఆన్ అకాడమిక్ పెర్ఫార్మెన్స్ ఎవిడెన్స్ ప్రమ్ ఇండియా. 2023 ఏపిపీఏఎం ఫాల్ రీసెర్చ్ కాన్ఫరెన్స్, ఏపిపీఏఎం.
 బ్రెటన్, ఎ. 1978. నేషనలిజం అండ్ లాంగ్వేజ్ పాలిసీస్ కెనేడియన్ జూనల్ ఆఫ్ ఎకనామిక్స్, 11 (4): 656-668.
 మార్ట్, కార్ల్. 1984, 1996. దాస్ క్యాపిటల్. ఎడిటెడ్ బై ఎంగెల్స్ ఫెడ్రీక్. వాషింగ్టన్, డి.సి: రిగ్నోరీ పబ్లిసింగ్.
 మార్షక్, జె. 1974 (1965). ఎకనామిక్స్ ఆఫ్ లాంగ్వేజ్. ఇన్ ఎకనామిక్ ఇన్ఫర్మేషన్, డెసిషన్ అండ్ ప్రెడిక్షన్: సెలెక్షెడ్ ఎసేస్: వాల్యూం-2(పుట. 183-192). డోరెడెర్నెట్: స్ప్రింగర్ ఎన్ఎల్.
 మాక్నెల్లి, సి. ఎ. 2015. లాంగ్వేజ్ లెర్నింగ్ పాలిసీ ధ్రూ ద లెన్స్ ఆఫ్ లాంగ్వేజ్ ఆస్ఎ ప్రాజెం, ఆస్ఎ రైట్ ఆజ్ఎ రిసోర్స్, ఎన్ఎబిఈ జోనల్ ఆఫ్ రీసెర్చ్ అండ్ ప్రాక్టీస్, 6(1), 5-26.
 రూయిజ్, ఆర్. 1984. ఓరియంటేషన్స్ ఇన్ లాంగ్వేజ్ ప్లానింగ్. ఎన్ఎబిఈ: ద జర్నల్ ఫర్ ది నేషనల్ అసోసియేషన్ ఫర్ బైలింగ్వల్ ఎడ్యుకేషన్.

- ◀ మాతృభాష ఐక్యతా భావనను కలిగిస్తుంది.
- ◀ మాతృభాష అనేది సమాచార వినిమయ సాధనం మాత్రమే కాదు, అది మన ఆనవాలు, మన సంస్కృతికి ప్రతిబింబం.
- ◀ జీవితపు తుఫానుల నుండి మనల్ని నడిపించే దీపస్తంభం మన మాతృభాష.
- ◀ మాటలు విఫలమైనప్పుడు మౌనాన్ని పూరించడానికి మన మాతృభాష ఉంటుంది.

తెలంగాణ భావకవిత్వం - భాషా పరిశీలన

మూలం:కాల్పనిక సాహిత్యమనీ, భావకవిత్వమనీ రెండూ పర్యాయపదాలుగా ఒకే విషయాన్ని వివరిస్తున్నాయి. ఆంగ్లంలో రొమాంటిసిజం అన్న పదం తెలుగులో ఈ రెండు పదాల సృష్టికి మూలమయింది. గేయకవిత్వం (లిరికల్ పోయీట్రీ) అనే పదం మరొకటి ఉందనీ అది కాల్పనిక సాహిత్యానికీ, భావకవిత్వానికీ అనువాదాలని భావించే స్థితి లేకపోలేదు. అందువల్ల వివరణ అవసరం. రొమాంటిసిజం అనే ఆంగ్లపదమే భావకవిత్వం, కాల్పనిక కవిత్వం, భావుకత, కాల్పనిక సాహిత్యంగా తెలుగులో పిలవబడుతున్నవాటికి మూలం. నేపథ్యం : యూరపు దేశాలలో మారిన సాంఘిక పరిస్థితులు కారణంగా 18 వ శతాబ్ది చివరి భాగంలో సాహిత్యరంగంలో కాల్పనిక ఉద్యమం బయలుదేరింది. ఇది ఒక విధంగా ప్రాచీన సాహిత్య దృక్పథాన్ని సవరించే ధోరణిలో ఆరంభమయింది. ఈ దృక్పథాన్ని తిరస్కరిస్తూ సంప్రదాయ నవ్య సంప్రదాయ వాదాలు పుట్టాయి. 19 వ శతాబ్దిలో ఈ మూడు వాదాలూ మార్పుపై సాహిత్య దృక్పథంతో సంఘర్షించాయి. ఇటువంటి క్రమ పరిణామం తెలుగులో రాలేదు. యూరపు దేశాలలో బయలుదేరిన ఎన్నో సాహిత్య ఉద్యమాలు ఒకేసారి 20 వ శతాబ్దిలో తెలుగులో ప్రవేశించాయి.

సంప్రదాయ, నవ్య సంప్రదాయవాదాలు వేరువేరుగానూ, పునరుజ్జీవన సాహిత్యంలో భాగంగానూ ఈ శతాబ్ది ఆరంభం నుంచీ తెలుగులో రూపుదిద్దుకొన్నాయి. పునరుజ్జీవన సాహిత్యం, అందువల్ల, అటు సంప్రదాయ దృష్టిని, ఇటు ఆధునికతా దృష్టిని, కలగాపులగంగా కలుపుకొని ప్రవర్తించింది. 1910 లో కాల్పనిక ఉద్యమం, 1930 లలో మార్పుపై ఉద్యమం తెలుగులో ఆరంభమయ్యాయి. తెలుగులో ఇవి సంఘర్షణాత్మకంగా లేవు. ఒకదాని పరిణామంగా మరొకటి ప్రభవించింది. భావ కవిత్వమే అభ్యుదయ కవిత్వానికీ మార్గం ఏర్పరచినట్లు నిలిచింది. విభిన్న సాహిత్య ధోరణులు ఏక కాలంలో భిన్న ధర్మ ప్రబోధకాలుగా తెలుగు సాహిత్యంలో నిలదొక్కుకొన్నాయి. **తెలుగులో భావ కవిత్వం:** 20వ శతాబ్దంతో తెలుగు సాహిత్యంలో ఎన్నో కొత్త ధోరణులు ప్రారంభమయ్యాయి. ప్రబంధాలకూ కథా కావ్యాలకూ విరేశలింగం పంతులు కాలం నుంచే ప్రాధాన్యం తగ్గి ఈ కొత్త ధోరణులకు ప్రాధాన్యం పెరిగింది. వస్తువులో, స్వరూపంలో ప్రాచీన కవిత్వం కన్నా భిన్నత్వాన్ని సంతరించుకున్న ఈ కవిత్వాన్ని 'ఆధునిక కవిత్వం' అంటున్నారు. ఒక విధంగా ప్రాచీన కవిత్వ స్వరూపాన్ని కొనసాగిస్తున్న నవ్య సంప్రదాయ కవిత్వం కంటే ఈ కవిత్వం భిన్నమని గుర్తించడానికి కూడా 'ఆధునిక కవిత్వం' అనే పదం ఉపయోగపడుతుంది.

ఆధునిక కవిత్వం తొలి రోజుల్లో వచ్చిన రాయప్రోలు సుబ్బారావు, గురజాడ అప్పారావు మొదలైన కవుల కవిత్వాన్ని గురించి

ఆయా కవులు గీత కవిత్వమనీ, కాల్పనిక కవిత్వమనీ, అభినవ కవిత్వమనీ నవ్య కవిత్వం అనీ పిలుచుకున్నారు. మొత్తం మీద ఈ కవిత్వం విషయంలో భావ కవిత్వం అనే పదమే స్థిరపడింది.

భావకవిత్వం ముఖ్యంగా మూర్ఖ ప్రబంధాల పట్ల ప్రతిక్రియగా, సంఘసంస్కరణ ఉద్యమాలు, పాశ్చాత్య సాహిత్య సాంకేతిక విజ్ఞానాల వ్యాప్తి, ప్రధానంగా యూరపులో 18వ శతాబ్దంలో విజృంభించిన రొమాంటిక్ కవిత్వ ప్రభావం వంగాది భాషలలోని కొత్త రచనారీతుల ప్రభావం అందులో ప్రధానంగా రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ రచనల ప్రభావం కారణంగా ఆవిర్భవించింది అంటారు.

భావకవిత్వ లక్షణాలు: ప్రకృతి ప్రీతి, స్వేచ్ఛాప్రియత్వం, ప్రణయం - ఊహానుందరి - విరహం - వేదన, భక్తి, దేశభక్తి సంఘ సంస్కరణాభిలాష, మార్మికత- సూఫీత్వం, స్త్రీ ఉదాత్త చిత్రణ, మానవ సామాజిక స్పృహ, స్మృతి వంటి లక్షణాలు కనిపిస్తాయి.

తెలంగాణ నేపథ్యం:తెలుగు సమాజంలో భావ కవిత్వం 20వ శతాబ్దం తొలినాళ్లలో విస్తరించింది. కానీ ఇంతవరకు మనకు తెలిసిన, మనం చదువుకున్న సాహిత్య చరిత్రలు, పరిశోధన గ్రంథాలు భావ కవిత్వం అంటే ఆంధ్ర కవిత్వం అనే విధంగానే చూపించారు. ఈ నేపథ్యంలో తెలంగాణలో భావకవితా వికాసం అనే సంకలనాన్ని తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమీ ప్రవచన తెలుగు మహాసభల సందర్భంగా అచ్చు వేసింది. దీనికి సామిడి జగన్ రెడ్డి సంపాదకత్వం వహించారు. తెలంగాణలో భావ కవిత్వాన్ని రెండు దశలుగా, 1920-43 వరకు ఒక దశ, 1948-66 వరకు మరొక దశగా విభజించుకోవడం జరిగింది.

సురవరం ప్రతాపరెడ్డి భావకవి రామ్మూర్తి పేరుతో అనేక భావ కవితా సమీక్షలు రాశారు. వాటన్నిటినీ సేకరిస్తే భావ కవిత్వం తెలంగాణలో ఇంకెంత విలసిల్లిందో తెలుస్తుంది. భావ కవిత్వ చరిత్రను పూర్తిగా మార్చి కొత్త చరిత్ర రాసుకోవాల్సిన అవసరాన్ని తీసుకువచ్చింది. తెలంగాణ భావ కవిత్వంలో అనువాద కవితలు కూడా ఉన్నాయి. అనంతరం తెలంగాణలో వెలువడుతున్న భావ కవిత్వాన్ని వెక్కిరిస్తూ సురవరం రెండు వ్యంగ్య కవితలు రాశాడు. కృష్ణవక్షాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ శుక్లవక్షం సంకలనం వచ్చింది. ఈ కోణాల్లో తెలంగాణ భావకవిత్వ వికాసాన్ని అధ్యయనం చేయవలసిన అవసరం ఉంది. తెలంగాణ భావకవిత్వంలో మహిళలు కూడా భావకవిత్వం వ్రాయడం అనేది ఒక ప్రత్యేకమైన అంశంగా కనిపిస్తుంది. మాడపాటి హనుమంతరావు స్మారక ఆంధ్ర బాలికోన్నత పాఠశాలవారు 1934లో వెలువరించిన ఆరు వార్షిక నంచికలలో ఒకటి లభ్యమయింది.అందులోంచి వెలికి తీసిన స్త్రీల భావకవిత్వాన్ని ఇందులో పొందుపరిచారు. మిగిలిన ఐదు సంకలనాలు దొరికితే

మరింత మహిళా భావకవిత్వం వెలుగుచూసే అవకాశం ఉంది.

తెలంగాణలో భావకవిత్వంలో దాదాపు 8 మంది ఆంధ్ర రచయితల కవితలు కూడా ఉన్నాయి. వారి కవితలను స్వీకరించడానికి కారణం వారు తెలంగాణలో 150 సంవత్సరాలు ముందే స్థిరపడ్డారని వివరించడం జరిగింది. అందులో ముఖ్యంగా రాయప్రోలు సుబ్బారావు ఒకరు భావకవిత్వానికి ఆద్యులైనవారిలో ఒకరని చరిత్ర చెబుతోంది. ఈయన భావకవిత్వం ఎక్కడి నుంచి రాశాడు. ఈయన స్థిర నివాసం ఎక్కడ ఉంది, అనే అంశాలను పరిశీలిస్తే భావకవిత్వం తెలంగాణలోనే ప్రారంభమైంది అన్న వాదన బలంగా నిలబడుతుంది. తెలంగాణలో ఉన్న భావ కవితలు దేశీ, మార్గ ఛందస్సులో ఉన్నాయి. ఎక్కువగా సీసం, తేటగీతలలో ఉన్నాయి. ఇవి గానయోగ్యమైనవి అనే భావన పండితులలో ఉంది.

తెలంగాణ భావ కవిత్వంలో ముఖ్యంగా భాషను పరిశీలించినట్లయితే నాటి ప్రజల భాషలో గల నుడికారాలు, జాతీయాలు, సామెతలు, కవుల మాండలిక వైవిధ్యం, అన్యదేశాలు, ధ్వన్యనుకరణ వదాలు, అర్థ పరిణామం చెందిన వదాలు కనబడతాయి. మరీ ముఖ్యంగా తెలంగాణ భావ కవులపై ఉర్దూ ప్రభావం స్పష్టంగా కనబడుతుంది. అందు వలన ఉర్దూ పదజాలం వాడుకలోకి వచ్చినవి కవితల్లో మనం చూడవచ్చు. అలాగే తెలంగాణ భావ కవులు దేశీ, మార్గ ఛందస్సులో రాశారు. అందులో సీసం, తేటగీతలు ఉన్నాయి. ఇవే ఎందుకు ఎంచుకున్నారనే ప్రశ్నకు ఇవి గానయోగ్యమైనవి అని పండితుల భావన ఉంది.

గంగుల సాయి రెడ్డి రచించిన ప్రకృతి కవిత్వానికి సంబంధించిన కావ్యాల్లోని కవితలను పరిశీలించినట్లయితే ...

సీ. గొడ్డలి గుడ్డలి కొడవలి పాతల
దంతెల కాడిని త్రాళ్ళకట్ట
జడ్డిగంబును గొట్టు నడ్డగుంటకలను
పలుగుల పొన్నుల నెలుగుపీట
గడ్డపాతను కొండి కట్టుల జిమ్మట
కీలుకత్తిని తల కోల గుదల
కొమిరెల కదురుల కొక్కుల బిల్లను
కందెన కొమ్మును కమ్మకత్తి,
తే. బండిపొణక రాగోలల ప్రణతి జేసి
యెద్దుకొమ్ములు వృక్షాదు । లింపు సొంపు
జాజుసున్నము కట్టవే । పూజజేసి
హాలికుల చర్యలం గూర్చి యభినుతింతు ॥

ఇందులో గల గొడ్డలి, కొడవలి, పార, దంతలకాడి, రాళ్ళకట్ట, గొర్రు, పలుగు, పొన్ను, వెలుగుపీట, కర్రు, కోలా, కందెన, నాగలి మొదలగు వదాలు తెలంగాణ మాండలిక వదాలుగా కవిత్వంలో కనబడుతున్నాయి.

నాగేలి/మడక-రాయలసీమ మాండలికం, నాగలి-తెలంగాణ ఎటికర్ర-కళింగాంధ్ర, నొగ-రాయలసీమ, కోల-తెలంగాణ నక్కు-కళింగాంధ్ర, కర్రు-తెలంగాణ గిత్త- కోస్తామాండలికం, ఎద్దు-తెలంగాణ కందెన-తెలంగాణ (వివరణ కందెన అనేది ఎడ్లబండి చక్రాల నుండి

శబ్దం రాకుండా రైతులు ఉపయోగించే ఒక ద్రవ పదార్థం) ఇలాంటి వైవిధ్యమైన వదాలు తెలంగాణ భావకవిత్వంలో ఇంకా చాల కనిపిస్తున్నాయి.

తేగీ. వఅద కెదురీది చేపలు వాటుచుండ
కాకి గ్రద్దలు నక్కలు గములు గట్టి
యెండ్రకాయల కప్పల నెరిగి తినగ
జగతి యంతట విందులై సంభ్రమించ
(పీత- కోస్తామాండలికం, ఎండ్రకాయ-తెలంగాణ)
కన్వశీ రాసిన దేశభక్తి కవిత్వంలో
అది నా తెలంగాణ తొలగరా కనాయి
అది నా తల్లినేల తొలగరా గూండా
రుద్రులకు రుద్రుడు ప్రతాపరుద్రుడు వాడు
తెనుగు ఛాతీ విరిచి చూపింది అక్కడే
“కసాయి, గూండా” అను అన్యదేశ పదాలు కనబడుతున్నాయి.
వాసమామలై వరదాచార్యులు రాసిన ‘రైతు రామాయణం’ అనే ప్రకృతి కవిత్వంలో “కాపు పండించు బంగరుపంట సగము భూ స్వామికే; తక్కిన సగములోన”
కాపుకూలీల స్వకష్టార్జితమొల్ల
దొరలు దొంగలు చుట్టి దోచుచుండ
ఆలుబిడ్డలు కూట్కంగలార్చుచు గంజీ
దా నీళ్ళపై పూటలు నెట్టుచుండ
అగో రజాకార్లన హడలి కుటుంబాలు
చెట్లు గుట్టులుబట్టి చెదరి పఅవ
రేలెల్ల కంటిపై రెప్పవ్రాల్చక ప్రజల్
కనగల్గి దారులు గాచుచుండ”
(గంజి పదం వివరణ - బియ్యం ఉడకబెట్టి కార్చిన నీరు. ఇది ఆసియా దేశాలలో బలమైన ఆహారపదార్థం. ఇది ద్రవిడ భాషా పదంగా భాషాశాస్త్ర వేత్తలు గుర్తించారు. ఇలాంటి వదాలు చాలా తెలంగాణ భావకవిత్వంలో కనిపిస్తాయి.

అగో అనే తెలంగాణ మాండలిక పదం కనబడుతుంది. దీన్ని గమనించినట్లయితే తెలంగాణ భావ కవిత్వం ప్రధానంగా అనేక భాషా పదాల పలుకుబడులను వొంపుకుందని అర్థమవుతుంది.

గంగుల సాయి రెడ్డి రచించిన మరో ప్రకృతి కవిత్వంలో కవిత్వానికి సౌందర్యాన్ని చేకూర్చే ధ్వన్యనుకరణ వదాలు, అర్థపరిణామ వదాలకి కూడా ఏ మాత్రం కొదువులేదు.

సీ. వనలక్ష్మి పాదముల్ నెనరుతో నిండ్రుండు
కడగెనో నీరెల్ల కడలి నిండె
పాదంబులకు రుద్దు పసుపుముద్దలవోలె
భేకంబు లందులోఁ బ్రేలుచుండె
మొగిలిరేకులకంటె జిగిమించు నఖములో
మీలయి మీలమిల మెఱయుచుండె
మీఁగాళ్ళబోలెను మెదలక నీటిపై
కూర్మముల్ తలలెత్తి గూడుచుండె
గీ. తెల్లచీరను వదలుచు మెల్లగాను
కంబు లందులోఁ బ్రేలుచుండె

మొగిలిరేకులకంటె జిగిమించు నఖములో
 మీలయి మిలమిల మెఱయుచుండె
 మీఁగాళ్ళబోలెను మెదలక నీటిపై
 కూర్మముల్ తలలెత్తి గూడుచుండె
 గీ. తెల్లచీరను వదలుచు మెల్లగాను
 గగనలక్ష్మి భూలక్ష్మికి కాంతి హెచ్చ
 వన్యలక్ష్మి ధరించు నా పచ్చకోక
 కనులపండువు కర్షకా గాదె న.

పై కవితలోని “మిల మిల- ధ్వన్యనుకరణ పదం, చీర, కోక అను పదాలు అర్థపరిణామంలోని అర్థసంకోచం విభాగానికి చెందిన పదాలుగా గుర్తించడం జరిగింది. ఉదయరాజు శేషగిరిరావు రాసిన మనోరమ అనే కావ్యంలోని ప్రణయకవితలో చూస్తే భాషలో ఇంకా ప్రబంధాల ప్రభావం ఉన్న భావకవిత ఈయనది:

పుత్తడి జగ్గునిగ్గు చినుబుచ్చెడు మేనిమెఱుంగు వెల్లువల్
 మత్తడి దూకక, బిట్టదరి మాఁటికి బెక్కలచూచు మీలుపే
 రొత్తడివార, చేతి వలనొప్పుచు నాయెదఁబోయ చిల్లూ
 తత్తడి సామిగొల్వనకుందారుపఁడే నిను నా మనోరమా!

పై కవితలోని పదాలు మత్తడి, మాటికి లాంటి పదాలు తెలంగాణ ప్రాంత జన వ్యవహారంలోనే కనిపిస్తాయి.

ఈ విధమైన భాషా పరిశీలన వల్ల తెలంగాణ భావకవిత్యంలో కనిపించిన కొన్ని పదాలను ప్రస్తావించడం జరిగింది.

ఉపయుక్త గ్రంథాలు:

కృష్ణమూర్తి, భద్రరాజు. 1979. తెలుగు భాషా చరిత్ర. ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి ప్రచురణ.
 జగన్ రెడ్డి, సామిడి. 2017. తెలంగాణలో భావకవిత వికాసం. హైదరాబాదు: తెలంగాణ సాహిత్య అకాడమి.
 నారాయణరెడ్డి, సి. 2009. ఆధునికాంధ్రకవిత్యము- సంప్రదాయములు ప్రయోగములు.విశాలాంధ్ర.
 నారాయణరెడ్డి, సుంకిరెడ్డి. 2016. తెలంగాణ ఆధునిక సాహిత్య చరిత్ర. హైదరాబాదు:తెలుగు అకాడమీ.
 ప్రతాప రెడ్డి, సురవరం. 2009. గోల్కొండ కవుల సంచిక. తెలంగాణ జాగృతి ముద్రణలు.
 భూమయ్య, అనుమాండ్ల. 2000. తెలంగాణ భావ విపంచిక. నవోదయ ప్రచురణలు.
 శ్రీనివాస్, కె. 2015. తెలంగాణ సాహిత్య వికాసం. తెలంగాణ ప్రచురణలు

--రచయిత హైదరాబాద్

విశ్వవిద్యాలయంలో పి.హెచ్.డి. పరిశోధక విద్యార్థి

ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియలు-తెలుగులో సమానార్థకాలు

పరిచయం: పదబంధ క్రియలనేవి ఇంగ్లీషులో కనబడే ప్రత్యేక పదవర్గం. పదబంధ క్రియలను ఇంగ్లీషులో ప్రేజిల్ వెర్బ్స్ అంటారు. క్రియతో(వెర్బ్) అవ్యయం (పార్టికల్) కలిసి ఒక ప్రత్యేక అర్థాన్ని ఇచ్చినప్పుడు దానిని పదబంధ క్రియ అంటారు. ఉదా. back up, breakdown, call off, calm down, come up, check out, get away, fill up మొదలైనవి. ఇలాంటి పదబంధ క్రియలు ఏ భారతీయ భాషలోనూ కనిపించవు. అయితే ఈ పదబంధ క్రియలు ఇంగ్లీషు వాడుక భాషలో చాలా ప్రాచుర్యంగా వస్తాయి. ఇంగ్లీషు నేర్చుకొనేవారికి ఇవి సమస్యగానే అనిపిస్తాయి. కారణం, ప్రతి పదబంధ క్రియకూ పలు అర్థాలు ఉండటమేకాక వాక్యనిర్మాణంలో పదబంధ క్రియలోని అవ్యయ ప్రవృత్తి ఓ ప్రత్యేకతను గలిగి ఉంటుంది. దీనివలన వీటిని నేర్చుకోవటం కొంతవరకు కష్టంగానే ఉంటుంది. ఈ పదబంధ క్రియల్లో, క్రియనూ అవ్యయాన్నీ వేరుగా చూడలేము, చూడకూడదు కూడా. పదబంధ క్రియలలోని ఈ రెండు పదాలకూ వాటికి ఉన్న ప్రాముఖ్యత ఏమిటి? పదబంధ క్రియల నిర్మాణ ప్రక్రియలు ఏమిటి? వాటికి ఉన్న భిన్న అర్థాలు ఎలా సంక్రమిస్తాయి? అనేవి గమనించవలసిన అంశాలు. అనువాదంలో పదబంధ క్రియలు కొన్ని సందర్భాల్లో క్రియార్థం ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉండగా మరికొన్ని సందర్భాల్లో అవ్యయార్థం ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంటాయి.

పదబంధ క్రియలను ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో 5వ శతాబ్దం నుండి ఉపయోగిస్తున్నారు అని తెలుస్తోంది The Cambridge History of the English Language, Volume 1: Chapter 8, "The Language of the Fifth Century ") అప్పట్లో వీటి వాడుక చాలా కొద్ది మొత్తంలో ఉన్నప్పటికీ వీటి నిర్మాణం భిన్నంగా ఉండేది. క్రియకు ముందుగా అవ్యయాన్ని వాడేవారు. అయితే, అవ్యయం క్రియకు ముందు రావడం వల్ల దాని అర్థంలో పెద్దగా మార్పు వచ్చేదికాదు.

1. ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియలు (450-1150 క్రీ.శ.): ఈరోజు మనకు తెలిసిన పదబంధ క్రియలు ప్రాచీన ఇంగ్లీషు (5వ శతాబ్దం నుండి 11వ శతాబ్దం వరకు) లో వాడుకలోకి వచ్చాయి. ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో క్రియల అర్థాన్ని కొంతవరకు మార్చడానికి లేదా అర్థాన్ని సూక్ష్మీకరించడానికి క్రియకు అవ్యయాలను జోడించేవారు. అలా క్రియకు అవ్యయం జోడించే వాడకమే తర్వాత స్థిరపడింది. ఇట్లా క్రియలకు ముందు వచ్చే అవ్యయాల చేర్పులను అప్పట్లో ఉపసర్గలు (ప్రిఫిక్స్) అనేవారు.

ఉదా.:

- i. bewindon 'to surround'
- ii. anlucan 'to look'
- iii. of stington 'to price'

- iv. besione 'to see'
- v. uplandian 'to raise'

పైన చూపిన ఉదాహరణలలో అవ్యయం (పార్టికల్) అప్ (up) దిశను సూచిస్తుంది ఈ అవ్యయాల (పార్టికల్స్) వల్ల క్రియల మౌలికార్థం ఏమాత్రం మారేదికాదు. అయితే 1066 వ సంవత్సరంలో రాజకీయపరమైన గొప్ప ఆంగ్ల విప్లవం వచ్చింది. ఆ విప్లవం ఆంగ్లంలో ఫ్రెంచ్ పదాల పరిచయానికి దారి తీసింది. అదే, పదబంధ క్రియల నిర్మాణంలోనూ అర్థపరంగానూ కొత్త మార్పులు చెందటానికి దోహదం చేసింది.

2. మధ్యకాలీన ఆంగ్లంలో పదబంధ క్రియలు (1150 - 1500 క్రీ.శ): ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో వాడిన క్రియా ఉపసర్గలు (ప్రిఫిక్సెస్) మధ్యకాలీన (మిడిల్) ఇంగ్లీష్ లోకి కొనసాగలేదు, ఎందుకంటే ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో వాడిన ఉపసర్గల (ప్రిఫిక్సెస్) ను చాలా స్వేచ్ఛగా వాడేవారు. అయితే, అలాంటి పదాల వాడుక కాలక్రమేణా మార్పులకు గురవుతూ వచ్చింది. ప్రాచీన ఇంగ్లీషుకు విరుద్ధంగా మధ్యకాలీన ఆంగ్లంలో మార్పులు వచ్చాయి. మధ్యకాలీన ఇంగ్లీషులో రచయితలూ, వక్తలూ ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో వాడిన ఉపసర్గల (ప్రిఫిక్సెస్) వాడకాన్ని తగ్గించారు, వాటి వాడకం వల్ల క్రియల అర్థం పైన పెద్దగా ఎలాంటి ప్రభావమూ లేక నిరుపయోగం అవుతోందని అనిపించటం కావచ్చు. ఈ కాలంలో, అంటే మధ్యకాలీన (మిడిల్) ఇంగ్లీషులో ఫ్రెంచ్ నుంచి కొన్ని క్రియలను దిగుమతి చేసుకొని వాడటం ప్రారంభించారు. అలా దిగుమతి చేసుకొన్నవాటిలో ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో ఉపసర్గలుగా వాడిన అవ్యయాలు క్రియకు తర్వాత వచ్చి చేరటం మొదలయింది.

ఉదాహరణకు, ప్రాచీన ఇంగ్లీషులో ingān అనే పదం మిడిల్ ఇంగ్లీషు లో 'go in, come in' గానూ వాటి అర్థాలు 'to see' or 'to appear ' గాను , ofer tēran, 'ofer 'over'+ tēran 'to, travel, అనే పదం మిడిల్ ఇంగ్లీషులో 'to travel across (sea)' అనే అర్థంలో వాడేవారు. ఈ పద నిర్మాణం, కర్త-కర్మ-క్రియ (sov) వరుస నుండి కర్త- క్రియ-కర్మ గా మారింది. ఈ విధానం వల్ల క్రియా ఉపసర్గలకు (వెర్బల్ ప్రిఫిక్సెస్) స్థానచలనం కలిగి (వాటి అర్థాన్ని కోల్పోయి) అక్కడ నుండి క్రియా విభక్తులుగా (పోస్ట్ వెర్బల్) రూపాంతరం చెందాయి. ఇది ఇంగ్లీషు లో అత్యంత ముఖ్యమైన పరిణామాలలో ఒకటిగా చెప్పవచ్చు.

3. తొలి ఆధునిక ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియలు (1500 - 1800 క్రీ.శ.): మధ్యకాలీన (మిడిల్) ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియలు చాలా మార్పులకు లోనైనాయి. ఈ మార్పులు చాలా వేగంగా విస్తరించాయి. అయితే తొలి ఆధునిక ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియల తరచుదనం దాటి ఉత్పాదకత క్రమంగా పెరిగింది. 17, 18 మరియు 19 శతాబ్దంలో చాలామంది రచయితలు కూడా

వీటిని ఎక్కువగా ఉపయోగించారు. మధ్య ఆంగ్లం, తొలి ఆధునిక ఇంగ్లీషు ముగింపు వాటికి పదబంధ క్రియల వాడకం ప్రాచుర్యంలోకి ప్రవేశించింది. మొట్టమొదట 1564 లో మొదటి పదబంధ క్రియల నిఘంటువు తయారు చేయబడింది. అలాగే 1603 నుండి 1623 మధ్య కాలంలో షేక్స్పియర్ పదబంధ క్రియలను తన రచనలలో ఎక్కువగా ఉపయోగించాడు. షేక్స్పియర్ వల్ల పదబంధ క్రియలు కూడా ఎక్కువ ప్రాచుర్యం పొందాయి. అలాగే 1755 లో శామ్యుల్ జాన్సన్ తన నిఘంటువులో పదబంధ క్రియలను చేర్చాడు. అలా ఆధునిక ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియలను ఎక్కువగా ఉపయోగించటం మొదలయింది.

4. ఈ నాటి ఇంగ్లీషులో పదబంధ క్రియలు (1800 కీ.శ. ప్రస్తుతం): ఆధునిక ఆంగ్లంలో పదబంధ క్రియలు వాటి నిర్మాణాన్ని బట్టి, అవ్యయాల వ్యాప్తినిబట్టి వాటి నిర్వచనం మొదలైంది. ఈ నాటి ఇంగ్లీషులో ఒక క్రియకు ఒక అవ్యయం (ప్రార్థికల్) మాత్రమే జతచేరి ఉంటుంది.

ఉదా.: fix up' సరిచేయు (పరిష్కరించు), ఏర్పాటు చేయు, నిర్మించు
I would like to fix up a meeting with you
నీతో సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని అనుకుంటున్నాను.

He fixed up the Farewell place అతను వీడ్కోలు చోటును ఏర్పాటుచేశాడు. We tried to fix up a shelter మేము ఆశ్రయాన్ని కల్పించే ప్రయత్నం చేశాము:

ప్రస్తుతం బాగా వాడుకలో ఉన్న, 1823లో వచ్చిన నోవా వెబ్స్టర్ సంకలిత అమెరికన్ డిక్షనరీ ఆఫ్ ఇంగ్లీష్ లాంగ్వేజ్ అనే నిఘంటువు లో ఎన్నో పదబంధ క్రియలు ఊన్నాయి.

5. ఆధునిక ఇంగ్లీషు పదబంధ క్రియల వర్గీకరణ: ఆధునిక ఇంగ్లీషులోని పదబంధ క్రియలను వాటి నిర్మాణాన్ని అనుసరించి నాలుగు రకాలుగా విభజించవచ్చు.

అ. సకర్మక పదబంధ క్రియలు: సకర్మక పదబంధ క్రియా వాక్యాలలో వాడిన క్రియకు కర్మకారక కాంక్షార్థం ఉన్న వాటిని సకర్మక పదబంధ క్రియలు అంటారు.

ఉదా:
To turn off, ' ఆపివేయు, ఆర్పివేయు:

He turned off the engine, అతను ఇంజన్ ను ఆపివేశాడు:

He turned off the light. అతను లైట్ ను ఆర్పివేశాడు:

పై వాక్యాలలో turn of, అనే పదబంధ క్రియకు లైట్, ఇంజన్ అనేవి కర్మలుగా పని చేస్తాయి. సకర్మక పదబంధ క్రియలలో కర్మ లేకపోతే ఆ వాక్యం అసంపూర్ణం అవుతుంది.

ఆ. అకర్మక పదబంధ క్రియలు : అకర్మక పదబంధ క్రియా వాక్యంలో వాడిన క్రియకు కర్మకారక కాంక్షార్థం లేనివాటిని అకర్మక పదబంధ క్రియలు అంటారు.

1. wake up' నిద్ర లేచు

1l woke up just now నేను ఇప్పుడే నిద్ర లేచాను

2. get out, బయటికి వెళ్ళు

He said get out, అతను బయటికి వెళ్ళమన్నాడు:

పై రెండు వాక్యాలలో wake up అనే పదబంధ క్రియను

అనుపదించినప్పుడు తెలుగులో నిద్ర లేచు అనే అర్థం వస్తుంది. అలాగే get out అనే పదబంధ క్రియకు బయటికి వెళ్ళు అనే అర్థం వస్తుంది. కర్మ అవసరం లేదు. అకర్మక పదబంధ క్రియలలో కర్మ లేకపోయినా వాక్యం పూర్తవుతుంది.

ఇ. విడదీయదగిన పదబంధ క్రియలు : కొన్ని సకర్మక పదబంధ క్రియలలోని క్రియకూ అవ్యయానికి మధ్యలో నామవాచకం లేదా సర్వనామం వచ్చి చేరుతుంది. అలాంటివాటిని విడదీయదగిన పదబంధ క్రియలు అంటారు.

ఉదా. : catch up' పట్టుకొను
police picked me up at a bus stop.

పోలీస్ నన్ను బస్సు ఆపేచోట పట్టుకున్నాడు.

take away తీసుకువెళ్ళు

I took him away నేను అతనిని తీసుకు వెళ్ళాను

పై ఉదాహరణలలో చూపిన రెండు పదబంధ క్రియలనూ విడదీయదగిన పదబంధ క్రియలు అంటారు. వీటిలో క్రియకూ అవ్యయానికి మధ్య కర్మ (నామవాచకం, సర్వనామం) చేరుతుంది.

pick అనే క్రియకూ up అవ్యయానికి మధ్య సర్వనామం me చేరింది. అలాగే take అనే క్రియకూ away అనే అవ్యయానికి మధ్య సర్వనామం him చేరింది. అలా క్రియకూ, అవ్యయానికి మధ్య సర్వనామం చేరినప్పటికీ పదబంధ క్రియల అర్థంలో మార్పు రాకపోవడాన్ని గమనించాలి.

ఈ. విడదీయదగని పదబంధ క్రియలు : కొన్ని సకర్మక పదబంధ క్రియలలోని క్రియలను వాటి అవ్యయాలనుండి వేరుచేయలేము. క్రియకూ అవ్యయానికి మధ్యలో నామవాచకం, లేదా సర్వనామం చేరదు.

ఉదా. : shut up నోరుమూసుకో
get out బయటకు వెళ్ళు

పై ఉదాహరణలలో shut up, get out అనే రెండు పదబంధ క్రియలూ విడదీయదగని పదబంధ క్రియలకు చెందినవి. వీటిలో క్రియకూ అవ్యయానికి మధ్య కర్మ (నామవాచకం, సర్వనామం) చేరదు. కాబట్టి వీటిని వేరు చేయలేము. shut up, get out అనే క్రమంలో మాత్రమే ప్రయోగించగలం.

6. పదబంధ క్రియల ఉపయోగం :
ఇంగ్లీషును రెండవ భాషగా నేర్చుకొంటున్న విద్యార్థులు ఈ పదబంధ క్రియలను ఉపయోగించడంలో చాలా ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నారు. ఎందుకంటే ఒక పదబంధ క్రియకు ఒకటికంటే ఎక్కువ భిన్నమైన అర్థాలు ఉండటమూ, వాటిని సందర్భానుసారంగా గుర్తించడమూ అవసరం. ఈ ప్రక్రియను నేర్చుకోవడం కొంత ఇబ్బందికరమైనా, ఎక్కువ పరిశ్రమ, సమయం అవసరం.

రెండవ భాషగా ఇంగ్లీషును నేర్చుకొంటున్నవారు ఈ పదబంధ క్రియలను నేర్చుకుంటే వారిలో ఆంగ్లం మాట్లాడే నైపుణ్యం పెరుగుతుంది, అలాగే రాసే నైపుణ్యం కూడా పెరుగుతుంది. ఎవరైనా వారి ఆంగ్ల ప్రావీణ్యాన్ని పెంచుకోవాలి అనుకుంటే

ఖచ్చితంగా ఈ పదబంధ క్రియలను నేర్చుకోవాలి. ఇప్పుడు వార్తామాధ్యమాలలోనూ సామాజిక మాధ్యమాలలోనూ అన్ని అంతర్జాల వ్యవస్థలలోనూ వినోద మాధ్యమాలలోనూ పదబంధ క్రియలను చాలా విరివిగా వాడుతున్నారు.

7. అనువాదంలో పదబంధ క్రియల ప్రాముఖ్యం :

పదబంధ క్రియలను ఆంగ్లం నుంచి ఇతర భారతీయ భాషలకు అనువాదం చేయటం చాలా సవాలతో కూడుకున్న పని. ఎందుకంటే పదబంధ క్రియలు మరే ఇతర భారతీయ భాషలలోనూ లేవు, అలాగే ఈ పదబంధ క్రియలను తెలుగులోకి అనువాదం చేయటం కూడా చాలా కష్టం. ఈ పదబంధ క్రియలకు తెలుగులో సమానార్థక నిఘంటువులు అందుబాటులో లేకపోవటం ఒక సమస్య. వాటిని తెలుగు భాషలోకి అనువదించాలంటే మొదటిగా తెలుగు భాషలలో వాటికి సరైన సమానార్థకాలనూ వాటిని వాడుతూ సమాంతర తెలుగు వాక్యాలనూ ఇవ్వాల్సింది ఉంది. అందుకే పదబంధ క్రియలపై మరి కొంత పరిశోధన జరగాలి.

మూల భాష నుండి లక్ష్య భాషకు అనువాదం చేస్తున్నప్పుడు క్రియ, అవ్యయం ఈ రెండూ వాటి ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉన్నాయా లేక ఏదైనా ఒకటే పదం మాత్రమే ప్రాముఖ్యత కలిగి ఉన్నదా, లేక ఈ రెండు పదాలకు సంబంధించిన అర్థాలు కాకుండా ఇంకా వేరే అర్థాలు రావటం జరిగిందా అనేది గుర్తించటం చాలా అవసరం అని గమనించవచ్చు.

ఆంగ్ల భాష అభ్యాసంలో పదబంధ క్రియలను నేర్చుకోవడం చాలా కష్టంగా పరిగణించబడింది, అధునాతన సాంకేతికత ఉన్నప్పటికీ కూడా అభ్యాసకులకు పదబంధ క్రియలు నేర్చుకోవడంలో ఇబ్బందికి చాలా కారణాలు కనిపిస్తున్నాయి. వాటి నిర్మాణం, స్వభావం పనితీరుతో అనుబంధించబడిన అనేక అంశాల కారణం. ఇందులో నిర్మాణాత్మక లక్షణం, వ్యాకరణ లక్షణాలు, ప్రముఖమైనవి.

ఉదా: get off విడిచి వెళ్ళు, వదిలి పో, తొలగి పో. I told them to get off the university playing fields. విశ్వవిద్యాలయ ఆట స్థలాలను విడిచి వెళ్ళమని నేను వారికి చెప్పాను. He come back from the war అతను యుద్ధం నుండి తిరిగి వచ్చాడు.

8. ముగింపు:

నేడు పదబంధ క్రియలు ఆంగ్లభాష అభ్యాసంలోనూ, బోధనలోనూ రచనలోనూ ముఖ్య భూమికను పోషిస్తున్నాయి. 21వ శతాబ్దంలో ఆక్స్ఫర్డ్, కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్సిటీ వారు పదబంధ క్రియల నిఘంటువులను తయారు చేశారు. ఇవి మార్కెట్లో విరివిగా లభిస్తున్నాయి ప్రజలు వారి ఆంగ్ల భాషా నైపుణ్యాన్ని మెరుగుపరుచుకోవటానికి పదబంధ క్రియలను నేర్చుకుంటున్నారు అలాగే వాటిని వాడుతున్నారు.

ఇంగ్లీషు భాషలో పదబంధ క్రియలు చాలా సాధారణమైనవైనా వివిధ రకాల అర్థాలను వ్యక్తీకరించడానికి ఉపయోగపడతాయి. వాటి తెలుగు సమానార్థకాలను నేర్చుకోవడం

ద్వారా, ఇంగ్లీష్ భాషను మరింత లోతుగా అర్థం చేసుకోవడానికి ఉపయోగించడానికి సహాయపడతాయి.

పదబంధ క్రియలను నేర్చుకోవడం ద్వారా ఇంగ్లీష్ నైపుణ్యతను మెరుగుపరుచుకోవడానికి, ఇంగ్లీష్ మాట్లాడే వారితో మరింత స్పష్టంగా సమర్థవంతంగా సంభాషించడానికి సహాయపడుతుంది. కాబట్టి, పదబంధ క్రియలను నేర్చుకోవడానికి వాటిని రోజువారీ సంభాషణలో ఉపయోగించడం చాలా అవసరం.

ఉపయుక్త గ్రంథాలు:

ఎమ్మానియేల్ బాబు. కె. 2023. ఎ కాంప్రెహెన్సివ్ స్టడీ ఆఫ్ ఫ్రేజల్ వెర్బ్స్ ఇన్ ఇంగ్లీష్ అండ్ దెయర్ కరిస్పాండెన్స్ ఇన్ తెలుగు: ఎ మషీన్ ట్రాన్స్లేషన్ పర్ స్పెక్టివ్ (అన్-పబ్లిష్డ్ డాక్టోరల్ థీసిస్). యూనివర్సిటీ ఆఫ్ హైదరాబాద్.
 ఫ్రేజర్, బి. 1976. ద వర్బ్-పార్టికల్ కాంటినెషన్ ఇన్ ఇంగ్లీష్. న్యూ యార్క్: అకడేమిక్ ప్రెస్.
 గంజి, ఎమ్. 2011. ద బేస్ట్ వే టు టీచ్ ఫ్రేజల్ వర్బ్స్: ట్రాన్స్లేషన్, సెన్సెన్సిటివ్ కాన్టెక్స్టులైజేషన్ ఆర్ మెటాఫారికల్ కాన్సెప్టులైజేషన్? థియరీ అండ్ ప్రాఅక్టిస్ ఇన్ లాంగ్వేజ్ స్టడీస్, 1.11.

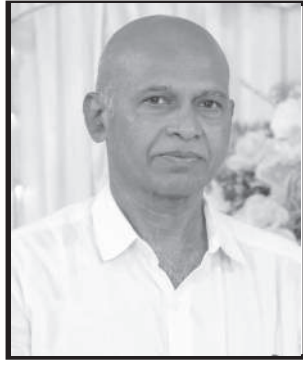
-రచయిత సోషల్ టెక్ రీసెర్చి ఫౌండేషన్లో భాషా పరిశోధకుడు.

హైదరాబాద్ విశ్వవిద్యాలయానికి ప్రపంచ స్థాయి గుర్తింపు

ఏడు సబ్జెక్టుల్లో అత్యుత్తమ ర్యాంకులు, క్యూఎస్ వరల్డ్ యూనివర్సిటీ ర్యాంకులు - 2024 విడుదల

హైదరాబాద్ కేంద్ర విశ్వవిద్యాలయం(హెచ్. సీ. యూ.) ప్రపంచ స్థాయి గుర్తింపు పొందింది. ఏడు విషయాలలో మంచి ర్యాంకులు పొందింది. అందులో కళా-మానవీయ విభాగంలో ప్రపంచ స్థాయిలో 101-120 ర్యాంక్ దక్కింది. ప్రపంచ ఉన్నత విద్యా విశ్లేషణ సంస్థ క్యూఎస్ (క్వాల్సిరెల్లి సైమండ్స్ సంస్థ) తాజాగా ప్రపంచ విశ్వవిద్యాలయాల ర్యాంకింగ్స్-2024ను బుధవారం విడుదల చేసింది. ఇందులో హెచ్.సీ.యూ.లో జీవవిజ్ఞానం, రసాయనశాస్త్రం, ఆర్థికశాస్త్రం, ఆంగ్ల సాహిత్యం, భాషాశాస్త్రం, ప్రదర్శన కళలు, భౌతికశాస్త్రాలకు ర్యాంకింగ్ లభించింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 95 దేశాల్లోని 1,500కుపైగా విశ్వ విద్యాలయాలకు చెందిన 16,400 మందికిపైగా విద్యార్థులతో సర్వే చేసి ఈ ర్యాంకులను ఖరారు చేసినట్లు క్యూఎస్ ఉన్నత విద్యా విశ్లేషణ సంస్థ తెలిపింది. ఈ సందర్భంలో. క్యూఎస్ వరల్డ్ ర్యాంకింగ్స్-2024లో తమ విశ్వవిద్యాలయానికి మంచి గుర్తింపు రావడం సంతోషకరమని హెచ్.సీ.యూ. చైన్-చాన్సలర్ ప్రొఫెసర్ బీ.జే. రావు పేర్కొన్నారు.

బుద్ధీస్థు దేవన చంద్రశేఖర్ నిర్వాణం

ప్రముఖ బౌద్ధ రచయిత, అధ్యయనశీలి, థేరవాది, బౌద్ధ ధర్మ ప్రబోధకుడు, దేవన చంద్రశేఖరరావు (వేటపాలెం చంద్రశేఖర్ గా సుపరిచితుడు) మార్చి 24వ తేదీన వేకువ జామున హైదరాబాదులో నిర్వాణ మయ్యారు. గుంటూరులో పాలిటెక్నిక్ డిప్లొమా పూర్తి చేసి రాడికల్ విద్యార్థి సంఘం

(ఆర్ఎస్ఓయూ) లో పూర్తి కాలం కార్యకర్తగా నెల్లూరులో మొదటి దశలో (1980-83) విద్యార్థి ఉద్యమ బాధ్యతలను నిర్వహించి ఆ తర్వాత పీపుల్స్ వార్ పార్టీ సెంట్రల్ ఆర్గనైజర్ (సీఓ)గా (1983-87) పనిచేశారు. వ్యక్తిగత కారణాల రీత్యా ఉద్యమం నుంచి బయటకు వచ్చిన చంద్ర 90లలో బుద్ధీస్థుగా మారాడు. బుద్ధీస్థు మార్గంపై (ముఖ్యంగా థేరవాద) అనేక రచనలు, అనువాదాలు చేశాడు. ఆయన బోధించే విషయాన్ని తుచ తప్పకుండా ఆచరించే ధీరోదాత్తుడు. ఉపాధ్యాయుడుగా పనిచేస్తూ, విద్యారంగం గురించి లోతుగా అధ్యయనం చేశారు. సహజ విద్య, నియత విద్యల మధ్య గల వ్యత్యాసాన్ని గుర్తించి, సహజ విద్య గొప్పతనాన్ని విస్తృతంగా ప్రచారం చేశారు. తన ఇద్దరు పిల్లల్ని సైతం సహజవిద్య మార్గంలో నడిపించి, సామాజిక మానవులుగా తీర్చిదిద్దారు. ఇటీవలే మరణించిన ఆయన సహచరి పార్వతి కళ్ళనూ, దేహాన్నీ వైద్యశాలకు అప్పజ్ఞెదమే కాదు, తన భౌతిక కాయాన్ని కూడా సామాజిక అవసరాల కోసం వైద్యకళాశాలకు అప్పగించాలని తన పిల్లలతో చెప్పేవారు. బతికినంతకాలం ఈ దోపిడీ వ్యవస్థకు ప్రత్యామ్నాయ వ్యవస్థ గురించే ఆలోచిస్తూ, ఆచరిస్తూ గడిపాడు. అనారోగ్యం పాలై శరీరం పెద్దగా సహకరించకపోయినా పట్టుదలతో తాను ఎంచుకున్న సామాజిక కార్యక్రమాల్లో చురుకుగా పాల్గొనేవారు. ఉద్యమ నాయకుడు, తదనంతరం బుద్ధీస్థుగా పరిణమించిన చంద్రశేఖర్ నిష్క్రమణ ఆయన మిత్రులకే కాదు, బౌద్ధ సాహిత్య ప్రచారానికి, అనువాద సాహిత్య కళకూ తీరని నష్టం అని చెప్పాలి.

ఆకస్మిక ఘటన ఎలా జరిగింది? మార్చి 24 ఉదయం 8-45 నుంచి 9-00 గంటల మధ్య యూనివర్సిటీ గెస్ట్ హౌస్ మిత్రులతో మాట్లాడుతూ (అడ్వకేట్ సామ్రాట్ వేణు, డాక్టర్ సత్తయ్య) బెడ్ మీద కూర్చున్న వ్యక్తి అకస్మాత్తుగా కుప్పకూలిపోయారు. ఆ సమయంలో డాక్టర్ సత్తయ్య గారు సిపిఆర్ గట్టిగా చేస్తూ వెంటనే దుర్గాబాయి దేశముఖ్ ఆస్పత్రిలో చేర్చారు. కానీ అక్కడి డాక్టర్లు అప్పటికే తుదిశ్వాస విడిచినట్లుగా నిర్ధారించారు. దుర్గాబాయి

దేశముఖ్ ఆస్పత్రి నుంచి అంబులెన్స్ లో వారి సొంత గ్రామం వేటపాలెంకు తరిలించారు. ఆయన ఆ మరుసటి రోజున ఆయన పార్థివ దేహాన్ని ఆయన కోరిక మేరకు బందరులోని వైద్యకళాశాలకు అప్పగించారు. వందలాది మంది ఆయన అభిమానులు, బౌద్ధులు ఆయనకు ఘనంగా నివాళులర్పించారు.

ఆయన రచనలు: 1. బుద్ధధర్మ సారం పి. లక్ష్మీనరసు (ఆంగ్ల మూలం) అనువాదం, పీకాక్ క్లాసిక్స్ (140 పుటలు), 2. కాలామసుత్తం - బుద్ధుని జ్ఞాన సిద్ధాంత సూచిక - అనువాదం, వ్యాఖ్యానం పీకాక్ క్లాసిక్స్ - (30 పుటలు), 3. బుద్ధుని బోధనలపై విమర్శల పరామర్శ (రంగనాయకమ్మ) రంగనాయకమ్మగారు వెల్లడించిన విమర్శల పరామర్శ - ధర్మదీపం ఫౌండేషన్ 4. బుద్ధుని సొంత మాటల్లో నైతిక జీవనం - కూర్పు, అనువాదం పరిచయం - (40పుటలు), 5. ధర్మావరణం - మనిషి మనుగడకు పర్యావరణ, జీవావరణాలు ఎంత అవసరమో, మనిషి మనిషిగా జీవించడానికి ధర్మావరణం అంతే అవసరమని చెబుతుంది పుస్తకం - సంఘమిత్ర ప్రచురణలు 6. బుద్ధవచన ప్రామాణికత - సంఘమిత్ర ప్రచురణలు 7. అంబేద్కర్ కులనిర్మూలన తాజా అనువాదం, పీకాక్ క్లాసిక్స్.

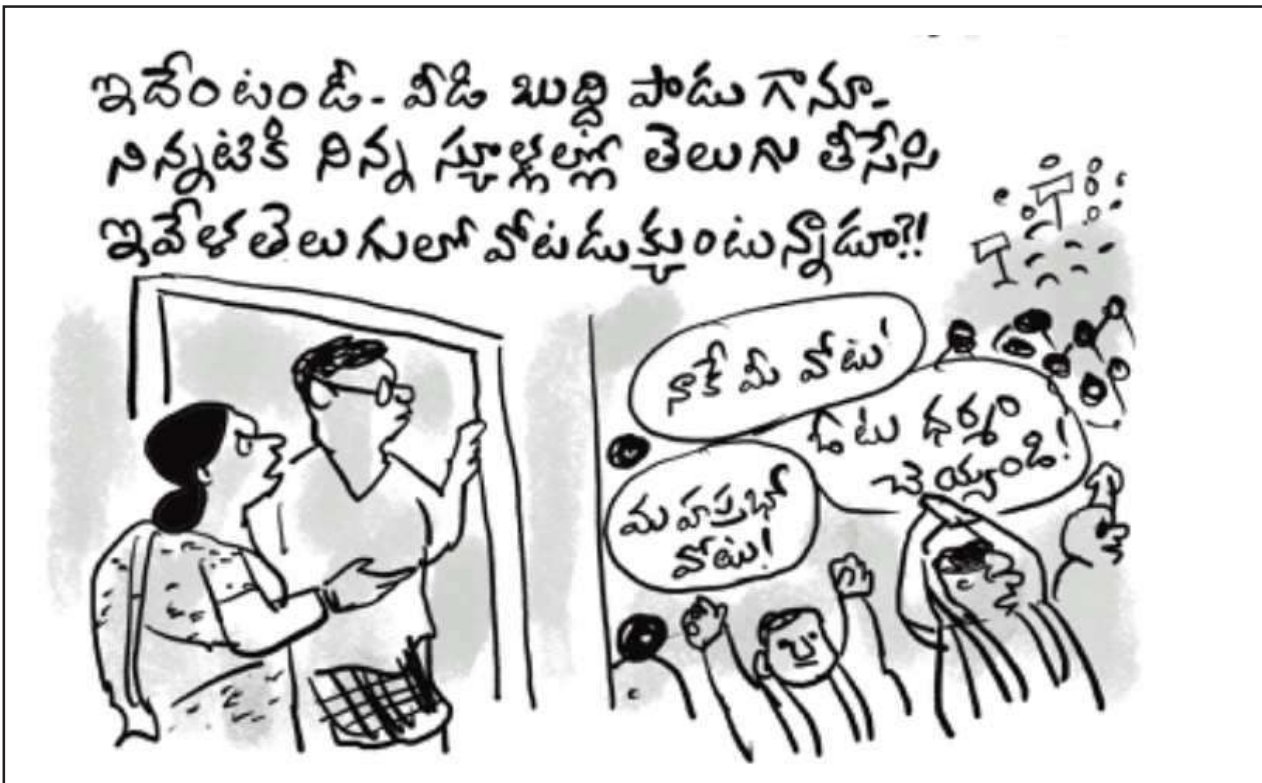
బౌద్ధ ధర్మం మూల గ్రంథాల అధ్యయనంపై ఆయన ఆసక్తి పెంచుకున్నారు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే మార్క్సిస్టులుగా ఉంటూ బౌద్ధ ధర్మాన్ని, బౌద్ధ సిద్ధాంతాన్ని అధ్యయనం చేయకపోవడం ద్వారా భారతీయ కమ్యూనిస్టు నష్టపోయిందే ఎక్కువ అనే అభిప్రాయంతో ఆయన బౌద్ధ సిద్ధాంతాన్ని విస్తృతంగా అధ్యయనం చేయడమే కాదు, పాలీ భాషలో ఏళ్ళ క్రితం నాటి బౌద్ధ జ్ఞాన సిద్ధాంతాన్ని బోధించే కాలామసుత్తం అనే ఒక ముఖ్య ఉపదేశాన్ని తెలుగు పాఠకులకు అందించారు. గౌతమ బుద్ధునితో కాలామ అనే తెగకు చెందిన ప్రజలు జరిపిన సంభాషణ కాలామసుత్తం అనే పేరుతో ప్రసిద్ధి చెందింది. సుమారు 2500 ఏళ్ళ క్రితం పాలి భాషలో రూపొందిన ఈ ఉపదేశం- అన్వేషణ- పరిశీలన, స్వయం నిర్ణయం, మానవహితం అనే వాటిని నొక్కి చెబుతూ ఆధునిక భావాలు కలవారిని సైతం ఆకట్టుకుంటుంది. పాలి భాషలోని కాలామసుత్తం పూర్తి పాఠాన్ని తెలుగు లిపిలో (పాలి భాషకు సొంత లిపి లేదు) ఇస్తూనే దీని సరసన తెలుగు అనువాదాన్ని కూడా అందించారాయన. కేవలం 30 పుటల ఈ పుస్తకం వైవిధ్యం, వైరుధ్యాలతో కూడి పరస్పరం సంఘర్షించే వివిధ ఆధ్యాత్మిక లౌకిక తాత్విక చింతనలను వివేకవంతంగా పరిశీలించి వాటిపై సరైన నిర్ణయానికి రావడానికి ఒక ఆచరణాత్మక ప్రాతిపదికన ఉపదేశాన్ని అందిస్తుందని రచయిత ముందుమాటలో చెప్పారు. బౌద్ధ ధర్మానికి సంబంధించి ఆయన రాసిన ఎన్నో చిరు పుస్తకాలను పీకాక్ క్లాసిక్స్, ధర్మదీపం ఫౌండేషన్, సంఘమిత్ర ప్రచురణలుగా తెలుగు పాఠకులకు పరిచయం చేశారు.

బౌద్ధ ధర్మం పట్ల బౌద్ధ సాహిత్యం పట్ల ప్రపంచవ్యాప్తంగా పెరుగుతున్న ఆసక్తి, అధ్యయనం, రచనల సమిష్టి కృషిలో చంద్రశేఖర్ ఒకరుగా నిలుస్తారు. ఈ సందర్భంగా బౌద్ధ మతాన్ని దేశం నుంచి పారదోలి భారతదేశం తనకు తానుగా ఆత్మహత్య చేసుకుందని నూట పాతికేళ్ళ క్రితమే గురజాడ అప్పారావు చేసిన వ్యాఖ్యానాన్ని ఇక్కడ మరోసారి గుర్తుచేసుకుందాం.

చివరగా, ఆయన అనువదించిన డాక్టర్ బి.ఆర్. అంబేద్కర్ రచన 'కుల నిర్మూలన' అనే తెలుగు పుస్తకావిష్కరణను రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా నిర్వహించేందుకు ప్రణాళికలు సిద్ధం చేసుకుంటున్న తరుణంలో నిర్మాణం పొందారు. 1930లలో జాతీయ రాజకీయ యవనికపై సంచలనం రేపిన ఈ గ్రంథాన్ని 1968లో బోయి భీమన్న తొలిసారి తెలుగులోకి అనువదించారు. ఒక ప్రసిద్ధ అనువాదం చలామణిలో ఉండగా, మరో అనువాదం ఎందుకు? అనే ప్రశ్నకు చంద్రశేఖర్ ఇలా సమాధానం ఇచ్చారు: 1. మూల రచనలోని కొన్ని భాగాలను అనువదించటంలో భీమన్నగారు స్వేచ్ఛగా వ్యవహరించినట్లు కనిపిస్తుంది. డాక్టర్ అంబేద్కర్ రచన కుల వ్యవస్థ గురించి రాసిన ఒక పరిశోధనా పత్రం అనుకుంటే, దానిలో వెలిబుచ్చిన భావాలను, ఆయన ఉద్దేశించిన అర్థంలో మరింత కచ్చితంగా వెల్లడించటం అవసరం. 2. మొదటి అనువాదం వెలువడి 50 ఏళ్ళు దాటాయి. కనుక, ఈనాటి పాఠకులకు అనువైన భాషలో దీన్ని అందించటం మరొక అవసరంగా కనిపించింది. 3. డాక్టర్ అంబేద్కర్ తన ఉపన్యాసాన్ని 26 భాగాలుగా విభజించారు. కానీ వాటికి ఉపశీర్షికలు లేవు. భీమన్న గారి అనువాదంలో ఉపశీర్షికలు ఉన్నాయి. అవి ఆయా భాగాల్లోని విషయాలకు తగినవిగా లేవని భావించాము. కనుక, ఈ అనువాదంలో 26 భాగాలకు కొత్త శీర్షికలు

పెట్టడం జరిగింది. 4. మూల రచన ఒక ఉపన్యాస పాఠం కనుక, దానిలో పేరాల విభజన లేదు. అధ్యయన సౌకర్యం కోసం, కొత్త అనువాదంలో పేరాల విభజన చేసి, పేరాలకు చివర బ్రాకెట్లలో వరుస సంఖ్యలను చేర్చాము. 5. మూల రచనలో డాక్టర్ అంబేద్కర్ అనేక చారిత్రక ఘటనలు, సిద్ధాంతాలు, రచనలు, వ్యక్తుల గురించి ఉటంకించారు. కనుక, ఈనాటి పాఠకులకు వీటికి సంబంధించిన వివరణలు అందించటం అవసరం అనిపించింది.

డెమోక్రటిక్ టీచర్స్ ఫెడరేషన్ రజతోత్సవాల సందర్భంగా ఏర్పాటు చేసిన కార్యక్రమంలో 'సహజ విద్య - నియత విద్య' అనే అంశంపై ఆయన ఉపన్యాసం ఆలోచనలను రేకెత్తించే విధంగా ఉంది. ప్రత్యామ్నాయ విద్యావిధానంపై ఆయన వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలు, సూచించిన పరిష్కారాలు అత్యంత విలువైనవి. ఈ అంశంపై ఆయన ఆ సంస్థ మాసపత్రికలో వరసగా ప్రాతిపదిక వ్యాసాలను రాస్తానని కూడా మాటిచ్చారు. ఢేరవాద ధర్మపథంలో సాగే చంద్రశేఖరును కొందరు వ్యతిరేకులు దేవతత్వడిగా అభివర్ణించడాన్ని కూడా లెక్కచేయకుండా, అత్యంత స్థితప్రజ్ఞతతో బౌద్ధ బోధనలను ఆయన కొనసాగించారు. ఆయన నిర్మాణం బౌద్ధ సాహిత్యానికి, అనువాద రచనా ప్రక్రియకు తీవ్ర నష్టం వాటిల్లింది. బౌద్ధ సాహిత్యాన్ని కమర్షియల్ చేసి వాణిజ్యపరంగా పుస్తకాలు అమ్ముకుంటున్న వారిదే రాజ్యంగా ఉంటున్న ప్రస్తుత తరుణంలో ఢేరవాద బౌద్ధ ధర్మ సారాన్ని మనసావాచా ఆచరిస్తూ, ప్రచారం చేస్తూ జీవించడం చాలా కష్టం. చంద్రశేఖర్ వంటి ఒక ఆలోచనాధార ఇంత త్వరగా దూరమవడం తెలుగు సమాజానికి తీరని నష్టం.

'మంచి పుస్తకం' 20 ఏళ్ళ ప్రస్థానం,

పసి హృదయాలకు పుస్తకాలను అలవాటు చేస్తూ, తెలుగు సాహిత్యానికి బాటలు వేస్తూ ...

మంచి పుస్తకం పసి మనసులకు పుస్తకాలను చదివే అలవాటును నేర్పే ఒక మంచి ప్రచురణ సంస్థ. 2004లో ఏర్పాటైన ఈ బాలల ప్రచురణాలయం తెలుగు సాహిత్య రంగంలో తనకంటూ ఓ ప్రత్యేక స్థానాన్ని సంపాదించుకుంది. వారు 20 అద్భుతమైన సంవత్సరాలు జరుపుకుంటున్న ఈ తరుణంలో, మంచిపుస్తకం తెలుగు భాషపై ప్రేమను పెంపొందించడానికి చేసిన కృషిని, మక్కువ గల పాఠకుల తరాన్ని పెంపొందించడానికి చేస్తున్న అచంచలమైన నిబద్ధతను మెచ్చుకోవాల్సిందే.

మంచి పుస్తకం ప్రపంచంలోకి అడుగు పెట్టడం అంటే పిల్లల కథల నిధిలోకి ప్రవేశించినట్లే. వారి పుస్తకాల అరలు విభిన్నమైన పిల్లల పుస్తకాల సేకరణతో నిండి ఉండి, ఆసక్తిని రేకెత్తించేలా, సృజనాత్మక ఊహలను రగిలించేలా, ముఖ్యంగా, తెలుగు భాషపై ప్రేమను కలిగించేలా చిన్నవిగా రూపొందించబడి ఉంటాయి. పసిపిల్లల కోసం ఆకర్షించే చిత్ర కథల నుండి టీనేజర్ల కోసం ఆలోచింపజేసే నవలల వరకు, మంచి పుస్తకం ప్రతి వయస్సు వారికి ప్రతి పఠన స్థాయి వారికి తగిన పుస్తకాలను అందిస్తుంది.

ఇంగ్లీషు భాష ఆధిపత్యం ఎక్కువగా ఉన్న నేటి ప్రపంచంలో, తెలుగును కాపాడుకోవడం, ప్రోత్సహించడం ద్వారా వాటి ప్రాముఖ్యతను మంచి పుస్తకం సాటి పిల్లల పుస్తకాల ప్రచురణకర్తలకు చేతల్లో చూపిస్తోంది. వారి పుస్తకాలు కేవలం అనువాదాలు మాత్రమే కాదు, తెలుగు సంస్కృతి, జానపద కథలూ చరిత్రనుంచీ అనలైన కథనాలూ అనునరణలు సైతం మంచిపుస్తకంవారి పుస్తకాలలో మనకు కనిపిస్తాయి. ఈ అంశాలను ఆకర్షణీయమైన కథలుగా నేయడం ద్వారా, చిన్నపిల్లలకు వారి వారసత్వంతో ముడిపడేలా పిల్లలు వారి మాతృభాష పట్ల గర్వాన్ని, గౌరవాన్ని అలవర్చుకునేలా మంచిపుస్తకం పని చేస్తోంది.

పిల్లలకి నాణ్యమైన సాహిత్యం అందుబాటులోకి రావడానికి ఆర్థిక పరిమితులు అడ్డుకాకూడదని మంచి పుస్తకం నమ్ముతోంది. వారు తమ పుస్తకాలను అందుబాటు ధరలో అందించడానికి అంకితభావంతో ఉన్నట్లు అనిపిస్తుంది, నేపథ్యంతో సంబంధం లేకుండా ప్రతి పిల్లవాడికీ సాహిత్య సహవాసం చేయడానికి అవకాశం

ఉంటుంది. ఈ నిబద్ధత తెలుగు సాహిత్యాన్ని విస్తృతం చేయడమే కాకుండా జ్ఞానాన్ని ప్రజాస్వామ్యం చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది. మంచిపుస్తకం పుస్తకాలు అందరికీ అందుబాటు ధరలలో ఉంటాయి.

మంచి పుస్తకం నిర్వాహకులు కొనరాజు సురేశ్ గారి మాటల్లో - "మంచిపుస్తకం బ్రస్టాగా రిజిస్టరు అయి 20 సంవత్సరాలు పూర్తి అవుతున్నాయి. అయితే దీని వెనక మరో 15 సంవత్సరాల కృషి ఉంది. తెలుగులో పిల్లల పుస్తకాల కోసం ప్రత్యేక సంస్థగా 1990లో బాలసాహితి ఏర్పడినప్పుడు మంచి పుస్తకంకు పునాదులు ఏర్పడ్డాయి. జీవనోపాధి కోసం చేసే పనులు అన్ని సందర్భాలలో మనకి నచ్చాలని లేదు, కానీ చెయ్యక తప్పదు. అయితే, మనకి ఇష్టమైన పనులకోసం కచ్చితంగా ప్రతి ఒక్కరూ సమయం కేటాయించాలి. ఇలాంటి పనులలో పుస్తకాలను పాఠకుల దగ్గరకి చేరవేయటం ఒకటి. మిత్రులు విజయేంద్ర, ఉషా రావ్, శైలజలు 'సరదాగా పుస్తకాల అమ్మకం' అన్న ఒక చిన్న పుస్తకం రాశారు. దీని సూర్తిగా పుస్తక ప్రచురణ సంస్థను విర్వహించటమే కాకుండా వివిధ అంశాలలో పుస్తకాల జాబితా తయారు చేయటం, ప్రచురణకర్తల వివరాలు పొందుపరచటం వంటివి ఎప్పటి నుంచో చేస్తున్నారు.

వాసన్ అనే స్వచ్ఛంద సంస్థలో పని చేస్తున్నప్పుడు ఉద్యోగస్థులకు వాళ్ళకి ఇష్టమైన పనులు చేపట్టటానికి అవకాశం ఇచ్చేవారు. ఆ విధంగా మంచి పుస్తకం మొదటి అయిదు సంవత్సరాలు కేరాఫ్ వాసన్ గా ఉండేది. మంచి పుస్తకం ఒక అంకురం (స్టార్టప్) అనుకుంటే, దాని 'పొదుగుడు' (ఇన్ క్యుబేషన్) అంతా వాసన్ సంస్థలో జరిగింది. ఆ విధంగా బాలసాహితి బుక్ బ్రస్టాకి కొనసాగింపే మంచి పుస్తకం. మంచి పుస్తకం లక్ష్యాలు, ఉద్దేశ్యాలు : మొదటిది, పిల్లల్లో పఠన సామర్థ్యాన్ని పెంచటం- రెండవది వాళ్ళల్లో పఠనాసక్తిని, అంటే పుస్తకాల పట్ల ప్రేమని పెంచటం. బాగాచదవగలిగి, పుస్తకాల పట్ల ప్రేమ ఏర్పడితే చదవటానికి చాలా పుస్తకాలు ఉన్నాయని, ఏం చదవాలో ఎంచుకునే పనిని వ్యక్తులకు వదిలెయ్యాలని మంచి పుస్తకం ఆభిప్రాయం.

పిల్లల కోసం రకరకాల సాహిత్య ప్రక్రియలలో (జానరల్ లో) పుస్తకాలే కాకుండా ఉపాధ్యాయులకూ, తల్లిదండ్రులకూ కూడా ఉపయోగ పడే పుస్తకాలను మంచి పుస్తకం ప్రచురిస్తోంది. అలాగే పర్యవేంట్ గ్రీన్ అనే ఇంప్రింట్ సిరీస్ కింద వ్యవసాయం, విద్యలలో ప్రత్యామ్నాయాలకు సంబంధించి ఇంగ్లీషు, తెలుగులలో పుస్తకాలను ప్రచురిస్తోంది.

మంచి పుస్తకం ప్రచురణకర్త గానే కాకుండా పంపిణీదారుగా కూడా ఉంది. ఏ సమయం లోనైనా 400-450 పుస్తకాల నుంచి ఎంపిక చేసుకోవటానికి కొనుగోలుదారులకు అవకాశం

ఉంటుంది. అంతేకాదు, పుస్తకాల అమ్మకం కంటే పుస్తక ప్రదర్శనలలో, ఆఫీసులో పుస్తకాల గురించి మట్లాడటం ఒక ప్రధానమైన అంశంగా ఉంటుంది. పుస్తక ప్రదర్శనలలో తల్లిదండ్రులు, టీచర్లతో మాట్లాడటానికి వాలంటీర్లు ఉంటారు. ఇన్నేళ్ళ కృషిలో మంచి పుస్తకం సంస్థలో పిల్లల పుస్తకాలు బాగుంటాయన్న గుర్తింపు వచ్చింది. ఒకరికి ఒకరు ఈ విషయం చెబుతూ ఉండటం వల్ల మంచి పుస్తకం ఆదరణ పెరుగుతోంది. ఏ రకమైన ఆర్థిక ఇబ్బందులూ లేకుండా నడుస్తున్న ట్రస్ట్లలో మంచి పుస్తకం ఒకటి. ఇది మంచిపుస్తకం సాధించిన విజయం.

2002లో మొదటిసారి 'పుస్తకాలతో స్నేహం' అన్న పేరుతో హైదరాబాదు పుస్తక ప్రదర్శనలో మంచి పుస్తకం పాల్గొంది. అప్పుడు ప్రచురణకర్తల నుంచి ఆరు వందలకు పైచిలుకు పిల్లల పుస్తకాలను సేకరించి, అమ్మకానికి ఉంచారు. అప్పటికీ ఇప్పటికీ తెలుగులో పిల్లల పుస్తకాలకు ఒక రకంగా డిమాండు పెరిగింది, పిల్లల పుస్తకాల సంఖ్య కూడా గణనీయంగా పెరిగింది.

మంచి పుస్తకం నేల విడిచి సాము ఎప్పుడూ చెయ్యలేదు. దీని విజయం వెనక ఎందరిదో కృషి, సహకారం ఉన్నాయి. అనువాదకులు, చిత్రకారులు ఉచితంగా, పెద్దగా డబ్బులు తీసుకోకుండా పనులు చేసి పెట్టారు. విజ్ఞాన ప్రచురణలు (అప్పట్లో జన విజ్ఞాన వేదిక ప్రచురణల విభాగం కలిసి మంచిపుస్తకం జాయింట్ పబ్లికేషన్స్ చేపట్టింది (సుమారు వంద పుస్తకాల దాకా ఇలా ప్రచురించి ఉంటుంది). ఉద్దేశ్యాలను ముందుకు తీసుకుని వెళ్ళటానికి సాధ్యమైన సందర్భాలలో ఇతరులతో కలిసి పని చెయ్యటానికి మంచి పుస్తకం ఎప్పుడూ వెనకాడలేదు. 2008లో ఎం. వి. ఫౌండేషన్ చేపట్టిన విద్యా ప్రమాణాల మెరుగుదల ప్రాజెక్టులో లైబ్రరీ పార్ట్నర్గా మంచి పుస్తకాన్ని ఎంచుకుంది. ఇది సంస్థకి బలమైన పునాదిని వేసింది. అప్పటి నుంచి డా. రెడ్డిస్ ఫౌండేషన్, బ్రెడ్ సొసైటీ, రూంటురీడ్, వందేమాతరం ఫౌండేషన్, శిక్షణా ఫౌండేషన్, యునిసెఫ్, తానా సొసైటీ, అనేక ఎన్.ఆర్. ఐ. ఫౌండేషన్ల కౌతుకులు కూడా పెద్ద ఎత్తున పుస్తకాలను కొని స్కూళ్ళకు సరఫరా చేస్తున్నారు. ప్రభుత్వ సంస్థల నుంచి కొనుగోళ్ళు ఉన్న సంవత్సరం ఒక పెద్ద ఆసరాగా ఉండేది. పిల్లలతో పుస్తకాలు చదివించే వికాస విద్యావనం, విశ్వభారతి, అభ్యాస, శ్రీ వెంటేజర్ బాల కుటీర్ వంటి పాఠశాలలు కూడా ఎంతో స్ఫూర్తిని ఇస్తూ ఉంటాయి.

మంచి పుస్తకం విజయం వెనక ఇలా ఎందరో ఉన్నారు. అన్ని రకాల విషయాలు కలిపి మంచి పుస్తకం ఇప్పటివరకు దాదాపు అయిదు వందల పుస్తకాలు ప్రచురించింది. మంచి పుస్తకం లక్ష్యాలకి అనుగుణంగా పిల్లలు తెలుగు నేర్చుకోటానికి, పుస్తకాల పట్ల ప్రేమ కలగటానికి దోహదం చేసేలా కథల ఎంపిక జరుగుతుంది. పిల్లల కోసం కథలు అంటే నీతి కథలే అని బలంగా పాతుకుపోయి ఉంది. ఈ రకమైన నీతి కథల వల్ల పిల్లలకు ఎలాంటి ప్రయోజనం ఉండదని మంచిపుస్తకం నిర్వాహకులు నమ్ముతారు. సమయస్ఫూర్తి, సృజనాత్మకత కథలలో చెపితే రావు, పిల్లల్లో స్వతంత్ర ఆలోచనని ప్రోత్సహిస్తే వస్తాయి. *morals are caught not taught* అన్న గట్టి అభిప్రాయంతో మంచి పుస్తకం పని చేస్తోంది.

మంచి పుస్తకం ప్రచురించే పుస్తకాల జాబితాలో విషయం, వయస్సు అన్న రెండు వివరాలు ఉంటాయి. చిన్న పిల్లలు పుస్తకాలకు ఆకర్షితులు కావటానికి బొమ్మల కథలు ఎంతో ఉపయోగపడతాయి. చాలా చిన్న వయస్సులో బొమ్మ చూస్తే కథ అర్థం అయ్యేలాగా ఉండాలి. కథని ముందుగానే చదువుకుని సొంత మాటలలో పిల్లలకు చెప్పాలి. ఆ తరువాత పైకి చదివి చెప్పటం మొదలు పెట్టాలి. కొంత మంది పెద్దవాళ్ళు ఈ పుస్తకంలో ఏముంది, అయిదు నిమిషాల్లో చదవటం పూర్తి అయిపోతుంది అనుకుంటారు. పిల్లలకు కథ నచ్చితే ఒక్క రోజులోనే దానిని పదులసార్లు చెప్పించుకున్న సందర్భాలు ఉంటాయి. కొన్ని నెలలపాటు (సంవత్సరాలు అంటే అతిశయోక్తి అనిపిస్తుండేమో) అది వాళ్ళకి ఇష్టమైన పుస్తకంగా ఉంటుంది. చదవటం నేర్చుకోవాలనే కాకుండా, ఇంకా ఇంకా పుస్తకాలు చదవాలన్న కోరిక పిల్లల్లో ఈ పుస్తకాలు కలిగిస్తాయి.

ఇంగ్లీషులో లాగా తెలుగులో స్థాయిని బట్టి పదావళి స్థిరపరిచి లేదు. ఇలాంటి విద్యావిషయక చేతలు (అకడెమిక్ ఎక్స్పోజిజ్) తెలుగులో కూడా జరగాలి. మంచిపుస్తకం పిల్లల వయస్సును బట్టి విషయం, ఖతి (ఫాంట్) కొలత(సైజు), బొమ్మల నిష్పత్తి వంటి వాటిలో తేడా చూపటానికి ప్రయత్నం చేస్తోంది. ఇందులో నిడివి, లేదా పదాల సంఖ్యలో ఖచ్చితమైన తేడా ఉంటుంది. ఉదాహరణకి ఉక్రేనియన్ జానపద కథలు, తోలస్తాయ్ ఏసోపు కథలలో నాలుగేసి పుస్తకాలు ఉన్నాయి, వీటిల్లో మొదట్లో చిన్నవిన్న కథలు ఉండి, రాసు రాసు కథలు పెద్దవి అవుతూ ఉంటాయి. కథాకదంబం స్టోరీ కార్డులలో, పుస్తకాలతో స్నేహం శ్రేణులలో (సిరీస్లో) కూడా ఇదే కనపడుతుంది. మంచి పుస్తకం ప్రచురణకర్తలు కథలలో సాధ్యమైనంత వరకు తేలిక పదాల ఉపయోగాన్ని ప్రోత్సహిస్తారు. అంతే కాకుండా భాషకి సంబంధించి మంచి పుస్తకం ఒక శైలిపత్రాన్ని (స్టైల్ షీట్) అనుసరిస్తోంది. తెలుగు వాడుక భాషలో ఒక ప్రామాణికతను ఎంచుకుని దాని కోసం కృషి చేస్తున్నారు. విరామ గుర్తులకు (పంక్తుయేషన్) సంబంధించి కూడా ఒక శైలిని (స్టైల్) రూపొందించుకుని, పుస్తకాలు అలా ఉండేలా ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. పిల్లల పుస్తకాలలో అచ్చుతప్పులు లేకుండా ఉండటం ఎంతో ముఖ్యం. మంచి పుస్తకం పుస్తకాలలో అచ్చుతప్పులు చాలా తక్కువగా ఉంటాయి.

తెలుగు బోధనలో అక్షర పద్ధతి అని, పద పద్ధతి అని ఉన్నాయి. 1950లలోనే సత్తిరాజు కృష్ణారావు గారు వాక్య పద్ధతి అని ప్రవేశ పెట్టారు. బి.ఇడి. చేస్తున్నప్పుడు ఈ పద్ధతి బాగుందని విద్యార్థులు చెప్పినప్పటికీ వాళ్ళు టీచర్లు అయిన తరువాత అక్షర పద్ధతిని అనుసరించేవారని ఆయన వాపోతారు. అక్షర పద్ధతి టీచర్లకు తేలిక, తరగతిలో పిల్లలు అందరికీ ఒకే రకంగా చెప్పవచ్చు. అక్షరం అన్నది శబ్దానికి (మాటకి) బొమ్మ వంటిది. పలికే మాటకీ, ఉన్న అక్షరాలకీ మధ్య సంబంధాన్ని (ప్యాటర్న్) గుర్తించగలగటమే చదవటం అవుతుంది. దీనికోసం ఆసక్తిగా ఉండే కథలు, గొలుసుకట్టు కథలు బాగా ఉపయోగపడతాయి.

పిల్లలు చదవటం ఎలా నేర్చుకుంటారో మనకి తెలియదు అని సద్బరీ వ్యాళీ స్కూల్ వ్యవస్థాపకుడు డేనియల్ గ్రీన్బర్గ్ అంటాడు.

పెద్దల ప్రపంచంలో భాగం కావటానికి పిల్లలు చదవటం నేర్చుకోవాలి, నేర్చుకుంటారు.

మంచి పుస్తకం ప్రచురణలో ప్రముఖంగా చెప్పుకోవలసింది కథాకదంబం కథల కార్డులు. ఏ4 సైజులో, రంగులతో నాలుగు పుటలలో ఉండే ఈ కార్డులు పిల్లలకూ, టీచర్లకూ, తల్లిదండ్రులకూ ఎంతో చేరువ అయ్యాయి. ఈ 50 కార్డులలో 60కి పైగా కథలు, పదికి పైగా పాటలు ఉన్నాయి. మొదట్లో తక్కువ పదాలు, పెద్ద ఖతితో(ఫాంట్‌తో) రెండు, మూడు పుటలలో కథలు ఉండి, పోసు పోనూ పదాల సంఖ్య పెరిగి, ఖతి సైజు తగ్గుతూ ఉంటుంది. ఒక కార్డు చదవగానే 'చదవగలం' అనే ఆత్మ విశ్వాసం పిల్లల్లో కలుగుతుంది. చదవాలన్న ఉత్సుకత చూపించటానికి ఈ ఆత్మ విశ్వాసం ఎంతో ముఖ్యం.

చదవటం నేర్చుకోవటానికి మంచి పుస్తకం చేసిన మరొక ప్రయత్నం 'పుస్తకాలతో స్నేహం' అన్న సిరీస్. నలుపు-తెలుపులో 16 పేజీలతో పదేసి పుస్తకాల చొప్పున సెట్లుగా ప్రచురించారు. 0 స్థాయిలో కేవలం పదాలతో పది పుస్తకాల సెట్టుతో మొదలుపెట్టి, లెవెల్ 1, 2, 3లలో మొత్తం 7 సెట్లు ప్రచురించారు. చదవటానికి ఇంకా ఎక్కువ విషయం(కంటెంట్) అందించాలన్న ఉద్దేశంతో 32 పుటలతో, 64 పుటలతో అయిదేసి పుస్తకాల చొప్పున మరో మూడు సెట్లు ప్రచురించారు. మొత్తం 10 సెట్లలో (1720 పుటలు) ఒక రకమైన వర్గీకరించిన (గ్రేడెడ్) సాహిత్యం తీసుకుని వచ్చారు. పిల్లలతో చదివించి, వాళ్ళు ఎక్కడ ఉన్నారో తెలుసుకుని అక్కడి నుంచి ముందుకు వెళ్ళటం అనేది ఈ శ్రేణిలోను (సిరీస్‌లోని) సూత్రం. ఈ పుస్తకాలు అటు తల్లిదండ్రులకూ ఇటు ఫౌండేషన్లకూ ఎంతో ఉపయోగపడ్డాయనటంలో సందేహం లేదు.

కథల ఎంపికలో మంచిపుస్తకం తీసుకునే జాగ్రత్తలు: వయస్సుతో పాటు పదాలు పెరగటమే కాకుండా కంటెంట్‌లో (కథా అంశంలోని స్థాయి) కూడా పెరుగుతూ ఉండాలనే ఆలోచనతో కథలను ఎంపిక చేస్తుంటారు. ఈ దృక్పథంతోనే పుస్తకాలతో స్నేహంలో మూడవ స్థాయిలో రెండు సెట్లలో కొన్ని కథలను ఎంపిక చేసి ఆ కథాంశాలను మంచి పుస్తకం కథల్లో చేర్చుకున్నారు. ప్రపంచ బాల సాహిత్యంలో నుంచి ఆర్కైవ్.ఆర్గ్ కి 150 పుస్తకాలు అనువాదం చేయటం ఈ కథల ఎంపికకి సహాయపడింది. ఈ కథలు ఆకట్టుకున్నాయని పెద్దలు, పిల్లల మాటల్లో తెలుస్తూ ఉంటుంది. ఇంగ్లీషులో యంగ్ అడల్ట్స్ అనేది ఒక ప్రత్యేకమైన ప్రక్రియ (జానర్). ఈ అంశానికి సంబంధించి, ట్రాన్స్‌జెండర్‌కి సంబంధించి 1, 2 పుస్తకాలను అనువాదానికి ఎంపిక చేసి ప్రచురించారు. శరీరానికి సంబంధించి, రుతుస్రావం, ముట్టకోవడంలో మంచి చెడులకు (గుడ్ టచ్ - బాడ్ టచ్‌కి) సంబంధించి కూడా కొన్ని పుస్తకాలు ప్రచురించారు.

మంచిపుస్తకం ద్వితీయా పుస్తకాలను కూడా ప్రచురిస్తోంది, నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్, తులికా, ప్రథమ్ బుక్స్ వంటి సంస్థల పుస్తకాలను పంపిణీ చేస్తోంది. ఇంగ్లీషు-తెలుగు ద్వితీయా పుస్తకాలు చాలా ఆదరణ పొందుతున్నాయన్న విషయంలో ఎటువంటి సందేహం లేదు. అయితే దీని పట్ల భిన్నమైన అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. బాగా

వచ్చిన భాషలో కథని చదివి, కొత్తగా నేర్చుకుంటున్న భాషలో అదే కథను చదవటం ఎంతో ఉత్సాహాన్ని, ఆ భాషని నేర్చుకునే అవకాశాన్ని ఇస్తుందిని కొంతమంది అభిప్రాయం. వచ్చిన భాషలో కథను చదివేసి, రాని భాషలో కథను చదవరన్న అనుభవాన్ని కూడా కొందరు పంచుకున్నారు. పిల్లలు పుస్తకాలను ఇష్టపడటంలో, భాషను నేర్చుకోవటంలో తల్లిదండ్రులు, ఉపాధ్యాయుల పాత్ర ఎంతో ఉంటుంది. వీళ్ళు ఒక పుస్తకాన్ని ఎలా ఉపయోగించు కుంటారన్న దానిపై నుంచి పుస్తకప్రదర్శనలో మంచి పుస్తకం స్థాయికు మొదటిసారి వచ్చాడు. అతనిని మంచిపుస్తకం స్థాయిలో వదిలేసి తల్లిదండ్రులు మిగిలిన స్థాళ్ళు చూడటానికి వెళ్ళే వాళ్ళు. ఐజాక్ అసిమోవ్ ఎలా తెలుసుకున్నాం సిరీస్‌లోని పుస్తకాలు విభవను అక్కడే చదివేసేవాడు, అక్కడ చదవటం మూర్తి చెయ్యలేకపోయిన, అవసరం అనుకున్న పుస్తకాలను కొనుక్కునేవాడు. తెలుగులో విజ్ఞాన శాస్త్రం పుస్తకాలు చదవటం వల్ల కాన్సెప్టు బాగా అర్థం అయ్యాయని, తోటి విద్యార్థులకు అనుమానాలు వచ్చినప్పుడు వివిధించగలిగానని ఇప్పుడు బిట్స్ హైదరాబాద్‌లో చదువుతున్న విభవను చెప్పాడు. ఇలాంటి విభవనులు మంచిపుస్తకం పాఠకుల్లో ఎందరో ఉన్నారు.

మంచి పుస్తకం భవిష్యత్తులో ప్రచురించబోయే పుస్తకాలలో గతంలో వచ్చిన తెలుగు సాంఘిక నవలల నుంచి కొన్నింటిని ఎంచుకుని తిరిగి ముద్రించాలనుకుంటున్నారు. పక్షులను చూద్దాం అన్న తరహాలో చెట్లను, పాములను వంటి వాటిని పరిచయం చేసే సిరీస్ ఆచరణ రూపంలోకి తీసుకునిరావటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. తానాతో కలిసి పదేళ్ళ లోపు పిల్లలకు బొమ్మల కథలు, పదేళ్ళు పైబడిన పిల్లలకు నవలలను ఆహ్వానించి, ఎంపిక చేసిన వాటిని ప్రచురించటం మంచి ఫలితాలను ఇచ్చింది. ఈ ప్రక్రియను ముందు కూడా కొనసాగించనున్నారు.

మంచిపుస్తకం ప్రచురణకర్తలు పిల్లలకు మంచి పుస్తకాలు అందించటంలో ఎవరితోనైనా కలిసి పనిచెయ్యటానికి సిద్ధంగా ఉంది.

ఇప్పటివరకు మంచి పుస్తకం రెండు అవార్డులు అందుకుంది. ఇవి: 2022లో నారంశెట్టి బాలసాహిత్య పురస్కారం, 2023లో నన్నపనేని మంగాదేవి "బాలసాహిత్య పురస్కారం. ఇక మంచిపుస్తకం ప్రచురణకర్త సురేశ్ తమ సందేశాన్నిస్తూ చెప్పిన మాటలు -బాల సాహిత్య రచయితలకు తమ రచనలు ప్రచురించే వేదికలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. భిన్నమైన పత్రికల కొరత కూడా ఉంది. దీని కారణంగా తెలుగులో విస్తృతి చాలా తక్కువగా ఉంటోంది. తెలుగులో నీతి, ప్రబోధాత్మకమైన కథలు ఎక్కువగా వస్తున్నాయి. ఇప్పటికీ చందమామ శైలి కథలు ఎక్కువగా ఉన్నాయి. జంతువులు పాత్రలుగా కథలు చెప్పే ప్రక్రియ ముఖ్యమైనదే అయినా ఇది కూడా మాసపోత కథనానికి దారి తీస్తోంది. వీటన్నింటిలోంచి రచయితలు బయటకు రావాలి. నిజ జీవిత అనుభవంలోంచి, పిల్లల పరిశీలనల నుంచి ఆధునిక కథలు రావలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది. చదివే సంస్కృతి పిల్లల చుట్టూ కల్పిస్తూ వాళ్ళ భవిష్యత్తుకు వాళ్ళే నిర్దేశకులని గుర్తించే సంస్కృతి ఏర్పడాలి"

నిర్మోహ విమర్శ అవసరం

భారతీయ సాహిత్య విమర్శా సంప్రదాయంలోనే నిర్మోహపు(objective) విమర్శకు చాలా తక్కువ స్థానం ఉన్నట్లుగా తోస్తోంది. తనకు ముందు ఉన్న కవులను అందరినీ మహాకవులుగా గౌరవించడం అనూహనంగా ఉన్న పద్ధతిగా కనబడుతుంది. ఉత్తరరామచరిత్రలో వాల్మీకి కూడా పాత్రధారి కావడమూ, వ్యాసుడిని భగవానుడుగా రూపొందించుకోవడమూ ఈ ధోరణికి ఉన్న కొనసాగింపులేనని భావించవచ్చు. 20వ శతాబ్దపు ప్రారంభం వరకూ కొనసాగిన ఈ ధోరణికి ప్రపంచం అంతా పెద్ద కుగ్రామంగా మారిన తర్వాత, సాహిత్యానికి భాష అన్నది కేవలం మాధ్యమం మాత్రమేనని గుర్తించిన తర్వాత, ప్రపంచ సాహిత్యాన్నంతా ఒకసారిగా, లేకపోతే తులనాత్మకంగా చదవడం ప్రారంభించిన తర్వాత దాదాపుగా నూకలు చెల్లిపోయినట్లు అయింది.

ప్రపంచ సాహిత్యంలో మేరు శిఖరమని అందరూ సంభావించే షేక్స్పియర్, హామెట్ నాటకాన్ని 20వ శతాబ్దపు ప్రముఖ విమర్శకుడు టి. ఎన్. ఇలియట్‌ని 'కళాత్మకమైన విఫల రచన' (artistic failure) అని వాదిస్తాడు. అంతేకాదు, తన వాదనను సహేతుకంగా నిరూపించుకోగలిగాడు. ఇందువల్ల హామెట్ నాటకానికి ఉండే గొప్పతనం ఏమీ తగ్గిపోలేదు. మానవుడు చేసే ఏ ప్రయత్నమైనా పరిపూర్ణమైన విజయాన్ని పొందడం జరుగలేదు. అయితే ఆ సంగతి తెలిసి, కళాకారుడన్నవాడు పరిపూర్ణత కోసం అహర్నిశమూ కృషి చేస్తూనే ఉంటాడు. విమర్శకుడు ఏ రచనకైనా ఉండే పరిమితులనూ, బలహీనతలనూ ఎత్తిచూపుతూనే ఉంటాడు. ఒక దృష్టిలోంచి పరిపూర్ణమైనది అనిపించే రచనే మరోదృష్టిలోంచి బలహీనమైనదిగా కనబడవచ్చు. ఈ రెండు రకాలైన వాదనలలోంచే నిజమైన సాహిత్య విమర్శ పుట్టుకొస్తుంది. దీనికి ఉదాహరణగా విశ్వకవి రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ నాటకాల పైన వచ్చిన విమర్శలనే గమనించండి. ఆయనపైన పెద్ద పుస్తకాన్ని రాసిన ఎడ్వర్డ్ థామ్సన్ అనే ఇంగ్లీషు రచయిత రవీంద్ర ఠాగూర్‌ను నాటక రచయితగా షేక్స్పియర్, సోఫోక్లెస్, కాళిదాసు సరసన కూర్చోబెడతాడు. కానీ నిర్మల్ ముఖర్జీ అనే బెంగాల్ విమర్శకుడు రవీంద్రుడి నాటకాలపైన చాలా విమర్శల్ని లేవదీశాడు. అవి ఏమిటంటే ...

1. ఆయన నాటకాల్లో చలనం (action) అనే మాటకు బలహీనమైన తెలుగు మాట) ఉండదు.
2. ఆయన నాటకాల్లో కథ అల్లిక జిగిబిగిగా అందగించదు.
3. సంగీతమూ, నృత్యమూ నాటకాల్ని ముంచేస్తాయి.
4. ప్రదర్శనా యోగ్యంగా ఉండవు.
5. పాత్ర చిత్రణ బలంగా ఉండదు. పాత్రలన్నీ పిల్లల కథల్లోని వ్యక్తుల ప్రతీకలుగా ఉంటారు. చాలా నాటకాల్లోని పాత్రలు అవే తరచుగా కనబడుతూ ఉంటాయి.

6. ఠాగూర్ నాటకాల్లో హాస్యం ఉండదు.

7. సాధారణంగా ఆయన నాటకాల్లోని వస్తువులు టీ కప్పుల్లో తుఫానుల్లాగే ఉంటాయి.

8. ఆయన నాటకాల్లోని ముఖ్యమైన విషయం (ప్రీ పాత్రల ద్వారా, లేకపోతే చిన్నపిల్లల పాత్రల ద్వారా వ్యక్తమవుతూ ఉంటుంది.

నిర్మల్ ముఖర్జీ రేకెత్తిన వివాదాంశాలన్నీ నాటక ప్రక్రియకు సంబంధించిన ముఖ్యమైన అంశాలే గావడం స్పష్టంగానే కనబడుతుంది. భారతదేశానికి వచ్చి శాంతినికేతన్ లోనే కొంతకాలం జీవించి, బెంగాలీ నేర్పుకొని, భారత సాహిత్య తత్వాన్ని అర్థం చేసుకున్న ఎడ్వర్డ్ థామ్సన్ దృష్టికి, ఇంగ్లాండ్ వెళ్లి పాశ్చాత్య సాహిత్యాన్ని అధ్యయనం చేసి వచ్చిన నిర్మల్ ముఖర్జీ దృష్టికి మధ్య ఉండే తేడాలే ఈ భిన్నమైన అభిప్రాయాలకు కారణమని గ్రహించి తీరాలి.

నిజానికి రవీంద్రుని నాటకాల్లోని (Action) ఐర్లాండ్ నాటక రచయితలైన డబ్ల్యు. బి. యేట్స్, జే. ఎం. సింగ్‌లవంటివాళ్ల నాటకాల్లోని (Action) కూ అబ్సర్డ్ కాలమాల్ (Action) కూ పెద్ద తేడా ఉండదు.

16వ శతాబ్దపు షేక్స్పియర్ నాటకాల్లోని (Action) లాగా కాకుండా రవీంద్రుడి నాటకాలు కాళిదాసు నాటకాల్లోని (Action) కే దగ్గరగా ఉంటుంది. సంగీతమూ, నృత్యమూ భారతీయ నాటకాల్లో ముఖ్యమైన అనుషంగిక భాగాలుగా ఉంటాయి. భారతీయ నాటకాలు నిమాన్స్ అనే ఇంగ్లీషు నాటకాలకూ, 'బాలే' లనే నృత్య నాటకాలకూ దగ్గరగా ఉంటాయి.

ప్రదర్శన అన్నది గూడా భారతీయ నాటకంలో భిన్నంగా ఉంటుంది. మధ్య యుగాలకు చెందిన జానపద నాటకాలకు కొనసాగింపుగా రూపొందిన ఆధునిక భారతీయ నాటకాల్లో సంగీతమూ, నృత్యమూ విడదీయరాని భాగాలు అయినట్టే అంక నియమమూ, ప్రదర్శన కాలపరిమితి ఉండవు. తెలుగు పద్య నాటకాలు బాగా ప్రాచుర్యంలో ఉండే రోజుల్లో రాసిన గురజాడ అప్పారావుగారి కన్యాశుల్కం కూడా అందుకే అంత విస్తృతిలో పెరిగింది. రవీంద్రుని నాటకాలు కూడా కొన్ని అంతే పెద్దవిగా ఉంటాయి. ఒకానొక తీరిక కాలంలో, ప్రేక్షకుడిని రాత్రంతా రంజింప చేసిన నాటకాలు భారతదేశమంతటా ఉండేవి. కాలానుగుణంగా, ఆధునిక భారతీయ నాటకాలు గూడా కొంతవరకు మారాయి కానీ ఒక్కసారిగా పెద్ద మార్పు రావడం సాధ్యం కాదు..

చాలావరకూ సైదాంతికంగా (ideological) ఉండే రవీంద్రుడి నాటకాల్లోని పాత్రల్లో సహజమైన మానవ స్వభావపు సంక్లిష్టతలు ఉండే అవకాశం లేదు. ఆయన ఎన్నుకునే కథా వస్తువులు సార్వజనీనమూ సార్వకాలీనమూ అయినవై ఉంటాయి.

ముఖ్య వస్తువును అంతగా ప్రపంచపు ముఖ్య కౌగిలిలో పడని స్త్రీల ద్వారా పిల్లల ద్వారా అందించడంలో తప్పేమీ లేదు.

ఎడ్వర్డ్ల తాంప్సన్ లాగా భారతీయ సంప్రదాయ పద్ధతిలో కవిని, రచయితను ఒక్కసారిగా భగవంతుడి స్థాయికి తీసుకెళ్లి, పూలమాలవేసి పూజించడం వల్ల గానీ నిర్మల్ ముఖర్జీ లాగా రచయిత భూమికనూ నేపథ్యాన్ని గుర్తించకుండా తక్కువ చేసి మాట్లాడటం వల్ల గానీ సాహిత్య విమర్శ ఎదగదు. ఎంత పెద్ద రచయిత నైనా నిర్మోహ దృష్టితో చూసి, లోపాల్ని చూపెట్టడం తప్పలేదు. అయితే అది వ్యక్తిగతమైన ద్వేషం లోనుంచో, దృష్టిలోపం లోనుంచో జరగకుండా జాగ్రత్త పడాలి.

ఆధునిక విమర్శనా పద్ధతి కావలసినంతగా ఎదగకపోవడం వల్ల రవీంద్ర రాగూర్ వంటి ప్రపంచ ప్రఖ్యాత రచయితలకే అన్యాయం జరిగినప్పుడు ఇతరుల సంగతి ప్రత్యేకంగా చెప్పాల్సిన పని లేదు. రవీంద్రుడిని చేహావ్, మొపాసా, ఓ హేన్రీ వంటి కథా వైశాలికుల్లో చేర్చే పని సరిగా జరగలేదు. కథానికను భారతీయం చేయడంలోనూ, దానికి కవితాత్మకతను ఇవ్వడంలోనూ రవీంద్రుడు పై కథకులు ఎప్పురికీ తీసిపోరు.

అలాగే టాల్స్టాయ్, దాస్టావ్స్కీ డికెన్స్, మార్క్ ట్వెన్ లాంటి గొప్ప నవలా రచయితలని గుర్తించినవాళ్లే శరత్ చంద్ర, చటర్జీని పట్టించుకోకపోవడం తప్పు. టాల్ స్టాయ్, దాస్టావ్స్కీ రాస్తున్నప్పుడే వాళ్ళ నవలల్ని కాన్వెంట్ గార్సెట్ అనే ప్రసిద్ధ అనువాదకురాలు ఇంగ్లీషులోకి అనువాదం చేయకపోయి ఉంటే ప్రపంచ నవలా సాహిత్యం ఇప్పుడు ఉన్నంత పరిణతి చెంది ఉండేది కాదు. ఇప్పటివరకు శరత్ నవలల్ని సాధికారంగా ఇంగ్లీషులోకి అనువాదం చేయకపోవడం దురదృష్టకరం. తాను రాసిన ప్రతి రచనా గొప్ప రచన గావడమూ, ప్రపంచ స్థాయి నవలలకు దీటైన నవలలు చాలా రాయడమూ శరత్ విశిష్టత. ప్రపంచ సాహిత్యంలోనే అలా జరగడం అరుదు. సరైన, నిర్మోహ విమర్శ లేకపోవడంతోనే శరత్ రచనల గొప్పతనం ప్రపంచానికి తెలియలేదు.

ఇటువంటి ఉపేక్ష వల్ల సరైన ప్రపంచ స్థాయి గుర్తింపుకు నోచుకోని భారతీయ భాషల రచనలు ఎన్నో ఉన్నాయి. ప్రేమ్ చంద్, తక్కజి శివశంకర పెచ్చె, బిభూతి చరణ్ బంధోపాధ్యాయ, జయ కాంతన్, తెన్నేటి సూరి - ఈ జాబితా పెద్దదే! అయితే సరైన విమర్శలూ, అనువాదాలూ లేకపోవడం అన్నదే ఇక్కడా జవాబు.

నిర్మోహపు విమర్శ లేకపోవడం ఒక లోటైతే, అటువంటి విమర్శను తట్టుకునే రచయితలు లేకపోవడం అన్నది మరో పెద్ద లోపం అవుతుంది. వ్యక్తిగతమైన ఇష్టానిష్టాలతో రచనల్ని సహేతుకం గాని పద్ధతిలో విమర్శించడం అన్నది అన్ని దేశాల్లోనూ అన్ని భాషల్లోనూ ఎప్పుడూ కనబడుతుంది. అయితే అటువంటి విమర్శల ప్రామాణికతను కాలం నిగ్గు తేల్చి నిలుపుతుంది.

నిర్మోహపు విమర్శ లేకపోవడమన్న సమస్య ఇతర భారతీయ భాషలలాగే తెలుగు సాహిత్యానికీ ఎంతగానో ఉంది. తెలుగు వ్యాకరణ దీపం చాలా చిన్నదని పండితులంటూ ఉంటారు. తెలుగు విమర్శ అంతకంటే చిన్నది. 1910 లో ప్రారంభమైన

తెలుగు కథలో ఇప్పటివరకూ కనీసం 100 ప్రపంచ స్థాయి కథలైనా వచ్చి ఉంటాయి. , కనీసం 10 ప్రపంచ స్థాయి నవలలైనా వచ్చి ఉంటాయి. అయితే సరైన విమర్శ లేకపోవడంతో వాటిని అంచనా వేయడం కష్టమయ్యింది. విమర్శలు నిగ్గు తేల్చిన సాహిత్యాన్ని అనువాదకులు ఇతర భాషల్లోకి ముఖ్యంగా ఇంగ్లీషులోకి తీసుకెళ్లే పనిని బాధ్యతగా తీసుకోవాలి.

ఏ భాషైనా దాని ప్రాంతంలో శాంతి సౌఖ్యాలూ, సిరిసంపదలూ బాగా ఉండే బంగారు కాలంలోనే ముందుకు వెళ్తుంది. గొప్ప విమర్శ రావడానికి అవసరమైన అధ్యయనమూ, అవగాహనూ, విశ్లేషణ అటువంటి ప్రశాంతమైన భూమిక లోనుంచే పుడతాయి. గొప్ప సాహిత్యమూ, గొప్ప సాహిత్య విమర్శా, గొప్ప నాగరికతలోనుంచే వెల్లివిరుస్తాయి. అనువాదం లాగే సాహిత్యం కూడా గొప్ప సాధనే. పైగా పెద్దగా ప్రతిఫలం లేని నిష్పాఠు క్రియ. అది ఒక జీవితకాలపు పని. అందుకే అటువంటి గొప్ప పనికి పూనుకునేవాళ్ళూ, అందుకు కావలసిన అధ్యయన సాధనాలతో సన్నద్ధం అయ్యేవాళ్ళూ ఎప్పుడూ తక్కువగానే ఉంటారు. ఆ రెండు పనులూ సమర్థవంతంగా జరగనంత వరకూ ఏ భాషా సాహిత్యపు పరిణితి, గొప్పతనమూ తమ ప్రాంతానికి మాత్రమే కాకుండా ఇతర భాషలకూ, ప్రాంతాలకూ కూడా తెలియదు. ఈ పెద్ద లోటును పూడ్చుకోవడం కోసం జరగవలసినంత కృషి జరిగితే గానీ ఏ భాషా సాహిత్యపు ఉనికి, మనకూ ఇతరులకూ తెలిసి రాదు.

(గమనిక: గత నెల పత్రికలో ఈ వ్యాసాన్ని ప్రచురణలో లోపాలు చోటుచేసుకున్నందువలన మళ్ళీ ప్రచురిస్తున్నాము. చదువరులకు కలిగిన అసౌకర్యానికి మన్నించగోరుతున్నాము -సం.)

సమానత్వం కోసం చేసే పోరాటంలో తప్పనిసరి ఆయుధం భాష ఒక్కటే;

అమ్మనుడులు తరతరాల జ్ఞాన నిధులు;

మాతృభాష లేని జీవితం తెగిన గాలిపటం లాంటిది;

అమ్మనుడిని కోల్పోవడం అంటే ఆత్మను కోల్పోయినట్లే;

సంస్కృతికి భాష మార్గదర్శిని. ఎవరు ఎటు నుండి వచ్చారో ఎవరు ఎటు పోతున్నారో తెలియజేసేది.

మాతృభాష మనకి వచ్చిన గొప్ప కళ, అనేక తరాలు కూడబెట్టిన పెన్నిధి.

మన ఆలోచనలకూ, భావోద్వేగాలకూ మూలాధారం మాతృభాష.

సత్రకాయ

చిల్లరమల్లరగా తిరిగే ఆవారాలు సత్రకాయలు! సామాన్యపు సరుకు, కొసరి తెచ్చుకున్న కాయ... ఇలా లెక్కలోకి రానిదోఅని మనం పిలిచేది సత్రకాయ. లిస్టులో పేరున్నా, ఆడేందుకు అవకాశం రాని అదనపు అటగాడు సత్రకాయ. ఒక వస్తువు కొన్నప్పుడు రూపాయో అర్థరూపాయో చిల్లర రావాల్సివస్తే ఉంచుకోలే, ఫర్లేదు అంటూ చూశారా... అలా చిల్లర లాంటివాడు సత్రకాయ! ఆటల్లో అరటిపండులాంటి సత్రకాయలు మనచుట్టూ ఇంకా చాలా రకాలు ఉన్నారు... చూడండి:

“పెద్దవాళ్ళ మధ్య నువ్వెందుకురా సత్రకాయ వెధవా” అనే వాక్యంలో అరబుడోడు ఈ సత్రకాయ. మంచయినా చెడ్డయినా యింటి యజమానులకే గాని, మధ్య సత్రకాయ పీనుగుల కేమి వుంటుంది?” (శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి) - పైసా సంపాదనలేకుండా ఇంటిమీద పడి తినేవాడు ఈ సత్రకాయ.

“పానం మీదికి వచ్చివుండప్పుడు దేన్నైనా, హింకో సత్రకాయ వుండాలి” (వేదాంతకవి, తెనుగుతల్లి) -బలిపశువుని చేయటానికి తేరగా దొరికే పనికిమాలినవాడు ఈ సత్రకాయ.

“గిరిశం ఓ సత్రకాయ” (కొడవటిగంటి కుటుంబరావు)- పాండిత్యానికన్నా శ్రుతపాండిత్యం ఎక్కువగా ఉన్నవాడని! సత్రకాయలకు కొదవ లేదుగానీ, వాళ్లకు పెట్టిన ఈ పేరే మన వాడకంలోంచి పోతోంది. తాడూ బొంగరం లేనివాడు అనదగిన ఈ సత్రకాయల మూలాలు సత్రంలో కొంత దొరుకుతాయి. సత్రానికి మూలాలు సత్రయాగంలో ఉన్నాయి. అక్కణ్ణించీ మొదలెడదాం:

సత్రము అంటే ఒక య్టుం. నిరంతర దానం అని! తన సమస్తాన్ని ధర్మబద్ధంగా దానం చేసే యాగాన్ని సత్రయాగం అంటారు. వెయ్యేళ్ళ యాగం అనీ, 13రోజులనుండీ 100 రోజుల వరకూ చేసే యాగం అనీ దీనికి అర్థాలు. “తమధ్వరే విశ్వజితి క్షితిశంనిశ్చేష విశ్రాణిత కోశశాతం” అంటూ, రఘుమహారాజు విశ్వజిత్ అనే సత్రయాగాన్ని తన కోశాగారం నిశ్చేషం అయ్యేలా ఏమీ మిగలకుండా దానధర్మాలు చేశాడని వర్ణిస్తాడు కాళిదాసు.

ప్రభువు ఊరికే డబ్బులు పంచిపెట్టటం ధర్మకార్యం కాదు. సత్రయాగానికి చేసే ఖర్చంతా ధర్మబద్ధంగా ఉండాలి. ధర్మసత్ర నిర్మాణం వాటిలో ఒకటి! ఉచిత భోజన, వసతి సౌకర్యాల్లాంటి సేవా కార్యక్రమాల కేంద్రాన్ని సత్రం అంటారు. సత్రం అనేది ఒక వ్యవస్థ. స్వయం పోషకంగా ఉండేలా ఏర్పరిస్తే అది ధర్మసత్రం! డబ్బులు తీసుకుని భోజనం పెడితే హెూటలవుతుందేగాని సత్రం కాదుకదా! సత్రం చేయటం అంటే అన్నదానం చేయటం, సత్రం అంటే అన్నదాత! “వాళ్ళ వూరి నుంచి బెంగుళూరుకు ఎవరొచ్చినా అలుపు లేకుండా వండిపెడుతుండేది సుబ్బుమ్మగారు. అలా వచ్చిన వాళ్ళకు సంగటో, అన్నమో దొరికేది కాబట్టి, వీళ్ళింటికి సత్రంవాళ్ళు” అనే పేరొచ్చింది.

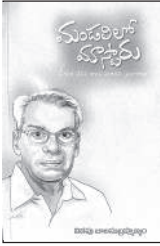
అదే తర్వాతి కాలంలో “సుబ్బుమ్మ సత్రం అయ్యింది” అని, అక్కలరాజు సుబ్బుమ్మ గారి గురించి “పనిపూనిన మనిషి” లో కె. బాలాజీ వ్రాశారు.

ప్రభుత్వ నిర్వహణలోని ధర్మసత్రాల్లో అన్నసత్రాలు ముఖ్యమైనవి. అమ్మక్యాంటీను, అన్న క్యాంటీన్ లాంటివి ఇందుకు మంచి ఉదాహరణలే! లంగరు ఖానా అనీ, ‘సత్తరువుసారె అనీ సత్రం భోజనాన్ని పిలుస్తారు. సత్రం భోజనం, మరం నిద్ర అనే సామెత తెలిసిందే! చెన్నపట్నంలో వడమాలపేట సత్రం, పాలవాయి సత్రం, పెదపాళెంలో వెంకటేశనాయుడి సత్రం, కార్వేటి నగరంలో కనకమ్మ సత్రం, పుత్తూరిలో మునియప్పిళ్ళ సత్రం, కొడవలూరి సత్రం, వెలగపూడి సత్రం ఇవన్నీ ఏనుగుల వీరాస్వామిగారి కాశీయాత్ర చరిత్రలో కనిపించే ప్రసిద్ధ సత్రాలు. కాశీలో కరివెన వారి సత్రం ఈనాటి ప్రసిద్ధాలలో ఒకటి. ఎనిమిదింటికి రామరాజు సత్రం, పదింటికి తంజావూరురాణీ సత్రం, పన్నెండింటికి తంజావూరు రాజా సత్రం, పన్నెండున్నరకు అన్నపూర్ణసత్రం... అంటూ కాశీయాత్ర చరిత్రలో చెళ్ళపిళ్ళ వేంకటశాస్త్రి అక్కడి సత్రాల నిర్వహణ గురించి వివరిస్తారు. చిఎంతమంది బీద విద్యార్థులు యిలాంటి సత్రాల వల్ల చదువుకోగలిగారో భరాగో స్వీయచరిత్ర ‘ఆరామగోపాలం’ వలన తెలుస్తుందని రవికృష్ణ కాశీయాత్ర చరిత్ర గ్రంథంలో వ్యాఖ్యానిస్తాడు. గొప్ప దాత, సాహిత్య పోషకుడు, సాహితీవేత్త రాయన భాస్కరమంత్రి “జలకమాడుట కింట జలసృష్టి సత్రంబు/ తాంబూలసత్రంబు ధన్యులకును” కట్టించాడట. దాతలందరో ఊరికి ఉపకారంగా భావులు తప్పించారు. చెరువులు తప్పించారు, కాలువలు తప్పించారు. కానీ, స్నానాలు చేయటం కోసం జలసృష్టి సత్రం” అలాగే, ధన్యుల కోసం “తాంబూలసత్రం” ఏర్పరచిన దాత మరొకడు లేడు. పేవుమెంట్లు మీద నిద్రించే బీదసాదలకోసం స్నానాల సత్రం, మరుగుదొడ్లు కట్టించటం గొప్ప సేవా కార్యక్రమం కదా!

తాంబూల సత్రం కూడా గొప్ప ఆలోచనే! సమాజ హితం కోసం పనిచేసే ధన్యుల్ని గుర్తించి వారికి తాంబూల గౌరవం అందించేందుకు తాంబూల సత్రాల్ని ఏర్పరచాడు. దీనిని ఒక ధార్మిక కార్యంగా భావించాడు రాయన భాస్కరుడు. ప్రభుత్వ గుర్తింపుకన్నా తాంబూలసత్రం గౌరవాలకే గుర్తింపు ఎక్కువ. ఇలాగే, ‘సత్రం బడులు’ కూడా ఉండేవి. నిరతాన్నదానం లాగే నిరంతర విద్యాదానం జరిగేది.

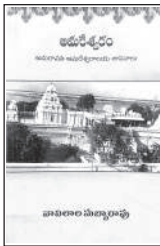
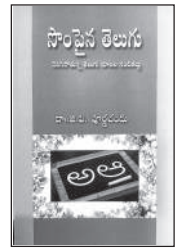
దానం చెయ్యటం వేరు, “దానధర్మం” పాటించటం వేరు. ధర్మబద్ధమైన దానానికి శాశ్వతత్వం ఉంటుంది. అలాంటి దాత రాయన భాస్కరుడు చరిత్రలో నిలిచాడు. సత్రకాయల గురించి పట్టించుకునే తీరిక సమాజానికి ఉండదు. సత్రకాయ చేయబడే బడుద్దాయి గానీ చేసే ధర్మాత్ముడు కాదు.

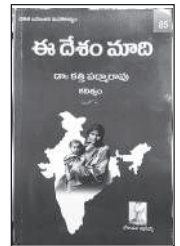
మండలిలో మాస్టారు
 రచన: విరపు బాల సుబ్రహ్మణ్యం
 పుటలు: 400, వెల రూ.: 200/-
 ప్రతులకు : డా. దార్ల బుజ్జిబాబు
 11-512/1, అంబేద్కర్ కాలనీ,
 చిలకలూరిపేట, పల్నాడు జిల్లా -522616
 ఫోన్: 9440345494

సాంపైన తెలుగు
 రచన: డా. జి.వి. పూర్ణచందు
 పుటలు: 139, వెల రూ.: 100/-
 ప్రతులకు: డా. జి.వి. పూర్ణచందు
 సుశ్రుతా ఆయుర్వేదిక్ హాస్పిటల్
 సత్తం టవర్స్, పోస్టాఫీసు ఎదురు,
 గవర్నర్ పేట, విజయవాడ -520 002
 ఫోన్: 9440172642

అమరేశ్వరం
అమరావతి అమరేశ్వరాలయ శాసనాలు
 రచన: వావిలాల సుబ్బారావు
 పుటలు: 171, వెల రూ.: 200/-
 ప్రతులకు : అమరేశ్వరస్వామి దేవస్థానం
 అమరావతి -522020
 ఫోన్: 9866402973

ఈ దేశం మాది:
 రచన: డా. కత్తి పద్మారావు
 పుటలు: 467, వెల రూ.: 500/-
 ప్రతులకు : కత్తి స్వర్ణకుమారి
 లోకాయతా పబ్లికేషన్స్, లుంబిని వనం
 అంబేద్కర్ కాలనీ, హొన్నూరు-522 124
 గుంటూరు జిల్లా, ఫోన్: 9849741695

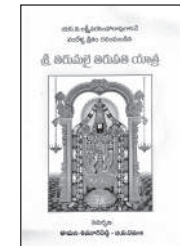
యన్.టి.ఆర్. 100
 సంపాదకులు: తూమాటి సంజీవరావు
 పుటలు: 550, వెల రూ.: 800/-
 ప్రతులకు : తూమాటి సంజీవరావు
 నీలాద్రి ఆఫ్టార్ మెంట్స్,
 పశ్చిమ మాంబలం
 చెన్నై -600033
 ఫోన్: 9884446208

కామోత్సవ దహనం
 రచన: ఈడర గోపీచంద్
 పుటలు: 220, వెల రూ.: 150/-
 ప్రతులకు : ఈడర గోపీచంద్
 గాంధీవనం, లింగంగుంట్ల
 యన్.ఎస్.పి.కాలనీ రోడ్, నరసారావుపేట
 పల్నాడు జిల్లా -522601
 ఫోన్: 9440345494

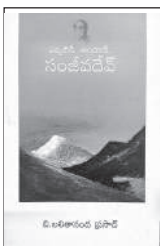
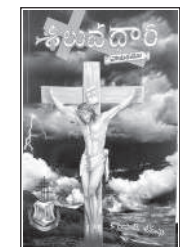
మన్యం ఆరోగ్యమే పల్లం సౌభాగ్యం
 రచన: శక్తి శివరామకృష్ణ
 పుటలు: 66, వెల రూ.: 150/-
 ప్రతులకు : సెంట్రల్ ట్రైబల్
 యూనివర్సిటీ
 విజయనగరం
 ఫోన్: 9441427977

శ్రీ తిరుమలై తిరుపతి యాత్ర
 రచన: ఈమని శివనాగిరెడ్డి-స్వతి, బి.వి. రమణ
 పుటలు: 112, వెల రూ.: 100/-
 ప్రతులకు : విశాలాంధ్ర బుక్ హౌస్
 నవోదయ,
 హైదరాబాద్ -500082

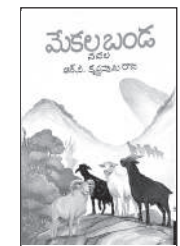
బతుకు వర్షం (కవిత్వం)
 రచన: బొమ్మ ఉమామహేశ్వరరెడ్డి
 పుటలు: 75, వెల రూ.: 100/-
 ప్రతులకు : బొమ్మ ఉమామహేశ్వరరెడ్డి
 వేణుగోపాలస్వామి గుడి ఎదుట,
 ఆత్మకూరు, మంగళగిరి మండలం
 గుంటూరు జిల్లా -522503
 ఫోన్: 9440214705

శిలువధారి
 రచన: కొర్రపాటి జేమ్స్
 పుటలు: 128, వెల రూ.: 200/-
 ప్రతులకు : నిరీక్షణ పబ్లికేషన్స్
 కొమ్మూరు, పెదనందిపాడు
 గుంటూరు జిల్లా -522235
 ఫోన్: 08643-276049

ఎప్పటికీ.. అందరికీ.. సంజీవదేవ్
 రచన: బి.లలితానంద ప్రసాద్
 పుటలు: 96, వెల రూ.: 150/-
 ప్రతులకు: బి.లలితానంద ప్రసాద్
 12-24, 'సృజన రథాశాల వీధి,
 దుగ్గిరాల-522330
 ఫోన్: 9247499715

మేకల బండ (నవల)
 రచన: ఆర్.సి. కృష్ణస్వామి రాజు
 పుటలు: 117, వెల రూ.: 100/-
 ప్రతులకు : ఆర్.సి. కృష్ణస్వామి రాజు
 22-4-71, బ్యాంకు ఉద్యోగుల కాలనీ,
 మంగళం రోడ్, తిరుపతి -517507
 ఫోన్: 9393662821

**2024 అంతర్జాతీయ మాతృభాషా దినోత్సవాల సందర్భంగా
తెలుగు భాషోద్యమ సమాఖ్య నిర్వహించిన ప్రజాచైతన్య సభ
విజయవాడ, ఫిబ్రవరి 24, 2024**

అధ్యక్షోపన్యాసం చేస్తున్న ఆచార్య గారపాటి ఉమామహేశ్వరరావు, వేదికపై పెద్దలు

డా.సామల రమేష్ బాబు

శ్రీ విరపు బాలసుబ్రహ్మణ్యం

డా.గుంటుపల్లి శ్రీనివాస్

జనసేనపార్టీ ప్రతినిధి శ్రీ పోతిన మహేష్

సిపిఎం ప్రతినిధి శ్రీ మంతెన సీతారాం

సిపిఐ ప్రతినిధి శ్రీ గుజ్జుల ఓబులేసు

కాంగ్రెస్ పార్టీ ప్రతినిధి శ్రీ కె.శివాజీ

డా.వెన్నిసెట్టి సింగారావు

డా.మొవ్వా శ్రీనివాసరెడ్డి
(వార్తా వివరాలు 13 నుండి 29 వరకు)

శ్రీ క్రోధి నామ
ఉగాది శుభాకాంక్షలు...

Buildings

Agriculture

Industries

Domestic

నాణ్యమైన ఉత్పత్తులకు...
సమ్మకమైన సర్వీసుకు...

Kumar®

AN ISO 9001 : 2015 QMS CERTIFIED COMPANY
PUMPS & MOTORS
SUPERIOR QUALITY • SUPERIOR VALUE

కుమార్ సంస్థ
నుండి 53 సం॥ల
అనుభవంతో
నూతన ఉత్పాదనలు

Kumar®
BLDC FANS
AN ISO 9001 : 2015 CERTIFIED COMPANY

అరుణజ్యోతి డిస్ట్రిబ్యూటర్స్

చెన్నై

Cell : 93812 99777

సికింద్రాబాద్

Cell : 94907 59500

విశాఖపట్టణం

Cell : 94907 59511

తెనాలి

Cell : 94907 59522

నెల్లూరు

Cell : 94907 59544

విజయవాడ

Cell : 99663 55111

తిరుపతి

Cell : 94907 59519

marketing@kumarpumps.co.in

www.kumarpumps.co.in

If not delivered, please return to : 'The Publisher, AMMANUDI Monthly,
8-386, Jivaka Bhavanam, ANGALAKUDURU (po), TENALI-522 211, Guntur (dt) A.P. Cell:94929 80244